

Notulen -vastgesteld-

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum Statenvergadering	:	13 november 2023
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Plaatsvervangend voorzitter	:	dhr. J.P. Hollebeek
Griffier	:	mw. K. Bolt en dhr. E. Krijgsman
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig:

5 mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. G. Bakker (VVD), dhr. M. Becker (BBB), dhr. D.J. van den Berg (JA21), mw. L.C.M. Berkvens (D66), mw. I.A. Bezaan (PVV), mw. G.W. de Boer (PvdA), mw. A. den Boer (BBB), dhr. J. Boer (VVD), mw. Bouhlef-Lascaris (SP), Statenlid R.I. Bwefar (GL), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), Statenlid W.J. Freeman (GL), Statenlid A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mevrouw. I.M. Haas (PvdD), mw. M.C.T. ten Ham (PvdA), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), mw. K.M.A. Jansen (D66), dhr. E.B. Kanik (D66), dhr. A. Karar (PvdA), dhr. M.C.A. Klein (ChristenUnie), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Statenlid P.P. Korzelius (GL),
10 Statenlid I. Kostić (PvdD), Statenlid P.J. Laport (GL), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), dhr. H.S. Mulder (D66), dhr. R. Nijkamp (BBB), mw. L.G.Y. Ouderkerken (VVD), mw. F. Oulad Hadj (PvdA), mw. M.C.G. Poot (VVD), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), mw. G.M. de Sain (BBB), mw. J.M. Schneemann (Volt), mw. I.D. Sijbenga (BBB), dhr. H.J.F.X.P. Stulemeijer (50PLUS), dhr. P.G. Teeuwen (BBB), dhr. K.J. Terwal (VVD), dhr. R. van Tiggelen (PVV), mw. K. Uiterwijk (JA21), dhr. V.H. Valk (BBB),
15 dhr. G.J. Vendrig (BBB), dhr. C.H. Vonk (PvdA), Statenlid N.M. van der Waart (GL), dhr. T. Wagelaar (PvdA), Statenlid M. de Weerd (Volt), Statenlid T.K. van Wijnen (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD).

20 **Afwezig:** mw. M.P. van der Helm-Chandansingh (50PLUS), Statenlid E.M. Jorna (PvdD).

Agenda

14.	Heropening en mededelingen.	Paginanummer: ()
15.	Vastelling ontwerp Verklaring van Geen Bedenkingen voor het windpark Noorder IJ-Plas te Amsterdam (VD-57).	()
16.	Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied 90% - meegeven wensen en opvattingen (VD-54).	()
17.	Nieuwe MRA Agenda 2024-2028 (VD-55).	()
18.	Vragenuur.	()
19.a	Advies GS op motie Vreemd aan de Orde van de Dag, ingediend op 6 november 2023.	()
19.b	Gebundelde stemming van alle moties, amendementen en voordrachten van PS 6 en 13 november 2023.	()
19.b.1.	Stemming ingediende motie Vreemd aan de Orde van de Dag bij punt 2.	()
19.b.2.	Stemming gediende moties, amendement en voordracht punt 9 iMPI 2024-2031.	()
19.b.3.	Stemming ingediende moties, amendementen en voordracht punt 10 Begroting 2024.	()
19.b.4	Stemming ingediende motie(s), amendement(en) en voordrachten van PS 13 november 2023.	()
20.	Sluiting vergaderingen van 6 en 13 november 2023.	()

Opening om 11.04 uur.

14. Heropening en mededelingen.

25

De **VOORZITTER**: Goedemorgen, dames en heren, geachte grachten Statenleden, ambtenaren en ook het publiek wat meekijkt, ik heropen de vergadering van 6 november. Ik verzoek u uw mobiele telefoon op stil te zetten. Nogmaals, ook een welkom, naast de Statenleden, aan alle belangstellenden die ons vandaag via de website online volgen.

30

Een aantal berichten van verhindering. Dat is mevrouw Van der Helm van 50PLUS en de heer Van Tiggelen van de PVV. Statenlid Jorna van de Partij voor de Dieren en Statenlid Nijkamp van de BBB komen later. Wat goed is, is verder iedereen aanwezig. Zo te zien wel.

35

Voor de luisteraars die vandaag inschakelen, dit is een voortzetting van de vergadering van 6 november, waarbij we met name de algemene beschouwingen en de begroting voor 2024 hebben besproken.

40

15. Vastelling ontwerp Verklaring van Geen Bedenkingen voor het windpark Noorder IJ-Plas te Amsterdam (VD-57).

De **VOORZITTER**: En we zijn nu aanbeland bij agendapunt 15. Agendapunt 15 is het vaststellen van de Ontwerp Verklaring van Geen Bedenkingen voor het windpark Noord-IJ-Plas te Amsterdam.

45

Ik zie een hand van Statenlid Gielen van GroenLinks.

50

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter, ik zou daar eerst toch nog een punt van orde willen maken, een ordevoorstel, om agendapunt 15 nu van de agenda te halen en dat geen doorgang te laten vinden. We hebben daar donderdag ook een Presidium over gehad, maar sindsdien zijn er nieuwe feiten eigenlijk ook weer aan de orde te komen. We hebben vanochtend een brief van de gemeente Amsterdam ontvangen die ons verzoekt dit nu uit te stellen. De juristen van de initiatiefnemer hebben ook nog een brief ons doen toekomen, waarin het gaat over: doe dit nou niet nu, wacht tot het beeld volledig is. Wij zouden toch echt willen oproepen: laten we hiermee wachten totdat we een compleet beeld hebben. Laten we hiermee wachten tot het oordeel van de OD en van GS ook over het advies van Rijkswaterstaat er ligt, en laten we dit nu uitstellen. Dus ik zou dat graag willen voorstellen.

55

De **VOORZITTER**: Dat is een ordevoorstel. U weet, dat brengen wij terstond in stemming. Ik zie nog een hand van de heer Van den Berg van JA21.

60

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dank u, voorzitter. Meer een verhelderende vraag op het ordevoorstel. Hoe maakt het dan precies dat we vandaag niet de goede ruimtelijke ordening kunnen maken ten opzichte van afgelopen donderdag?

65

De **VOORZITTER**: Voor alle duidelijkheid: we gaan hier niet discussiëren. Een ordevoorstel wordt terstond in stemming gebracht. Dus dat ga ik zo doen. U heeft geen nader ordevoorstel. U kunt straks mee gaan stemmen. Ik zag nog een hand bij de SP. In de aanleiding was aangegeven: Misschien kunt u nog een keer uw inleiding herhalen, maar gaan geen debat starten.

70

Statenlid **GIELEN** (GL): Nee. Ik zal daar kort op reageren zonder daar nog meer reacties op uit te lokken. We hebben een nieuw advies van Rijkswaterstaat ontvangen. Daar hebben we ook het Presidium van donderdag over gevoerd: dat dat nu eigenlijk bij ons ligt, dat we dat zouden willen kunnen betrekken bij de besluitvorming, dat dat eigenlijk niet kan omdat we geen advies daarover hebben van onze eigen OD en ons eigen college. Sindsdien heeft ook de initiatiefnemer ons laten weten: we vinden dat advies niet eenduidig; stel het uit en wacht op het oordeel van de OD. Ook de gemeente Amsterdam laat ons dat nu weten. Voor GroenLinks zijn dat zaken die we mee willen kunnen wegen in een goede ruimtelijke ordening. Dus vandaar dit ordevoorstel.

75

De **VOORZITTER**: Goed. Er is dus een ordevoorstel ingediend. Dat betekent dat ik die terstond in stemming ga brengen. Overigens hebben wij geconstateerd dat mevrouw De Boer van de PvdA ook niet aanwezig is. Dat betekent dat vijftig stemmen kunnen worden uitgebracht. Ik ga dat digitaal doen, deze stemming. Dat is denk ik het gemakkelijkst. Iemand daar bezwaar tegen? Nee. Dan even voor de duidelijkheid-

80

85

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Voorzitter, zou u nog een keer kunnen opnoemen wie er nu niet aanwezig zijn en van welke partijen?

De **VOORZITTER**: Zeker. Afwezig is mevrouw Van der Helm van 50PLUS, de heer Van Tiggelen van de PVV, Statenlid Jorna van de Partij voor de Dieren, de heer Nijkamp van de BBB en dat is mevrouw De Boer van de PvdA. Dus we hebben vijftig Statenleden aanwezig.

We gaan stemmen middels de stemknopjes. Als u voor het ordevoorstel bent, dat betekent dus het voorstel zoals gedaan door Statenlid Gielen van GroenLinks. Dat ordevoorstel is, als u daar voor bent, dat agendapunt 15 dus van de agenda af gaat. Als u daartegen bent, dan blijft agendapunt 15 op de agenda staan zoals we hem al eerder met elkaar hebben vastgesteld. Dus als u het plusje indrukt, bent u voor het ordevoorstel. Als u de min indrukt, bent u daartegen en dan blijft het op de agenda staan. Is dat duidelijk voor iedereen? Ja? Dan zal de griffier nu de stemming openen. Nogmaals, er kunnen vijftig geldige stemmen worden uitgebracht. Eens even kijken of het werkt allemaal. Ja, de stemming is geopend.

Vijftig stemmen zijn uitgebracht: twintig stemmen voor, dertig stemmen tegen. Voor hebben gestemd GroenLinks, PvdA, D66, Volt en de ChristenUnie. Met dertig stemmen tegen, dat betekent dat er tegen het ordevoorstel is gestemd en blijft agendapunt 15 op de agenda staan.

Dat gezegd hebbende is dus nu aan de orde voordracht 57, Ontwerp Verklaring van Geen Bedenkingen voor het windpark Noorder IJ-Plas te Amsterdam. Aan Provinciale Staten wordt gevraagd om een verklaring van geen bedenkingen af te geven. Die dient te worden afgegeven om een aangevraagde afwijking van het bestemmingsplan ten behoeve van het plaatsen van een windpark aan de Noorder IJ-Plas in Amsterdam mogelijk te maken. Deze voordracht is al behandeld in de commissie Leefomgeving van 19 oktober jongstleden.

Een aantal sprekers hebben zich aangemeld: de heer Karar van de PvdA – dat zal zijn maidenspeech zijn – de heer Dessing van Forum voor Democratie, mevrouw Bezaan van de PVV, Mevrouw Bouhrel van de SP, Statenlid van der Waart van GroenLinks, de heer Heijnen van het CDA, mevrouw Schneemann van Volt, de heer Klein van de ChristenUnie, die heer Van den berg van JA21, de heer Mülder van D66, de heer De Wit van de VVD, de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren en de heer Becker van de BBB. Ik denk dat ik iedereen heb gehad.

Dan geef ik nu het woord in de eerste termijn aan de heer Karar van de PvdA. Uw maidenspeech.

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter.

De **VOORZITTER**: De heer Kanik van D66.

De heer **KANIK** (D66): De naam is volgens mij verkeerd. Het moet de heer Kanik zijn van D66. Volgens mij zei u de heer Mülder. Staat het verkeerd in het formulier?

De **VOORZITTER**: Het staat hier op mijn formulier, maar we maken er de heer Kanik van. Geen probleem. Daar hoeven we niet over te stemmen, denk ik. En dan geven we het woord aan de heer Karar van de PvdA.

Eerste termijn Provinciale Staten

De heer **KARAR** (PvdA): Dank voor het woord, voorzitter. Vandaag spreken we over een betrouwbare overheid. Een overheid die er voor iedereen is en die verstandige keuzes maakt. Want het vertrouwen in de overheid neemt af. En met recht, als we naar hetgeen kijken dat vandaag voor ons ligt en de wijze waarop dat wordt behandeld. Voordat ik inga op de Noorder IJ-Plas wil ik jullie graag duiden waar mijn vertrouwen in de overheid vandaan komt.

Dit zit namelijk zo. Sinds jongs af aan heb ik het gevoel te worden ondersteund door de overheid en de instituten, die paraat staan om hulp te bieden op die momenten dat het nodig is. De eerste keer dat ik me realiseerde dat ik afhankelijk was van dergelijke instituten was het eerste jaar van mijn middelbare school. Je weet nog wel: als klein brugpiepertje met een rugzak vol boeken waardoor je bijna omvalt, op weg naar de grote school. In mijn geval het Stedelijk Gymnasium Nijmegen. Een categoriaal gymnasium in een prachtig klassiek oud pand in de oudste stad van Nederland. En het middelbare scholierenleven begon echt, met nieuwe vrienden, een nieuwe stad en talloze nieuwe indrukken. Maar in een van de eerste weekenden van het nieuwe schooljaar kwam mijn moeder gedurende de middag naar mij toe om iets te bespreken, namelijk de

vrijwillige ouderbijdrage. Dit is een bijdrage die bedoeld is voor de kleine activiteiten op school, zoals feestjes, maar ook de grotere zoals de jaarlijkse schoolreisjes met de gehele jaarlaag. En zoals eerder gezegd, ik zat op een categoriaal gymnasium. Dat was een geweldige school en ik heb echt een fantastische tijd gehad, maar de eerlijkheid doet me zeggen dat een dergelijke school zo elitair is als de naam doet vermoeden. De ouderbijdrage paste zich daar echt vrolijk op aan. Een bedrag dat voor ons destijds zo hoog was, dat je op een moment er zelf even stil van wordt en eigenlijk niet zo goed weet wat je ermee moet doen. Maar gelukkig woon ik in Nederland. Een sociaal land, waarin de mensen die op sommige momenten hulp nodig hebben deze kunnen krijgen. Vanuit die gedachte bestond regeling dat de ouderbijdrage niet betaald hoefde te worden door de gezinnen waarbij de ouders onder het minimum zaten. Iets om dankbaar voor te zijn. Was het niet voor de kleine lettertjes dat de kinderen van de ouders die geen bijdrage konden betalen als eerste moesten thuisblijven wanneer er geen ruimte was of wanneer er plekken afgeschaald moesten worden. Ergo, je zit met stress thuis te wachten of je wel echt mee mag op het schoolreisje. Mijn moeder vertelde het me destijds niet om me bang te maken of niet om de verantwoordelijkheid van problemen bij mij neer te leggen, maar ze vertelde het me, zodat ik zou begrijpen welke afwegingen zich soms voordoen en dat ik begreep dat zij het niet over haar moederhart kon verkrijgen om die bijdrage niet te betalen. Destijds heb ik haar dat soms verweten, want ik dacht, in mijn pragmatische hoofd, als we dat geld niet betalen, dan kunnen we het gebruiken voor het jaarlijkse stressmoment bij de naslag van de energierekening of kunnen we er leuke dingen van doen, een leuk uitje of iets. Maar achteraf gezien snap ik haar keuze. Haar beslissing om vanuit moederinstinct te handelen, ook al maakte dat voor haar de maanden daarna financieel simpelweg niet leuk. Armoede vind ik nogal een containerbegrip en een rot begrip als je het hebt gekend. Mijn jeugd was niet armoedig. Maar financieel was het soms wel overleven. En dat werkt vervreemdend. En het is verbazingwekkend vaak voelbaar. Zo voelde ik me dankbaar tijdens mijn zes jaarlijkse schoolreisjes. Ik ben dankbaar dat mijn moeder en ik met spoed een sociale huurwoning toegewezen kregen toen we door omstandigheden plots geen huis hadden. Ik ben in ons geval dankbaar voor alle toeslagen waardoor we ademruimte kregen om naar de film te gaan, te gaan sporten of andere leuke dingen te doen. En ik ben dankbaar voor het feit dat ik in Amsterdam kon studeren, omdat een deel van mijn studieschuld wordt kwijtgescholden in verband met het inkomen van mijn ouders, anders had ik hier nu niet vandaag in deze provincie kunnen staan. De overheid en verschillende instituten in Nederland hebben mij en mijn familie geholpen op die momenten dat wij hulp nodig hadden. En ja, er gaat soms wat mis en soms gaat iets verschrikkelijks mis. Maar aan het einde van de dag vertrouw ik erop dat de overheid er is voor haar bevolking en het opneemt voor hun belangen. De overheid hoort iedereen te dienen. Geen uitzondering.

De overheid dient er ook te zijn voor die vijftientigduizend mensen die gisteren deelnamen aan de klimaatmars. De overheid, de provincie Noord-Holland, moet zich bekommeren om alle generaties na ons, opdat onze provincie bewoonbaar blijft, voor de bestaanszekerheid van iedereen. Want de klimaatcrisis dient zich in alle heftigheid aan. En om deze crisis het hoofd te bieden, moeten we acteren en beseffen dat onze provincie drastisch moet hervormen. Tegelijkertijd dient de provincie alle bewoners van Noord-Holland, waaronder degenen die dichtbij eventueel toekomstige windmolens wonen. Oftewel, de bewoners rondom de Noorder IJ-Plas. De overheid moet zich over hun gezondheid ontfemen, deze beschermen en niet ondergeschikt laten zijn aan andere belangen. Deze ambitie is vormgegeven door het uitvoeren van meerdere onderzoeken, waarbij is gekeken naar alle factoren die te maken hebben met de ruimtelijke ordening. Voordat ik verder ga, wil ik benoemen dat we wel degelijk over de brief van Rijkswaterstaat vernomen hebben en dat we de conclusie die daarin vermeld staat, betreuren. Maar zoals eerder gezegd, hebben we dit rapport nog niet kunnen inzien. Er is nog geen inhoudelijke reactie geweest vanuit GS. Zodoende voelen we niet dat dit rapport nu onderdeel kan uitmaken van onze gewogen keuze van vandaag. Mocht vandaag de Verklaring van Geen Bedenkingen wel worden afgegeven, dan neemt het rapport natuurlijk wel deel uit van de beraadslaging voor de definitieve versie. En daarnaast zijn er gelukkig heel veel onderzoeken uitgevoerd die we wel hebben kunnen inzien en waar wel een reactie op is geweest door het college, waaronder de onderzoeken over geluidshinder, over slagschaduw. Wat betreft dit laatste, heeft het OD een norm vastgesteld die ver onder het Rijk zit: maximaal één uur slagschaduw per jaar ten opzichte van zes. Aan de ene kant zal het voor meer stilstand zorgen, maar aan de andere kant worden hierdoor de zorgen van omwonenden serieus genomen en laat de overheid zien een waardig regisseur te zijn bij het ordenen en verdedigen van verschillende maatschappelijke belangen. Als provincie moet we ons richten op onze provinciale

210 verantwoordelijkheid, betekenend dat we deze verklaring alleen kunnen weigeren indien er geen
goede ruimtelijke ordening heeft plaatsgevonden. Meerdere onderzoeken tonen aan dat dit wel
het geval is en dat de gezondheid van de bewoners is gewaarborgd. De normen worden gehaald
en zijn zelfs strenger dan de landelijke richtlijnen. Het afgeven van de Verklaring van Geen
Bedenkingen is de enige juiste en logische stap en dienen wij allen een overheid te zijn die
consequent is en betrouwbaar. Een overheid die afgaat op de feiten. Want als deze verklaring niet
215 wordt afgegeven voor een project dat aan alle normen en wetten voldoet, wat betekent dat dan
voor andere essentiële zaken in onze provincie, als PAS-melders, de woningbouw en de
luchtvaart? Wat betekent dat voor het vertrouwen in onze overheid? Dank u wel.

[Tafelgeroffel]

220 De **VOORZITTER**: Dank u wel voor uw mooie maidenspeech.

Overigens, de heer Becker zal als laatste ook zijn maidenspeech gaan houden hier. Maar u bent
als laatste aan de beurt.

225 Ik geef nu het woord aan de heer Dessing van Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, dank u wel. De molen zal door zijn hoogte en onverwachte
zichtlijnen als een baken in het stedelijk weefsel gaan functioneren. Vanuit onverwachte hoeken
is een windmolen zichtbaar. De Amsterdamse windmolen is mede hierdoor een stedelijke
230 windmolen, die door zijn aanwezigheid in het stedelijk weefsel en door een functie in, op of aan
de voet de plek een nieuwe betekenis kan geven.

Nee, voorzitter, ik ben niet gek geworden of zo. Ik citeer een aantal zinnen uit de Windvisie, een
Amsterdams beleidsdocument uit 2012, waarin de windturbines aan de Noorder IJ-Plas voor het
235 eerst in beeld kwamen. 2012. Een tijd, waarin wind op zee voor de overheid nog onbespreekbaar
was. Een tijd, waarin woningbouwplannen als Havenstad en het Sluiskwartier nog niet bestonden.
Een tijd, waarin we überhaupt nog niet spraken over een wooncrisis. Het is een prehistorisch plan
dat vandaag compleet achterhaald is. De Noorder IJ-Plas is een uniek natuurgebied waar mooi
gewandeld kan worden, met bijzondere planten, vogels en andere dieren. Aan alle kanten van de
240 plas is men van plan om woningen te bouwen. Zo wil men aan de westkant minstens 750
woningen bouwen in het Sluiskwartier. In het zuiden wordt Havenstad ontwikkeld, een nieuwe
wijk met zeventigduizend woningen. En in het oosten bevindt zich Amsterdam-Noord, een
stadsdeel waarin veel verdichting plaatsvindt. De Noorder IJ-Plas plassen is dus de toekomstige
Sloterplas, de toekomstige Gaasperplas van iedereen die hier straks komt wonen. We moeten die
245 plas dus ook koesteren, behouden en ontwikkelen als een natuurgebied, waarin mensen tot rust
kunnen komen en elkaar kunnen ontmoeten. Dat is pas verrijking van de omgeving. Dat is het
toekomstbeeld waar Forum voor Democratie voor staat.

En het alternatieve toekomstbeeld is er eentje waarin we dit natuurgebied gaan industrialiseren
250 met grote, lelijke en lawaaierige windturbines. Een toekomstbeeld waarin woningbouwplannen
als Sluiskwartier worden geschrapt, waarin een oplossing voor de wooncrisis verder uit beeld
raakt. Een toekomstbeeld, waarin andere natuurgebieden ook overbelast raken en wellicht
beschadigd worden. Dat is het toekomstbeeld dat realiteit wordt als de provincie instemt met de
komst van deze windturbines. Voor ons, voorzitter, een schrikbeeld.

255 Voorstanders van het plan zijn nauwelijks te vinden. De gemeenteraad van Zaanstad is tegen.
Omwonenden zijn tegen. Ontwikkelaars van woningen zijn tegen. En Forum voor Democratie, u
raadt het al, is ook tegen. Zelfs Rijkswaterstaat heeft kritiek op het plan. Dat is net ook al
genoemd. Eigenlijk zijn alleen de aandeelhouders binnen de grachtengordel nog voor het plan,
260 en de initiatiefnemers. Veel winst zullen zij niet maken, want de windturbines zullen continu
stilgezet moeten worden om overlast te voorkomen. Net ook al genoemd: de heel strenge norm.
Terecht, volgens ons. Volgens de Amsterdamse wethouder Pels wel uren per dag. Je vraagt je af
of ze überhaupt nog rendement hebben straks. Het is alsof je een waterkrachtcentrale bouwt in
een vijver. Compleet onzinnig. Deze windturbines zijn geen investering in schone energie, maar
265 een investering in overlast en hinder.

Voorzitter, ik hoor vaak in PS dat we van fossiele brandstoffen af moeten. Met deze windturbines gaat dat echt niet lukken. Maar wat ons vandaag wel kan lukken, is het afkomen van fossiele ideeën als windturbines in verdichtende steden. Wij zullen dus tegen het VVGB, tegen deze windturbines, stemmen. We hopen dat andere partijen ons voorbeeld zullen volgen. Ik dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Bezaan van de PVV.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Voorzitter, vandaag bespreken we, zoals net al eerder gezegd, de Ontwerp Verklaring van Geen Bedenkingen, de VVGB, voor het windpark Noorder IJ-Plas te Amsterdam. Wat de PVV betreft een zoveelste steen die wordt gelegd op de weg richting economische zelfmoord. Windturbines zullen immers nooit voor kunnen voldoen aan alle energievraag. Daarnaast zijn ze slachter van vogels, vleermuizen, insecten, en zorgen ze voor een gigantisch milieuprobleem door onder andere hun niet-recyclebare onderdelen en de aanwezigheid van Bisfenol A in de coating dat door erosie vrijkomt. Deze stof zou volgens de Noorse studie hormoon verstorende en kankerverwekkende eigenschappen hebben en is door het RIVM aangemerkt als zeer zorgwekkende stof.

Voorzitter, in de provincie Flevoland is onlangs een motie aangenomen waarin onder andere wordt opgeroepen onderzoek te doen naar de aanwezigheid van Bisfenol A in het oppervlaktewater en de bodem rondom windturbines. Vraag aan de gedeputeerde: is een dergelijk onderzoek ooit in de provincie Noord-Holland gehouden? Zo ja, wat waren de bevindingen? En zo nee, deelt u dan de mening dat een dergelijk onderzoek belangrijk is en zo snel mogelijk moet worden georganiseerd? Afhankelijk van het antwoord van de gedeputeerde heb ik een motie in mijn binnenzak voor de tweede termijn.

Voorzitter, de Verklaring van Geen Bedenkingen kan op grond van artikel 6.5 van het Besluit Omgevingsrecht slechts worden geweigerd in het belang van een goede ruimtelijke ordening. Uit de motivering van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied zou blijken dat het project voldoet aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening. Voorzitter, dat is natuurlijk eigenlijk ergens lachwekkend, aangezien we te maken hebben met twee windturbines van tweehonderd meter hoog, tweehonderd meter, en een windturbine van honderdvijftig meter hoog. Je zult ze maar in je achtertuin hebben staan. Duizenden burgers mogen de komende dertig tot veertig jaar vierentwintig uur per dag tegen deze gigantische windturbines aan kijken en genieten van de overlast. Door het noodzakelijkerwijs opschuiven van een van de drie turbines ten opzichte van eerdere plannen komen vervolgens een bewoner de slaap- en huiskamers van sommige woonwijken op nog geen 375 meter van de windturbine te liggen. Deze mensen zullen bijna geen rust meer hebben. En dan gaat het ook nog eens om een gebied dat al zwaar belast is door allerlei andere activiteiten. Er lijkt geen enkel draagvlak te zijn onder naburige bewoners voor de plannen, wat naar de mening van de PVV een essentiële voorwaarde zou moeten zijn. Daarnaast blijkt uit een bericht van AT5 dat er irritaties leven onder de bewoners over het feit dat ze onvoldoende geïnformeerd zijn over de gewijzigde plannen. Dat is ronduit pijnlijk, aangezien in de brief aan PS valt te lezen dat in het traject om te komen tot Windpark Noorder IJ-Plas zeer intensieve participatie heeft plaatsgevonden, zodat er sprake is van een transparante en gedegen informatievoorziening. Uit een artikel van het Noord-Hollands Dagblad blijkt bovendien dat de aangrenzende gemeenten Oostzaan en Zaanstad, dat is net ook al genoemd, ook niet al te blij zijn met de komst van de turbines. Meer dan genoeg redenen om kritisch naar dit project te kijken.

Voorzitter, en toen was daar ook ineens het advies van Rijkswaterstaat. En dat loog er niet om. Rijkswaterstaat vindt het onaanvaardbaar dat de turbines resulteren in het verzwaren van de rijtaakbelasting van de weggebruiker in een al te drukke en zeer complexe verkeerssituatie.

Voorzitter, het zal daarom niemand in dit huis verbazen dat de PVV absoluut niet kan instemmen met voorliggende voordracht. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Bouhrel van de SP.

Mevrouw **BOUHREL-LASCARIS** (SP): Dank u wel, voorzitter. In de commissie heeft gedeputeerde Kocken meermaals aangegeven dat ze zo blij was dat buurgemeenten het project omarmen. Toen

al gaf ik aan dat Landsmeer solidair is met Oostzaan en helemaal het project Noorder IJ-Plas niet omarmt. Dit werd afgelopen donderdag bevestigd tijdens een raadsvergadering waarin Lokaal Landsmeer mondelinge vragen stelde. Wethouder van Boeijen gaf aan direct contact gezocht te hebben met gedeputeerde Kocken en gaf daarbij aan dat gedeputeerde haar verkeerd begrepen had. Inmiddels heeft ze hier ook een brief over gestuurd om dit te bevestigen. Die hebben we vanochtend allemaal in onze mailbox gekregen. Ik had de vraag willen stellen: hebben we die brief ontvangen? Nou, ja, dus. Maar mijn vraag blijft wel overeind staan of gedeputeerde nog steeds volhoudt dat buurgemeenten het project omarmen, en dan met name Landsmeer. En de vraag ook nog: welke buurgemeenten omarmen dit project dan? Als we ervan uit gaan dat Zaanstad tegen is, als Oostzaan tegen is, Landsmeer tegen is, blijft naar mijn idee alleen maar Amsterdam over.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik vroeg me af of mevrouw Bouhrel ook de brieven heeft gelezen die initieel door de colleges met instemming van de raad verstuurd zijn aan de OD bij de adviesaanvraag? En wat daaruit haar conclusie was hoe de gemeenten daarin stonden.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): U bedoelt de brieven die vanochtend nog meegestuurd zijn?

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ik bedoel de brieven die op de formele adviesaanvraag van de OD op de stukken die zijn aangeleverd, die wij ook allemaal bij de stukken hebben. Dus de MER en dergelijke, alle milieuonderzoeken, daar de reactie op van de colleges met instemming van de raad.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, ik heb natuurlijk de stukken gelezen. Bij ons van de SP is al heel erg duidelijk dat gezondheid sowieso boven- En alleen als je daar nou vanuit gaat, is in de rapporten naar voren gekomen dat dat overlast gaat geven. Dus alleen daarom zou je er al niet mee in moeten stemmen.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel. Ja, dat was niet helemaal mijn vraag. Mijn vraag was hoe u die brieven leest. En niet hoe u zelf vindt dat het onderzoek heeft plaatsgevonden. Hoe leest u de brieven van de colleges van Landsmeer, van Oostzaan en van Zaanstad?

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ik weet eventjes niet op welke brieven u dan nu doelt. Dus ik ga er straks nog een keer naar kijken en dan kom ik er straks op terug.

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, er zijn dus twee brieven gestuurd door beide gemeenteraden naar het OD met weliswaar wat kanttekeningen en aandachtspunten, maar wel positief over het plan om die windturbines daar te plaatsen. Dus wat mijn vraag is: baseert u uw oordeel op de twee insprekers die vrij liberaal hun positie hebben ingenomen tegen deze windmolens? Want de ene was een gemeenteraadslid die tegen was, maar de hele raad is niet tegen. En de andere was een wethouder van Oostzaan die met stakende stemmen hier kwam en die vervolgens zei: ja, we zijn allemaal tegen. Baseert u daar uw mening nu op dat deze twee tegen zijn?

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Meneer Kanik, de SP praat met meerdere mensen dan alleen de wethouder en een raadslid van Oostzaan. Dus nee, er zijn wel meerdere geluiden die we gehoord hebben.

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, dan kunt u niet zeggen dat hele gemeenteraden tegen zijn, want die zijn voor, want ze hebben die brief naar de OD gestuurd, die u ook had kunnen lezen in de commissievergadering. Dus waar baseert u dan op dat de gemeenteraad van Oostzaan en de gemeenteraad van Zaanstad tegen is?

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Een meerderheid is tegen. Ja, u kan 'nee' schudden, maar het is wel degelijk zo. Dus daar ga ik dus ook van uit. Dat is ook wat ik gezegd heb. Ik heb niet gezegd dat de gehele raad tegen is.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Steeds meer komen er nieuwe argumenten boven tafel waarom het plaatsen van windturbines bij de Noorder IJ-Plas geen goed idee is. Buurgemeenten worden klemgezet ten behoeve van het realiseren van woningbouw. Rijkswaterstaat geeft aan dat de veiligheid op de wegen in het geding komt. Woonbootbewoners en bewoners van de nog te realiseren wijken krijgen te maken met overlast en gezondheidsproblemen. De natuur die ook nog eens hinder ondergaat. Hoeveel argumenten zijn er nog nodig om in te zien dat de Noorder IJ-Plas niet de juiste plek is om drie turbines neer te zetten? SP heeft wel een idee maar ze dan wel zouden moeten komen en dient daarom ook de volgende motie in. Ik zal alleen het dictum even voorlezen. De energiecoöperaties de mogelijkheid te geven de windturbines in het Westelijk Havengebied te bouwen in plaats van bij de Noorder IJ-Plas, en gaat over tot de orde van de dag.

Motie 186-13 november 2023

Energiecoöperaties mogelijkheid geven windturbines te plaatsen in Westelijk Havengebied.

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.

Constaterende dat:

- Het Westelijk Havengebied een belangrijk windturbinezoekgebied is;*
- Voor het eind van het jaar meer duidelijkheid komt over mogelijke locaties en toegestane hoogtes voor turbines in het Westelijk Havengebied (zie RIB Amsterdam, 18 september);*
- Rijkswaterstaat heeft laten weten dat windturbines plaatsen bij de Noorder IJ-Plas gevolgen heeft voor de verkeersveiligheid.*

Overwegende dat:

- Wanneer de windturbines bij de Noorder IJ-Plas geplaatst worden er overlast en gezondheidsproblemen komen voor de woonbootbewoners en bewoners van de nog te bouwen woonwijken;*
- Wanneer de windturbines bij de Noorder IJ-Plas geplaatst worden, buurgemeenten klem gezet worden bij het verder realiseren van woningbouw.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- De energiecoöperaties de mogelijkheid te geven de windturbines in het Westelijk Havengebied te bouwen in plaats van bij de Noorder IJ-Plas.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Heidi Bouhleb-Lascaris (SP).

De **VOORZITTER**: Ik krijg die motie. U mag mijn pen wel even lenen. Maar u krijgt ook nog een interruptie van de heer Van den Berg van JA21. Deze motie maakt nu onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, voorzitter, ik vroeg mij af, de motie die is ingediend, die pleit er dus voor dat die windturbines niet hier worden gebouwd, maar in het Westelijk Havengebied. Zeg ik dat goed?

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, dat klopt, want wij zijn inderdaad wel van mening dat er wel wat moet gebeuren.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Wij zouden het goed vinden dat de windturbines er niet komen, daar mogen we duidelijk over zijn. Echter, bent u zich er dan niet van bewust dat de zoekgebieden door de gemeente zelf worden aangedragen en dat wij daar als Provinciale Staten niet over gaan?

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Als u de motie gelezen had, hebben we in de constatering staan dat het Westelijk Havengebied een van de belangrijkste zoekgebieden is. Dat is nota bene uit de Raadinformatiebrief van Amsterdam zelf. Eind dit jaar wordt dan meer duidelijk welke locaties exact in het Westelijk Havengebied aangewezen gaan worden.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dan rond ik af, maar zou het dan niet beter zijn geweest een brief te sturen naar de gemeente Amsterdam, waarin u zegt: dat kan je beter als zoekgebied aanwijzen, want wij kunnen hier als Provinciale Staten, nogmaals, helemaal niets mee.

445

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, maar ik- Ja.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder. Oké, dan gaan we verder met Statenlid Van der Waart van GroenLinks.

450

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ik kijk hier naar een zaal vol politici. Mensen die gedreven zijn. Die ergens voor staan. Die zich in willen zetten voor Noord-Holland. Voor de natuur of voor de boeren en behoud van landbouwgrond. Of juist voor doorstroming op snelwegen. We ontkomen er deze dagen niet aan. U hoort het dagelijks in de verschillende media. Wij staan allemaal ergens voor.

455

U weet, GroenLinks staat voor een leefbare toekomst. Daarom vinden we belangrijk dat we ons houden aan de klimaatdoelstellingen. Gisteren liepen we met veel medestanders mee aan de mars voor het klimaat. De klimaatcrisis is nu. We kunnen het ons niet veroorloven om de energietransitie te blijven tegenwerken. We moeten inzetten op besparing en op hernieuwbare energie, ook in gebieden waar het al druk is. In deze zaal zijn mensen die daar anders over denken. Misschien bent u wel gekozen omdat u aangeeft deze transitie onzin te vinden. Dat mag ook. Dat is onze democratie.

460

465

De heer **DESSING** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Op een vroeg moment dat ik toch even aansla op het betoog van het Statenlid van GroenLinks. Leefbaarheid. Natuurlijk, dat is een heel mooi streven en daar praat GroenLinks ook over. Maar hoe kijkt GroenLinks aan tegen het feit dat de natuurschade die windturbines zelf opleveren diezelfde leefbaarheid ook kunnen aantasten?

470

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Volgens mij zijn er heel veel aspecten die een rol spelen bij een dergelijke beoordeling als deze. Er is sprake van ruimtelijke ordening. Aan ons de vraag is inderdaad: is die goede ruimtelijke ordening hier nageleefd? Alle onderzoeken die nu zijn gedaan – er zijn nog twee punten die nog onderzocht moeten worden. Dat is het Rijkswaterstaat wegbeeldanalyse-advies en die natuurvergunning die nog volgt – zeggen dat dit goede ruimtelijke ordening is, dat het hier in balans is, dat er gekeken is naar de leefomgeving of die voldoende gewaarborgd blijft in deze plannen. Dat is het geval. Dat heeft u zelf ook kunnen lezen.

475

480

De heer **DESSING** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Ja, dat heb ik zeker gelezen, maar dat is niet het antwoord op mijn vraag, want ik hoor een procedureel antwoord. Ik hoor een procesantwoord. Maar ik zoek naar het echte antwoord. Want GroenLinks moet het met me eens zijn dat de schade die windturbines opleveren aan vogels, insecten, dieren en de natuur gewoon een feit zijn. Ik vraag me gewoon af hoe die afweging dan gemaakt wordt door GroenLinks. We zeggen dat we het klimaat gaan redden. We zeggen dat we 36 miljard uit gaan geven om 0,003 graden, enzovoorts, temperatuurverlaging te doen. Maar daar offeren we dus via dit soort gehaktmolens, ik zeg het maar even heel grof, de natuur mee op. Dat kan toch niet een afweging zijn waar GroenLinks het mee eens kan zijn?

485

490

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Wij zijn helemaal geen fan van gehaktmolens, dat klopt. Maar zoals u het nu voor doet komen, zouden deze windturbines alle natuur hier aantasten. Er is een eerste onderzoek gedaan. Daar blijkt het niet uit. Er komt nog een vervolgonderzoek. Dus wat u zegt, is gewoon niet waar.

495

De heer **DESSING** (FvD): Ik constateer dat eigenlijk, wat ik vorige week al zei, een beetje klein bier: al die windturbines bij elkaar maken samen heel veel bier. En het blijft gewoon schade van de natuur, en dat wordt niet erkend. Dank u wel.

500

De **VOORZITTER**: Dat was geen vraag. De heer Van den Berg van JA21 met een interruptie.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Voorzitter, wat ik mij hier vooral afvraag, is dat jullie vandaag zeggen: er is een goede ruimtelijke ordening. Die is goed afgewogen en die past ook. En tegelijkertijd willen jullie vandaag als GroenLinks stemmen voor het uitstellen van dit onderwerp. Hoe rijmt dat met elkaar?

505 Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel. Ja, wij hebben stukken aangeleverd gekregen. Die hebben we besproken in de commissie. Op basis van die stukken zeggen wij: hier is sprake van een goede ruimtelijke ordening. Dat hebben we niet zelf verzonnen. Dat is wat de OD ons adviseert. Dat is wat GS ons adviseert. Toen kwamen daar natuurlijk de stukken van Rijkswaterstaat bij. Die zijn niet eenduidig. Die hebben we niet kunnen duiden. Die heeft de OD nog niet eens kunnen bespreken. En dan wordt het hier meegenomen in de behandeling. Dat is echt oneigenlijk. Dat mag u zich ook aantrekken.

515 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dus u wilt met droge ogen hier stellen dat GroenLinks nog van mening zou kunnen veranderen door het onderzoek van Rijkswaterstaat wat gaat over verkeersveiligheid. Moet ik dat echt geloven?

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): We maken, net als iedereen hier in de zaal, hoop ik, die brede afweging. Op basis van wat nu voorligt, kunnen wij niet anders dan concluderen dat er geen grond is om dit VVGB te weigeren.

520 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Nogmaals, u zegt het nu zelf: er is geen grond om de VVGB bij te weigeren. Tegelijkertijd heeft u zojuist, of uw collega, gepleit voor het uitstellen van dit onderwerp voor zorgvuldige behandeling. Dat valt toch niet met elkaar te rijmen? Dan hadden jullie toch gewoon kunnen zeggen: we gaan dit vandaag met elkaar besluiten, want wij zijn er al lang uit. Het is niet de omgevingsdienst die beslist; het is Provinciale Staten die beslist over dit soort onderwerpen.

530 Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ja, ik kom hier dadelijk nog op terug. Wat u nu aangeeft is- Er komt nieuwe informatie. Daar hebben we het net over gehad. We hebben gevraagd om uitstel om die reden. Omdat, die informatie is niet geduid. Het zit niet bij de stukken. Dus dat kunnen we niet meenemen. Als we dan kijken wat er ligt, dan is dat voor ons voldoende reden om te zeggen: hier is sprake van goede ruimtelijke ordening.

535 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, ik zit toch even te dubben nadat ik u hoor antwoorden. Maar we hebben in totaal 466 pagina's van Gedeputeerde Staten ontvangen om hier een beoordeling op te kunnen maken. Nou is de brief, tel ik dan even mee, van de voorzitter twee pagina's en Rijkswaterstaat drie pagina's. Kunt u dat niet meenemen in een week tijd om vandaag de beoordeling te maken?

540 Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ik zal even dadelijk een stukje overslaan. Waar het om gaat, is er is van Rijkswaterstaat nu een brief gekomen waarin staat: "Er is gekeken door onafhankelijk deskundigen. De initiatiefnemers hebben aan Goudappel gevraagd om een wegbeeldanalyse op te stellen." Dat is gebeurd. "Daaruit wordt geconcludeerd door de verkeerspsychologen, door de experts, dat het geen belemmering vormt. Dat er natuurlijk aandachtspunten zijn, omdat het een heel drukke omgeving is, waar al een onveilige situatie is." Dus het lijkt heftig, maar het maakt niet uit. Rijkswaterstaat heeft zelf ook twee experts ingehuurd, ook onafhankelijk. En daarbij zeggen ze: die twee experts zijn van mening dat het wel effect heeft en dat je het niet zou moeten doen. Dus er liggen hier adviezen van drie experts. We hebben van eentje inmiddels het onderzoek toegestuurd gekregen. Dat zegt: het kan hier. En op basis daarvan stuurt Rijkswaterstaat een briefje: laten we het maar niet doen. En dan vraag ik me af: moeten we het hier niet over hebben? Moeten we de OD niet de kans geven om hierop te reageren? Moeten we GS niet de kans geven om ons hierin te adviseren? In plaats van dat wij ons op een briefje baseren waar wordt gesteld: er zijn hier twee kanten, en Rijkswaterstaat kies maar het zekere voor het onzekere. En wij zeggen: doe het maar liever niet.

555 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Even een vraag, want u zegt: vorige keer hebben we besloten positief te zijn, want er was waarschijnlijk voldoende informatie. Nu is er meer informatie gekomen en nu zegt u: er is niet genoeg om over te kunnen besluiten, dus we stellen uit. Kunt u dat duiden?

560 Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Daar zal ik mijn best voor doen. Wij hebben het hier over een Ontwerp-VVGB, waarbij we op basis van de informatie die wij hebben ontvangen, beslissen of dit doorgeleid wordt voor uiteindelijk de definitieve besluitvorming. Als wij vandaag zeggen, dit

VVGB, hier stemmen wij mee in, dan zal uiteindelijk natuurlijk ook die aanvullende informatie van het aanvullend natuuronderzoek, van die Rijkswaterstaat-reactie natuurlijk onderzocht worden. 565 Dan kunnen we het meenemen in onze afweging. Als we dat nu niet doen, stopt het hier voortijdig, zullen we nooit weten hoe het nou eigenlijk echt zit.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Maar bent u dan niet met mij van mening dat we deze zaak sowieso nog niet hadden moeten behandelen en even hadden moeten wachten tot alle informatie er was? 570 Vorige keer al. Nu zijn alle omwonenden en initiatiefnemers op stang gejaagd, het moest met stoom en kokend water, en nu hoeft dat opeens niet meer.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Volgens mij is dat, omdat we hier aan oneigenlijke besluitvorming aan het werken zijn. We hebben het over stukken die we in de commissie hebben 575 behandeld. Tussentijds komt er nieuwe informatie die iedereen weet dat het bestaat, maar die we niet hebben kunnen duiden. Dat maakt het natuurlijk voor iedereen in deze zaal wel lastig om die afweging op de juiste manier te maken.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): De laatste vraag. Was het dan niet verstandig geweest om het 580 sowieso nog niet in de commissie te behandelen?

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel. We hebben hier een getrapte behandeling. We hebben eerst het Ontwerp-VVGB en uiteindelijk het definitief. Het is natuurlijk heel raar als er in 585 de tussentijd, tussen dat we het ontwerp behandelen en het besluit nemen, nieuwe informatie komt.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, voorzitter, ik sla nog even aan op wat u net zei over de deskundigen van Rijkswaterstaat. U gebaarde ook zo met uw handen. Neemt u de deskundigheid 590 van deze mensen in twijfel? Hoe bedoelde u dat precies?

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Nee, zo bedoelde ik dat niet. Maar er zijn drie verschillende oordelen van die onafhankelijk deskundigen. Ik had dat niet moeten doen zo, maar het verbaast mij een beetje dat Rijkswaterstaat zegt: wij hebben onafhankelijk de deskundigen. Terwijl de 595 mensen van Goudappel natuurlijk op dezelfde manier onafhankelijk zijn.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik ben blij dat u zegt dat u dat niet had moeten doen. Maar daardoor geeft u denk ik wel het beeld van, ja, nu zijn er twee kritische, onafhankelijke experts en dan is het in één keer iets van: daar moeten we heel goed naar kijken. Terwijl er aan de andere kant, wanneer er experts zijn, onafhankelijk of niet, die voor dit dossier zijn, dan zien we dat niet 600 terugkomen. Snapt u wat voor beeld dat geeft?

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Er zijn diverse onderzoeken hier gedaan van diverse experts op al hun vakgebieden. Dat is hier bekeken. Dat is beschouwd ook door de OD. Op basis daarvan is 605 natuurlijk ook het gesprek aangegaan. Hoe gaan we hiermee om? Zijn er aanpassingen nodig? Et cetera. Dat is bij die adviezen van de verkeersdeskundigen niet gebeurd. Er liggen nu verschillende adviezen van verkeersdeskundigen. Het lijkt mij logisch dat dat gesprek nog een vervolg krijgt, voordat we daarover beslissen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank u wel. U heeft daarnet iets over gezegd: bezwaar te 610 maken op de manier waarop er over Rijkswaterstaat gesproken is en ten tweede dat u zegt dat er oneigenlijke besluitvorming is. Dat is niet het geval, want er heeft gewoon in meerderheid besluitvorming door het Presidium en in deze Staten plaatsgevonden. Maar ik heb een vraag. In de commissie hebben wij gevraagd, meerdere partijen: waarom is er überhaupt een Ontwerp-VVGB nodig? Want je zou kunnen wachten tot gewoon de definitieve, totdat alle informatie op 615 tafel ligt. En toen zei uw partij onder andere: nee, wij hebben dat wel nodig, want er is ook snelheid in het proces nodig. Waarom zou dat argument dan nu niet meer gelden nu er extra informatie op tafel ligt?

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Nou, ik moet zeggen dat ik dat niet helemaal direct kan 620 beantwoorden. Volgens mij is het zo dat het ook een getrapte fase is geweest juist omdat het om particuliere initiatiefnemers gaat die eerst wat meer zekerheid willen hebben, voordat zij de

vergunningaanvraag doen. Volgens mij is dat het verhaal. Maar dat kan de gedeputeerde denk ik beter beantwoorden.

625 De heer **HEIJNEN** (CDA): Een korte vervolgvraag. Waarom wilt u die zekerheid dan eigenlijk niet bieden vandaag?

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Omdat ik bang ben dat er nu een besluit wordt genomen op basis van brieven die gestuurd zijn, die we verder niet behandeld hebben.

630

De heer **HEIJNEN** (CDA): Hoe is de situatie anders dan in de commissie? Want ook daar zouden er, wisten we, nog brieven komen van Rijkswaterstaat en de natuurtoets. Dus sowieso was het een besluit geweest op basis van onvolledige informatie. Ik snap gewoon niet zo goed waarom in uw ogen de situatie dan totaal anders is. Want dat is per definitie wat we bij een Ontwerp-VVGB doen.

635

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Zoals we het in de commissie bespraken, was het zo dat we informatie hadden op basis waarvan we dat Ontwerp-VVGB konden afgeven. Op dit moment is er dus nieuwe informatie gekomen die niet formeel deel uitmaakt van de beraadslaging, maar die iedereen wel heeft gezien. Waarmee natuurlijk toch wel gedacht wordt van, ja, wat moeten we hier nu? Die een niet eenduidig beeld geeft. Daarom denken wij dat het verstandig is om niet daar een besluit op te baseren, omdat wij niet die experts zijn die dat kunnen beoordelen.

640

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

645

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Goed. Dank u wel. Ja, ik was bij de introductie van, waar staan we allemaal voor. Maar daar gaat het dus niet om. De vraag is niet wie voor of tegen windmolens is. Waar we het over hebben, is of dit Ontwerp-VVGB met de stukken, zoals we in de commissie hebben besproken, voldoet aan een goede ruimtelijke ordening. Wij lazen de onderzoeken en adviezen en we wisten dat er voor een definitief VVGB nog twee onderzoeken zouden volgen. We hoorden in de briefing en lezen in de stukken dat deze conceptaanvraag voldoet aan een goede ruimtelijke ordening. De experts hebben de stukken beoordeeld en conclusie is dat de initiatiefnemers gedegen onderzoek hebben laten uitvoeren naar alle aspecten. De OD heeft een zorgvuldige afweging gemaakt en daarin de specifieke situatie betrokken, die wordt getypeerd als een dynamische omgeving. GS heeft deze concept-VVGB opgesteld en vraagt ons hiermee in te stemmen om straks een volledige afweging te kunnen maken bij de aanloop naar een definitief VVGB. Onze controlerende rol vraagt dat we hier zorgvuldig naar kijken. Dat deden we. GroenLinks ziet dat de initiatiefnemers jarenlang hard gewerkt hebben voor de windturbines aan de Noorder IJ-Plas. Er zijn vele gesprekken geweest met omwonenden, met de experts, om te kijken of realisatie op deze plek kan. Uitvoerig is onderzocht hoe aan wettelijke eisen voldaan kan worden. En nog een beetje meer. De plannen zijn aangepast en onderbouwingen zijn geleverd. De stukken en de conclusie zijn vrij helder.

650

655

Toen kwam de landelijke regelgeving in concept beschikbaar, het landelijk Besluit Windturbines, een week voor de behandeling. Hier bleek ook in de technische briefing die we gelukkig nog tijd konden krijgen: onze OD heeft nog scherpere normen gehanteerd dan landelijk voorgesteld, zoals het near-to-zero-principe voor de slagschaduw. Dat ziet GroenLinks als een bevestiging van de hanteerde zorgvuldigheid. Zo namen we het mee in de commissiebespreking.

665

Nu ligt er dan opeens een extra brief van Rijkswaterstaat over de wegbeeldanalyse. Wij hebben het er net eigenlijk bij het interruptiedebatje al over gehad. Het is natuurlijk wel heel raar om te zeggen: we hebben het er niet over, maar we weten dat het er ligt. Want die psychologen kwamen dus niet tot gelijke adviezen. Even kijken, ik sla even wat over. Zie ook de brief van de juristen die we hier dus vrijdag over ontvingen. Daarom riepen we dus op tot uitstel.

670

Dat brengt mij terug naar de commissiebehandeling. Inwoners en raadsleden kwamen inspreken en uitten hun zorgen of steun. Natuurlijk zijn er bewoners die zich zorgen maken over hun woongenot. Dat mag ook. Dat begrijp ik ook. Het is al zo druk. Kan het gebied van de Noorder IJ-Plas dat wel aan? We hoorden ook de zorgen van omliggende gemeenten: van raadsleden, van twee partijen uit Oostzaan en Zaanstad en een wethouder. Ook dat mag. Dit huis staat open voor deze geluiden, of ze nu wel of geen meerderheid vertegenwoordigen. Maar het is niet onze taak

680

iedereen tevreden te houden. Het is onze taak om de afweging te maken vanuit onze idealen en vanuit de regels die we met elkaar afgesproken hebben, vanuit formele adviezen die we krijgen in de gemeenten en vanuit de geluiden die nu nakomen.

685

In de commissie gebeurde er wel iets heel bijzonders. Opeens zat deze zaal niet vol gedreven politici, maar vol specialisten. Vol deskundigen: geluidsdeskundigen, lichtdeskundigen, veiligheidsdeskundigen. Vrijwel alle adviezen van de ambtenaren en onderzoekers werden in twijfel getrokken. Hoe kan het dat, als wij een advies krijgen van de OD en van GS, er in deze zaal opeens verschillende partijen zijn, de rechtse partijen, maar ook anderen die zeggen op te komen voor het klimaat, hier alle expertise in twijfel trekken. Die vinden dat de participatie niet goed is verlopen. Niet iedereen is tevreden. Helaas is dat vaak de uitkomst van participatie. Dat betekent niet dat de participatie onvoldoende is. Onze taak is het om Noord-Holland verder te brengen. Niet om deskundigheid te overtroeven of mensen angst aan te jagen. Niet om mensen tegen elkaar op te jatten. In de commissie noemde ik dat ik teleurgesteld was. Ik wist dat het vertrouwen in de politiek laag was, maar dat wij in deze zaal vol gedreven mensen blijkbaar alleen nog maar onze eigen mening verkondigen, dat vind ik jammer. En dat u de expertise van ambtenaren en onderzoekers vooral wil tegenspreken, dat vind ik jammer.

690

695

700

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik vraag mij af of u wel op de hoogte bent van wat de taak is van Provinciale Staten in dit dossier.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Volgens mij is ons de vraag gesteld om te beoordelen of dit voldoet aan een goede ruimtelijke ordening.

705

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Vindt u het dan vreemd dat hier de Statenleden, dus Provinciale Staten, zich uitspreken over alle aspecten die u nu wegzet in een soort van frame van, nou, dat is een soort van willekeur. Ik vind dat u wel een grote boek aantrekt, zeker aangezien u net ook het punt maakte over die deskundigen van Rijkswaterstaat. Nogmaals, goed dat u dat heeft teruggenomen. Maar het is onze taak hier als Provinciale Staten om die afweging op al die aspecten te maken. En nou zorgt u denk ik juist voor verdere polarisatie, terwijl dat helemaal niet had gehoeven. We mogen het met elkaar oneens zijn, maar het is ook onze taak om hier iets op al die aspecten van te vinden.

710

715

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ik ben het met u eens. Dat is ook de reden dat we het hier bespreken om die afweging te maken. Maar wat mij enorm verbaast, is dat als de experts zeggen het kan', dat er partijen zijn die zeggen: wij willen niet, dus de regelgeving klopt niet, of dus, hij is niet juist geïnterpreteerd. Ik denk niet dat wij hier moeten zeggen dat wij die experts zijn. Dat wij allemaal die expertise in huis hebben om het beter te weten dan die experts.

720

De **VOORZITTER**: Aanvullende vraag, meneer Van der Berg?

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Jazeker. Dan rond ik af met de vraag of- U zegt dat de experts een advies geven en waarom zouden wij dat in twijfel trekken? Ik denk dat het zo is geregeld: de omgevingsdienst geeft inderdaad een advies af. Wij als Provinciale Staten moeten onze eigen afwegingen maken op basis van het advies, en wij besluiten. Bent u dat niet met mij eens?

725

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Wij besluiten op basis van het advies. We kijken er kritisch naar, vanuit onze eigen idealen, vanuit de stukken die voorliggen, vanuit de regels die we met elkaar afspreken, vanuit de goede ruimtelijke ordening. Uw conclusie is daarin anders dan de onze.

730

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel. In de omgeving van de Noorder IJ-Plas gebeurt veel. Het gebied staat onder druk. Er is veel geluidshinder, er is zichthinder, er is overlast. Daarom moeten we scherp zijn: kan dit gebied het aan? Juist daarom is zo goed gekeken: voldoet het aan de wetgeving, voldoet het aan de normering? Dat doet het. En daarbovenop is nog veel meer aandacht besteed, ook aan de mogelijke toekomst. Juist omdat het zo'n dynamisch gebied is. De druk is groot, ook voor woningbouw, ook in de aanliggende gemeenten. Daarom is extra

735

740 gekeken naar of die windturbines toekomstige woningbouw in de weg staan. Daar is naar gekeken. Dat is niet het geval. Daar blijft naar gekeken worden.

Voor ons ligt het Ontwerp-VVGB. Als we dit vaststellen, spreken we over een paar maanden over een definitief VVGB. Doen we dat niet, komt dit abrupt ten einde. Dan is hier jarenlang aan
745 gewerkt, aan doelen die we samen hebben omarmd, aan invulling van hernieuwbare energie met de coöperaties als initiatiefnemer, met de mogelijkheid om hierbij aan te sluiten, met een omgevingsfonds, met aandacht voor mens en dier, mens en natuur, nu en straks. Telkens kwam dit project een stapje verder. En net voordat alles bij elkaar zou komen, als we alle informatie compleet hebben, zou dan, als we hier tegenstemmen, stranden voordat we het over een
750 definitief VVGB kunnen hebben. We weten: er volgt nog een advies op twee onderdelen. Op basis van alle onderzoeken die nu zijn gedaan, kunnen wij niet anders concluderen dat er geen grond is, ook voor u niet, om dit te weigeren. Als u nu dit Ontwerp-VVGB niet steunt, kunt u zich afvragen of dit wel die betrouwbare overheid is. Waar we het ook in de commissie over hadden. Als u dit nu niet doet, plaatst u zich boven de regels die we met elkaar afspraken, ook boven het
755 ruimtelijk ordeningsbeleid, waarmee we in Nederland zorgvuldigheid betrachten om onze inwoners te beschermen, juist omdat het overal zo druk is. Bedenk dat wij allemaal verantwoordelijk zijn voor het vertrouwen in de politiek. In de commissie werd mij gevraagd of ik het gek vond dat het vertrouwen in de politiek laag is. Ik ben er niet verbaasd over, maar ik hoop dat u met mij van mening bent het een kwalijke zaak is. Die politiek, dat zijn wij. Wij verkondigen meningen. Wij sturen. Wij staan ergens voor. Maar ook wij moeten ons aan de regels van het spel houden. Onze taak is de juiste afwegingen te maken met de stukken die voorleggen, vanuit onze idealen. Niet vanuit opportunisme. Dat geldt voor ons allemaal, voor oppositie en voor coalitie. Daar staan de grootste partijen in deze zaal niet boven. Neem uw verantwoordelijkheid. Schaad dit vertrouwen in de politiek niet verder. Werk aan de toekomst van Noord-Holland.

765 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Heijnen van het CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. Voorzitter, de vraag vandaag is niet of we voor of tegen wind op land zijn, maar de vraag is of bij het plaatsen van windturbines in de Noorder IJ-
770 Plas sprake is van een goede ruimtelijke ordening. En in het motiveringsdocument van de OD, voorgesteld door GS, staan pagina's vol waarom die windturbines op deze plek net aan zouden passen. Maar het document bevat ook veel afwegingen.

En daar gaat het vandaag ook over, hier: de politieke afwegingen. Zoals bijvoorbeeld over de
775 geluidsnormen. Zo wordt bijvoorbeeld gesteld dat een te prefereren geluidsnorm van 42 dB niet haalbaar is. Een geluidsnorm van 45 dB past echter nog net binnen de normen en daarmee kan het project wel doorgaan. Vergeten wordt dat veel omwonenden in woonwijken wonen, waar geluid harder binnenkomt vanwege andere geluidsisolatie dan van een normale woning.

Voorzitter, het CDA is van oordeel dat met het plaatsen van windturbines in de Noorder IJ-Plas het woon- en leefklimaat onaanvaardbaar slechter wordt voor mens en natuur. En dat in een gebied dat bovendien al veel overlast moet dulden van verkeer, vliegverkeer en industrie. Bovendien worden toekomstplannen voor woningbouw in de directe omgeving lastiger of zelfs belemmerd. Meest recent kwam ook Rijkswaterstaat met haar oordeel dat turbines op die plek
785 zorgen voor onveilige situaties. Daarnaast zijn ook buurgemeenten in ruime meerderheid tegen. Daar memoreer ik ook de motie die in de Raad van Zaanstad is aangenomen afgelopen donderdagavond: 65 procent van de leden voor de motie die tegen windturbines is. Dus een ruime meerderheid van de Raad in Zaanstad heeft zich meest recent uitgesproken tegen windturbines.

790 Kortom, voorzitter, deze plek is daarom naar ons oordeel niet geschikt voor windturbines. Het is ook niet nodig, want de RES-ambities kunnen nog steeds worden gehaald, ook als dit project niet doorgaat, op een plek waar minder grote nadelige gevolgen zijn voor het woon- en leefklimaat en bovendien toekomstplannen voor woningbouw niet in de weg worden gestaan. Dank u wel,
795 voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Schneemann van Volt.

800 Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank, voorzitter. Voor de energietransitie waar we als provincie doorheen gaan, is goede burgerparticipatie essentieel. Het is belangrijk om de burgers te raadplegen, maar vooral ook duidelijkheid te geven over wat ze wel en wat ze niet kunnen beïnvloeden. Een participatietraject is niet een vinkje dat gezet moet worden, maar het moet serieus genomen worden. Dat is bij de Noorder IJ-Plas overduidelijk fout gegaan. Het participatieproces is onduidelijk geweest. De doelen van de participatie waren onduidelijk. En het is logisch dat omwonenden daar boos en teleurgesteld over zijn. We moeten lessen trekken uit dit participatietraject, zodat het in de toekomst beter kan gaan. Daarom zou het ook goed zijn als de werkgroep Burgerparticipatie, die volgens mij deze maand van start gaat, kan overwegen om de participatierichtlijnen aan te scherpen.

810 Volt maakt zich daarnaast zorgen om de overlast voor de omwonenden aan Zijkanaal H waar de windturbines dichtbij worden geplaatst. We zijn blij met de maatregelen die genomen worden tegen de slagschaduw en dat slagschaduw wordt ingeperkt tot één uur per woning per jaar. En ook de geluidsoverlast zou volgens de modellen beperkt moeten zijn. Toch is dit voor Volt een groot dilemma. Voor de modellen die er liggen, is niet duidelijk hoe dit uitpakt in de praktijk en wat de daadwerkelijke geluidsoverlast, zoals op de woonboten, zal zijn. Aan de andere kant moeten we ook blijven focussen op waar we het vandaag over hebben: een Ontwerp-VVGB die gaat over goede ruimtelijke ordening. De MER toont aan dat de ruimtelijke ordening goed gaat en dat het plaatsen van de windturbines haalbaar is. Er liggen heldere kaders voor de MER en voor de OD en het plan voldoet aan toekomstige landelijke normen. Verdere informatie die nog binnenkomt, moet uiteraard nog verwerkt worden in de definitieve VVGB.

825 De energietransitie moet namelijk versnellen. Gisteren hebben we tijdens de klimaatmars in Amsterdam vijfentachtigduizend demonstranten gezien die aandacht vroegen voor de klimaatverandering en vroegen om duidelijke acties. Voor Volt is een mix van verschillende energiebronnen noodzakelijk om snel schone energie op te wekken. We moeten inzetten op zowel wind op zee, wind op land, zonnepanelen, als kernenergie, om te zorgen dat we snel van de fossiele brandstof af kunnen.

830 Daarnaast is Volt een voorstander van burgerinitiatieven en is het goed dat bewoners van Amsterdam en omstreken mee kunnen doen aan dit project. Daarnaast is de stad Amsterdam natuurlijk een grootverbruiker van energie met haar vele inwoners. Daarom vinden we het goed dat ook zij hun steentje bijdragen. Zo komt de last van de energietransitie niet alleen te liggen in de regio.

835 Tenslotte de brief van Rijkswaterstaat. We hebben een aantal vragen aan GS hierover. Hoe kan het dat een belangrijk rapport als deze nog vlak voor deze stemming binnenkomt? Er heerst dan ook veel onduidelijkheid over het advies. Met de volgende vragen aan GS. Heeft GS inzage in het volledige rapport? En zo ja, waarom is die informatie niet gedeeld met PS? Was GS op de hoogte dat de initiatiefnemers nog in gesprek waren met Rijkswaterstaat? Welke rapporten kunnen we nog meer verwachten? Welk effect heeft het rapport van RWS op de MER? En nog een andere vraag: als wij scherper oordelen dan de MER, schept dat een precedent voor andere zaken?

840 Concluderend: we willen vandaag focussen op de Ontwerp-VVGB en voor de definitieve VVGB een complete afweging maken met alle informatie, zoals de natuur-impactrapportage en de informatie die nu soms nog ontbreekt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Klein van de ChristenUnie.

850 De heer **KLEIN** (CU): Meneer de voorzitter, dank u wel. Voordat ik inhoudelijk inga op het afgeven van de VVGB voor de windmolens wil ik allereerst aangeven dat ook ik het onzorgvuldig vind dat we vandaag over dit onderwerp spreken. We hebben immers geen goed gesprek met elkaar kunnen voeren over recent toegevoegde informatie van Rijkswaterstaat en de brief van de initiatiefnemers. En er ligt ook geen reflectie van GS of de omgevingsdienst over die nieuwe informatie. We gaan hiermee bovendien in tegen het verzoek van de gemeente Amsterdam om besluitvorming uit te stellen vanwege zorgvuldigheid.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. Hoe beoordeelt de heer Klein dan dat we überhaupt over een Ontwerp-VVGB zouden spreken, terwijl we wisten dat er nog informatie van Rijkswaterstaat en de natuurtoets aan zouden moeten komen.

860

De heer **KLEIN** (CU): Juist om die reden was het een ontwerp-VVGB. En het lijkt me goed dat op het moment dat wij met elkaar inhoudelijk ergens over spreken, dat we dan alle informatie die er op dat moment is integraal kunnen meenemen. Deze informatie had dan prima meegenomen kunnen worden, inclusief reflectie van de omgevingsdienst, bij de definitieve VVGB. Maar nu manoeuvreren we ons in een heel moeilijke situatie, waarin die informatie er wel is, maar de reflectie er niet is en we toch over deze ontwerp-VVGB willen gaan stemmen.

865

De heer **HEIJNEN** (CDA): Toch even kort en goed. Dus u vindt het wel goed dat er een Ontwerp-VVGB komt met onvolledige informatie per definitie, maar nu er aanvullende onvolledige informatie is, vindt u dat een minder goed idee?

870

De heer **KLEIN** (CU): Ik vind, dat wij als wij een besluit nemen, dat moeten doen op basis van een goede discussie over de informatie die er op dat moment was. We wisten allemaal dat de ontwerp-VVGB gebaseerd was op de informatie tot dan toe en dat er nog nieuwe informatie aan zit te komen. Maar wat we nu doen, is dat we een discussie gaan voeren, terwijl we een deel van de informatie niet met elkaar hebben kunnen bespreken. Dat vind ik niet goed.

875

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

De heer **KLEIN** (CU): Goed, maar dan inhoudelijk. Er ligt hier een plan dat ontwikkeld is door vier verschillende coöperaties. En dat is eigenlijk precies zoals we het willen. Geen grote investeerders uit het buitenland die hier komen om te jagen op onze ruimte, maar burgers en bedrijven, die samen het initiatief nemen om duurzame energie in hun eigen omgeving op te wekken. En dat betekent wat ons betreft natuurlijk niet dat we zomaar met ieder initiatief op deze manier akkoord zouden moeten gaan. Maar wel dat wij dit initiatief met een positieve grondhouding tegemoet moeten treden. We zullen het plan daarom ook inhoudelijk moeten beoordelen. En dan rijst de vraag: is dit nou een ideaal plan? Nee, dat is het niet. De plek waar deze windmolens gepland zijn, is vol en het past allemaal maar net. Er zijn omwonenden die overlast zullen ervaren. Maar is het plan daarmee onzorgvuldig? Nee, dat is het ook niet. De omgevingsdienst heeft een positief advies gegeven over het afgeven van een Verklaring van Geen Bedenkingen. Door strengere eisen te stellen aan geluidsoverlast in lijn met de wereldgezondheidsorganisatienormen, zoals we al jaren hebben bepleit, door slagschaduw vrijwel geheel uit te sluiten, door de hoogte te willen beperken tot de helft van de afstand tot gevoelige bestemmingen voldoet dit plan wat ons betreft aan de zorgvuldigheidseisen die we aan dit soort ruimtelijke projecten moeten stellen.

880

885

890

895

Dan hebben we recent nog de brief van Rijkswaterstaat gekregen over mogelijke effecten op de verkeersveiligheid. Wij hebben daarnaar gekeken om beoordelen of dit onze mening in deze fase, terwijl het ongelukkig is, over het afgeven van een Verklaring van Geen Bedenkingen beïnvloedt. In de beknopte brief schrijft Rijkswaterstaat dat zij van oordeel zijn dat de windmolens zorgen voor een onaanvaardbare verzwaring van de rijtaakbelasting. En dat vinden wij toch wel een vrij wonderlijke stellingname. We betwijfelen niet het oordeel van de experts dat windmolens voor afleiding kunnen zorgen en daarmee een effect kunnen hebben op de verkeersveiligheid. Maar de vraag of dit onaanvaardbaar is, is natuurlijk nooit te beantwoorden. Het is een subjectieve beoordeling van een nauwelijks te meten maat. En wat ons betreft is deze beoordeling van Rijkswaterstaat daarom ook geen reden om onze mening over het afgeven van deze verklaring van geen bedenkingen te veranderen. Bovendien willen wij ook nog wel even kwijt dat op deze plek wel een enorme reclamezuil staat. En als wij iets willen doen aan de verkeersveiligheid op dit knooppunt, dan is wat ons betreft een heel goede stap om deze reclamezuil neer te halen.

900

905

910

Tenslotte. Gisteren liepen er zo'n vijftientigduizend mensen mee in de klimaatmars in Amsterdam. Zij riepen politiek en bedrijfsleven op om nu echt in actie te komen om verdere klimaatverandering tegen te gaan, om beter te zorgen voor de schepping – in het Christelijke blok waar ik zelf in meeliep – om af te stappen van fossiele energie en werk te maken van de opwek van duurzame energie. Dat is niet makkelijk, want als het concreet wordt, dan doet het

915

soms pijn. Dan schuurt het. Dan kost het wat. En dat is precies wat wij vandaag zien bij deze aanvraag voor windmolens bij de Noorder IJ-Plas.

920 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Voorzitter, dank u wel. Ik waardeer de woorden van meneer Klein over het beschermen van de schepping. Ik herken dat helemaal, Maar kan ik daaruit wel afleiden dat, als wij dadelijk nog een stemming hebben over onze motie over het implementeren van kernenergie, dat u daar wel voorstander van zult zijn?

925 De heer **KLEIN** (CU): Ik waardeer hoe u twee onderwerpen aan elkaar koppelt die wat mij betreft wat verder van elkaar staan. Ik moet zeggen: ik ga straks een goed oordeel proberen te vellen over uw motie. Ik hou het nu graag even bij deze aanvraag, die we op dit moment bespreken.

930 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Voorzitter, wel het punt – ik hoorde het net ook uit de zaal – waar gaat dit over? Nou, we hebben het over klimaatmaatregelen die dus- we beogen CO₂ te reduceren en we daardoor de schepping, zoals ik u hoor zeggen, in stand zouden moeten houden. Dus dat is wel degelijk relevant. Ik denk dat als wij alleen maar nu inzetten op windturbines in zo'n complexe omgeving, dat dat uiteindelijk niet het doel gaat bereiken wat u zelf nastreeft. Of heb ik dat verkeerd?

935 De heer **KLEIN** (CU): Ja, dit is precies het punt, en blij dat u deze vraag stelt. Waar het natuurlijk om gaat: we zullen af moeten wegen in hoeverre de maatregelen bijdragen aan het doel en of de prijs die we ervoor moeten betalen de prijs is die we willen betalen. En wat ons betreft valt deze afweging in dit geval positief uit voor deze Verklaring van Geen Bedenkingen. En hoe die uitvalt voor uw motie over de kerncentrales, dat krijgt u later te horen.

940 De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

945 De heer **KLEIN** (CU): Collega's, aan ons ligt vandaag de vraag voor: zijn wij bereid onze verantwoordelijkheid te nemen? Zijn wij bereid gehoor te geven aan de oproep van de tienduizenden mensen die gisteren op de been waren? Of trekken we voortijdig de stekker uit een kansrijk project, omdat het misschien niet helemaal ideaal is? Zijn er dan ooit ideale projecten? Ideale plekken in onze drukke provincie? Voor de ChristenUnie is het antwoord duidelijk: dit project verdient een Verklaring van Geen Bedenkingen, een voorlopige, zodat we de volgende stappen kunnen zetten richting een zorgvuldige vergunning. Dank u wel.

950 De **VOORZITTER**: Dank u. Het woord is aan de heer Van den Berg van JA21.

955 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Goedemorgen allemaal, geachte voorzitter, Statenleden en andere aanwezigen, we staan vandaag voor een belangrijk besluit: het afgeven van een Verklaring van Geen Bedenkingen voor het bouwen van windturbines bij de Noorder IJ-Plas in Amsterdam. Een controversieel besluit met een lange voorgeschiedenis. Een besluit waar wij als JA21 ontzettend kritisch op zijn. Normaliter stemt de coalitie, bestaande uit de BBB, VVD, Partij van de Arbeid en GroenLinks op één lijn, maar vandaag houden de BBB en de VVD het spannend. Wat gaan zij doen? En kunnen wij op ze rekenen en kunnen onze inwoners op jullie rekenen. Er ligt een verantwoordelijke taak voor jullie.

965 We bespreken het voornemen om drie windturbines tot wel tweehonderd meter hoog te bouwen boor de duur van dertig jaar. De beoordeling hiervan is opgesteld in een waterval van documenten. Ik noemde het net al. En voorzitter, collega's, we staan hier vandaag als Provinciale Staten, samengesteld uit vijfenvijftig Statenleden. Voor zover ik weet, is het nog steeds een parttimebaan, toch? Om hier zorgvuldige afwegingen te maken, hebben wij dus 466 pagina's door moeten ploegen. Ik vraag me of het in de volle breedte is gebeurd. En ik vraag me ook af of dit op deze manier nog te volgen blijft voor onze inwoners.

970 Voorzitter, JA21 is duidelijk in wat wij hiervan vinden. We zijn er kritisch op. Wij zullen niet voor het afgeven van de VVGB stemmen. JA21 blijft daarin constant. We merkten net al aan het begin van deze vergadering, er werd een ordevoorstel gedaan om dit onderwerp nogmaals van de agenda af te krijgen en te verplaatsen naar 2024. Het is echter afgelopen donderdag 9 november ook al besproken in de Presidiumvergadering. Daarin hebben verschillende partijen zich

975 uitgesproken over hoe zij hierover dachten. Het Presidium heeft besloten dat we dit niet willen uitstellen.

Dat het vandaag dan nogmaals wordt gepoogd, is wat ons betreft een bijzondere gang van zaken. Maar niet uniek in zijn gang van zaken. Want eerder hebben wij in maart 2022 de
980 afschaffing van de zeshonderd meter nog behandeld.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ja u geeft aan van, we hebben al eerder besloten dat het niet nodig was om uit te stellen. U zegt ook: wij hebben heel veel stukken. Is het u ontgaan dat er misschien in de tussentijd sinds donderdagavond en nu weer een aantal nieuwe
985 stukken is binnengekomen?

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Nee, voorzitter, dat is mij zeker niet ontgaan, maar daarom vind ik het ook bijzonder dat, als wij zeggen van, nou, we kunnen wel 466 pagina's doorploegen, en nu komen er – ik zei het net al – vijf pagina's van Rijkswaterstaat naar ons toe en een briefje van
990 uw GroenLinks-wethouder in Amsterdam, dan zouden wij dat niet binnen een week kunnen beoordelen. Ik denk dat niemand dat zou volgen.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dan denk ik dat we hier toch weer op de stoel van de expert willen gaan zitten want het briefje van Rijkswaterstaat omvatte niet een eenduidig advies. Bent u
995 dat met me eens?

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Het is inderdaad niet een duidelijk advies. Dat heeft u helemaal goed. Er zijn verschillende experts bij gehaald. Ik denk dat zij ook een overweging meegeven die wij als Provinciale Staten ook weer zelf zullen moeten afwegen, net zoals dat in het hele dossier
1000 van toepassing is. En waarom? Kijk, ik rij zelf vaak auto. Ik rij vaak door de Coentunnel heen, onder andere op weg naar Provinciale Staten. Het is inderdaad een complexe verkeerssituatie die erg druk is. En ik kan dit oordeel best wel volgen. Dus dat is de afweging die wij maken. Daar had ik niet langer dan een week voor nodig.

De heer **KARAR** (PvdA): Dank u, voorzitter. Ik heb een vraag. Bent u het met mij eens dat voor een gewogen keuze, voor een verstandige keuze, we informatie vanuit alle kanten moeten meenemen, waarbij dus niet alleen het originele rapport- Of niet eens een rapport, maar alleen de mededeling meegenomen wordt, maar ook de reactie van in dit geval de OD of andere partijen?

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, zeker. Maar er zijn natuurlijk al heel veel documenten naar ons toe gestuurd. Dus wij hebben al eerder een afweging kunnen maken of dit wel zou passen op gebied van geluid, landschappelijke inpassing, maar ook of er alternatieven zijn. En het is wel een feit dat wij de RES-doelen die we hebben vastgesteld, al binnen handbereik zijn. En als je dan naar dit complexe dossier kijkt, dan is het wat ons betreft niet subsidiair om hier dan in deze
1010 situatie nog eens een keer drie windturbines te bouwen.
1015

De heer **KARAR** (PvdA): Ik snap heel goed dat uw politieke mening al vaststaat, maar we hadden het geloof ik nu over het proces en om zo goed mogelijk tot een besluit te komen. Bent u daarom niet met me eens om tot dat besluit te komen we zorgvuldig met alle informatie moeten omgaan, alles moeten meenemen, ook de reacties, en dat dat losstaat van uw eigen persoonlijke politieke voorkeur?

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Jazeker, voorzitter. Ik snap dat u misschien een beeld heeft van: JA21 gaat hoe dan ook tegen die windturbines stemmen. Dat kan ik me eigenlijk best wel goed voorstellen, want wij zijn hier altijd kritisch op. Maar desondanks hebben wij wel de hele documentatie doorgenomen en gekeken naar de zaken die ik net noemde. En ik denk dat wij als Provinciale Staten hier vandaag zuiver een goede ruimtelijke ordening moeten maken. Die is niet van toepassing. Dat hoorde je onder andere bij de sprekers, dat hoorde je onder andere in het punt van geluidsnormen die dus gelden voor woningen, maar we hebben het hier over
1025 woonboten. Die voldoen niet aan het Bouwbesluit. Dat alleen al is iets waar wij als Provinciale Staten denk ik niet mee akkoord zouden moeten gaan. Dat is geen goede ruimtelijke ordening.
1030

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Van den Berg.

1035 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik ben blij dat dat helder was.

Ik ga nog even verder. Ik was bij de voorloop van deze dag. Dat gaat even terug tot maart 2022. Dat was de maand van de gemeenteraadsverkiezingen in ons land. Op de agenda stond toen het afschaffen van de zeshonderd meternorm voor de windturbines. Wat gebeurde er in die vergadering? Veel van jullie hebben dit nog meegemaakt. Die vergadering werd uitgesteld. De behandeling werd uitgesteld tot na de verkiezingen vanwege een Europese noodverordening, die ook zorgvuldig meegenomen moest worden in het proces. Het lijkt wel alsof we het over vandaag hebben. Wat we in de praktijk zagen, is dat twee maanden later de zeshonderd meternorm alsnog werd afgeschaft zonder dat deze overwegingen werden meegenomen. Dus ik krijg er bijna een flashback van, zeker ook als ik de brieven lees die vanochtend zijn binnengekomen van onze wethouder in Amsterdam van GroenLinks. Ik moet er ook weer ergens om lachen hoe dit gaat. Maar die stuurt dus een brief of wij dit vandaag niet willen behandelen. Maar Zita Pels, 'de wethouder' moet ik eigenlijk zeggen, is toentertijd ook betrokken geweest bij het afschaffen van diezelfde zeshonderd meternorm, die ze nu kan gebruiken om deze windturbines te bouwen. Het verbaast mij niks. En wat mij dan ook weer niet verbaast, is dat ik vanochtend Statenlid Gielen hoor betogen: laten wij dat inderdaad maar uitstellen op voordracht van onze GroenLinks-wethouder. Ik vind dat typerend.

1055 Dan ga ik verder over de goede ruimtelijke ordening waar we vandaag over spreken: is die van toepassing?

De heer **KLEIN** (CU): Ik verbaas me een beetje op de persoonlijke aanval die u nu gaat uitvoeren op allerlei betrokken bestuurders. Mag ik u vragen: vindt u het logisch dat bestuurders conform hun eigen idealen handelen?

1060 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Nou ja, zeker is dat de logisch, meneer Klein. Echter, we moeten er dan ook wel rekening mee houden dat de wethouder in het verleden een Statenlid was in deze Provinciale Staten en daar ook keuzes heeft gemaakt die nu wel een heel duidelijke samenhang hebben met wat we vandaag behandelen.

1065 De heer **KLEIN** (CU): En heeft deze wethouder, die vroeger Statenlid was in Provinciale Staten, alleen deze keuze gemaakt of is dat wellicht een meerderheid van de Staten geweest?

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Jazeker, ja, helaas wel. Ja. Dank u wel.

1070 Het is een gevoelig onderwerp, dat blijkt uit alles.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ja, dank u wel. Nog even als aanvulling op wat de heer Klein zei. Hij vroeg al naar: is dat dan een meerderheid van de Staten geweest? Dat is bevestigend beantwoord. Maar is deze brief ook namens het college gestuurd en is ook over deze Noorder IJ-Plas gesproken en is ook niet een meerderheid van de gemeenteraad van Amsterdam dan hiervoor? Staat zij daar ook niet voor, onze wethouder in Amsterdam?

1080 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik weet prima hoe het staatsbestel werkt, Statenlid Van der Waart. Maar wat natuurlijk wel een feit blijft, is dat wij zo'n brief krijgen en – het werd net al even betoogd in het interruptiedebatje – waar we hiermee te maken hebben, is dat wij die goede ruimtelijke ordening gewoon kunnen afwegen. En dan komt hier vandaag een discussie van, nou, oké, het document van Rijkswaterstaat maakt dat ineens onmogelijk – de heer Heijnen zei het net al – terwijl in de commissie ook werd betoogd: wij kunnen prima een concept-VVGB afgeven en daar kunnen andere documenten later aan toegevoegd worden. Dus die redenering gaat denk ik niet op. En ik vind het vooral typerend dat dan vanochtend heel erg, ja, in naam van Amsterdam dan dat voorstel ook wordt gedaan.

1090 De **VOORZITTER**: Even kijken. De heer Heijnen was voor. De heer Heijnen, CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank. Ik ga me even tot u richten, want ik heb er wat moeite mee dat we over wethouder Pels spreken, terwijl zij er niet is om vragen te beantwoorden

en daarover te spreken. Dus ik zou ook aan u willen vragen om dat niet te doen. En dan bemoei ik me zeker niet met wat er inhoudelijk over is gezegd, maar procedureel vind ik dat niet juist.

1095

De **VOORZITTER**: Eens. Dus ik wilde heer Van den berg ook verzoeken, maar ik gaf net wel even de gelegenheid aan GroenLinks om nog even een tegenwoord te geven, maar het is inderdaad, we spelen op de bal en niet op de persoon. Dank. Gaat u verder.

1100

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): In het kader van het orde punt, ik denk terecht, hoor. Ik probeerde net al in mijn bijdrage ook te nuanceren dat ik het naar de wethouder verplaatste en niet richting de naam. Dat heb ik net wel-

1105

De **VOORZITTER**: Meneer Van den Berg, volgens mij gaat u gewoon verder met uw betoog.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, en desondanks, en dat wil ik wel gezegd hebben, blijft dit wel een gegrond punt, omdat de wethouder nou eenmaal een brief heeft gestuurd aan onze Staten en dat mogen wij heus wel meenemen in wat wij hier vandaag gaan beslissen. Anders zou het wel heel bijzonder zijn, want vanochtend is daar nog een aanzet toe geweest.

1110

Goed. Over de ruimtelijke ordening. Wat is nou goede ruimtelijke ordening? In de commissie kwam het ook al even voorbij. Daar merkte ik dat de kennis daarvan niet altijd even goed op orde is. Goede ruimtelijke ordening betekent onder andere landschappelijke inpassing, de effecten op de natuur, geluidsoverlast, slagschaduw, recreatieve waarde, ruimtelijke samenhang, cultuurhistorische waarde, zijn er alternatieve locaties beschikbaar, maatschappelijk draagvlak en cumulatieve effecten.

1115

Over die landschappelijke inpassing hebben wij ook wel onze zorgen bij. Wij hebben de visualisaties bekeken die beschikbaar kwamen vanuit Gedeputeerde Staten. Daar werden door insprekers denk ik gegronde punten tegenin gebracht. Wij vragen ons nu nog steeds af of die visualisatie nou wel of niet accuraat is.

1120

Dan over de geluidsoverlast. Ik zei het net al, het gaat hier om woonboten en niet om reguliere woningen zoals gebouwd volgens het Bouwbesluit. We weten dus aan de voorkant al dat de geluidsnormen in deze type woningen niet gehandhaafd kunnen worden. En dat is wat ons betreft een onacceptabele situatie.

1125

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel. De belangrijkste reden dat woonboten niet aan het Bouwbesluit kunnen voldoen, heeft te maken met toegankelijkheidseisen. Maar er zijn natuurlijk voldoende mogelijkheden om te isoleren. U heeft waarschijnlijk ook vernomen dat er gesprekken nog gaande zijn om te kijken op welke manier maatregelen getroffen kunnen worden. Bent u daarvan op de hoogte?

1130

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik ben ervan op de hoogte, maar het zou u sieren als u ook zo pragmatisch zou zijn als het gaat om Schiphol en geluidsoverlast. Dat hoor ik u ook niet doen. Ik denk dat we hier aan de voorkant moeten kijken of de goede ruimtelijke ordening van toepassing is. We gaan nu een Ontwerp-VVGB afgeven. Dan moeten we nu kijken naar de situatie hoe die is. En geluidsoverlast is daar wel degelijk onderdeel van, ik denk zeker ook met de omgevingsdienst in ogenschouw. Die heeft ook betaald van, nou ja, als je dat zo hoog bouwt, dan heeft dat zo'n impact op geluid; dus dan gaan we een wat kleinere windturbine bouwen. Dus het geluid is heel belangrijk aan de voorkant, ondanks dat ik die isolatie wel steun.

1135

Goed. Dan hebben we het nog over de ruimtelijke samenhang, voorzitter. En die ruimtelijke samenhang is onder andere de woningbouw, het belangrijkste thema in onze provincie. Het is al eerder gebleken uit enquêtes: mensen maken zich hier zorgen om. Woonruimte is een primaire levensbehoefte. Het staat in de Grondwet. Daar hebben we rekening mee te houden als Provinciale Staten.

1145

De alternatieve locaties zijn er denk ik voldoende, als ze al nodig zijn. De doelen van de RES, het behalen van vijftig terawattuur op land door wind en zon is binnen handbereik. Het PBL heeft het al meerdere keren beoordeeld: we gaan die doelen halen, zeker als we ook nog eens

1150

een keer kleinschalig zon op dak gaan meenemen. Wat ons betreft is dan deze specifieke locatie niet subsidiair.

1155 De heer **KLEIN** (CU): Het klopt dat het PBL vrij positief is daarover, maar er was wel een voorwaarde aan verbonden. Weet u welke dat was?

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik sta hier om een betoog te houden, niet om een quiz te spelen. Ga ik door voor de koelkast?

1160

De heer **KLEIN** (CU): Daar heeft u een heel goed punt. De voorwaarde is natuurlijk dat de projecten die in de pijplijn zitten wel doorgang kunnen gaan vinden. En als wij nu bij ieder project dat voorligt, gaan zeggen 'ja, daar lukt het toch net niet', dan is zo'n PBL-voorspelling natuurlijk ook waardeloos. Bent u dat met ons eens?

1165

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Er worden wel veel experts in twijfel getrokken vandaag. Dat is een ding wat zeker is. Wat natuurlijk wel is, ik ken die rapporten ook, meneer Klein. Ik ken die rapporten goed. Daarin wordt ook rekening gehouden met die voorstellen die in de pijplijn zitten en dat er een bepaald percentage zit die gewoon nog afvalt. Dat is ook zon op land, wind op land. Dat is een factor waar rekening mee is gehouden. Zelfs als je die factoren er allemaal nog eens een keer vanaf trekt, ja, dan is het alsnog ruimschoots in zicht. En ja, deze drie windturbines zijn een wat andere orde van grootte dan windpark Wieringermeer.

1170

De heer **KLEIN** (CU): Mag ik hier dan uit afleiden dat u bij toekomstige projecten dan voor zult gaan stemmen? Want als we dit niet doen, dan zullen we toch wel heel veel andere projecten zeker moeten gaan realiseren om nog wel aan deze doelstellingen te gaan voldoen.

1175

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dat zou in het kader van goede ruimtelijke inpassing niet juist zijn.

1180

De heer **KANIK** (D66): Ja, voorzitter, de heer Van den Berg is wel heel erg positief. Zo stond het niet in het rapport. Er stond dat echt alles door zou moeten gaan en zelfs het weer moet meezitten om die doelen te halen. Dus hoe komt u er toch bij dat wij dit makkelijk gaan halen als we gewoon bij elk onderwerp als het over windmolens gaat, dat we dat dan toch niet gaan doen?

1185

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Voorzitter, dat is gewoon niet waar. Dat is gewoon niet waar wat meneer Kanik zegt. Ik heb het rapport gelezen. Dat klopt niet. Er zijn meerdere studies geweest vanuit het PBL die al langere tijd de prognose geven over wat er in de pijplijn zit, wat wij gaan behalen richting de 35 terawattuur. En er wordt ook nog eens een keer in overweging genomen dat klein zon – dus de zonnepanelen bij mensen thuis – ook meegenomen kunnen worden zo gauw dat boven de zeven terawattuur gaat komen. Daar zijn wij heel dichtbij.

1190

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, ik vind toch dat de heer Van den Berg een bijzondere manier heeft van rapporten lezen, want het staat er toch echt niet op deze manier.

1195

De **VOORZITTER**: Meneer Van den Berg, gaat u verder.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): U mag het mij laten zien waar dat dan wel staat, maar ik weet wel heel zeker dat dat er niet in staat en dat de doelen gewoon binnen handbereik zijn. En dat brengt mevrouw weer op het punt van de alternatieve locaties. Zijn wij op koers om de doelen te gaan behalen? Of zijn we dat niet? Ik denk dat we dat wel zijn. Het PBL is dat met mij eens. In die zin zouden andere locaties, die minder overlast creëren of minder impact hebben op woningbouw, beter zijn. Maar daar moeten we het dan over hebben.

1200

Goed. Zo heb ik eigenlijk al een gedeelte van mijn inbreng verder opgepakt.

1205

Ik ga even door naar de omgevingsdienst, want die heeft zijn gewogen afweging gemaakt onder andere op het gebied van de verkeersveiligheid. Er werd onder andere gezegd door de Omgevingsdienst dat uit vergelijkbare situaties met windturbines nabij knooppunten en wegbeeldanalyses in andere situaties blijkt dat windturbines nauwelijks tot geen gevolgen

1210

hebben voor de verkeersveiligheid. Hierdoor is het aannemelijk dat de vergunning niet aan de uitvoerbaarheid van de windparken in de weg zal staan. Ook een vraag voor de gedeputeerde of dat nu vanaf heden anders beoordeeld gaat worden bij toekomstige aanvragen gezien de informatie van Rijkswaterstaat.

1215

Dan nog over de geluidsnormen. Het werd net al even betoogd. Wat ons betreft is het een bijzondere situatie dat de omgevingsdienst een beoordeling heeft gemaakt op basis van geluid en de businesscase. Grotere windturbines maken te veel geluid, maar als ze te klein worden, zou de businesscase negatief beïnvloed worden. Zodoende is gepleit voor een lagere windturbine. Ik denk dat dat maatwerk is richting de energiecoöperaties en niet maatwerk naar de inwoners. Ik denk dat dat een foute afweging is geweest. Ik zou de gedeputeerde ook willen vragen of zij met omgevingsdienst in overleg kan om dat in het vervolg anders te doen.

1220

Ik sluit af met de energiecoöperaties, het zogenoemde draagvlak. Er wordt een beetje een beeld gecreëerd bij dit soort coöperaties alsof de buurman en wij met elkaar zeggen: laten wij samen een windturbine gaan bouwen in onze achtertuin. Maar we hebben ze hier aan het woord gehoord in de commissie en wat blijkt nou: er zitten veelal mensen in die helemaal niet in de omgeving wonen, sommige zelfs in Maastricht, en die hier wel voor een verhaal houden dat zij met draagvlak en met ondersteuning uit de omgeving die windturbines willen bouwen. Mevrouw De Vries van een van de coöperaties heb ik ook gevraagd: wonen jullie leden ook in het overlastgebied van de windturbines? Dat had zij niet uitgezocht. Tegelijkertijd heeft zij wel gezegd dat zij hierop terug zou komen. Tot op heden hebben wij daar niets over gehoord.

1225

1230

De heer **KARAR** (PvdA): Het klopt dat ze misschien niet allemaal naast de eventuele windmolens wonen, maar ik geloof het ze wel aangaf – ik weet de cijfers niet een-twee-drie meer – dat ze wel in de omgeving wonen: Amsterdam-Noord. Er was zelfs een inspreker uit Amsterdam-Noord en inderdaad misschien ook Zaanstad, de omringende gemeenten. Die waren toch allemaal wel onderdeel van de leden?

1235

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dat klopt, dat er inderdaad werd gezegd dat er ongeveer vijfhonderd leden in Amsterdam-Noord wonen. Dat kan interessant zijn. Maar ik kan ook heel makkelijk zeggen dat ik die- Wij willen heel graag kerncentrales bouwen, maar dan doe ik dat alleen met draagvlak vanuit Groningen en dan gaan we ze bouwen in Zeeland. Ik denk dat daar ook vragen over zouden komen.

1240

1245

De heer **KARAR** (PvdA): Ja, voor mijn gevoel maakt u er nu iets bombastisch van of iets theatraals, wat geloof ik echt niet was op basis van de inbreng. Tenminste, dat heb ik niet kunnen herkennen. Het is een energiecoöperatie, waar we heel erg voorstander van zijn. En daarna is geloof ik de vraag waar ze dan exact wonen – voornamelijk in de regio – niet per se van belang bij het bepalen of het aan goede ruimtelijke ordening voldoet. Bent u dat met mij eens?

1250

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dat ben ik met u eens, dat dat inderdaad niet onderdeel is van de goede ruimtelijke ordening. Maar ik vind het wel opmerkelijk dat er ook in verschillende documenten werd gesproken over dat dit een project door en voor Amsterdammers is en uit de data blijkt dat het tegendeel te zijn. Ik zou overigens wel een suggestie willen doen. Er is tegenwoordig ook een energiecoöperatie voor kernenergie. Misschien kunnen we die eens meenemen in dit soort discussies om te kijken wat daar mogelijk is.

1255

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel, voorzitter. Volgens mij hebben we in de commissie bij de inspraak gezien dat er mensen zijn uit de regio: voor en tegen. Ook mensen die tegen waren, die juist van heel ver kwamen. Maar dat is eigenlijk niet het punt wat ik wil maken. Het valt mij op dat u hier echt op de persoon aan het spelen bent. Dat geldt ook voor de inspreker. U heeft het nou over een van de sprekers die iets bepaalds gezegd heeft wat ze zich heeft laten ontlokken. Ik vind dat eerlijk zegt niet helemaal fair. Ik zou willen dat u het op een andere manier brengt.

1260

1265

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Mag ik u daarin om advies vragen, voorzitter? Want ik snap uw punt, zeker. Ik wil ook helemaal niemand persoonlijk beschadigen of iets. Dat is niet mijn intentie, en dat weet u volgens mij heel goed. Echter, deze uitspraken zijn natuurlijk wel gedaan door iemand van die energiecoöperatie. Voor de inhoudelijke behandeling is dat denk ik wel

1270

relevant. Volgens mij is mijn insteek heel helder dat daar geen kwaad in zit. Maar heeft u daar misschien een advies.

1275 De **VOORZITTER**: Mijn voorstel is dat u in ieder anonimiseert en dat u niet mensen bij naam noemt. Maar als u een vereniging, een club of een coöperatie noemt, dan is dat uiteraard geen bezwaar.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dan sprak ik hierover Energiecoöperatie De Windvogel.

1280 Goed, voorzitter, ik ga richting mijn afronding. Ik hoop dat wij vandaag goed hebben kunnen betogen wat wij zien in de goede ruimtelijke ordening en hoe die in deze vlakken niet van toepassing is. Ik denk dat, als wij vandaag hier als Provinciale Staten besluiten om dit wel toe te staan, wij een fout maken richting de omgeving, richting de inwoners, en dat die bovenal niet zorgvuldig gedaan zou worden. En daar laat ik het even bij.

1285 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Kanik van D66.

1290 De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, ik moet enigszins bekennen dat ik verbaasd ben dat we dit onderwerp vandaag toch bespreken. Voor onze inwoners zal ik even kort schetsen wat er gebeurd is en daarna waarom ik verbaasd ben.

1295 Voorzitter, vorige week donderdag is er een extra Presidiumvergadering onder uw leiding belegd om een brief van de directeur Netwerkontwikkeling van Rijkswaterstaat aan de omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied te bespreken. Deze brief is tussendoor binnengekomen en was nog niet bekend tijdens de behandeling van dit onderwerp in de commissie. In deze brief wordt een negatief advies afgegeven voor de bouw van twee windturbines vanwege het eventuele effect op de verkeersveiligheid. Gedeputeerde Staten hebben daarop aangegeven dat zij in zo'n korte tijd geen integrale afweging over deze brief kunnen geven aan Provinciale Staten, ook omdat de omgevingsdienst nog een geen kans heeft gehad om op de brief te reageren. Gedeputeerde Staten gaf de mogelijkheid om de behandeling van de Verklaring van Geen Bedenkingen uit te stellen, zodat Provinciale Staten het integrale advies van Gedeputeerde Staten kan meenemen in de behandeling van dit onderwerp. De meerderheid van het Presidium heeft in al zijn wijsheid gesloten om dit advies niet nodig te hebben en gewoon door te gaan met het onderwerp. Voorzitter, tot zover de schets van wat er gebeurd is en over naar mijn verbazing.

1305 Voorzitter, zoals u ongetwijfeld weet, heb ik vorige periode zelf in de coalitie gezeten met drie van de vier partijen die er nu ook een vormen. Ik heb destijds adviezen van het college zeer gewaardeerd, zodat wij als fractie zelf een betere afweging konden maken. Zelfs nu D66 in de oppositie zit en wij op veel onderwerpen van mening verschillen, waarderen wij nog steeds het advies van het college, omdat het nog steeds zorgt voor een betere afweging in onze eigen mening. Gedeputeerde Staten is immers ons dagelijks bestuur en heeft beschikking tot veel meer ambtelijke ondersteuning en informatiemogelijkheden dan wij dat als parttime Provinciale Staten hebben. Voorzitter, het verbaast mij dat wij als Provinciale Staten blijkbaar geen waarde hechten aan het advies van ons eigen college. Ik vind bijna een schoffering van de gedeputeerden en hun voorzitter, die uit overtuiging dag in, dag uit keihard werken om deze provincie weer een stukje beter te maken. Al ben ik het inhoudelijk niet altijd met ze eens, ik vind dat we ons dagelijks bestuur moeten respecteren en op zijn minst haar werk moeten laten doen.

1320 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik heb toch wel een beetje bezwaar tegen het woord 'schoffering'. Ik bedoel, er wordt hier uitgegaan van een advies en dat is hartstikke mooi en dat wordt door iedereen hier gewaardeerd dat GS een advies geeft en dat wij op basis daarvan mogen beslissen, maar het kan toch niet zo zijn dat wij dan maar naar huis moeten gaan en dan maar alles klakkeloos overnemen als zijnde dwingend. Dus ik maak hier echt bezwaar tegen.

1325 De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, ik heb heel duidelijk in mijn bijdrage aangegeven dat ik het meeneem als een advies, een afweging. Zowel de dingen die tegen je eigen overtuiging ingaan, als dingen die jouw overtuiging ondersteunen, zou je altijd moeten blijven wegen, om dat samen te doen. Daarom vind ik het dus jammer dat wij niet hebben gewacht om dit advies mee te nemen in deze discussie, want u ziet toch dat sommige mensen die brief wel meenemen in hun afweging om dit af te wijzen. Sommige partijen zeggen niet dat ze het niet meenemen. Dus waar

beslissen we nou hier met zijn allen over? Iedereen heeft een andere basis waarop we nu een beslissing nemen. Dat is toch vreemd?

1335 Goed. Dat is precies wat ik eigenlijk wou zeggen. De D66-fractie vindt het erg jammer dat een
aantal partijen nu met gebrekkige informatie een brief van de directeur Netwerkontwikkeling van
Rijkswaterstaat hebben beoordeeld zonder te weten wat dit eigenlijk betekent en welke waarde
we hieraan moeten hechten. Dat is waarom onze fractie graag wel het integrale advies van het
college had betrokken in deze besluitvorming. Wellicht lukt het de gedeputeerde wel een schets
1340 te geven over wat deze brief precies betekent. Hoeveel gewicht in het proces moet Provinciale
Staten deze brief geven? Weet GS de precieze motivatie van Rijkswaterstaat waarom de
mitigerende maatregelen niet onderschreven worden, anders dan dat ze volgens deze brief niet
worden onderschreven? Vindt GS dat dit advies van Rijkswaterstaat in dit stadium überhaupt een
status heeft als wij de ruimtelijke inpassing beoordelen? Tot zover mijn eerste termijn, voorzitter.

1345 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer De Wit van de VVD.

De heer **DE WIT** (VVD): Ja, voorzitter, dank voor het woord. Vandaag nemen wij als Provinciale
Staten een besluit over de plaatsing van drie windturbines rond de Noorder IJ-Plas in Amsterdam.
Hebben wij daar als Provinciale Staten wel of geen zwaarwegende bedenkingen bij? Dat besluit
1350 brengt veel teweeg in de samenleving. Omwonenden die zich zorgen maken over hun
gezondheid en blijvende overlast, maar ook buurgemeenten die zich onvoldoende gehoord
voelen en bezorgd zijn over de impact van dit besluit op het bouwen van huizen in de toekomst.
Maar ook de leden van de coöperaties die zich hard maken voor hun wens om lokaal meer
duurzame energie op te wekken. En alle van deze groeperingen hebben bij ons ingesproken.
1355 Daarvoor willen wij onze dank uitspreken.

Het kader waarbinnen de VVD dit besluit neemt is de kwaliteit van de ruimtelijke ordening. Dat
gaat over een aanvaardbaar woon- en leefgebied, waar voor ons veel elementen in zitten, zoals
de gezondheidseffecten voor omwonenden, nu en in de toekomst, over de landschappelijke
1360 inpassing van de windturbines binnen ons eigen beleid. Maar ook over de afweging van diverse
functies die in dit gebied plaatsvinden en die in ontwikkeling zijn. Bijvoorbeeld woningbouw,
maar ook natuur en recreatie. En tot slot: draagvlak van de betreffende ruimtelijke ontwikkeling
in dit gebied.

1365 De VVD ziet zichzelf voor een ingewikkelde taak staan bij de beoordeling van het voorliggende
project in de Noorder IJ-Plas. Enerzijds zien we de noodzaak om in Noord-Holland te investeren in
duurzame energieopwekking en het belang daarbij van lokale initiatieven om dat te kunnen doen.
Immers, wij als provincie doen dat niet zelf. En ook zien we de wil van de initiatiefnemers om
omwonenden en buurgemeenten te betrekken in dit betreffende project. Aan de andere kant
1370 blijft bij ons het gevoel bestaan dat we in dit windmolenproject te maken hebben met een kind
dat probeert alle figuurtjes in de kubus te krijgen, waar steeds de driehoek door het gat van het
vierkant moet. En omdat het kind daarin niet weet te slagen, helpt de ouder door de figuurtjes
kleiner te maken of de gaten in de kubus juist wat groter. Alles om het kind te laten slagen. Wij
vragen ons af of dat het model is om tot goede ruimtelijke ordening te komen. Hoe stel je dan
1375 die normen vast voor omwonenden, waarin zij ook vertrouwen dat hun gezondheid geborgd is?
Hoe anticipeer je op die toekomstige woningbouw? En hoe werk je aan draagvlak voor de
energietransitie? Ten aanzien- Ik stop even, denk ik.

De **VOORZITTER**: Dat is heel netjes van u. Statenlid Van der Waart.

1380 Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel. Ja, ik zat even na te denken over die beeldspraak. Ik
heb zelf ook kinderen, die hebben ook met die kubusjes gespeeld. Maar op een gegeven
moment, als het driehoekje in het driehoekje zit en het vierkantje in het vierkantje, is er dan voor
de VVD nog steeds een reden om te zeggen: wij zien hier geen goede ruimtelijke ordening?

1385 De heer **DE WIT** (VVD): Voorzitter, wij hebben het idee dat er meer driehoeken in dit spel zijn die
door het vierkant moeten dan dat er figuren van de driehoek in de kubus zitten. En dat maakt het
probleem erg ingewikkeld. Daarom ga ik de volgende punten aanhalen om dat concreter te
maken waar we het hier over hebben ten aanzien van de ruimteverordening, die onderdelen zijn
1390 van die figuurtjes, waar ik het over had.

Allereerst gaat dat om het proces, voorzitter. Wij blijven het opvallend vinden – en het is wellicht wat technisch – dat er een bepaalde methodiek, de GES-methode, is gebruikt om gezondheidseffecten in beeld te brengen. Deze methode is voor de GGD afgeraden sinds zomer '22, maar is wel belangrijk, juist ook omdat bepaalde effecten, die niet in de MER zijn meegenomen, door deze methode op tafel moeten zijn gebracht. We vinden dit lastig. Volgens ons geeft dit ook begrijpelijkerwijs onrust bij omwonenden over wat nu de effecten zijn van dit project op hun gezondheid. Daarnaast vinden wij in het proces dat het op zijn minst vervelend is dat wij niet het definitieve advies van de ARO tot onze beschikking hebben gehad, te meer ook omdat de ARO in onze ogen, en ook in haar eigen ogen, te laat betrokken is geweest bij dit project.

Dan de lokale normen. Bij gebrek aan geldende landelijke normen en met verwijzing naar de uitspraak van de Raad van State daarover, dienen per project lokaal normen te worden vastgesteld. Hoewel dit project met aanpassingen binnen de normen van het ontwerpbesluit van de minister valt, vinden wij het als VVD wel vreemd dat in deze specifieke situatie de normen niet zijn bepaald op basis van het feit dat er sprake is van woonarken in plaats van woonhuizen. Want woonhuizen zitten in de normen en woonarken doen dat niet. En weliswaar kun je dat mitigeren, maar het effect van de norm op de woonark is voor ons daarmee niet goed vast te stellen, en dus in een lokale norm lastig te vervatten.

Dan kijken we ook naar de plaatsing van de drie windturbines op de gekozen plek in de clusteropstelling zoals voorgesteld. Daarbij stellen wij vast dat dit niet past binnen onze eigen handreiking Wind op land, met name omdat ze te dicht bij twee bestaande turbines staan, maar ook omdat ze van ongelijke hoogte zijn, de windmolens. Dat vinden wij op zijn minst niet fraai.

En dan andere ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel. U zegt dat u het niet fraai vindt. Nou is fraai geen criterium en dat gebruikt u ook niet zo, want u zegt: het past niet in onze handreiking. Maar er ligt ook een advies van de ARO die het ook niet fraai vindt, maar er toch wel uiteindelijk positief over adviseert. Hoe beoordeelt u dat?

De heer **DE WIT** (VVD): Ik heb kennis van dat advies en ik vind het, laat ik het zo zeggen, belangrijker dat de clusteropstelling afwijkt ten opzichte van de al nabije windturbines. Dat vind ik eerlijk gezegd een groter punt dan het verschil in hoogte van de drie turbines. Maar ik vind wel, in het kader van die afwijking op de aanwezigheid van andere turbines, dat dat nou net wel een fundamenteel punt is waar ook andere projecten de ruimte in zouden kunnen zoeken. En dat is iets wat wij toch echt niet willen ten opzichte van de handreiking zoals we die hebben geformuleerd.

De heer **KLEIN** (CU): Daarmee bent u dus als VVD-fractie een iets andere mening toegedaan dan de ARO?

De heer **DE WIT** (VVD): Ja, wij maken de afweging op deze manier. Ik had graag van de ARO ook haar definitieve standpunt gehad om nog wat meer te kunnen reflecteren op ons eigen standpunt. Maar goed, die hebben we niet. Maar dit is ons standpunt.

Ja, dan die ruimtelijke ontwikkelingen, voorzitter, die in dit gebied allemaal plaatsvinden. Het gaat ook om een druk gebied en we weten ook dat er veel toekomstige ontwikkelingen nog zullen plaatsvinden. Dit zal met name ook gaan over toekomstige woningbouw. Dat is ook zeker voor de VVD een belangrijk punt. Maar het gaat niet alleen daar om, het gaat ook om de kwaliteit van natuur en recreatiegebieden, waar dit in dit gebied ook over gaat. Het is niet onbelangrijk om dat te noemen, zeker gezien de geplande woningbouw die met zichzelf ook weer een vraag creëert naar meer natuur en recreatie nabij de stad, waar in onze ogen de Noorder IJ-Plas een heel goede voorziening voor zou kunnen zijn. Wij hebben het gevoel dat we nu een stap moeten zetten in dit specifieke gebied met al die ontwikkelingen, die andere toekomstige ontwikkelingen – zoals die woningbouw en bijbehorende effecten – bemoeilijken zonder dat we nu het totaalperspectief voor dit gebied met elkaar hebben vastgesteld. De manier om bewoners van die toekomstige woningen te beschermen tegen overlast vinden wij daarnaast bijzonder en ook

- risicovol, omdat de betreffende inwoners en de gemeenten, waarin zij wonen, geen directe partij zullen zijn in de te maken afspraken over het tegengaan of het mitigeren van overlast. Ook lijkt er weinig tot geen ruimte in de huidige businesscase om nog aanpassingen te kunnen doen in de toekomst om eventueel aan die overlast tegemoet te kunnen komen. Dit is volgens mij ook een
- 1455 punt wat naar voren komt uit de beoordeling van Rijkswaterstaat, die eigenlijk ook haar twijfels uit over in welke mate het doen van aanpassingen binnen de businesscase van het project nog mogelijk is, nog los van het effect die verkeersmaatregelen zouden moeten hebben op de verkeersveiligheid. Dat laten we even aan Rijkswaterstaat.
- 1460 Tot slot, het draagvlak, voorzitter, voor dit project en het proces dat is gevolgd om daartoe te komen. Wij stellen vast dat, ondanks een in 2021 aangenomen motie van PS, geen afsprakenkader is gemaakt met buurgemeenten.
- 1465 De heer **KANIK** (D66): Ja, voorzitter, u haalt in het kort de brief van Rijkswaterstaat aan en u maakt er toch gebruik van om een oordeel te geven over deze ruimtelijke ordening. Waarom heeft u dan niet even gewacht tot uw eigen college u kon adviseren hoe u die brief zou moeten lezen?
- 1470 De heer **DE WIT** (VVD): Ik heb kennis van het advies van het college. Dat is ook goed dat dat er ligt. Aan de andere kant wisten we aan de voorkant van dit proces dat er tussen de verschillende beslismomenten, die er zouden zijn, of de bespreekmomenten – bijvoorbeeld de behandeling in de commissie en nu deze behandeling in de Staten – dat er op onderdelen waar we informatie misten, informatie zou kunnen komen. En dat is inherent aan het proces van een ontwerpbesluit tot een definitief besluit. Dus ik zie geen reden om daarvan af te wijken, daar wij dat risico vooraf
- 1475 hebben gezien en ingecalculeerd en dat acceptabel achten.
- 1480 De heer **KANIK** (D66): Maar, voorzitter, de heer De Wit neemt nu deze brief mee in zijn beoordeling over de openbare ruimte. U zegt zelf: Rijkswaterstaat heeft ook vastgesteld dat de mitigerende maatregelen moeilijk zijn. Waarmee u dus deze brief meeneemt. Dus u zegt: er zijn meerdere momenten dat er informatie bij komt. Dus nogmaals, waarom heeft u dan niet gewacht tot het college een advies heeft uitgebracht over deze brief, zodat u goed kunt weten wat deze inhoud van brief betekent? En als u zegt 'ik heb hem niet nodig', waarom refereert u dan aan deze brief?
- 1485 De heer **DE WIT** (VVD): Nou ja, voorzitter, ik heb niet gezegd: ik heb het niet nodig. Er zijn twee dingen. 1, we wisten van tevoren bij de procedure die we volgen dat dit risico bestond, namelijk dat er nieuwe informatie zou komen tussen momenten van besluitvorming. En dat risico hebben wij ingecalculeerd en acceptabel bevonden. Nou, dat zien we nu dus. En het tweede is, ja, ik kan in mijn inbreng ook een krantenartikel uit het Financieel Dagblad betrekken en u niet. Dat is echt
- 1490 aan partijen zelf om hun inbreng daarin te bepalen. En deze keuze, die maken wij.
- 1495 Ik ga door, voorzitter, over het draagvlak, en met name ook het afsprakenkader wat ontbreekt in deze casus met buurgemeenten, waar wij 2021 als Staten al een uitspraak over hebben gedaan dat wij dat zeer belangrijk vinden. En als VVD vinden we ook dat de provincie hier nog beter de regie op moet nemen. Dit weegt voor ons ook zwaar, omdat we willen voorkomen dat er wildwestpraktijken in de provincie ontstaan, waarbij initiatieven om tot energietransitie te komen, alle pijn en overlast naar de buurgemeenten wordt geschoven. Want dat is wat ons betreft geen goede manier om tot ruimtelijke ontwikkeling te komen.
- 1500 Voorzitter, afwegende alle aspecten van de ruimtelijke ordening komt de VVD-fractie tot de conclusie dat wij te veel bedenkingen hebben bij de inpassing van het voorliggende project in dit drukke, in ontwikkeling zijnde gebied.
- 1505 Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik hoor de heer De Wit zeggen dat er geen zaken moeten worden afgewenteld op de buurgemeenten. Is dat niet precies wat u nu doet als u zegt: die Noorder IJ-Plas, die windturbines, mogen geen doorgang vinden. Maar we hebben natuurlijk wel de RES-opgaven waar we ons gezamenlijk aan committeren.
- 1510 De heer **DE WIT** (VVD): Zeker, voorzitter, hebben wij de RES'en waar we ons aan gecommitteerd hebben, ook als VVD. Wat ons betreft is het draagvlak daarin ook heel belangrijk om tot

uitvoering te komen om die doelen binnen die RES'en te halen. En als onderdeel van het draagvlak is dat afsprakenkader met gemeenten, tussen gemeenten, juist zo belangrijk, evenals dat is het draagvlak zoals blijkt uit hoe gemeenteraden tegen bepaalde projecten aankijken. En dat is voor ons altijd bepalend om tot keuzes te komen binnen die RES'en. En vanzelfsprekend geldt, binnen de RES'en hebben we zogenaamde zoekgebieden vastgesteld voor: waar kunnen we nou duurzame energie opwekken, waar niet? Hoe moet dat eruitzien? Maar dat wil niet zeggen dat het ook vindgebieden zijn. Dus er zullen altijd projecten zijn die wel passen en die niet passen. Dat is inherent aan de manier hoe we samenwerken met elkaar. De tijd zal ook moeten leren waar het wel past en waar dat niet past.

Ja, voorzitter, ik heb net uitgesproken dat de VVD-fractie in ieder geval dus te veel bedenkingen heeft bij dit project in dit gebied. Daarom zullen we dus ook tegen de Verklaring van Geen Bedenkingen stemmen op basis van de argumenten zoals ik die net genoemd heb. En dan stop ik even.

De heer **KLEIN** (CU): U had het ook wel mogen afmaken. Ik vroeg me af: u gaat nu in deze fase tegenstemmen, terwijl er een concept VVGB ligt. Er komt nog een moment, als we wel voor zouden stemmen als Provinciale Staten, dat we over de definitieve VVGB gaan stemmen. Wat maakt nu dat u zegt: op dit moment wil ik de stekker er al uit trekken en ik wil niet de finale afweging die we hebben als alle informatie op tafel ligt nog een kans geven?

De heer **DE WIT** (VVD): Ja, voorzitter, de elementen waar de informatie ontbrak zaten op met name natuur en verkeersveiligheid. Ik heb net andere punten genoemd, die daar geen betrekking op hebben en die voor ons wel zwaar wegen in onze afweging. En ik vind het ook, laten we zeggen, niet fair om een oordeel uit te stellen, terwijl we eigenlijk op basis van de punten die we net genoemd hebben ons oordeel al gemaakt hebben. Dan vind ik dat je daar ook transparant in moet kunnen zijn.

Ja, voorzitter, en daar wil ik ook mee afsluiten met die woorden over transparantie en ook het besluit nemen waar dat soms moet. Wij als VVD willen niet in de positie komen dat we met goede intenties beleid maken om vervolgens vier jaar later aan de mensen uit te moeten leggen dat het in de praktijk toch iets anders en ook niet goed is uitpakkt. Het vraagt lef om soms een streep te trekken, omdat we beter moeten weten hoe onze besluiten uitpakken voor de mensen waar we het voor doen. En dat doen wij als VVD nu.

De **VOORZITTER**: Het woord is aan de heer Hollebeek van Partij voor de Dieren.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik zal menigeen hier geruststellen. Het is inderdaad zo dat het de brief van Rijkswaterstaat nog niet geduid is. Dus dan ga ik daar niks over zeggen ook. Die ga ik niet bij mijn oordeel betrekken. Voor de rest, ja, ik kan me bijna volledig bij de bijdrage van collega De Wit aansluiten. Het is een wonder dat de Partij voor de Dieren en de VVD eigenlijk dat een eensluidend oordeel komen. Daarmee kan ik weglopen, maar dat ga ik natuurlijk niet doen.

Wat mij hier heel erg opviel, is dat we hier vooral te maken hebben met definities en interpretatie. En waar dat vooral mee naar voren komt is over – en ik zie wat mensen 'nee' schudden, maar dat is wel het geval, meneer Kanik – de definitie van goede ruimtelijke ordening. Goede ruimtelijke ordening is meer dan voldoen aan lokale normen. Ik heb vorige keer al een definitie gegeven als planoloog, maar ik ben nog maar eventjes naar de officiële stukken gegaan en het voormalige ministerie van VROM had daar wel een heel klink en klare definitie bij. Dat was de volgende. Ik heb hem nog even in grote letters uitgeprint. “De kern van ruimtelijke ordening vergt een zorgvuldige weging van de verschillende belangen die in de leefomgeving samenkomen. De energieopgave is namelijk slechts één van de maatschappelijke opgaven – dus dit was gespecificeerd op duurzame energie ook – waarvoor ruimte gevonden moet worden en landt op plekken waar de ruimte al gebruikt en gewaardeerd wordt. Ruimtelijke kwaliteit gaat dan ook niet slechts over de vraag of één ruimtelijk ingreep plaats moet vinden en hoe zo'n ingreep zo goed en zorgvuldig ingepast kan worden. Het gaat vooral ook om de vraag waar deze ingreep plaats moet vinden.” En volgens mij heb ik daar in de commissie al een heel uitgebreid verhaal over gehouden. Nog zoiets, definitie en interpretatie over dat lokaal eigendom. Ik ga het er niet te lang over hebben, want het heeft niets te maken met de ruimtelijke ordening, dit niet, maar het is

wel weer zoiets wat gebogen wordt zoals je wil. Partij voor de Dieren is altijd meegegaan met voorstellen waarin met gezegd: lokaal eigendom moet gemotiveerd worden en ondersteund worden. Daarbij hebben we altijd wel bedacht dat het dan te maken moest hebben met rechtstreeks mensen die ondervinden, die overlast ondervinden of die rechtstreeks in de buurt wonen. En inderdaad, je kunt zeggen: ja, er zijn vijfhonderd mensen in Amsterdam-Noord. Maar die kunnen ook allemaal in een deel van Amsterdam-Noord wonen waar je die windmolens totaal niet eens vandaan kan zien, want het is een stadsdeel met honderddertigduizend mensen. Dus dat even gezegd hebbend. Nog iets- Nou, het lokaal eigendom heb ik gezegd. Er werd ook steeds gezegd: ja, Amsterdam moet ook zijn steentje bijdragen. Dat kun je vinden. Prima. Maar dan wordt het wel weer precies naar de grenzen van de gemeente geschoven. En ik wil eerst de heer Kanik-

De heer **KANIK** (D66): Zegt de Partij voor de Dieren nu hier dat er geen enkel duurzaam energieproject doorgang mag vinden als niet de direct-omwonenden er geen last van hebben? Is dat wat u nu hier-

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter, dat zeg ik helemaal niet. Volgens mij, dat zijn mijn woorden niet. We hebben juist gezegd dat mensen in de nabije omgeving daarvan zouden moeten kunnen profiteren. Het is niet zo dat iemand verderop daar niet van kan profiteren. Maar als je dan al kijkt dat er hier vanuit Oostzaan of Zaanstad of zo, dat er inderdaad – ja, ik haal de heer Van den Berg maar weer aan – er werd geen enkel voorbeeld gegeven van mensen die daar daadwerkelijk wonen. Ja, in Amsterdam-Noord.

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, er ligt ook een plan, een landschapsplan en een financieel plan, waardoor omwonenden ook mee kunnen meeprofiteren. Er ligt een plan om energiearmoede op te pakken met die windmolens. Dus hoe komt u erbij dat de omgeving niet kan profiteren?

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik zeg niet dat de omgeving niet kan profiteren. Ik zeg dat hier definities worden gehanteerd, waardoor het heel erg wordt gebogen naar – en daar wil ik net bij komen – dat wij iets moeten vinden. Ik moest opeens denken aan Henri Ford in de tijd van de T-Ford. Dat was de eerste auto die in grote productie werd gemaakt. Daarbij werd gezegd: iedereen kan nu een auto hebben en dat is hartstikke mooi en je kan elke kleur maar krijgen die je wil, zolang het maar zwart is. Het gevoel wat mij heel erg bekruipt is dat er hier iets wordt voorgesteld waar eigenlijk wordt gezegd: jullie mogen iets beslissen, maar jullie moeten wel dit beslissen.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, ik ben nogal verbaasd over de manier waarop u nu lokaal draagvlak en lokale participatie herinterpreteert. Het is natuurlijk overduidelijk dat dat nooit in de nauwe zin gaat alleen om mensen die onder een windmolen wonen. Het gaat erom dat burgers samen het initiatief nemen in hun omgeving. Nu bent u in staat om die hele definitie te verengen tot mensen die er vlakbij en onder de windmolen wonen. Terwijl, wat de heer Kanik ook zegt: er is ook een omgevingsfonds. Op allerlei manieren wordt er gewerkt aan het feit dat de lokale omgeving kan meeprofiteren. Maar waarom verengt u deze definitie nou naar een onwerkbaar definitie? Want dan komt er nooit meer een project waar de lokale omgeving volgens uw definitie zal participeren.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik ken persoonlijk helemaal niemand daar in de omgeving die daar last van heeft en die daarin participeert. Ik zeg ook niet dat iedereen, dat het honderd procent uitsluitend mensen moeten zijn die participeren. Maar er wordt hier heel makkelijk gezegd: ja, dat doet niet ter zake. In de commissievergadering werd gezegd: ja, er is helemaal geen definitie van, dus het maakt niet uit waar die mensen wonen. Dat is mijn punt, dat ik hem nu eventjes omgooi en dan ziet u hoe ridicuul het waarschijnlijk is. Maar het gaat erom dat er een definitie wordt gehanteerd, waardoor wij eigenlijk sowieso akkoord moeten zijn, al woont iemand op de Vaalserberg met zijn allen, dan kunnen wij zeggen: het is goed, want het is lokaal. Er werd zelfs gezegd: ja, maar lokaal betekent eigenlijk dat het particulier is en niet vanuit bedrijven. Maar die definitie hebben wij nooit eerder gehoord. Als dat zo zou zijn, dan zouden we daar in verleden – dat probeer ik alleen aan te geven, kritischer op zijn geweest. Dat is het enige wat ik hier probeer aan te geven.

1630 De heer **KLEIN** (CU): Ik vind dat u hiermee niet recht doet aan al die betrokken inwoners die in hun vrije tijd in de energiecoöperatie hun schouders zetten onder het opwekken van duurzame energie, door ze weg te zetten als investeerders van ver weg die er toch geen last van hebben.

1635 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Als u dat zo heeft geïnterpreteerd, dan heb ik daar spijt van. Ik wilde alleen even de stelling omdraaien om even te laten zien wat hier aan de hand is: dat we worden geacht om een definitie te hanteren waar wij het in eerste instantie niet mee eens zijn. Dan excuses daarvoor, ook richting de initiatiefnemers.

1640 Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank u wel. Bent u het met ons eens dat in principe alle omwonenden kunnen participeren en dat dat niet het belangrijkste is?

1645 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik ben het zover met u eens dat ik vind dat alle omwonenden moeten kunnen participeren. Maar de wethouder is hier ook geweest en die heeft ook al aangegeven dat er dertig brieven zijn bezorgd in een gemeente met tienduizend inwoners. Ook dat is niet helemaal lekker gelopen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

1650 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Goed. Maar goed, dit ging even over hoe mensen hier tegenover elkaar staan. Ik wil hier ook niet gaan zeggen wat mensen moeten vinden. Ik merk dat het ook een beetje zuur gaat worden tegenover elkaar. Dus ik ga gewoon met onze eigen visie beginnen.

1655 Partij voor de Dieren heeft altijd gezegd dat we voor de energietransitie zijn. Inderdaad, ja. En daar kwam wat kritiek op, hoorde ik, in sommige bijdragen, dat je dan niet een situatie op zijn merites mag beoordelen. Dat vinden wij best vervelend, want wij zijn altijd dank geweest, ook in de gemeenteraad van Amsterdam. Dat we zeggen: windturbines in principe moeten kunnen, maar niet in de natuur en niet nabij woonwijken. Ik kan me best wel voorstellen dat je nooit ergens iets kunt zeggen – en daar ben ik het ook helemaal mee eens – waar totaal niemand er overlast van ondervindt. Maar we hebben het hier over een kern van een dorp met tienduizend inwoners, waar de windmolens over de dorpskern heen reizen, slagschaduw of niet – die schaduw is er sowieso – op een bestemming waar de bestemming nu natuur is. Daar zijn we altijd duidelijk in geweest. Wat wij zien – en daarom haalde ik de VVD ook een beetje aan – is dat in het gebied waar zo'n ruimtelijke druk op ligt – er komt veel meer woningbouw bij, er moet natuur komen; de heer Dessing haalde het ook al even aan; recreatie is daar nodig – ja, je zou het zo kunnen doen dat 1665 dit project mogelijk is en zelfs dat er dan over vijftien jaar nog woningbouw mogelijk is. Maar gaan die mensen dan ook in een omgeving leven, waar je prettig leeft, waar er natuur is, waar er recreatiemogelijkheden zijn. We zien zelfs dat die natuur in dit gebied versterkt moet worden. Wij zien veel meer in een groenblauwe verbinding vanuit het IJ richting Het Twiske. Precies op de plek waar dat gerealiseerd zou moeten worden, is nu de meest noordelijke windmolen 1670 geprojecteerd. De heer De Wit zei het ook al, de heer Dessing. Dat is het enige gebied waar je op wandelafstand van de Achtersluispolder of vanuit Havenstad kunt recreëren, en dan zit je daar onder een windmolen van tweehonderd meter met je picknickkleedje.

1675 Goed, ik ga nog even kijken wat ik verder wilde zeggen. Nog het feit dat we niet verder wilden uitstellen. We hadden wat mij betreft in eerste instantie in de commissie deze casus nog niet hoeven behandelen en we hadden best kunnen wachten op alle informatie. Maar nu is er al zo'n geest uit de fles dat de omwonenden, maar ook de initiatiefnemers, gewoon verdienen om duidelijkheid te krijgen over dit project. Ik weet iets van ruimtelijke ordening en Statenlid Van der Waart, ik kan u geruststellen: ik ben geen expert op het gebied van geluid en ik ben geen expert 1680 op het gebied van, nou ja, alle technische dingen. Dat pretendeer ik niet. Ik weet iets van planologie. Daar heb ik voor geleerd. En ik weet iets van wat wij hier voorstaan. Wij vinden deze locatie niet geschikt. Wij vinden dat er betere locaties zijn. Dat hebben we vorige keer ook al aangegeven. Dat mocht dan niet, want dat zou niet tot de kern behoren van wat goede ruimtelijke ordening is. Ik geloof dat ik bij deze definitie wel heb uitgelegd dat het volgens mij 1685 juist wel ter zake doet. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar de laatste bijdrage in de eerste termijn vanuit de Staten. Dat is de heer Becker, uw maidenspeech. Daarna zal ik schorsen voor de lunch en dan

1690 zullen we na de lunch horen wat het college in de eerste termijn aan ons te melden heeft. Maar we geven eerst de heer Becker de gelegenheid om de maidenspeech te houden.

1695 De heer **BECKER** (BBB): Dank u wel, voorzitter. En goedemiddag collega's en inwoners die ons volgen, online of hier in de zaal aanwezig, die wij vertegenwoordigen hier tenslotte. Het is gebruik dat bij de eerste bijdrage van een volksvertegenwoordiger het te bespreken agendapunt voorafgaat met een persoonlijk verhaal, genoemd de maidenspeech. Ik kies daar niet voor. Ik wil het namelijk niet over mezelf hebben, maar over ons hebben.

1700 Over negen dagen zijn de Tweede Kamerverkiezingen. Wat grote zorgen baart, is het publiekelijk wantrouwen in de politiek. Bij de Provinciale Statenverkiezingen werd al zichtbaar dat de mensen het zat zijn en dit vertaalde zich in een megawinst voor de BBB en nu gaat de nieuwe partij van Pieter Omtzigt in de peilingen aan kop. Deze partijen slagen er blijkbaar wel in om het vertrouwen van de kiezer te krijgen. Is daar een kunstje voor? Nee, het is gewoon duidelijke taal spreken, doen wat je de kiezer belooft en respect hebben voor de ander. Of zoals BBB zegt: doe wat je zelf niet blijft, ook een ander niet. Kom ik u nu de les lezen? Nee. Doe de BBB dan zelf
1705 alles goed? Nee. Maar bij een fout geven ze die toe, zeggen 'sorry' en leren ervan om deze in de toekomst niet meer te maken. Om het vertrouwen van onze inwoners terug te winnen, zullen wij samen een inspanning moeten leveren. Ik wil dan ook op alle collega's een moreel appèl doen om die verantwoordelijkheid ook te nemen, omdat voor een gezonde democratie het vertrouwen terugverdiend zal moeten worden. Dat lukt niet met, zoals vorige week maandag, met
1710 vergaderingen van tien uur 's morgens tot halftwaalf 's avonds te houden, mede door een lawine aan moties, vragen en interrupties. Dan is de kans groot dat de burger afhaakt. Maar vertrouwen heeft ook met gedrag te maken. Woorden doen ertoe. Maar ook, hoe stralen we dit mooie ambt uit? En zitten we vaak meer op de telefoon te kijken dan naar een collega die een bevlogen betoog houdt? Als elke fractie hier intern aandacht aan besteedt, heb ik er vertrouwen in dat het
1715 allemaal goed komt.

Vertrouw heb ik ook in de fractie van de BBB. Het is prachtig om te zien hoe iedereen zich ontwikkelt. Ik ben er trots op dat ik de tweede B van BoerBurgerBeweging mag vertegenwoordigen. Daarbij hoort ook de woordvoering bij het dossier over de windturbines
1720 Noorder IJ-Plas. De BBB heeft in het debat in de commissie Leefomgeving al aangegeven bij de gevraagde Verklaring van Geen Bedenkingen, de VVGB, juist nog heel veel bedenkingen te hebben. Om een weloverwogen en zorgvuldig besluit te nemen, hebben wij ons hierna nog dieper in deze materie verdiept om helderheid te krijgen in het gevolgde proces om plaatsing van drie windturbines in de Noorder IJ-Plas.

1725 Participatie omwonenden en buurgemeenten: zijn de bewoners in het beoogde gebied voldoende gehoord en meegenomen in dit proces? Bij het inspreken tijdens de commissievergadering bleken de meningen hierover verdeeld. De direct-omwonenden vonden van niet en uitten hun bezwaren over de hoogte van tweehonderd meter hoog en een van honderdvijftig meter hoog,
1730 met als voorbeeld de ERA-flats in Zaandam. Elk veertien verdiepingen hoog. Zet vier van de vijf flats op elkaar en je hebt de hoogte van twee van de drie windturbines voor de komende dertig jaar in je achtertuin. Ook noemden zij de geluidsoverlast en refereerden aan een onderzoek van het Leids Universitair Medisch Centrum waaruit blijkt dat er bij plaatsing binnen een straal van vijfhonderd meter door het laagfrequentiegeluid bij ruim zeventig procent van de omwonenden
1735 slaapstoornissen kunnen optreden. Verder zorgen over de handhaving bij overtreding van de toegestane slagschaduw en of de windturbines stilgezet kunnen worden na overschrijding van de norm. Als ze er eenmaal staan, zeggen ze, is dit het paard achter de wagen spannen.

1740 De leden van de coöperatie beargumenteerden het belang om lokaal duurzame energie op te wekken. Dat mocht van een van de sprekers zelfs met een windturbine in het Vondelpark. Verder bleek dat, mede omdat er geen winstbelang bij deelneming aan deze corporatie is, het hier vooral gaat om maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen om zelf duurzame energie op te wekken. Dat valt te prijzen. Maar waar men zich minder zorgen en verantwoordelijk voor voelt, was op welke plek dit moet plaatsvinden. Een aantal wethouders vertegenwoordigden
1745 buurgemeenten en gaven aan niet of nauwelijks betrokken te zijn bij dit project en benadrukten dat als deze plannen doorgang vinden, dit een streep zal zetten door de bouw van honderden nieuwbouwwoningen in de omgeving van dit project.

- 1750 Gezondheid. Omwonenden maken zich bij plaatsing van de windturbines grote zorgen over hun gezondheid. Het bevreemdt dan ook dat, ondanks een negatief advies van de GGD, toch gebruik is gemaakt van de zogeheten GES-methode, gezondheidseffectscreening, juist omdat hier specifiek onderzoek wenselijk is.
- 1755 De veiligheid. Tijdens het eerste overleg op 14 maart 2022 gaf Rijkswaterstaat bij de initiatiefnemer al aan dat de beoogde locatie voor plaatsing van windturbines één en twee vanwege het risico voor de verkeersveiligheid problematisch zou zijn. Op 12 oktober en 1 november jongstleden is dit besproken met betrokkenen en de opstellers van de analyse, Goudappel Mobility Expertise. Uit de brief van 2 november jongstleden van Rijkswaterstaat aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied citeer ik de volgende twee alinea's.
- 1760 aangegeven in ons advies van 29 maart 2023 aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied hebben wij in het vooroverleg met de initiatiefnemers Windontwikkeling Amsterdam-Noord om een veiligheidsonderzoek gevraagd, omdat de windturbines één en twee zijn voorzien nabij het knooppunt Coenplein." Tweede citaat: "Voor het toetsen van de verkeersveiligheid hebben wij aan initiatiefnemer een wegbeeldanalyse gevraagd. Uit de wegbeeldanalyse en de beoordeling daarvan door experts blijkt dat het plaatsen van de beoogde windturbines op knooppunt Coenplein leidt tot verdere verzwaring van de rijtaakbelasting van de weggebruiker in een al drukke en zeer complexe verkeerssituatie. Dit leidt tot een verhoogd risico voor de verkeersveiligheid, dat door diverse experts als aanvaardbaarder wordt beoordeeld." Einde citaat.
- 1770 Dan ecologische gevolgen. Ik citeer uit de memo van het WNF, Wereld Natuur Fonds. "Het lawaai en de trillingen van de aanleg windmolens hebben onder water een verstorend effect op vissen en andere diersoorten die zich door middel van geluid oriënteren en naar voedsel zoeken. Vogels die over trekken kunnen gewond raken en sterven door de wieken van de windturbines. Anderen ontwijken deze, maar verliezen rust- en foerageergebieden.
- 1775 De energietransitie. De vraag is of plaatsing van de beoogde drie windmolens in de Noorder IJ-Plas noodzakelijk is om aan de beoogde klimaatambities in Noord-Holland te voldoen. Of kan dit ook bereikt worden door het plaatsen van bijvoorbeeld zonnepanelen op daken, kleine windmolens op boerenerven of andere energiebronnen?
- 1780 Alles overwegende komt BBB tot de volgende conclusie. Om tot een objectief oordeel te komen, is de BBB op bezoek geweest bij de omwonenden, heeft met betrokken partijen contact gehad, veel relevante rapportages gelezen en besproken in haar fractie en is tot oordeel gekomen dat wij tegen de Verklaring van Geen Bedenkingen stemmen. Tot zover, voorzitter.
- 1785 *[Tafelgeroffel]*
- De **VOORZITTER**: Dank u wel.
- 1790 Dames en heren, het is nu 13.15 uur. De lunch staat klaar in de Johan Remkeszaal. Ik wilde exact om 14.15 uur gaan beginnen. Dus ik wil u allemaal verzoeken om ook op tijd in de zaal te zijn, zodat we geen tijd verliezen. Dank u wel.
- Schorsing van 13.16 tot 14.16 uur.*
- 1795 De **VOORZITTER**: Geachte Statenleden, ik heropen de vergadering. En dat doe ik niet nadat ik u eerst nog heb medegedeeld, dat ben ik vergeten aan het begin, maar ik zal vanaf 17.30 uur het voorzitterschap overgeven aan de vicevoorzitter, de heer Hollebeek. Dat heeft te maken met een taak als rijksorgaan, een koninklijke verplichting, straks. Dus dan ga ik u om 17.30 uur verlaten.
- 1800 Tenzij we al klaar zijn, want dan kan ik met u gewoon de vergadering afronden. Dat is natuurlijk een wens. Of een wonder, dat zou ook iets kunnen zijn. Maar ik heb in ieder geval de vicevoorzitter bereid gevonden om mij te vervangen.
- 1805 Wij zijn gebleven bij agendapunt 15.
- Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Voorzitter?
- De **VOORZITTER**: Ja.

1810 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Een vraag. Als de heer Hollebeek het voorzitterschap overneemt, is hij dan nog wel in staat om te stemmen?

1815 De **VOORZITTER**: Absoluut. Ja, daarom heb ik ook knopjes 'plus' en 'min'. Dat heeft u nooit gemerkt, maar- Nee, alle gekheid op een stokje. De griffier zit er ook naast en die houdt het goed in de gaten. Zoals u weet, het aantal geldig uitgebrachte stemmen zal ook van tevoren kenbaar worden gemaakt en dat kunt u dan ook zien in de totaalstelling.

1820 We gaan verder bij agendapunt 15 en we zijn aangekomen bij een reactie vanuit het college in eerste termijn over het onderwerp de Verklaring van Geen Bedenkingen voor het windpark Noorder IJ-Plas te Amsterdam. Ik geef het woord aan gedeputeerde Rommel.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

1825 Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Er zijn een aantal vragen gesteld. Dus die wil ik eventjes nalopen. Zoals al aangegeven in de brief kunnen wij geen duiding geven aan de brief of het advies van Rijkswaterstaat. Maar waar ik vragen kan beantwoorden, zal ik dat proberen.

1830 De eerste vraag, dat ging eigenlijk over de PVV. U vroeg naar Bisfenol Aan, of wij daar ook een onderzoek naar hebben gedaan. Het RIVM heeft een keer een QuickScan gedaan op zee. Daarvan zeggen zij ook: er moet nog wel een vervolg gaan komen. Voor de rest heeft het OD ook aangegeven dat wij zelf dus niet een onderzoek hebben. Wij kunnen ook kijken naar de ontwikkelingen die het onderzoek in Flevoland met zich meebrengt. Daar is met een motie ook toe opgeroepen, zo zei u al. We kunnen kijken hoe we daarbij aan kunnen haken. Het lijkt me niet dat je twee onderzoeken tegelijk laat lopen, maar laten we daar even naar kijken.

1835 Er wordt ook gevraagd, de SP zegt: kunt u aangeven welke gemeenten wel voor windturbines zijn? U heeft denk ik dezelfde informatie als dat ik heb. Het is een beetje, de raden van Landsmeer en Zaanstad, die oproepen van, zeg dat wij die windturbines niet willen. Bij Landsmeer is gezegd: de wethouder zal dan wel in overleg treden. Dat heb ik nog niet gehad. Het college heeft niet duidelijk 'nee' gezegd Wel zijn ze heel erg meegenomen in wat er speelt.

1840 Amsterdam is natuurlijk wel voor. Dat weet u ook. En van Oostzaan was de wethouder hier natuurlijk vorige week om in te spreken. Ja, en in hoeverre ze dus allemaal voor of tegen zijn, dit is de informatie die ik heb. Dat kunt u dan ook op die manier interpreteren of meenemen.

1845 Volt, u had een aantal vragen gesteld. Ik kan daar dus niet zo op duiden. Maar u zei ook: hoe kan zo'n advies zo laat binnenkomen? Ja, dat kan ik u eerlijk gezegd niet zeggen, want ik ga niet over de agenda van Rijkswaterstaat. Wij waren natuurlijk ook daarmee verrast.

1850 U vraagt ook naar het rapport van Rijkswaterstaat. Die hadden wij nog niet, want wij hadden alleen maar dat advies ontvangen. Maar afgelopen vrijdag heeft het OD het rapport ontvangen. Dat was om een uur of halfzes. Wij hebben dat ook zojuist gekregen. Wij kunnen u dat ook doen toekomen. Er is ook een reactie gekomen vanuit Goudappel. Dus die zullen wij u ook doen toekomen. Heeft u dat ook compleet. Wij hebben dus nog niet een duiding daarop of iets dergelijks.

1855 U zegt: welke rapporten kunnen we nog meer verwachten? Dat hebben we al aangegeven in de commissievergadering ook. Er komt een aanvullend onderzoek via de OD naar de natuur. Dat kan binnen twaalf weken rond zijn. En een landschapsplan met betrekking tot de ruimtelijke inpassing.

1860 U zegt ook: wat voor effect heeft dat rapport dan op RWS. Het rapport van Rijkswaterstaat moet gewoon meegenomen worden in de integrale afweging. Dus dat weet ik nog niet. En of er andere, bredere gevolgen zijn, ook dat moet meegenomen worden in een brede afweging.

1865 U zegt ook: is er een precedentwerking als er een afwijzing van de Ontwerp-VVGB komt? Ja, dat kan ik niet echt zeggen, want ieder voorstel dat er ligt, is natuurlijk maatwerk. Zoals al gezegd, bij die reclamezuilen was er ook, heb ik begrepen, een negatief advies van RWS. Dus dat kan ik niet echt aangeven.

- 1870 Dan is JA21. U zegt: ja, gaat de omgevingsdienst in de toekomst een andere inschatting maken wanneer er verkeerssituaties in relatie tot windturbines in beeld zullen komen? Rijkswaterstaat heeft aangegeven wel altijd met een positieve houding mee te werken en de grondslag naar de verkeersanalyse, maar dat de verkeersanalyse wel doorslaggevend is. Rijkswaterstaat maakt alleen een afweging over verkeersveiligheid. Natuurlijk, ja, u als Staten zult die brede afweging moeten maken naar een goede ruimtelijke ordening, of die is nageleefd. Hoe dat uitpakt, kan ik
- 1875 dus ook niet zeggen.
- 1880 Dan, ja, D66. U zegt: kunt u de effecten en het gewicht van dit advies schetsen? Ik vind dat echt wel even moeilijk, omdat ik het rapport natuurlijk niet heb. Maar ja, verkeersveiligheid – dat weet u ook van de heer Olthof – dat zijn wel zaken die u als Staten altijd aan het hart gaan en wij als gedeputeerden ook, want die verkeersveiligheid is natuurlijk heel erg belangrijk. En ja, dat moeten we altijd meenemen in de integratie en in de totale afweging hierover.
- 1885 En u zegt ook, ja, vindt u dat dit advies gewicht heeft? Ik heb dat net denk ik ook wel aangegeven, dat dit altijd gewicht heeft, zeker de verkeersveiligheid. Maar ook andere zaken. Dus dat is maar net welke afweging gemaakt wordt.
- 1890 De motivatie van Rijkswaterstaat, die heb ik nog niet, want wij hebben nog geen contact kunnen hebben. Dus misschien dat het uit het rapport blijkt. Ik heb geen idee. Maar ze hebben altijd wel een positieve opstelling naar windmolens toe in de zin van dat ze ook goed kijken, dat als het in een natuurgebied plaatsvindt, hoe ver ze daarin mee kunnen werken, zoals in dit geval.
- Dan even zien. Dan ben ik er al doorheen, zie ik. Dank u, voorzitter.
- 1895 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank, voorzitter, en ook dank voor de beantwoording. Wat wij ons afvroegen, is, nu de grote kans is dat de VVGB niet verleend gaat worden, de natuurtoets die nog open stond, of die nog uitgevoerd gaat worden of dat dat ook wordt stopgezet?
- 1900 Gedeputeerde **ROMMEL**: Die gevolgen kan ik u niet geven, want zoals het nu lijkt, zou je- Als de VVGB afgewezen wordt, er ligt nog niet een verzoek voor een omgevingsvergunning. Ja, we moeten kijken wat daarna gaat gebeuren met die natuurtoets.
- De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Helder. Dank u wel.
- 1905 De heer **KANIK** (D66): Ja, voorzitter, de gedeputeerde zei dat verkeersveiligheid ook ontzettend belangrijk is. Natuurlijk, dat vinden wij ook. Maar dit antwoord van de gedeputeerde gehoord hebbende, staat Gedeputeerde Staten nog steeds achter de Verklaring van Geen Bedenkingen die zij eerder hebben afgegeven, voordat dit advies kenbaar is gemaakt?
- 1910 Gedeputeerde **ROMMEL**: Dat heb ik ook in de commissievergadering aangegeven, wij hebben een advies gekregen van het OD dat we met de stukken die er lagen een positief advies konden geven aan de Staten en dat de Staten dus konden gaan bekijken of zij dat Ontwerp-VVGB wilden neerleggen, omdat, buitenom de verkeersveiligheidstoets en de natuurtoets hebben we ook de zienswijzen nodig voor een definitief VVGB. En ja, dat heb ik aan de Staten gebracht dat dit nu eerst voortkomt. Dus dat die verkeersveiligheidstoets, dat die er dan nu ligt voor deze
- 1915 behandeling. Ja, het is onderdeel van alles. Wat ik ook zei, uiteindelijk bij de definitieve afweging van de VVGB moeten alle stukken daar zijn. Dan kunnen er twee dingen zijn. Of wij als omgevingsdienst en GS zeggen: nee, we kunnen op deze manier niet een definitieve VVGB vragen. Of de initiatiefnemer zal zeggen: nee, want zo krijg ik het gewoon ook niet rond, dus ik ga helemaal geen vergunningsaanvraag indienen. Ja, of de Staten zeggen uiteindelijk: ik wil die definitieve niet. Maar ja, wat nu voorligt, is het ontwerp. En dat is nog steeds zoals ik het ook bij
- 1920 de commissievergadering heb aangegeven.
- 1925 De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, als ik dan mag samenvatten. U zegt: ja, we staan nog steeds achter die verklaring en neem dit nou mee bij de definitieve beoordeling, wat we nu van Rijkswaterstaat hebben gehoord.
- Gedeputeerde **ROMMEL**: We staan er nog steeds achter dat wij vinden dat we dit voor kunnen leggen aan u als Staten.

1930 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat was de reactie in eerste termijn vanuit het college.

Dan gaan we naar de tweede termijn. De heer Karar, Partij van de Arbeid, gaat uw gang.

Tweede termijn Provinciale Staten

1935 De heer **KARAR** (PvdA): Dank, voorzitter. De PvdA heeft aangehoord wat er vandaag allemaal gezegd is. We snappen de vraag die deze plek oproept. Ik ben zelf een tijdje geleden ook naar de Noorder IJ-Plas gegaan om te zien waar die windmolens dan geplaatst zouden worden. Er is mij geduid met een drone, dat is vast bij meerdere Statenleden in deze zaal gebeurd, hoe hoog die windmolens zouden worden en hoe omvangrijk die zouden zijn. Dan komt inderdaad de vraag

1940 op: is dit de beste plek voor zo'n windmolen? En gelukkig hebben wij, naast ons onderbuikgevoel en onze eerste gedachte, meerdere facetten die ons helpen bij het maken van onze beslissing waaronder de OD, waaronder gedegen onderzoeken, waaronder experts. Ik snap de vragen. Maar ik vind dat in het besluit dat wij vandaag nemen, dat we zuiver moeten blijven, helder moeten blijven en consequent moeten zijn in het beleid dat we maken. Dat we moeten kijken naar onze

1945 provinciale verantwoordelijkheid en eerlijk moeten zijn over wat de keuze is die ons vandaag voorligt. De gezondheid is geborgd. Er wordt gekeken naar geluidshinder. Er wordt gekeken naar slagschaduw. Die wordt verminderd. Ik zie een interruptie. Maar er wordt zelfs voor een slagschaduw gekozen die ver onder de limiet van het Rijk zit.

1950 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, bent u ook van mening dat de OD over een heleboel dingen gaat, maar niet over een locatiekeuze?

De heer **KARAR** (PvdA): Nee, maar er wordt wel op basis van expertonderzoek advies gegeven over de ruimtelijke ordening.

1955 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, maar dat gaat dan alleen over deze specifieke locatie. Dus andere ruimtelijke orderingsvraagstukken worden hier niet in meegenomen.

De heer **KARAR** (PvdA): Een verheldering. Dus het gaat alleen over deze locatie. Er wordt niet gezegd: het had op een andere locatie plaats moeten vinden. Nee, dat klopt. Dat is nu wat voorligt. Daar moeten we ook eerlijk over zijn: wat ligt voor? Deze locatie. We moeten deze locatie toetsen, naar deze locatie kijken. En daarbij maakt het niet zoveel uit wat er bij andere locaties gebeurt. En wat al eerder is aangehaald door de eerdere sprekers, is dat de RES – en ik denk dat ik dat de collega's van de Partij voor de Dieren niet hoeft te vertellen – dat de energietransitie niet per se op vertraging zit te wachten. Tijdens de technische briefing is geduid dat deze drie windmolens gelijk zijn aan vijftien hectare zonnepanelen. Ik zeg maar: waar gaan we die neerleggen? Ik weet het een-twee-drie zo niet, want zoveel plek hebben we niet in deze provincie. Dus we moeten keuzes maken. Die doen soms pijn. Die zijn soms ongemakkelijk. Maar daarin vind ik wel dat we als provincie karakter moeten tonen. Zodoende zullen wij natuurlijk

1960 stemmen voor de Verklaring van Geen Bedenkingen en we hopen dat meer partijen ons daarin zullen steunen. Dank u wel.

1965

1970

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Dessing, Forum voor Democratie.

1975 De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. Wij zijn vanaf het begin dat wij als Forum voor Democratie in deze Staten zijn geïnstalleerd inmiddels viereneenhalf jaar geleden zeer sceptisch geweest tegenover de windturbines. Dat zal u niet verbazen. Dus het doet me deugd vanavond dat er een breed draagvlak lijkt te ontstaan om toch in ieder geval deze Verklaring van Geen Bedenkingen in ieder geval af te wijzen en dat deze windturbines er niet gaan komen. Dat

1980 ruimtebeslag wat er dus steeds meer aan het ontstaan is, dat is gewoon een punt waar we heel goed naar moeten kijken. Wij staan natuurlijk heel principieel en fundamenteel in het verhaal natuurlijk dat we überhaupt niet vinden dat er vanwege die klimaattransitie windturbines zouden moeten zijn. Maar dat doet ons deugd om te ontdekken dat dat zaadje, wat wij viereneenhalf jaar geleden hebben geplant, nu langzaam tot ontkieming komt. Dus het komt toch nog goed in the

1985 end. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Bezaan, PVV.

- 1990 Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ja, voorzitter, dank u wel. Even naar meneer Dessing: dat zaadje is al een aantal jaar eerder geplant.
- Voorzitter, dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording en de toezegging dat de provincie Noord-Holland zal aanhaken bij het onderzoek naar onder andere Bisfenol A in de provincie Flevoland. Een motie hierover indienen is dus niet meer nodig. Nogmaals dank aan de
- 1995 gedeputeerde voor de toezegging.
- Voor wat betreft deze voordracht moge het overduidelijk zijn dat de PVV tegen windmolens is en dat altijd zal blijven. Dank u wel.
- 2000 De **VOORZITTER**: Mevrouw Bouhlel, SP.
- Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik beloofde nog even terug te komen op Statenlid Van der Waart, op de vragen die zij stelde: waarop de SP zich baseerde. Nogmaals, gewoon op de stukken die geleverd zijn. U heeft ze zelf als het goed is ook allemaal
- 2005 kunnen zien. Echter, ze negeert alleen de negatieve zaken, want ook die worden in de stukken genoemd. En daarvan zeggen wij: bij twijfel niet doen.
- Net in de pauze zit ik even in de kranten, et cetera, te kijken. Zie ik op AT5 voorbijkomen dat wethouder Pels ons onbehoorlijk vindt, dat ze het onbegrijpelijk vindt dat een merendeel van
- 2010 deze Staten tegen het project zou stemmen. Ze vindt het onbehoorlijk, omdat wij geen enkele boodschap lijken te hebben aan het feit dat er aan de vergunningseisen voldaan worden. Ze vindt dat onbegrijpelijk, om de boodschap dat we alles op alles zouden moeten zetten om provincie en stad te beschermen tegen klimaatverandering. Maar dat laatste, volgens mij zijn we het er
- 2015 allemaal, tenminste, het merendeel, over eens dat er iets moet gebeuren, alleen niet op deze plek. De SP is en blijft tegen deze plaats. We hebben de motie die we net in de eerste termijn ingediend hebben, echter wel iets aangepast. Want meneer Van den Berg die gaf aan: ja, maar u gaat hier toch niet over? We hebben daarom een dictum aangepast om een brief te sturen naar de gemeente Amsterdam waarin wij vragen de energiecoöperatie de mogelijkheid te bieden de drie
- 2020 windturbines in het Westelijk Havengebied te plaatsen in plaats van in de Noorder IJ-Plas. En dan zie ik dat ik weer vergeten ben de motie te tekenen.
- Motie 187-13 november 2023**
Energiecoöperaties mogelijkheid geven windturbines te plaatsen in Westelijk Havengebied
- 2025 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.*
Constaterende dat:
- *Het Westelijk Havengebied een belangrijk windturbinezoekgebied is;*
 - *Voor het eind van het jaar meer duidelijkheid komt over mogelijke locaties en toegestane hoogtes voor turbines in het Westelijk Havengebied (zie RIB Amsterdam, 18 september);*
 - *Rijkswaterstaat heeft laten weten dat windturbines plaatsen bij de Noorder IJ-Plas gevolgen heeft voor de verkeersveiligheid.*
- Overwegende dat:*
- *Wanneer de windturbines bij de Noorder IJ-Plas geplaatst worden er overlast en gezondheidsproblemen komen voor de woonbootbewoners en bewoners van de nog te bouwen woonwijken;*
 - *Wanneer de windturbines bij de Noorder IJ-Plas geplaatst worden, buurgemeenten klem gezet worden bij het verder realiseren van woningbouw.*
- Verzoeken Gedeputeerde Staten:*
- *Een brief te sturen naar gemeente Amsterdam waarin wij vragen de energiecoöperaties de mogelijkheid te bieden de drie windturbines in het Westelijk Havengebied te plaatsen in plaats van bij de Noorder IJ-Plas.*
- En gaan over tot de orde van de dag.*
- 2045 *Ondertekening: Heidi Bouhlel-Lascaris (SP).*

De **VOORZITTER**: Dat betekent dus dat u de motie hiervoor ingediend, intrekt.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, dat klopt. En deze dien ik dan in.

Motie 186 'Energiecoöperaties mogelijkheid geven windturbines te plaatsen in Westelijk Havengebied' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dan krijgt u een interruptie van de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel. Een interessante motie. Ik ben wel benieuwd, weet u of er sprake van is dat er nog ruimte is in de zoekgebieden in het Westelijk Havengebied buiten de al voorgenomen plannen om deze drie molens te plaatsen?

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, er komt ruimte, doordat de kolengedeeltes allemaal verdwijnen. Dan zou je dus daar een andere invulling aan kunnen geven.

De heer **KLEIN** (CU): Is dat in de bestaande zoekgebieden? Want we hebben natuurlijk wel een scherp kader neergelegd.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, dat is in de bestaande zoekgebieden.

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, is mevrouw Bouhlel het Ik niet met mij eens dat dit soort zaken in de gemeenteraad van Amsterdam thuishoren? En die dan met de beslissing, die wij hier straks gaan nemen, vervolgens kunnen gaan nadenken over wat ze verder willen? En dat wij hier niet de gemeenteraad van Amsterdam moeten gaan spelen?

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Nee, daar ben ik het niet mee eens. Ik vind dat we dat best een opzetje kunnen geven. En dat doen we hiermee ook.

De **VOORZITTER**: Het woord is aan Statenlid Van der Waart van GroenLinks.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel, voorzitter. Wij baseren het VVGB op de stukken die voorleggen. U heeft het net ook al gehoord. Ondertussen zijn er een aantal andere stukken gekomen. Wij horen GS uitdrukkelijk zeggen: wij staan achter dit Ontwerp-VVGB. Ik wil toch nog even terugkomen op het feit dat mensen zeggen: we zullen die nieuwe stukken dan misschien niet meenemen, maar we gaan het wel behandelen. Ik hoor dus het stuk van Rijkswaterstaat telkens terugkomen in de eerste termijn in de behandeling. Wat mij dus opvalt, is dan dat die brief van de juristen van de initiatiefnemers daar uiteindelijk een antwoord op geeft. En dat iedereen nu zegt: ja, maar het is toch wel bezwaarlijk of een bedenking of wat dan ook. Goed, dat gezegd hebbende, wil ik zeggen: denkt u na, luistert u naar uw eigen gedeputeerde, zeg ik dan ook tegen de VVD. En stemt u voor dit VVGB.

En dan heb ik nog één vraag. Is het zo dat de motie van de SP in tegenspraak is tot het Didam-arrest? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Heijnen van het CDA? Nee. Mevrouw Schneemann van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank, voorzitter. Wij blijven vandaag kijken naar waar het om draait: de Ontwerp-VVGB. De kaders wet- en regelgeving zijn helder en de omgevingsdienst heeft in de MER aangetoond dat er voor ruimtelijke ordening geen bezwaren zijn. Wij volgen de MER. We zullen dus voor de Ontwerp-VVGB stemmen op basis van de informatie die in de MER is meegenomen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Klein, ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. Graag hoor ik van de gedeputeerde of het klopt dat er nog ruimte is binnen de zoekgebieden in de Amsterdamse haven voor drie extra

2105 windmolens buiten de plannen die nu al in ontwikkeling zijn. En ook, als dat zo is, waarom we die sowieso nog niet gebruiken.

2110 Dan moet het mij wel van het hart dat de ChristenUnie heel teleurgesteld is dat het merendeel van de collega's dit project geen kans lijkt te willen geven. We hebben met de energietransitie niet de luxe om te wachten tot het ideale project ooit langskomt, want dat zal er nooit komen. We zullen voor ieder project de afweging moeten maken of dat zorgvuldig is. Dat heeft u gedaan. Wij hebben het ook gedaan. Wij volgen daarin het advies van de omgevingsdienst: ja, dit project is zorgvuldig en daar kunnen we een VVGB voor afgeven. Wij zijn erg bang dat met deze opstelling van de Staten het wel heel moeilijk gaat worden om onze RES-ambities te realiseren. Dank u wel.

2115 De **VOORZITTER**: De heer Van den Berg, JA21.

2120 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn erg tevreden met het besluit wat nu genomen lijkt te worden, het zal u niet verbazen. Maar daar wil ik eigenlijk het minste over zeggen. Ik wou eigenlijk het meest zeggen over in dit geval de VVD en de BBB. Ik wil jullie van harte complimenteren en ook eigenlijk bedanken en waardering uitspreken voor hoe jullie dit hebben aangepakt. Ja, dat is eigenlijk alles wat ik erover wil zeggen. Ik denk dat jullie dat heel secuur en grondig hebben gedaan. Dus nogmaals, complimenten daarvoor.

2125 Ik ben net wel even getriggerd door de uitspraak van mevrouw Bouhlef over wat de wethouder vindt van ons besluitvormingsproces. Ik denk wel dat we dat vandaag secuur en overwogen hebben gedaan. Ik denk dat dat niet valt onder onbehoorlijk bestuur. Integendeel. Daar wou ik het even bij laten. Dank u wel.

2130 De **VOORZITTER**: De heer Kanik, D66.

2135 De heer **KANIK** (D66): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de D66-fractie maakt zich toch wel zorgen over de realisatie van de klimaatdoelen bij deze coalitie. Statenlid Gielen vroeg vorige week in de begrotingsbehandeling waar toch het onderbuikgevoel van D66 vandaan kwam dat deze coalitie zich niet zou inzetten om de klimaatdoelen te halen. Voorzitter, ik zou tegen Statenlid Gielen willen zeggen: Voilà. Hierbij is het geen onderbuikgevoel meer, maar het is openlijk te zien dat het extreem moeilijk wordt voor deze coalitie om de klimaatdoelen van onze provincie te halen. Ik vraag me ten eerste af of GroenLinks nog steeds gelukkig is om in deze coalitie te zitten waar, als de energietransitie enigszins moeilijk wordt, de VVD en BBB snel eieren voor hun geld kiezen. Daarbij had de VVD een metafoor over een blokkendoos waar de verkeerde figuurtjes door de verkeerde gaatjes worden geduwd. Maar volgens D66 is daar geen sprake van. De heer Klein van de ChristenUnie verwoordde het in de eerste termijn al goed. De procedure is gedegen gevolgd en voldoet aan alle wettelijke normen.

2145 Voorzitter, dan rest mij alleen nog een verklaring over het vaststellen van de Verklaring van Geen Bedenkingen. Als ik de woorden van gedeputeerde Rommel zojuist zo mag interpreteren dat verzoek om deze Ontwerp Verklaring van Geen Bedenkingen af te geven in stand blijft, omdat het voldoet aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening, dan kan ik u zeggen dat wij die positief gaan afgeven, ondanks deze brief van Rijkswaterstaat. Het gaat hier niet om een definitieve verklaring, maar een voorlopige, waardoor in een volgende stap het advies van Rijkswaterstaat wel meegewogen kan worden. Voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer De Wit, VVD. De heer Hollebeek, Partij voor de Dieren.

2155 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Even heel kort. Volgens mij was alles al gezegd, maar ik wil toch even op de vraag van de heer Karar reageren. Ja, de energietransitie kan geen vertraging- Het is zeker niet ideaal. Dat ben ik met hem eens. Maar dat het echt niet kan? We hebben namelijk meerdere crises te bezweren. Het is niet alleen de klimaatcrisis, er is ook een natuurrisis. Wij hebben altijd gezegd: pak die dingen nu in samenhang aan. En in een gebied waar de natuur echt wel heel snel versterkt kan worden om die crises het hoofd te bieden, zouden wij er dus niet voor kiezen om dit te doen en we kiezen eerder dan voor een andere locatie, zodat we die dingen beide op kunnen lossen.

- 2165 De heer **KLEIN** (CU): Alle waardering voor het feit dat we crises gezamenlijk aan moeten pakken, maar ik sta hier toch wel met open mond van verbazing. We lopen gisteren in die klimaatmars. Er was een enorm blok met Partij voor de Dieren-aanhangers, die niets anders konden doen dan hard schreeuwen: act now. Nu moeten we aan de slag. En nu heeft u een kans. En nu stemt u tegen.
- 2170 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): We kunnen ook aan de slag, maar we hadden elders aan de slag kunnen gaan. En als we locaties kiezen die voldoen aan onze eisen, aan onze wensen, daar stemmen we eerlijk voor. We zullen altijd elk project op zijn merites beoordelen. Maar wij willen echt dat die natuurcrisis onderdeel wordt van het aanpakken van de klimaatcrisis.
- 2175 De heer **KARAR** (PvdA): Ik ben het eens met de heer Hollebeek dat het doel niet de middelen heiligt. We moeten elke casus bekijken op wat er aan de hand is en daar secuur in zijn. Aan de andere kant vraag ik me dan ook hardop af in welke provincie de heer Hollebeek leeft, want ik leef niet in een provincie waar er zoekgebieden te over zijn.
- 2180 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik weet dat de heer Karar nieuw is in de Staten, maar als hij ons had gevolgd in de afgelopen periode hebben wij altijd gezegd dat er in de provincie best wel grootschalige landschappen zijn, voornamelijk ook verder in de provincie, dan heb ik het over de grote droogmakerijen, waar wij een heleboel mogelijkheden zien voor het opwekken van duurzame energie.
- 2185 De heer **KARAR** (PvdA): Maar als u nu kijkt naar de bewezen technieken, zoals zonnepanelen en windenergie, zien we dat de Noordkop helemaal vol staat, de andere delen in de provincie zijn helemaal vol. Amsterdam loopt sterk achter. We delen de idealen dat dat zo snel mogelijk moet gaan, maar is het niet de uitgelezen kans, als aan alle normen voldaan wordt, dat nu Amsterdam diens steentje kan bijdragen?
- 2190 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Amsterdam mag haar steentje bijdragen, maar wij zien meer mogelijkheden voor zonne-energie in Amsterdam. En als u zegt 'de provincie is vol', dan zal ik u een paar namen noemen: Schermer, Wijdewormer, Purmer.
- 2195 De heer **KARAR** (PvdA): Allemaal weer buiten Amsterdam. En zonne-energie op dak is ook al vaker benoemd. Maar is het niet een en-en-situatie? Is dat ook niet heel erg nodig? Want in 2030, maar met straks in 2040 zit nog een veel grotere opgave voor ons. Daar hebben we het nog niet over.
- 2200 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dat ben ik helemaal met de heer Karar eens: het is een en-en-situatie. Maar niet in heel dichtbevolkte gebieden met een grote ruimtelijke druk. Daar kiezen wij wel degelijk eerder voor zon.
- 2205 De heer **KANIK** (D66): Ja, voorzitter, ik wil de heer Hollebeek er wel op wijzen dat er inderdaad ook volgende projecten aankomen, dat we die ook allemaal nodig hebben om daarover te gaan. Dus wat u hier zegt, is gewoon een valse tegenstelling wat dat betreft. Het gaat hier echt juist om dit project. Het voldoet aan alle normen en toch zegt u 'nee'. Dus wat is het waard om in een klimaatmars te lopen en tegen ons elke keer te zeggen dat wij niet hard genoeg ons best doen.
- 2210 Als we niet met een motie van u meestemmen, heb ik een verontwaardigde fractievoorzitter van u in de app. Ja, ik snap het gewoon echt niet, sorry.
- De **VOORZITTER**: De heer Hollebeek. Even, niet applaudisseren of roffelen, tenzij het een maidenspeech is. Dank u. De heer Hollebeek.
- 2215 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Nee, maar wij zullen elk project op zijn merites beoordelen. Er is ook nog nooit een project geweest waar we tegen zijn geweest, tot vandaag. Dus de indruk wekken dat we nu het tegen alle windenergieprojecten gaan zijn, is gewoon niet het geval. We hebben hier een afweging gemaakt dat er hier niet voor gekozen is om die crises waar wij voor staan, die wij als Partij voor de Dieren willen bezweren, om die in samenhang aan te pakken. En dan zeggen wij: dan gaan we het niet doen. En wij vinden niet dat 'dat steentje bijdragen van Amsterdam' per definitie moet zijn dat er ook wind in dichtbevolkte gebieden moet zijn.
- 2220

2225 Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel. Ja, u geeft aan dat u ook voor die opgaven staat. Gisteren was u er ook bij. O, uw partij was erbij. Ik heb u inderdaad niet gezien, maar uw partij was erbij. Dat is hartstikke goed. Maar het is dan toch ook wel echt tijd voor actie. Dat is wat u allemaal roept. Dat gisteren iedereen, vijfenzeventigduizend, vijfentachtigduizend mensen, riep: het is tijd voor actie. En wat doet u? U bent aan het vertragen en u zegt: het kan ook wel zon op dak in Amsterdam. We hebben de RES'en met elkaar afgesproken. Dat gaat over wind op land en
2230 over zon op land. Wilt u daar afstand van nemen?

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Nee, helemaal niet. We zijn helemaal niet van plan om te vertragen. We willen alleen de beste keuze maken. En dat wil niet zeggen dat er een slechte keuze moet worden gemaakt in onze ogen, omdat het nou sneller gaat. Dat vinden we nou geen goed
2235 argument. U heeft het zelf constant over zorgvuldigheid. Wij nemen wij nemen zorgvuldigheid in acht hierin. We maken deze keuze hierin, en dit blijft het antwoord. Dat heb ik in de commissie uitgelegd. Dat heb ik in de eerste termijn uitgelegd, dat heb ik net weer uitgelegd. Statenlid Van der Waart kan het nog een keer vragen en dan zal ze nog een keer hetzelfde antwoord van mij krijgen.

2240

De **VOORZITTER**: Statenlid Van der Waart, heeft u nog dezelfde vraag?

2245 Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Nou ja, ik ben bang dat ik het bij een volgende keer weer niet begrijp. Van u, als Partij voor de Dieren die voor het klimaat staat, begrijp ik dat echt niet, maar ik zal die vraag niet nog eens stellen. Ik wil u wel vragen: staat u wel voor de invulling van de RES'en? Want zelfs de VVD staat daarvoor, en ik kan me niet voorstellen dat u zegt: wij zijn nog grijzer dan de VVD.

2250 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dat ga ik ook niet zeggen. Maar zoals de heer De Wit terecht al zei, zijn zoekgebieden niet per definitie vindgebieden.

2255 De heer **KLEIN** (CU): Ja, ik snap toch gewoon niet waarom u nou tegen dit project bent. U zegt zelf dat u dat bent, omdat u een integrale afweging wil maken. Tegelijkertijd, de natuurtoets is er niet. Dus het belangrijkste argument wat bij die integrale afweging meegenomen kan worden, naast het positief advies wat er nu is, is er niet. Dus het gaat over een heel klein strookje groen waar u blijkbaar zoveel waarde aan hecht zonder dat daar een ecologisch advies over ligt, dat u zegt: daarom gaan we deze significante bijdrage aan de energietransitie niet realiseren en trekken we er voortijdig de stekker uit.

2260 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Nou, voorzitter, daar ben ik het niet helemaal mee eens. Het gaat niet over een heel klein strookje groen. De Noorder IJ-Plas is een behoorlijke wandeling. Als ik daar omheen loop ben ik echt wel een uurtje zoet. Dus ja, ik ben het daar gewoon niet mee eens. En nogmaals, wij vinden dat we die natuurcrisis hier echt moeten aanpakken. We zien ook wel dat het gebied misschien nog niet de allergrootste natuurwaarde heeft die er is, maar we zien wel
2265 heel veel mogelijkheden om dat te realiseren. Ook in de verbinding inderdaad richting Het Twiske vanuit het IJ. Deze locatie is gewoon echt nodig om nog een beetje natuur en een beetje recreatiemogelijkheden over te houden in een gebied wat echt verder gaat verstedelijken. Ik breng u nog maar eens in herinnering dat de Noord/Zuidlijn wellicht naar de Achtersluispolder in hoog tijd doorgetrokken gaat worden. Die komt daar ook nog eens een keer langs. Daar zit
2270 enorme druk op. Kies nou alsjeblieft voor de gebieden waar die druk kleiner is. Dan kunnen die projecten ook nog effectiever draaien met minder stilstand. Want hier moet het in de ochtend stilgezet worden voor een paar woonboten, in de middag moeten het stilgezet worden voor een dorp. Zo blijven we zoet. Kies efficiënt.

2275 De heer **KLEIN** (CU): Maar wat mijn grote probleem is: het feit dat die windmolens daar komen, sluit niet uit dat we ook aan natuurherstel kunnen doen. En nu slaat u alles plat, alsof met de komst van drie windmolens je niet meer om de Noorder IJ-Plas heen kan lopen, het niet meer mogelijk is om de natuurverbinding met Het Twiske te gaan realiseren. En dat is niet waar.

- 2280 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dat laatste is wel waar, want de meest noordelijke turbine zal precies op de plek moeten staan waar die verbinding gerealiseerd zou kunnen worden. Anders is dat niet meer mogelijk. Voor de rest is er al te veel gebouwd.
- 2285 De heer **KLEIN** (CU): Dat is gebaseerd op uw eigen inschattingen en niet op een natuurtoets, want die is niet uitgevoerd.
- 2290 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dat is helemaal correct, voorzitter. Maar onze inschatting achten wij hier de juiste. We hebben daar heel lang over gediscussieerd, ook binnen de fractie, en dit is de uitkomst. Daar kunt u blij mee zijn of niet, maar voor ons is dit een zorgvuldig afweging geweest, en per definitie een afweging voor ruimtelijke ordening.
- 2295 Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel. Ja, nog even aansluiten op wat de heer Klein zegt. U zegt nu: wij vinden het belangrijk dat er een natuurverbinding komt. Die natuurversterking is gewoon in beeld. Dat kan goed samengaan met die windmolens. U heeft denk ik in gedachte ergens een pijl op papier getrokken, die dan toevallig precies over die voet van die windmolens heen staat. Ik vind dat, moet ik zeggen, toch wel een heel raar verhaal.
- 2300 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Die constatering laat ik dan geven aan Statenlid Van der Waart, want anders ga ik nog een keer hetzelfde verhaal vertellen. En volgens mij is het wel duidelijk.
- 2305 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Becker. Nee? Dan kijk ik naar het College. Er zijn nog een paar vragen gesteld en één motie ingediend. [...] Ja, even vijf minuten schorsen.
- Schorsing 14.53 tot 15.00 uur.*
- 2310 De **VOORZITTER**: Geachte Statenleden, ik heropen de vergadering. Wij zijn aanbeland bij de tweede termijn, reactie van het college, agendapunt 15, Verklaring van Geen Bedenkingen voor het windpark Noorder IJ-Plas te Amsterdam. Het woord is aan gedeputeerde Rommel.
- 2315 *Tweede termijn Gedeputeerde Staten*
Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Ik was even in de veronderstelling dat er geen vragen waren, maar die waren er dus wel. Eentje van de ChristenUnie ging over of er plek was in het Westelijk Havengebied. Dat is niet het geval.
- 2320 De SP stelde een vraag over- Er werd een vraag gesteld over het Didam-arrest. Het Didam-arrest is alleen van toepassing op gronden- O, GroenLinks.
- 2325 De **VOORZITTER**: Dames en heren, geachte Statenleden, u mag best via uw voorzitter communiceren. Het was GroenLinks die het Didam-arrest hadden gevraagd.
- 2330 Gedeputeerde **ROMMEL**: Excuus. Ik dacht eerst dat u die vraag stelde aan de SP. Maar het Didam-arrest gaat alleen over de gronden en het vastgoed wat de provincie heeft.
- 2335 De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel. Even voor het goede begrip van uw antwoord. U zegt: er is dus geen ruimte voor extra windmolens in de zoekgebieden in het Westelijk Havengebied. Dus willen we extra windmolens realiseren in het Westelijk Havengebied zullen er extra zoekgebieden moeten worden aangewezen?
- 2330 Gedeputeerde **ROMMEL**: Dat is wat ik meegekregen heb. Maar als u daar meer vragen over heeft, dan heeft u nog een RES- gedeputeerde. Die weet dat vast nog beter dan ik.
- 2335 De heer **KLEIN** (CU): Ik vind het belangrijk, omdat er straks wellicht een motie ligt waarin gezegd wordt: we willen de coöperatie op een andere plek in het Westelijk Havengebied ruimte geven. En ook, omdat dat natuurlijk een van de argumenten is die door collega's wordt gebruikt 'laten we het dan maar ergens anders in Amsterdam doen', is het goed om te weten of dat kan of niet. Maar ik hoor uw antwoord. Het zou fijn zijn als de gedeputeerde RES daar ook nog even op zou kunnen reageren.

2340 Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, en om aan te geven, in het Westelijk Havengebied hebben we natuurlijk nog heel wat opgaves. En ook de lip vanaf Schiphol is heel laag. Dus je zou ook geen hoge windturbines daar kunnen hebben. We willen daar ook nog wat aan waterstof doen. Dus het is daar gewoon heel erg beperkt.

2345 De heer **KLEIN** (CU): Nou ja, iets aan Schiphol doen, daar zouden we op zich elkaar misschien wel kunnen vinden. Dat is een andere discussie. Dank u.

2350 Gedeputeerde **ROMMEL**: Dan motie M187-2023, waarin u vraagt om een brief te sturen aan Amsterdam. En dan heb ik het dictum even niet, hoor. Omdat M186-2023 en M187-2023 op elkaar leken. "Om een brief te sturen naar de gemeente Amsterdam, waarin we vragen de energiecoöperaties de mogelijkheid te bieden de drie windturbines in het Westelijk Havengebied te plaatsen". Daar heb ik net al aangegeven: 1, wij gaan niet over die gronden, ook niet over de windturbines. Dat is ook aan de energiecoöperaties. Wij gaan ook niet over die gronden. En wat ik al zei, er is daar ook geen ruimte. Dus ik wil deze ontraden. Dank u, voorzitter.

2355 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik denk dat daarmee ook de vraag over het Westelijk Havengebied afdoende is beantwoord. Daarmee wilde ik de beraadslagingen gaan afronden. Ik kijk nog even rond of er nog behoefte is aan het indienen van een gewijzigde motie. Zo niet, dan zijn de beraadslagingen over agendapunt 15 nu afgerond. We zullen straks aan het eind van de agenda gaan stemmen. Daarmee is agendapunt 15 afgerond.

2360 *De discussie wordt gesloten.*

2365 **16. Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied 90% – meegeven wensen en opvattingen (VD-54).**

2370 De **VOORZITTER**: We zijn aanbeland bij agendapunt 16. Dat is het Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied – negentig procent. Dat is het meegeven van wensen en opvattingen. Het is voordracht 54. De bestuurscommissie Ruimte van het Noordzeekanaalgebied vraagt de deelnemende overheden om wensen en opvattingen kenbaar te maken op het Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied. U wordt gevraagd als Provinciale Staten om daar een bijdrage aan te leveren en ook een provinciale reactie.

2375 Een aantal sprekers hebben zich gemeld. Dat is de heer Deen van de PVV, Statenlid De Weerdt van Volt, de heer Valk van de BBB, mevrouw Koning van het CDA, de heer Vonk van de Partij van de Arbeid, de heer Van Gilse van de VVD, mevrouw Berkvens van D66, de heer Dessing van Forum voor Democratie, mevrouw Alberts van de SP, de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren en de heer Stulemeijer van 50PLUS. Dan geef ik de heer Deen van de PVV als eerste het woord.

2380 Statenlid **FREEMAN** (GL): Voorzitter?

De **VOORZITTER**: Ja.

2385 Statenlid **FREEMAN** (GL): Ik zou graag het woord willen voeren namens GroenLinks.

De **VOORZITTER**: Dat is prima. Dat is de heer Freeman. Dat staat genoteerd.

Eerste termijn Provinciale Staten

2390 De heer **DEEN** (PVV): Mooi, dank u wel, voorzitter. De negentig procent-versie Ontwikkelperspectief NZKG en, hoewel het hier om een koersdocument gaat, werden wij nog niet echt wild enthousiast. Zo moet het Noordzeekanaalgebied onderdeel van de nieuwe energiehoofdstructuur van Nederland worden. Dat klinkt goed, als het om kernenergie zou gaan, maar helaas gaat het om onder andere waterstof en de aansluiting op land van grote zeewindparken. Daardoor zijn er de komende jaren grote ruimtelijke inpassingen nodig, aangezien er meer aansluitingen van zeekabels naar het Noordzeekanaalgebied komen en grote transformatoren nodig zijn om het elektriciteitsnetwerk te versterken. Die moeten zogenaamd zorgvuldig worden ingepast. Maar we weten natuurlijk wel beter: voor de aanleg van deze nieuwe

energiehoofdstructuur is naar schatting zestig tot maar liefst driehonderdvijftig hectare aan fysieke ruimte nodig. En dan heeft onze fractie het nog niet eens over de sociaaleconomische gevolgen van deze transitie. Voorzitter, wij vragen ons in dat licht het volgende af. In het document staat dat het ontwikkelperspectief om de vier jaar wordt geactualiseerd, omdat de dynamiek in het gebied groot is en de wereld snel verandert. Nou zou het natuurlijk kunnen dat kernenergie door ontwikkelingen in politiek Den Haag de komende jaren een groter podium krijgt. De PVV gaat er namelijk vanuit dat het gezonde verstand een keer gaat zegeviereren. Is dat dan een ontwikkeling waar het ontwikkelperspectief op geactualiseerd zou kunnen worden? Hierop graag een reactie van de gedeputeerde.

Voorzitter, voorts laat het college in haar conceptbrief doorschemeren in haar nopjes te zijn, omdat de functies woningbouw, havenconomie en energietransitie in samenhang zijn beschouwd en de gemaakte keuzes aansluiten bij provinciaal beleid. U begrijpt dat daar voor de PVV een groot probleem zit, aangezien wij vaak in dit huis hebben toegelicht waarom wij grote moeite hebben met de huidige invulling van de energietransitie en het overal bij betrekken van deze transitie. We zijn met zijn allen vakkundig bezig de welvaart en het welzijn van onze burgers te ondermijnen. Voorzitter, het zal u dan ook niet verbazen dat wij niet kunnen instemmen met voorliggend besluit. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Statenlid De Weerd van Volt.

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel, voorzitter. In beginsel staat Volt achter de opzet van de conceptbrief en ook zeker de oproep om de uitdagingen voor bodem- en watersturend verder uit te werken in dit plan. We hebben er vertrouwen in dat de professionals, zowel de overheden als bedrijfsleven, voldoende in staat zijn om deze opgave technisch in te passen. Maar het Noordzeekanaalgebied is ook doordrongen met keuzes die het leven van de inwoners en bewoners direct raken. En wij zien ook graag dat niet alleen de professionals, maar ook bewoners betrokken raken bij het opstellen van de honderd procent-versie. Dus daarom onze vraag aan GS: bent u bereid om in de beantwoording richting het programmabureau daar aandacht aan te besteden? Tot zover. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Valk van de BBB.

De heer **VALK** (BBB): Geachte aanwezigen, in de commissie Ruimte is uitgebreid stilgestaan bij het Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied negentig procent. In deze visie wordt aangegeven wat we allemaal willen in Noord-Holland. Een kleine opsomming. 184.000 nieuwe huizen, een grote opslag en overslag voor waterstof, een nieuwe haven voor de windmolens op zee, een wateropvanggebied van tien miljoen kubieke meter – dat is vijftienhonderd voetbalvelden bij elkaar, één meter diep – twee driehonderd kV transformatiestations, minimaal drieëntwintig hectare groot. O ja, bijna nog vergeten: groen en recreatie. En mensen moeten ook nog werken. Het is allemaal wel veel. In alle visies is er binnen de Houtrakpolder altijd een strategische reserveruimte gereserveerd voor eventueel een extra havenbekken. Echter, in deze visie wordt een eerste stap in een andere richting gezet, waarin een nieuwe havenbekken niet meer nodig is. In deze visie wordt tien miljoen kubieke waterberging ingetekend in de Houtrakpolder. De BBB vindt het nu wat te vroeg om de havenbekken nu al te schrappen. Wij zijn zeker niet tegen de waterberging in de Houtrakpolder. Binnen de visie wordt er nu veel gedacht van of-of, terwijl de BBB meer wil denken aan en-en. In de haven van Antwerpen is een mooi voorbeeld van zo'n dubbelfunctie. Daar is een havenbekken met waterbuffer. Vandaar dat wij dan ook een amendement, samen met de VVD, willen indienen met het dictum: Besluit de conceptbrief wensen en opvattingen Ontwikkelperspectief NOVEX-NZKG aan te vullen met de volgende, op twee na laatste, alinea. Specifiek voor de Houtrakpolder verzoeken wij u recente studies, zoals het programma Ruimte en economie van 13-10-2023 van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de studie Ruimte voor circulaire economie, 29-9-2023, van de Planbureau voor de Leefomgeving nadrukkelijk te verwerken in de conclusie en in de eerste alinea, paragraaf 2.4.1 en van paragraaf 5.1. De tekst op pagina zes 'Rijk en regio tot en met verduurzaming van de industrie' en de tekst op pagina negenenzestig te vervangen door: binnen het programma onder de Nationale Omgevingsvisie voor het NZKG, de NOVEX-NZKG, wordt voor de Houtrakpolder specifiek gekeken naar een combinatie van de volgende functies: natuur en recreatie, piekwaterberging, energietransitie en havenontwikkeling. Tot die tijd blijft de huidige reservering van toepassing. En de tekst op pagina zes 'de reservering voor de havenbekken kan

PAS worden opgeheven als onderdelen van dit Ontwikkelperspectief Noordzeekanaal bijna zijn gerealiseerd. De voorwaarden voor het definitief opgeven van deze reservering zijn' te vervangen door 'De huidige reservering van de Houtrakpolder kan pas worden aangepast als onderdelen van het Ontwikkelperspectief Noordzeekanaal bijna zijn gerealiseerd. De voorwaarden hiervoor zijn', en gaan over tot de orde van de dag. En dan heb ik hem getekend bij me, in tweevoud.

Amendement 18-13 november 2023
Houtrakpolder

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.
Overwegende dat:

- *De Houtrakpolder in de lange termijn 'Visie NZKG 2040' is opgenomen als strategische ruimtelijke reservering voor realisatie van een havenbekken (nadat het bestaande havenareaal optimaal geïntensiveerd is);*
- *De provincie Noord-Holland in de 'Nota Zeehavens Noord-Holland' (10-2022) deze reservering heeft herbevestigd;*
- *De gemeente Amsterdam in de 'Visie Haven Amsterdam 2020-2040' de Houtrakpolder als strategische reserve heeft aangemerkt (onder voorwaarde dat alle bestaande havenruimte optimaal en intensief is benut);*
- *Zowel de 2e Kamer, bij motie Koerhuis/Van der Molen, als het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat inzetten op de Houtrakpolder als strategische ruimtelijke reserve voor een havenbekken.*

Voorts overwegende dat:

- *Het programma 'Ruimte voor Economie' (13-10-2023) van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat aangeeft dat de bevolkingsgroei en duurzame transitie resulteren in een additionele behoefte in Nederland van in totaal meer dan 15% fysieke ruimte voor bedrijvigheid in 2050, voornamelijk op grootschalige, multimodaal bereikbare locaties met hoge milieucategorieën;*
- *De bedrijfsruimte juist afneemt door de woningbouwambitie van 110.000 woningen in het NZKG-gebied;*
- *In de studie 'Ruimte voor Circulaire Economie' (29-09-2023) van het Planbureau voor de Leefomgeving de overgang naar een circulaire economie in 2050 tot 40% meer ruimte vraagt dan de huidige lineaire, fossiele economie;*
- *Het planbureau benadrukt dat cruciale locaties met een hoge milieucategorie en goede bereikbaarheid per weg en water beschikbaar moeten blijven voor circulaire activiteiten, zodat geen onomkeerbare keuzes worden gemaakt die de transitie naar een circulaire economie in de weg kunnen staan;*
- *Daarnaast ook 'schuifruimte' nodig kan zijn voor sanering en verbouwing van bestaande installaties of gebouwen, verplaatsing van bedrijven en de aanleg van infrastructuur;*
- *Volgens het onderzoeksrapport 'Havenbekken Houtrakpolder' (27-06-23) van Deloitte i.o.v. het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, het combineren van de functies van havenbekken met andere functies als bijvoorbeeld piekwaterberging zoals in Antwerpen, een maatschappelijke meerwaarde kan bieden.*

Constaterende dat:

- *Het concept Ontwikkelperspectief NZKG ervan uitgaat dat er in het gebied, zelfs bij hoge economische groei de komende 20 jaar, juist minder ruimte nodig is voor de transitie naar een circulaire economie dan voor de huidige lineaire fossiele economie;*
- *In het concept ontwikkelingsperspectief NZKG daarom een eerste stap wordt gezet in een andere richting dan de strategische ruimtelijke reservering voor de realisatie van een havenbekken;*
- *Het zetten van een stap in een andere richting dan de strategische reservering voor een havenbekken, mede gezien de bovenstaande overwegingen, niet opportuun is.*

Besluit:

De conceptbrief 'Wensen en Opvattingen Ontwikkelperspectief NOVEX-NZKG' aan te vullen met de volgende (op twee na laatste) alinea:

- *Specifiek voor de Houtrakpolder verzoeken wij u:*
 - *Recente studies zoals het programma 'Ruimte voor Economie' (13-10-2023) van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de studie 'Ruimte voor Circulaire Economie' (29-09-2023) van het Planbureau voor de Leefomgeving*

nadrukkelijk te verwerken in de conclusies in de eerste alinea van paragraaf 2.4.1 en van paragraaf 5.1;

- 2520 ○ *De tekst op pagina 6: "Rijk en regio...t/m...verduurzaming van de industrie." en de tekst op pagina 69 te vervangen door: "Binnen het programma onder de Nationale Omgevingsvisie voor het NZKG (de NOVEX-NZKG) wordt voor de Houtrakpolder specifiek gekeken naar (een combinatie van) de volgende functies: natuur, en recreatie, piekwaterberging, energietransitie en havenontwikkeling. Tot die tijd blijft de huidige reservering van toepassing."*
- 2525 ○ *De tekst op pagina 6: "De reservering voor het havenbekken kon pas worden opgegeven als onderdelen van dit Ontwikkelingsperspectief Noordzeekanaal (bijna) zijn gerealiseerd. De voorwaarden voor het definitief opgeven van deze reservering zijn:" Te vervangen door: "De huidige reservering van de Houtrakpolder kan pas worden aangepast als onderdelen van dit Ontwikkelingsperspectief Noordzeekanaal (bijna) zijn gerealiseerd. De voorwaarden hiervoor zijn:"*
- 2530

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Vincent Valk (BBB) en Joost van Gilse (VVD).

- 2535 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dit amendement maakt nu onderdeel uit van onze beraadslagingen. En u bent gelijk aan het eind gekomen van uw bijdrage. We gaan naar mevrouw Koning van het CDA.

- 2540 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Het CDA heeft vandaag nog twee opmerkingen over het ontwikkelperspectief van het Noordzeekanaalgebied. Het Noordzeekanaalgebied met de havens is een gebied van grote economische en maatschappelijke waarde voor de opgaven in Nederland, waaronder energieopwekking. En daarmee ook van grote strategische waarde. Gezamenlijk vormen de havengebieden van het NZKG de tweede haven van
- 2545 Nederland en de vierde haven van Europa. Gezien dit grote belang missen wij in het ontwikkelperspectief een belangrijk element dat te maken heeft met grond- en eigendomsposities. Om de geschetste ambities uit het document te bereiken, is het volgens het CDA zeer belangrijk dat er bescherming komt voor investeerders vanuit landen die risicovol zijn, zoals China. Toen vorig jaar in Duitsland werd gesproken over de verkoop van een groot deel van
- 2550 de Hamburgse haven aan een Chinees staatsbedrijf klonk ook in ons land veel verbazing. Terecht. Maar we staan er in Nederland niet veel beter voor: het gebeurt in Nederland ook. Dat is onwenselijk om meerdere redenen. Ten eerste geeft het China inzicht in veel zaken die ons land via de havens binnenkomen en verlaten. Zo wordt spionage veel makkelijker. Ten tweede maken we onszelf kwetsbaar voor sabotage. Wanneer geopolitieke spanningen oplopen, is het makkelijk
- 2555 om processen in de haven te vertragen of helemaal te stoppen, wat funest is voor ontwikkelingen in Nederland. Ten derde worden we economisch te afhankelijk. China is hard op weg om de belangrijkste handelspartner van Europa te worden. Wanneer zij ook onze cruciale infrastructuur in handen krijgen, kunnen we helemaal niet meer om hen heen. En dit terwijl China, omgekeerd, de markt wel zorgvuldig afsluit voor de invloed van buitenaf. Vanuit Brussel hoorden wij dat Chinese bedrijven met grote sommen aan staatssteun de wereld ingestuurd worden om bedrijven
- 2560 op te kopen en zo stap voor stap de afhankelijkheid te vergroten. Eenmaal in Chinese handen zijn we de bedrijven, grondposities, de bijbehorende inkomsten en onze invloed kwijt. Nederland is een handelsland. We hebben er niets aan om China als vijand te bestempelen. Dat is ook niet wat ik bedoel. We moeten wel kunnen blijven handelen met Chinese bedrijven. Er zit echter een groot verschil tussen handel drijven en het uit handen geven van je infrastructuur. Het CDA wil daarom dat wij bij vervolgstappen in de havenstrategie ook meenemen dat er grenzen gesteld worden aan buitenlandse investeringen, zoals uit China, dit om ons economisch belang en onze veiligheid te kunnen garanderen. Kan de gedeputeerde ons toezeggen dat zij dit punt gaat meenemen bij vervolgbesprekingen?
- 2565
- 2570

- Voorzitter, dan heb ik nog een tweede opmerking en die heeft betrekking op de werkgelegenheid. Het is eigenlijk een zijstapje, maar wel belangrijk. In het havengebied is veel werkgelegenheid. Drieënzeventigduizend werkzame personen, mannen en vrouwen. De vrouwen verdienen echter in veel gevallen nog steeds minder dan mannen voor hetzelfde werk. In 2020 verdienden vrouwen in Nederland in het bedrijfsleven per uur negentien procent minder dan mannen en bij de overheid zes procent. Dat is toch niet meer van deze tijd? Afgelopen weekend
- 2575

organiseerde het CDA Noord-Holland in dit provinciehuis een congres samen met EPP Women. De EPP is de fractie, waarbij onze partij Europees Parlement is aangesloten. Via onze sprekers, minister Karien van Gennip van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en eurocommissaris Dubravka Šuica van Demography and Democracy, kwam ook aan de orde dat het deze week op woensdag 15 november Equal Payday is. Op Equal Payday heeft een gemiddelde man het volledige jaarsalaris van een vrouw al verdiend, terwijl de vrouw dan nog tot het eind van het jaar door moet werken. Laten wij als provincie in al onze beleidsstukken en strategieën, waar mogelijk, invloed uitoefenen en ernaar streven dat een vrouw en een man voor hetzelfde werk ook hetzelfde betaald krijgen. Oftewel Equal Payday in Noord-Holland naar 31 december, ook in ons havengebied en in het belang van ons allemaal.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Vonk van de Partij van de Arbeid.

De heer **VONK** (PvdA): Voorzitter, in de commissie is het Noordzeekanaal uitgebreid besproken. In deze PS-vergadering kan de Partij van de Arbeid zich dan ook beperken tot het kort herhalen van de belangrijkste punten. Partij van de Arbeid vindt de richting die gekozen is in het Noordzeekanaalperspectief op zich prima. We vragen in de verdere ontwikkeling nog extra aandacht voor het beter integreren van de verschillende functies. Nu zie je een puzzel, waarvan alle stukjes een aparte functie hebben. De puzzelstukjes liggen netjes naast elkaar, gescheiden door een dikke lijn op papier. Wij vragen om een meer geïntegreerde visie. En daarnaast vragen we om dubbel gebruik van de kostbare ruimte. Verken het combineren van water met wonen, water met natuur, haven en andere economische activiteiten met wonen, enzovoorts.

Voorzitter, er ligt een amendement van de VVD en BBB over dit onderwerp. Wij kennen de VVD als een no nonsens bestuurderspartij, die overbodige moties zonder pardon naar de prullenbak verwijst. En ook de BBB wil zich graag positioneren als een bestuurderspartij en doet daar echt zijn best voor om hier in de Provinciale Staten van Noord-Holland tot zijn recht te komen. Dat is fijn, want daardoor is het goed mogelijk om met GroenLinks/Partij van de Arbeid een stabiele coalitie te vormen. Het coalitieakkoord Verbindend vooruit! is daar het gezonde resultaat van. Nu echter ligt hier een amendement voor dat precies vraagt wat al in het coalitieakkoord staat over de Houtrakpolder: behoud van de bestaande mix van functies. Dat leest als een overbodig amendement. Niks voor de VVD lijkt me. Wij vinden dat amendement best ingewikkeld. De motivatie dat toekomstige circulaire economie meer ruimte zal vragen, geldt ook voor woningen of voor natuur of voor water.

De heer **VAN GILSE** (VVD): Ja, voorzitter, u geeft aan dat in dit amendement wordt verwezen naar een tekst uit het coalitieakkoord. Maar als u het perspectief hebt gelezen, ziet u dat daar passages in staan die daar toch wat van afwijken. Dus dat kan toch een heel goede reden zijn om dat in een amendement nogmaals richting de samenstellers van het perspectief duidelijk te maken?

De heer **VONK** (PvdA): Voorzitter, in het dictum van het amendement is zelfs met aanhalingstekens de tekst uit het coalitieakkoord letterlijk overgenomen, en het is juist de motivatie die het voor ons ingewikkeld maakt. En dat is eigenlijk waar ik het over wil hebben, nog even tot slot. Dit is immers de kern van het vraagstuk over ruimte in Noord-Holland. Veel functies, zoals economie, zoals andere, die steeds meer ruimte vragen, die samen een geïntegreerd plan moeten gaan vormen. Dan moet je niet eentje er apart uithalen. Juist daarvoor is deze negentig procent-versie van het ontwikkelperspectief bedoeld. Dus op zich kan het geen kwaad om het coalitieakkoord Verbindend vooruit! af en toe te bevestigen, maar het indienen van een amendement ziet de PvdA toch ook wel als een risico. Want stel je voor dat dit amendement niet aangenomen wordt, dat er geen meerderheid is, in dat geval besluit PS dat de passage over de Houtrakpolder uit het coalitieakkoord geschrapt wordt. We zeggen: dat willen we niet. Dan ligt de bestemming voor het gebied open. En dan zou je kunnen zeggen, dan kan het bijvoorbeeld een zoekgebied voor windturbines worden, die elders niet geplaatst kunnen worden; om even bij de actualiteit te blijven. En dat kan toch niet de bedoeling zijn van het coalitieakkoord? Dus de Partij van de Arbeid zoekt naar een mooie totaalvisie op Noordzeekanaalgebied, waarin vooral de stapeling van de functies centraal staat. En het amendement lijkt ons vooralsnog overbodig. Duurzaamheid en waterberging zijn minstens even belangrijk als de economische ontwikkeling. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Van Gilse, VVD.

2640 De heer **VAN GILSE** (VVD): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, in de commissie Ruimte gaf ik namens de VVD al aan het ontwikkelperspectief een evenwichtig stuk te vinden, waarin de thema's haven en industrie, circulaire economie, energietransitie, gezonde leefomgeving, landschap en ecologie, woningbouw en de wateropgave goed met elkaar in balans worden gebracht. Ook belangrijk om de bedrijven een goed perspectief te geven, want de transitie naar een circulaire economie betekent niet dat we alleen maar nieuwe bedrijvigheid krijgen. Het
2645 betekent dat we juist die bedrijven, die mee willen in die duurzame ontwikkeling, de mogelijkheden moeten gaan bieden om op bedrijfseconomisch verantwoorde manier stappen te zetten naar die circulaire economie.

2650 Voorzitter, we hadden in de commissie Ruimte al één belangrijk kritiekpunt op het stuk. Er worden in het stuk namelijk stappen gezet in een andere richting dan de huidige reservering van de Houtrakpolder voor havenactiviteiten. In het coalitieakkoord – de PvdA noemde het al – hebben wij daar een evenwichtig stuk over staan. En dat is ook de reden dat wij dat, samen met de BBB, in een amendement hebben verwoord. Wij vinden het prematuur om op dit moment al stappen te zetten in die andere richting.

2655 En voorzitter, dat heeft mede ook te maken met een aantal actuele rapporten die net, afgelopen maand, verschenen zijn en die nog niet in het ontwikkelperspectief werden meegenomen. Wij vinden het belangrijk dat dat wel gebeurt. Op 13 oktober kwam het ministerie van Economische Zaken met een nota die heel duidelijk aangeeft dat die transformatie, transitie naar die circulaire
2660 economie, vijftien procent meer ruimte gaat vragen in Nederland voor bedrijvigheid. En dan voornamelijk grootschalige, multimodaal bereikbare locaties met hoge milieucategorieën, zoals dus het Noordzeekanaalgebied.

2665 De heer **VONK** (PvdA): Ja, voorzitter, dan wil ik toch even de vraag stellen of u wellicht denkt dat het ook zo zou kunnen zijn dat het bouwen van meer woningen in Noord-Holland ook meer ruimte vraagt en dat het creëren van meer natuur ook meer ruimte vraagt in dit gebied. En dat u op zoek zou moeten gaan naar balans in plaats van de eenzijdig focus op economische ontwikkeling.

2670 De heer **VAN GILSE** (VVD): Voorzitter, ik ben het eens dat wij moeten zoeken naar die balans, maar juist als we zeggen 'we gaan er honderdtienduizend woningen bijvoorbeeld bij bouwen', dat kost heel veel ruimte. We willen die transitie maken. Dat zal ook schuifruimte kosten. Ik kom direct op het planbureau, die daar ook wat van vindt. Die zeggen dat daar veel meer ruimte voor nodig is dan nu in het ontwikkelperspectief is opgenomen. Dit is nieuwe informatie, nieuwe
2675 rapporten, die ons ermee confronteren dat we veel meer ruimte nodig hebben dan we nu in dat rapport hebben opgeschreven. Dus dat betekent eigenlijk, als ik die stukken nu zou zien en we zouden die reservering op de Houtrakpolder nog niet hebben, dit een reden zou zijn om die reservering erop te leggen.

2680 De heer **VONK** (PvdA): Maar er is toch gewoon helemaal niet meer ruimte? U vraagt om meer ruimte, maar er is niet meer ruimte. Dus we moeten het doen wat de ruimte die er is. Dus de functies moeten op elkaar gestapeld worden.

2685 De heer **VAN GILSE** (VVD): Wij hebben, en niet alleen de provincie, ook het Rijk en ook gemeente Amsterdam, met zijn allen besloten dat die reservering op die Houtrakpolder er ligt. Die is heel erg belangrijk om die reserveruimte te houden, dat als inderdaad blijkt dat als we al die ruimte voor die transitie nodig hebben, dat we die reservering hebben. Het is geen besluit dat we dat havenbekken gaan aanleggen. Het is een reservering. Wij denken dat het prematuur is om nu al in een andere richting te bewegen dan die reservering. Dus wij zeggen heel duidelijk: behoud die
2690 reservering. Daar is ook dat amendement voor bedoeld. En ik wil dan nog eventjes inderdaad ook het Planbureau voor de Leefomgeving noemen. Die gaan zelfs niet naar vijftien procent. Die zeggen: we hebben straks veertig procent meer ruimte nodig voor bedrijvigheid om die transitie te kunnen maken naar die circulaire economie. Dus het zou onverstandig zijn om nu al in een andere richting te bewegen en die de reservering, die we met zijn allen twee jaar terug weer
2695 hebben herbevestigd, vorig jaar zelfs nog, om daar afscheid van te gaan nemen.

De heer **DESSING** (FvD): Dank u wel. En dank ook voor de VVD. Ik sla even aan op die met name veertig procent meer ruimte die we dan straks nodig hebben. De VVD begon zijn betoog met het feit dat de VVD ziet dat er toch een gebalanceerde afweging is tussen al die verschillende
2700 ruimtebelangen. Maar is de VVD het dan niet met ons eens dat, als er veertig procent meer ruimte is in iets wat al vol zit, dat dat dan nooit een afgewogen balans kan zijn, maar dat dat gaat knellen? Dat er dan toch ook op een gegeven moment keuzes gemaakt zouden moeten worden?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Ja, voorzitter, we zien dus uit een aantal heel recente rapporten dat
2705 het gaat knellen. En juist omdat het gaat knellen, hebben wij nog die reservering. We vinden belangrijk dat we zeggen: die reservering moeten we dus, zeker op dit moment, nog niet laten varen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

De heer **VAN GILSE** (VVD): Ja, voorzitter, naast deze voorspellingen voor extra ruimte voor de circulaire economie zal er ook een overlap of schuifruimte nodig zijn. Want die fossiele bedrijvigheid is nog niet meteen weg, terwijl die nieuwe activiteiten uitgebouwd gaan worden. Daarnaast ook voor infrastructuur en al dat soort zaken zal er in dat transformatiegebied ruimte
2715 nodig zijn. Dus vandaar dat de BBB zojuist namens ons ook een uitgebreid onderbouwd amendement heeft ingediend. Ik hoop daarop dat u dat wilt steunen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Het woord is aan mevrouw Berkvens van D66.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Voorzitter, een aantal van de grote opgaven waar Nederland voor staat, komen allemaal samen in het drukke Noordzeekanaalgebied. Er wordt ingezet op een belangrijke rol voor de energietransitie en circulaire economie met zowel een waterstofhub, als een aanlandingsplaats voor windmolens op zee. Het gebied is kwetsbaar voor
2720 klimaatverandering. Er moet rekening gehouden worden met de zeespiegelstijging, verzilting van het grondwater, afwisselend te veel en juist te weinig water en slechte waterkwaliteit. En we hebben natuurlijk een enorme bouwopgave. Om voor voldoende mensen een huis te hebben, moeten er heel veel woningen bij komen. Al deze verschillende opgaven gaan met elkaar knellen. We weten dat er veel op ons af komt, maar er is tegelijkertijd nog van alles onduidelijk. De komende jaren krijgen we dus een balanceeract tussen genoeg zekerheid bieden om plannen uit
2730 te voeren en genoeg flexibiliteit houden om de plannen ook weer te kunnen wijzigen. Het beeld dat in het document geschetst wordt van een multiplayer vierdimensionaal Tetris, waarbij de puzzelstukjes tussentijds ook nog eens van vorm kunnen veranderen, is wel een mooie schets van de ongelooflijk ingewikkelde brei aan opgaves. Wat D66 betreft is het cruciaal dat het geen bestuurlijk huzarenstukje wordt, maar dat onze inwoners veel en vroeg de mogelijkheid hebben
2735 om mee te praten over de ontwikkelingen in hun directe leefomgeving. Vooral in de transitieperiode gaat het lastig worden om alle opgaven binnen de marges goed op elkaar te laten aansluiten. Dan bestaan oude en nieuwe industrie naast elkaar, die allemaal ruimte nodig hebben. En volgens de strategie betekent dat dat soms tijdelijk normen moeten worden verruimd. Mensen in het Noordzeekanaalgebied hebben echter nu al last van te veel geluid, geur en een flinke dosis luchtvervuiling. Als bijvoorbeeld geluidsnormen tijdelijk moeten worden
2740 verruimd, neemt de overlast nog meer toe. Welke grenzen gaat GS stellen aan het tijdelijk oprekken van die normen?

Uit het Kennisprogramma Klimaatverandering van het Rijk wordt duidelijk dat we gelukkig de
2745 meeste uitdagingen van klimaatverandering op de korte termijn aankonden zonder nu al heel ingrijpende maatregelen te moeten nemen, zoals het opgeven van land aan het water. Maar dan moeten we wel nu echt water en bodem sturend maken en dan al ruimte reserveren voor onder andere waterberging en het verbreden van de dijken. Zal GS ervoor waken dat deze ruimtereservering ook in het Noordzeekanaalgebied gestand blijft? Bovenal moet het gebied een
2750 fijne plek zijn voor al onze inwoners om te wonen, te werken en te recreëren, nu en in de toekomst. In de maalstroom van alle opgaven moeten we dat vooral niet uit het oog verliezen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Dessing van Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. In de commissie heb ik ook al iets gezegd over dit perspectief. We zijn daar dankbaar voor. We delen de daarin geformuleerde ambities voor wat betreft woningbouw. Dat is gezien de huidige woningnood natuurlijk terecht. Maar alle andere ambities, met name op de hele klimaattransitie en de waterstoftransitie die een enorme ruimteclaim erop legt, kijken wij toch wat anders aan tegen de invulling zoals die nu in dit visiedocument staat. Want die klimaattransitie, die wordt zelfs primair geacht boven de woningbouwambitie. En daarmee worden woningen secundair aan de klimaattransitie. En dat vinden wij echt, ja, geen goede keuze. Gezondheid is natuurlijk van belang, maar er zitten toch wel heel veel emoties omheen en worden weinig ingegeven door gezond verstand. Er dreigt ook een hetze te ontstaan tegen bedrijven die voor gigantische werkgelegenheid zorgen in de regio. En dat is toch ook een heel belangrijke factor die moet worden meegenomen. Vandaag is in de krant ook bekend geworden dat er onder andere achthonderd banen minder bij Tata Steel zijn. Dat heeft een enorm effect ook op de regio. En het is niet te hopen dat alle ambities en alle knellingen die erin zitten daar een resultaat van zijn.

Woningbouw en behoud van werkgelegenheid dienen dus wat ons betreft prioriteit te krijgen. Ambities voor wat betreft de energietransitie, waterstof en de circulaire economie dienen wat ons betreft dus daarvoor te wijken, omdat woningbouw en werkgelegenheid een veel positievere impact hebben op de gezondheid en het welzijn van burgers, dan al die andere ambities. Dus laten we daar dan ook absoluut prioriteit aan geven. We hebben sympathie voor het amendement dat de VVD samen met de BBB indient. Want als je dan toch iets slims doet, houd het dan gecombineerd en houd je opties open, zeker als het gaat om waterberging. U zult begrijpen dat wij niet enthousiast zijn over dit visiedocument Noordzeekanaal en dat wij dat ook niet kunnen steunen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Alberts, SP.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik ga het heel kort houden eigenlijk. We zijn het eens met de conceptbrief. En we zijn het ook eens met de veranderde houding ten opzichte van de Houtrakpolder. De SP heeft jarenlang gepleit voor het openhouden daarvan. Nu zit er inderdaad een richting in die weggaat van de haven richting dat openhouden. Waterberging lijkt ons bijzonder verstandig, want we hebben nog wel het een en ander mee te maken. Wij zijn vooral benieuwd naar het gevolg en wanneer we onze keuze definitief kunnen maken. Dank u.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Hollebeek, Partij voor de Dieren.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Het Noordzeekanaalgebied. Ja, wij zullen maar meteen met de deur in huis vallen. Het is beter dan het was en dat is voor ons altijd een criterium. We kijken altijd: wat heb je en wat kun je krijgen? Dus dat is mooi. We werden eigenlijk wel blij dat hoofdstuk 1, Transitie, voorop was. Dat was ook wel eventjes schrikken, dat het daarna meteen weer in de eerste paragraaf wel vooral weer ging over 'industriële cluster' en de 'economische waarde' en dat de dingen die toegevoegd worden, terecht toegevoegd, de energietransitie, de woningbouw, klimaatverandering, daar een beetje op lijken te volgen. Ondanks dat het beter is, kan het wat ons betreft natuurlijk nog beter, en willen wij eigenlijk zeggen: draai dat nou eens een keer om. Begin nou eens aan de andere kant. Dingen als gezondheid bijvoorbeeld, ja, zolang zo'n kookgasfabriek 2 nog draait, zal de gezondheid natuurlijk altijd ondergeschikt blijven.

Verder eventjes, ja, ik vond het een mooi pleidooi van de heer Vonk. Hij is nu even drukdoende. Maar over die puzzelstukjes. We zijn ook blij met de aandacht voor natuur en biodiversiteit. En daar hebben we- Ja, u kent ons: er is altijd een maar. Zo zitten wij nou eenmaal in elkaar. Het lijkt namelijk vooral dat die aandacht voor die natuur en die biodiversiteit zich richt op het landelijk gebied. Dat staat zo in het document. En terecht vinden wij dat ook, dat daar aandacht voor is. Maar het kan natuurlijk niet zo zijn dat de aandacht voor natuur en biodiversiteit alleen maar op de schouders van agrariërs en natuurbeheerders rust. Dus wij willen er ook, in navolging van de Raad voor de Leefomgeving en infrastructuur voor pleiten om dat te verbreden. Daarom vond ik ook het pleidooi van de heer Vonk inderdaad heel erg mooi. Daarom heb ik een amendement gemaakt, waarin ik eigenlijk vraag om de opgave van water en bodem nader uit te werken – dat gaat GS doen; tenminste, dat wordt gevraagd in de conceptbrief – om die eigenlijk een beetje uit

te breiden en ook te vragen of bij die uitwerking die natuur en die biodiversiteit ook, niet alleen in het landelijk gebied, maar vooral ook bij die woningbouwprojecten en de projecten rondom klimaatadaptatie en zo kunnen worden meegenomen. Ik moet hem voorlezen, hè, de verandering. Het dictum, het is een besluit. We besluiten in de conceptbrief Wensen en opvattingen PNH de zin "wij achten het noodzakelijk om geagendeerde opgaven op het vlak van water en bodem nader uit te werken" te wijzigen in of uit te breiden tot "wij achten het noodzakelijk om de geagendeerde opgave op het vlak van water en bodem nader uit te werken en het versterken van natuurwaarden en het vergroten van de biodiversiteit als opgave bij de energietransitie en de woningbouw onderdeel te laten zijn van deze uitwerking". En dan ga ik die aan u overhandigen.

Amendement 19-13 november 2023

Natuur en biodiversiteit versterken, ook buiten landelijk gebied

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.

Besluit:

In de conceptbrief wensen en opvattingen PNH;

De zin:

"Wij achten het noodzakelijk om de geagendeerde opgaven op het vlak van water en bodem nader uit te werken."

Te wijzigen in:

"Wij achten het noodzakelijk om de geagendeerde opgaven op het vlak van water en bodem nader uit te werken en het versterken van natuurwaarden en het vergroten van de biodiversiteit als opgave bij de energietransitie en de woningbouw onderdeel te laten zijn van deze uitwerking."

En gaan over tot de orde van de dag.

Toelichting

Het versterken van de natuur en de biodiversiteit in het landelijk gebied is noodzakelijk, maar niet voldoende om de uitdagingen of het gebied van klimaat en biodiversiteit het hoofd te bieden. Juist ontwikkelingen rondom de energietransitie, de woningbouw en klimaatadaptatie bieden koppelkansen voor natuur en biodiversiteit.

Ondertekening: Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren).

De **VOORZITTER**: Dit amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Misschien heeft voor de duidelijkheid: ik had hem al eerder verspreid onder de woordvoerders. Ik heb het amendement aangepast na overleg met gedeputeerde Rommel. Dan weet u dat.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Stulemeijer van 50PLUS.

De heer **STULEMEIJER** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de negentig procent-versie van het ontwikkelperspectief NZKG, Noordzeekanaalgebied. Er wordt gesteld dat er zestig tot driehonderdvijftig hectare extra gebied moet worden ontwikkeld om aan alle NOVI- en NOVEX-vereisten te voldoen. Dat lijkt ons een heleboel. Bij de aandacht voor de omgevingsveiligheid is verruiming van de risicocontour nodig. Verruiming van de risicoruimte levert een hoog risico op. We zouden uit het verleden kunnen leren waartoe dit kan leiden. Creëren we niet een nieuw Tata Steel/Chemours-probleem? Inpassing van transformatoren en aanlanding van binnenkomende kabels in stedelijk gebied, het mogelijk vestigen in stedelijk gebied van een thorium reactor, lijkt ons een enorm risico. De transformatoren, waar in het gebied over gesproken worden, die doen ons helemaal bibberen. Het probleem van de grote brand van het zeeschip Fremantle van nog niet zo lang geleden heeft laten zien dat een dergelijke brand haast niet valt te blussen. Dus wat gaan we doen met het vestigen van enorme transformatoren? Tegelijkertijd zijn we ons ook wel bewust dat we een energietransitie meemaken, maar ik kan niet anders dan aandacht vragen voor dit soort enorme risico's. Het oprekken van de risicoruimte is spelen met levens van inwoners. Ik heb dan ook de vraag aan de gedeputeerde: mocht de risicoruimte of risicocontour opgeruimd moeten worden, zult u er dan op toezien dat er in geen geval gemarchandeerd wordt met de

plaatsen waar woningbouw, die zo hard nodig is, plaatsvindt? Ik vraag me af of de bouw van honderdtienduizend woningen in transformatiegebieden niet leest als honderdtienduizend woningen in transformatorgebieden met alle risico's van dien. Daar wilde ik het bij laten. Dank u wel.

2880

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan ga ik het woord geven aan de heer Freeman van GroenLinks. En dat is formeel uw maidenspeech. Er was al een keer eerder schriftelijke beantwoording, geloof ik, op een vraag, maar in dit geval is het nu uw maidenspeech.

2885

Statenlid **FREEMAN** (GL): Dank voor het woord, voorzitter. Aanstaande vrijdag vindt hier een provinciaal jeugddebate plaats. Op die dag komen jongeren hier op bezoek om voorstellen met elkaar te bedenken, waarmee ze de provincie nog beter zouden kunnen maken, nog mooier zouden kunnen maken. Naast de voorstellen die worden bedacht, gaan ze in gesprek met Statenleden daarover. Ik denk dat het een heel mooie manier is om de jongere generatie kennis

2890

te laten maken met de provinciale politiek. Ik zal iedereen ook aanraden om, als u de gelegenheid heeft, een keer hieraan mee te doen als Statenlid. Het heeft namelijk ontzettend grote meerwaarde voor deze jongeren, voor ons als volksvertegenwoordigers en ook voor de provincie als geheel. Ik spreek uit eigen ervaring, want twintig jaar geleden was ik zelf een van die deelnemers van het provinciaal jeugddebate. Ik vond het fantastisch om samen met anderen te

2895

werken aan voorstellen, waarmee we onze provincie nog beter konden maken. En ik had niet gedacht dat ik jullie jaren later in dezelfde week als het provinciaal jeugddebate vanaf deze plek mijn maidenspeech zou houden over een koersdocument waarmee we inderdaad onze provincie proberen vorm te geven. Dat had zo moeten zijn, voorzitter.

2900

Dat ik hier sta, is niet vanzelfsprekend. Dat ik hier mag staan, is niet vanzelfsprekend. En dat wij hier mogen staan, is niet vanzelfsprekend. Dat hebben mijn ouders aan den lijve ondervonden toen zij begin jaren tachtig vluchten uit Liberia. Toen mijn vader zag dat docenten werden opgepakt en de universiteit gesloten werd, wist hij dat het de verkeerde kant op ging en kwam hij naar Nederland, waar later mijn broer, moeder en zus hem achterna kwamen. En in 1987 werd ik

2905

geboren in Amsterdam Zuidoost. Deze geschiedenis is waarschijnlijk de reden dat mijn ouders er belang aan hechtten om mij in mijn jongere jaren mee te geven dat de kansen die we hier hebben, de vrijheid waarin we hier leven en de democratie waar we aan deel kunnen nemen, ontzettend waardevol zijn. Het recht moeten kunnen spreken en om gehoord te worden, de mogelijkheid om bij te dragen aan onze samenleving, maar ook de verantwoordelijkheid om om

2910

te kijken naar anderen. Dat ik hier mag spreken, beschouw ik daarom ook als een grote eer.

We staan namelijk voor een aantal grote uitdagingen, waarvan er een aantal genoemd worden in het ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied, dat we vandaag behandelen. Denk aan de energietransitie, de circulaire economie en de gezonde leefomgeving. En dat in een tijd die gekenmerkt wordt door klimaatverandering, met lange periodes van droogte en extreme regenval. GroenLinks heeft zich de afgelopen jaren ingezet om de Houtrakpolder groen te houden, omdat we groen nodig hebben in onze provincie. Ze leveren een onmisbare bijdrage aan onze biodiversiteit, onze gezondheid en aan de strijd tegen klimaatverandering. Daarnaast zorgt het ervoor dat luchtvervuiling wordt teruggedrongen, dempt het in groene gebieden de geluidcilinder en kan het er ook nog eens voor zorgen dat we op hete dagen wat verkoeling kunnen opzoeken. Je zou het bijna vergeten, maar het is ook nog eens leuk om in een natuurgebied rond te lopen, omdat het gewoon ontzettend mooi is en fijn om mee te maken.

2915

2920

Daarom is het ook belangrijk om zuinig te zijn op onze groene gebieden. Het koersdocument is duidelijk: we hebben een aantal grote opgaven en niet alles kan. Dat is ook de reden dat GroenLinks ervoor openstaat om de optie van waterberging in de Houtrakpolder, naast de andere mogelijke functies, in overweging te nemen, met zorg voor de ecologische en maatschappelijke waarden van het gebied. Het is van groot belang dat we zuinig zijn op de grond die we in onze provincie hebben. Als we bij elke mogelijkheid die we hebben een deel van onze natuur bij het

2930

grofvuil gaan zetten, zit de toekomstige generatie met de gebakken peren. En daarom is het belangrijk om bij het leggen van de complexe puzzel, die het ontwikkelperspectief schetst, zorgvuldig te zijn. Want door minder prioriteit te geven aan groen wordt groen niet minder belangrijk. De problemen van vandaag smelten niet als sneeuw voor de zon, maar wij op termijn misschien wel als we niks doen. Daarom is het goed, voorzitter, dat we over vier jaar het ontwikkelperspectief zullen actualiseren. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat de optelsom van

2935

alle keuzes die we onderweg maken, zullen leiden tot een groene, klimaatrechtvaardige provincie waar de deelnemers van het jeugddebat vrijdag en de generaties na hen een gezond leven kunnen leiden.

2940 *[Tafelgeroffel]*

De **VOORZITTER**: Mooi gesproken. Dank u wel. Ik kijk naar het College voor een reactie in eerste termijn. Vijf minuutjes schorsen? Ja. Dan schorsen we vijf minuten.

2945 *Schorsing 15.46 tot 15.55 uur*

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Voor de beantwoording in eerste termijn geef ik het woord aan gedeputeerde Rommel namens het college van Gedeputeerde Staten.

2950 *Eerste termijn Gedeputeerde Staten*

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Mooi dat dit stuk er ook ligt, met zoveel partijen overleg gehad en aan gewerkt.

2955 Ja, even de vragen die er waren. Van de PVV, u zegt: iedere vier jaar wordt het document geactualiseerd. Zou kernenergie hier een plek kunnen krijgen? Dat is altijd dat daarover gesproken kan worden als er aanleiding toe is. Dus ik kan daar niet een toezegging op doen of daar wat over zeggen, maar als daar aanleiding toe is, kan daar altijd over gesproken worden.

2960 Volt. U zegt, om de bewoners er ook bij te betrekken. Nou, dit is nu een koersdocument. Dus dat is niet aan de orde. Maar er wordt een verdere uitwerking gemaakt in projecten en dergelijke in de deelgebieden. Daar worden de omwonenden wel degelijk bij betrokken.

2965 Dan ga ik naar het CDA. U zegt, u wilt bij vervolgstappen grenzen stellen aan buitenlandse investeringen en dergelijke. Daar heeft de provincie geen invloed op. Het ontwikkelingsperspectief leent zich daar ook niet voor. Dat zit meer op economie en handelsbeleid. Dus misschien kunt u daar kijken hoe u daar nog- Maar de provincie heeft er geen invloed op.

2970 Dan zegt u ook, een oproep om iets te gaan doen aan ongelijke beloning van mannen en vrouwen. Ook, dit is een koersdocument van samenwerkende overheden en dit lijkt ook hier niet op zijn plaats. Ik denk dat we eerder nog kunnen kijken bij mijn andere portefeuille hoe we daar aandacht aan kunnen besteden bij de arbeid. Maar het is niet echt aan de provincie. Maar als u zegt, nou, dat we daar aandacht aan besteden, daar kunnen we dat moment daar nog eens een keer over spreken.

2975 Dan is de vraag van D66: zal GS ervoor waken dat waterveiligheid een plek krijgt in de plannen voor het Noordzeekanaalgebied? Ja, zoals u heeft kunnen zien, de waterschappen waren ook erg content over dit perspectief, omdat er zoveel over water ook gesproken werd. En zoals ik altijd zeg: zonder blauw en groen is niks te doen. Dus dat krijgt zeker een plek in de plannen, want we moeten op het water ook letten.

2985 Wanneer is de keuze definitief? In de eerste helft van 2024 komen we bij u terug om te vragen of u de koers wilt onderschrijven. We werken dan ook in de uitvoeringsagenda daar ook veel van. De wensen en bedenkingen die u ook heeft gezegd, kunnen worden meegenomen.

2990 Dan is nog als laatste 50PLUS. U zegt: als de risicoruimte verruimd wordt, wordt er dan niet gemarchandeerd met de woningbouw? Alles gebeurt altijd binnen de normen, maar in dit gebied wordt er juist gekeken om te kijken: hoe kunnen we die risicoruimtes logisch neerleggen, zodat het niet ten koste gaat van woningbouw. Dus daar is aandacht voor, zodat we kunnen kijken dat er op andere plekken misschien wat meer ruimte is.

2995 Dan met betrekking tot het amendement wat is ingediend. We hebben daar al wel wat gesprekken over gehad. Ik begrijp wat u wilt aangeven, omdat, nou ja, de VVD, de BBB en ik heb daar wel al wat gesprekken over gevoerd. Ik begrijp wat u bedoelt, want u leest op bladzijde zes net even iets anders dan wat ik daarin gelezen heb. Maar ik begrijp wat u nu bedoelt. Het is

eigenlijk wat er in het coalitieakkoord staat, dat ik dat nog een keer bij de partners, die we hebben bij het Noordzeekanaalgebied, meeneem om aan te geven dat dit is wat wij bedoelen en om te kijken hoe we dat bij hun in ons ontwikkelperspectief kunnen meenemen. Dat begrijp ik hieruit en dat wil ik wel ook toezeggen. Dat was amendement A18-2023.

3000

Dan gelijk maar amendement A19-2023 van de Partij voor de Dieren. Zoals het hier staat, vind ik het prima om juist ook de natuurwaarden en het vergroten van de biodiversiteit mee te nemen in de verdere uitwerking. Dat was het, voorzitter.

3005

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan kijk ik even naar de heer Deen of er behoefte is aan tweede termijn. Statenlid De Weerd van Volt. De heer Valk.

Tweede termijn Provinciale Staten

3010

De heer **VALK** (BBB): Namens de VVD en de BBB danken we de gedeputeerde voor de toezegging en dan trekken we het amendement bij deze in.

Amendement 18 'Houtrakpolder' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

3015

De **VOORZITTER**: Dat is amendement A18-2023 en dat is daarmee ingetrokken. Ik kijk even naar mevrouw Koning van het CDA.

3020

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, voorzitter, wij willen de gedeputeerde danken voor haar reactie. We begrijpen dat de provincie er niet over gaat, of China nu wel of niet hier iets kan kopen. Maar ons doel is dat u het meeneemt in vervolgplekken en misschien in wellicht met anderen. En met het opstellen van het koersdocument, dat daar gezamenlijk wel een keer naar gekeken kan worden of dat een halt toegeroepen kan worden. Dus dat u het gewoon een keer op tafel wil leggen daar.

3025

En wat betreft de Equal Payday, ja, ik snap ook dat dit nu hier niet in past, maar omdat het komende woensdag is, wilde ik daar toch graag aandacht voor vragen. Wellicht kunnen we bij andere documenten daar nog een keer dieper op ingaan.

3030

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Vonk van de PvdA.

De heer **VONK** (PvdA): Voorzitter, de Partij van de Arbeid is blij met het ontwikkelperspectief zoals dat nu geschetst is en ook blij met de coalitie zoals we die gevormd hebben. We kunnen ons vinden in de route die er nu voorligt. Dank u wel.

3035

De **VOORZITTER**: De heer Van Gilse, VVD? Mevrouw Berkvens? Nee? De heer Dessing nog? Nee. Mevrouw Alberts? Ook niet. De heer Hollebeek? De heer Stulemeijer? De heer Freeman? Ook niet. Dan kijk ik even naar het College, maar ik heb geloof ik niet echt meer openstaande vragen gehoord. Gedeputeerde Rommel, heeft u nog vragen gehoord die ik niet gehoord heb? Ja, zo te zien wel. Eentje. Een kleintje, denk ik.

3040

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **ROMMEL**: Toch heel even, voordat ik het verkeerd begrijp. Equal Payday, daar heeft u dan dus nu de aandacht voor gevraagd, mevrouw Koning.

3045

En met betrekking tot het punt over China, ja, als het opkomt, dan kan ik er altijd naar kijken hoe we daarop kunnen reageren, maar de provincie gaat er niet over.

3050

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we de beraadslagingen over dit agendapunt 16 nu afronden. Zoals u weet, als ik het afgerond heb, kunnen er geen amendementen of moties meer worden aangepast. Is er nog iemand die een wijziging wil doorvoeren? Ik zie geen handen. Dan sluiten we hiermee de beraadslagingen voor agendapunt 16. Stemmen doen we aan het eind van de vergadering.

De discussie wordt gesloten.

3055

17. Nieuwe MRA Agenda 2024-2028 (VD-55).

3060

De **VOORZITTER**: En dan zijn we bij agendapunt 17. Dat is de nieuwe MRA Agenda 2024-2028. Dat is voordracht 55. Er is aan de verschillende deelregio's en ook aan de beide provincies, zoals u weet, 32 gemeenten, twee provincies doen mee met de Metropoolregio Amsterdam, om proposities in te dienen die bouwstenen gaan vormen voor de nieuwe MRA Agenda, die zal gelden voor de periode 2024-2028. Gedeputeerde Staten hebben een voorzet gedaan. Dat ligt hier nu ter bespreking voor.

3065

De volgende sprekers hebben zich aangemeld: mevrouw Bezaan van de PVV, mevrouw Uiterwijk van JA21, de heer Heijnen van het CDA, Statenlid Korzelijs van GroenLinks, Statenlid De Weerd van Volt, de heer Klein van de ChristenUnie, de heer Valk van de BBB, de heer Dekker van Forum voor Democratie en het Statenlid Kostić van de Partij voor de Dieren, mevrouw Alberts van de SP, de heer Mülder van D66, mevrouw Oulad Hady van de PvdA. Mevrouw Bezaan, PVV, mag ik u als eerste het woord geven?

3070

Eerste termijn Provinciale Staten

3075

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. De nieuwe MRA Agenda 2024-2028. Het is goed om te lezen dat in de conceptbrief is opgenomen dat de MRA in essentie een informeel regionaal netwerk van bestuurders is en dat uiteindelijk de formele beslissingsbevoegdheid bij gemeenteraden en bij Provinciale Staten liggen. Wat de PVV betreft moet gewaakt worden dat de MRA niet als een soort van mini-EU verandert. In dat licht zijn wij geen voorstander van een verbreding van de inhoudelijke scope.

3080

In de conceptbrief wordt aan de ene kant zorgen uitgesproken over sociaaleconomische ontwikkelingen, maar aan de andere kant wordt er vol ingezet op onder andere de energietransitie, klimaataanpak en circulaire economie. Transitie die niet alleen veel belastinggeld kosten, maar ook het leven van veel burgers enorm beïnvloeden. De vandaag gevoerde discussie over het windpark Noorder IJ-Plas is daar weer eens een voorbeeld van.

3085

Voorzitter, een maatschappij ontwrichtend probleem dat al jaren gaande is en steeds groter wordt, is natuurlijk de woningbouwcrisis. In de voorliggende MRA Agenda worden allerlei ambities inzake woningbouw genoemd. Helaas konden wij niet terugvinden dat bij het Rijk wordt aangekaart dat er een veel strenger en effectiever migratiebeleid zou moeten komen. Dat zou namelijk al een slok op een borrel schelen, voorzitter. De PVV had dit graag in de conceptbrief teruggezien. Jammer.

3090

Daarnaast heeft de woningbouw te maken met de al eerdergenoemde transitie. En de PVV is dan ook van mening dat deze transitie geen sta in de weg mogen zijn voor de realisatie van de broodnodige woningen. Ook dat vinden we helaas niet terug in de conceptbrief.

3095

Voorzitter, alles overwegende kan de PVV niet instemmen met voorliggende voordracht. Dank u wel.

3100

De **VOORZITTER**: Het woord is aan mevrouw Uiterwijk van JA21.

3105

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, JA21 vindt de MRA eigenlijk een ondoorzichtige en ondemocratische tussenlaag, waar wel steeds meer besluiten in genomen worden. Het is inderdaad zo dat de gemeenteraden en de Provinciale Staten natuurlijk wel democratisch het eindoordeel hebben, maar eigenlijk is er niet echt de mogelijkheid meer om je te onttrekken aan die samenwerking, omdat heel veel voorbereiding natuurlijk plaatsvindt in de MRA en ook binnen de deelnemers van de MRA.

3110

De heer **MÜLDER** (D66): Ik hoor net iets heel schokkends: er zijn allemaal besluiten genomen in de MRA. Kunt u mij vertellen welke besluiten er zijn genomen in de MRA?

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, zoals u volgens mij hoorde was ik even met mijn toelichting bezig. Wat ik daarmee bedoel te zeggen, is dat de voorbereiding voor die besluiten in

3115 de MRA plaatsvindt, waarbij je natuurlijk als Provinciale Staten en gemeenteraden wel het eindoordeel hebt uiteindelijk, maar waar je wel te maken hebt met dat heel veel zaken al beklonken zijn in de MRA en dat je er eigenlijk niet meer aan ontkomt om daaraan deel te nemen.

3120 De heer **MÜLDER** (D66): Gelukkig. Ik was even bang dat er allemaal dingen waren gebeurd waar ik niet van op de hoogte was. Maar gelukkig komt nog steeds alles hier terecht. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

3125 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Mijn toelichting was nog bezig. Dus u had even kunnen wachten, hoor. Maar graag toegelicht.

3130 Voorzitter, wat wij eigenlijk zien, is dat de MRA zich op dit moment vooral richt op de fysieke thema's. We zien een steeds grotere roep voor uitbreiding van de MRA naar bijvoorbeeld het sociaal domein. Momenteel ligt de vraag van brede welvaart weer voor. Wij zijn dus ook geen voorstander van verdere uitbreiding van de MRA. Wij zouden dat zelfs graag wat meer willen inperken, omdat wij inderdaad ons zorgen maken over de belangen van kleinere gemeenten, dat het toch wel heel moeilijk is om die in MRA-verband ertussen te krijgen.

3135 Wat ons ook zorgen baarde, was de volgende alinea. Er staat in dat "gezien de schaal van ruimtelijke vraagstukken is bestuurlijke samenwerking ook hard nodig, mede gelet op het feit dat de regio's in toenemende mate te maken krijgen met doorwerking van Europese regelgeving." Dus wat we eigenlijk zien is dat de Europese Unie regels bedenkt, die vervolgens geïmplementeerd moeten worden in de regio. En dat het eigenlijk zelfstandige gemeenten steeds moeilijker lukt, waardoor dus dit soort samenwerkingsverbanden, die wij erg ondoorzichtig vinden, benodigd zijn. Dit vinden wij een zorgelijke ontwikkeling. Wij zouden graag inderdaad zien dat die ontwikkelingen, zowel vanuit Europa, maar ook vanuit het Rijk, zich toch weer vooral richten op de bevoegdheden en de autonomie van de gemeenteraden zelf. Wij zullen dit voorstel dan ook niet steunen. Wel zullen wij een amendement steunen wat er erop toeziet dat de MRA niet verder gaat uitbreiden dan de huidige scope van de fysieke thema's. Dank u wel.

3145

De **VOORZITTER**: De heer Heijnen, het CDA.

3150 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank u wel. En voorzitter, het is goed dat die MRA en dat regionale samenwerking hier op een concreet aantal onderwerpen actief is. Wij zijn dan ook voorstander van het voortzetten van die samenwerking, maar wel met een scherpe focus op de fysieke thema's, bijvoorbeeld woningbouw, economie en mobiliteit.

3155 In de concept-antwoordbrief staat ook dat kleinere gemeenten binnen de MRA voldoende aan hun trekken moeten komen en niet alleen als oplossing moeten worden gezien voor de uitdagingen van de grotere gemeenten. Dit wordt echter gesteld zonder duidelijke concretisering en doelen toe te voegen. Wij zijn voorstander van een duidelijke afbakening en hebben daarom een concreet voorstel om de voorzieningen in kleine kernen als thema toe te voegen aan de MRA Agenda 2024-2028. Dit sluit ook aan bij het coalitieakkoord in deze provincie, waarin staat dat GS zich inspant om die voorzieningen samen met gemeenten op peil te houden. Het amendement luidt dan ook als volgt. Wijzigen de tekst op pagina drie. Ik twijfel of ik dan de oude tekst en de nieuwe moet voorlezen. Ik kijk even naar de voorzitter. Wat vindt u handig?

3160

3165 De **VOORZITTER**: Als u de nieuwe tekst voorleest die op pagina drie moet komen, als dictum, is dat voldoende. Maar eerst een interruptie van mevrouw Uiterwijk. Alles tegelijk.

3170 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had een vraag aan de heer Heijnen, want wat wij vooral lezen in de MRA Agenda als het gaat om de kleinere gemeenten, dat ze vooral last hebben van ontwikkelingen die grotere gemeenten doen waar zij eigenlijk misschien minder baat bij hebben, maar die wel in hun omgeving gebeuren. U koppelt het nu direct aan de voorzieningen in kleinere gemeenten. Ik denk niet dat dat direct iets is waar de kleine gemeenten last van hebben. Mijn vraag vooral aan u is, waarom u dit via de MRA Agenda wil doen en niet gewoon via andere samenwerkingsvormen?

3175 De heer **HEIJNEN** (CDA): Waar het om gaat, is dat wij die analyse met u delen, dat het inderdaad vaak gaat over de problemen van de grotere gemeenten en die kleine vooral als oplossing wordt gezien en er niet wordt gekeken naar de problemen die die kleinere gemeenten zelf hebben. Een deel van die problemen van die kleine gemeenten is wel degelijk de voorzieningen. Hiermee doen wij een poging om dat concreter te maken. Dus wij vinden eigenlijk in brede zin dat die MRA zou moeten kijken naar de noden die in de kleinere gemeenten leven en zich ook daarvoor zou moeten inspannen.

3185 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, wij delen uw zorgen over de voorzieningen in de kleinere gemeenten. Dat is absoluut waar. Alleen, waar wij ons een beetje zorgen over maken, is hoe u dan die rol ziet van die andere, grote gemeenten in de MRA als het gaat om die voorzieningen in kleine gemeenten. Zou het niet veel beter zijn om direct met de gemeentebesturen zelf te schakelen en hun autonomie te respecteren en dit niet weer in een breder verband als de MRA te gieten?

3190 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik denk juist dat er heel veel kracht kan zitten in regionale samenwerking waar ook grote en kleine gemeenten elkaar kunnen helpen. En dat zou ook rond voorzieningen kunnen gebeuren bijvoorbeeld. Ik zou daar niet nu van alles willen noemen. Maar als je op cultureel bijvoorbeeld kijkt, dan zou je van grotere gemeenten kunnen verwachten dat ze wellicht met hun culturele instellingen – dependances, uitleen – andere zaken doen om ook in kleinere gemeenten voorzieningen voor elkaar te maken. Ik denk dat gemeenten die samenwerken ook elkaar kunnen helpen op dit vlak. Maar het is uiteindelijk aan de MRA om natuurlijk invulling te geven hoe die gemeenten samen kunnen werken.

3200 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, tot slot. Ziet u dit dan ook als een verbreding van de scope van de MRA ten opzichte van wat ze momenteel doen?

De heer **HEIJNEN** (CDA): Nee, want ik heb gezegd dat het vooral over die fysieke thema's zou moeten gaan. Maar ik denk dat woningbouw en economie, dat zijn belangrijke thema's waar ook die voorzieningen wat mij betreft wel bij horen.

3205 Dus de nieuwe tekst, voorzitter. Ik wil dien het amendement in Voorzieningen kleine gemeenten in MRA Agenda. De nieuwe tekst op pagina drie: door de Staten wordt naar voren gebracht dat ook kleinere gemeenten binnen de MRA voldoende aan hun trekken moeten kunnen komen en de regionale samenwerking niet al te zeer een samenwerking zou moeten zijn, waarbij de grotere en meer verstedelijkte gemeenten de dienst uitmaken. Daarvoor is het van belang dat de voorzieningen van kleinere gemeenten mee worden genomen in de nieuwe MRA Agenda. Dit sluit goed aan bij het coalitieakkoord, waarin staat dat de provincie zich inspanst om ook voorzieningen samen met gemeenten op peil te houden, en gaat over tot de orde van de dag.

3215 **Amendement 20-13 november 2023**
Voorzieningen kleine gemeenten in MRA Agenda

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.

Constaterende dat:

- *Tot nu toe vooral de uitdagingen van grote en verstedelijkte gemeenten de agenda van de MRA bepalen;*
- 3220 • *Kleine gemeenten voornamelijk gezien worden als oplossing voor de uitdagingen van de grote gemeenten.*

Overwegende dat:

- *De MRA zich alleen moet richten op de onderwerpen woningbouw, economie en mobiliteit;*
- 3225 • *De regionale samenwerking te weinig voorziet in de uitdagingen van kleine kernen op het gebied van economie.*

Zijn van mening dat:

- *Dat het toevoegen van het onderwerp 'voorzieningen in kleine kernen' een concreet onderdeel van de MRA-agenda en past in de onderwerpen woningbouw, economie en mobiliteit;*
- 3230 • *Voorzieningen in de kleine kernen onder economie als thema toegevoegd moet worden aan de MRA Agenda 2024-2028.*

Besluit:

Wijzig de tekst van de antwoordbrief PS voor de nieuwe MRA-Agenda 2024-2028 als volgt:

3235 Pagina 3: "Door de Staten wordt naar voren gebracht dat ook kleinere gemeenten binnen de MRA voldoende aan hun trekken moeten kunnen komen, en de regionale samenwerking niet al te zeer een samenwerking zou moeten zijn waarbij de grotere en meer verstedelijkte gemeenten de dienst uitmaken."

Wijzig in:

3240 "Door de Staten wordt naar voren gebracht dat ook kleinere gemeenten binnen de MRA voldoende aan hun trekken moeten kunnen komen, en de regionale samenwerking niet al te zeer een samenwerking zou moeten zijn waarbij de grotere en meer verstedelijkte gemeenten de dienst uitmaken. Daarvoor is het van belang dat de voorzieningen van kleinere gemeenten mee worden
3245 genomen in de nieuwe MRA-Agenda, Dit sluit goed aan bij het coalitieakkoord waarin staat dat de provincie zich inspant om ook voorzieningen samen met gemeenten op peil te houden."

En gaan over tot de orde van de dag.

3250 Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA).

De **VOORZITTER**: Ondertekent en het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. En u was klaar?

3255 De heer **HEIJNEN** (CDA): En dan ben ik klaar, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik het woord aan Statenlid Korzelius van GroenLinks. En Statenlid Korzelius, dit is uw maidenspeech.

3260 Statenlid **KORZELIUS** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ja, u zegt net dat het een maidenspeech is, maar ik heb nog eens gekeken wat daar precies staat voor een maidenspeech. Een maidenspeech is de eerste bijdrage die een volksvertegenwoordiger houdt in zijn of haar functie. Inderdaad, dit is de eerste bijdrage die ik lever in deze Staten sinds mijn installatie op 11 september. Maar
3265 voorzitter, ik heb in deze prachtige zaal, die was toen nog niet gerestaureerd, vele bijdragen mogen leveren. Want tussen 1978 en 1989 was ik lid van Provinciale Staten, deel uitmakend van de fractie van de PSP. En voor de jongeren onder u, dat is de Pacifistisch Socialistische Partij en een van de vier rechtsvoorgangers van GroenLinks. We hadden een fractie wisselend van twee tot drie, of vier soms een enkele keer, van de 79 zetels. We zitten nu met zijn vijfenvijftigen, maar we hebben ook hier met 79 gezeten. Dat was echt krap, kan ik u verzekeren. Het was ook een
3270 boeiende periode met VVD, CDA en PvdA die de provinciale politiek domineerden. Beurtelings PvdA de grootste, dan weer de VVD de grootste. En ook het CDA, meneer Heijnen, was een belangrijke factor van betekenis in deze Statenzaal. En af en toe mochten ook andere partijen aanschuiven. PPR schoof aan, soms D66. En we hadden niet vier maar acht gedeputeerden. En als de VVD de grootste was, dan hadden ze drie gedeputeerden. Dus ja, dat zijn toch andere tijden.
3275 En dat College van GS stond onder de bezielende leiding van toen nog de commissaris van de Koningin, niet uit de Koning, van de Koningin, Roel de Wit. Ik zal een aantal, en dat is beslist niet volledig, legendarische gedeputeerden noemen: Wim van der Knoop, Kees Corver, Jaap Bond, alle drie van de Partij van de Arbeid. En echt, ik zeg met nadruk ook 'legendarisch'. Dat geldt ook voor het CDA: Jan Achterstraat, Jan van Dis, maar ook Han Alma van de VVD. Sjaak Zuurbier van de PPR en natuurlijk, niet te vergeten, Rinus Haks van de CPN. Heel bijzonder dat het ook de CPN
3280 in het college vertegenwoordigd was. En last, but not least Jan de Lange van D66. Het is wel een heel bijzondere detail dat, Jan de Lange was de opa van ons Statenlid Anouk Gielen.

3285 Voorzitter, waar hielden wij ons zo al mee bezig? Streekplannen vormden een heel belangrijke zaak natuurlijk. Ruimte ordening was en is nog steeds een heel belangrijke zaak. Milieuplannen, ziekenhuisplannen, woonwagenplannen. Als Provinciale Staten bepaalden wij waar woonwagenlocaties moesten verschijnen en gerealiseerd moesten worden. Maar ook een aantal uitvoerende taken. U zult het haast niet geloven: twee psychiatrische ziekenhuizen als provinciale takken van dienst in Sandpoort en in Bakkum. We hadden natuurlijk het Provinciaal
3290 Elektriciteitsbedrijf. Jammer genoeg geprivatiseerd, maar het heeft wel een enorme financiële injectie gegeven aan de provincie Noord-Holland. PWN, geen provinciale tak van dienst meer, maar gelukkig wel in overheidshanden gebleven, want de provincie is voor honderd procent

aandeelhouder van PWN. En überhaupt is het heel fijn dat de hele watersector aan de
3295 privatiseringswoede is ontsnapt, en dat allemaal dankzij PvdA-minister Jan Pronk. Ik wilde dat
toch even gezegd hebben.

De vraag komt misschien bij u op waarom ik me dan na vierendertig jaar opnieuw kandidaat
gesteld heb voor Provinciale Staten. Ik zat in de programmacommissie van GroenLinks om dat
3300 nieuwe programma te maken. Ik moet zeggen: opnieuw werd mijn enthousiasme gewekt voor de
provinciale politiek. En dat heeft alles te maken met het klimaatvraagstuk, met de daaraan
gekoppelde noodzaak voor energietransitie, het herstel van natuur en milieu. Dat waren voor mij
belangrijke motieven om mij kandidaat te stellen. De vraag is: hoe zorgen we ervoor dat voor de
komende generaties Noord-Holland een leefbare provincie blijft en wordt als onderdeel van een
gezonde planeet. En juist daarvoor, voorzitter, wil ik mij samen met mijn fractiegenoten, maar u
3305 vooral ook, met u allen, daarvoor inzetten.

Voorzitter, we hebben ook nog een agendapunt te behandelen. Het gaat over de MRA Agenda.
Daar wil ik wel iets over zeggen. Het zijn vooral de fysieke thema's waar de MRA zich op richt. In
de State of the Region heeft de voorzitter van de MRA, Femke Halsema, terecht gewezen dat niet
3310 iedereen in gelijke mate deelt in de economische groei. In het verlengde daarvan pleitte GS om de
brede welvaart als richtsnoer van de MRA te nemen. Wij juichen dat zeer toe, immers een brede
welvaartsbenadering is gericht op het versterken van de balans tussen economie en leefbaarheid.
En wat dat betreft, voorzitter, hebben wij wel behoefte aan een nadere precisering. De
gedeputeerde heeft ons ook uitgenodigd om voorstellen te doen dienaangaande. Wat wij willen,
3315 en ik wil daar straks ook een amendement voor indienen, om gezonde leefomgeving als leidend-
principe aan de MRA Agenda 2024-2028 toe te voegen. En dat is juist van belang in het hele
MRA-gebied, die gezonde leefomgeving, omdat die onder druk staat onder meer door Tata Steel,
door Schiphol, maar ook door de intensieve mobiliteit in het MRA-gebied. En beslissingen in het
fysieke domein moeten altijd genomen worden tegen de achtergrond van, wat betekent dat voor
3320 de leefomgeving. Draagt het bij aan de gezonde leefomgeving of juist niet? En dat is een cruciaal
criterium, voorzitter, voor beslissingen in juist dat fysieke domein. Ik wil daarom u graag een
amendement overhandigen. Ik zal niet de pagina voorlezen die het moet vervangen, maar ik zal u
het dictum voorlezen van de tekst die wij in de brief aan de voorzitter van de MRA opgenomen
willen hebben. En dat is, de bestuurlijke samenwerking in de MRA richt zich primair op fysieke
3325 thema's, waarbij wij van mening zijn dat bij deze thema's een gezonde leefomgeving een leidend
principe zou moeten zijn. Voorzitter, ik wil u graag het amendement overhandigen. Ik sluit hierbij
mijn bijdrage af.

Amendement 21-13 november 2023

Aanpassing brief aandachtspunten voor de nieuwe MRA-Agenda 2024 - 2028

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.

Overwegende dat:

- *De voorzitter van de MRA de deelnemers gevraagd heeft 'proposities' in te dienen voor de*
3335 *MRA- agenda 2024-2028;*
- *Het College van GS namens Provinciale Staten aandachtspunten naar voren wil brengen*
voor de MRA-agenda 2024-2028 en aan de commissie Bestuur een ontwerp-brief hierover
ter bespreking heeft voorgelegd op de vergadering van 16 oktober 2023;
- *In de ontwerp-brief is aangegeven dat de inhoudelijke scope van de MRA-samenwerking*
3340 *zou kunnen worden verbreed waarbij het begrip 'brede welvaart' een richtsnoer zou*
kunnen zijn;
- *De verantwoordelijk gedeputeerde op de vergadering van de commissie Bestuur de*
fracties heeft uitgenodigd met voorstellen te komen voor de nadere concretisering van het
begrip 'brede welvaart'.

Van mening dat:

- *Het wenselijk is naast de fysieke thema's als woningbouw, economie en mobiliteit een*
overkoepelend thema te hebben;
- *Het begrip 'brede welvaart' een nadere concretisering behoeft;*
- *'Gezonde leefomgeving' een zinvolle en wenselijke concretisering van het begrip 'brede*
3350 *welvaart' is voor de MRA-agenda.*

Besluit:

De brief met aandachtspunten voor de nieuwe MRA-Agenda 2024-2028 als volgt aan te passen de zin "In het verleden richtte de bestuurlijke samenwerking in de regio Amsterdam zich primair op fysieke thema's als woningbouw economie en mobiliteit", die in samenhang bekeken werden en waar ruimtelijke afwegingen werden gemaakt. Tegen de achtergrond van problemen die in politiek Den Haag en in Europa hoog op de agenda staan, kunnen sommige Statenfracties zich voorstellen dat de inhoudelijk scope van de MRA-samenwerking wordt verbreed, waarbij 'brede welvaart' een richtsnoer zou kunnen zijn. Dit sluit aan bij hetgeen in uw "State of the Region"-toespraak onlangs naar voren heeft gebracht."

Vervangen door:

"De bestuurlijke samenwerking in de MRA richt zich primair op fysieke thema's, waarbij wij van mening zijn dat bij deze thema's een gezonde leefomgeving een leidend principe moet zijn."

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Peter Korzelius (GroenLinks) en Marianne Poot (VVD).

[Tafelgeroffel]

De **VOORZITTER**: Dat was een mooie geschiedenisles. Dank u wel. En dit amendement is ondertekend en maakt ook onderdeel uit van de beraadslagingen. Dank daarvoor. Ik zag wel dat u ondertussen door uw spreektijd bent, maar dat is voor een maidenspeech niet erg. Dan geef ik Statenlid De Weerdt van Volt het woord.

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Voorzitter, dank voor het woord. Beste collega's, gisteren liepen vijftigduizend mensen de mars tegen klimaatverandering. En zij riepen juist de overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven op om juist die klimaatverandering tegen te gaan. En laten juist die organisaties in en rondom de MRA-tafels elkaar ontmoeten. En Volt ziet daar juist de meerwaarde van dit bestuurlijke platform om in gezamenlijkheid afspraken te maken hoe in het fysieke domein klimaatverandering tegen te gaan. En daar verbaast ons ook dat Schiphol niet wordt genoemd in de MRA-agenda, of in ieder geval in de conceptbrief. Schiphol is de olifant in de kamer. Het is al jarenlang een internationale luchthaven en banenmotor van de regio. Maar de focus is de laatste decennia verschoven van economische groei naar een gezonde leefomgeving. En wij, Volt, wil Schiphol als internationaal mobiliteitsknooppunt. Dus niet meer alleen een internationale luchthaven, maar gecombineerd met een internationaal treinnetwerk. Wij vinden dit bij uitstek een goed onderwerp om in de MRA Agenda toe te voegen, want het raakt niet alleen de provincie Noord-Holland, maar ook gemeenten, het raakt ook kleinere gemeenten en het raakt ook het internationaal toneel. En het MRA heeft een veel grotere stem in het internationale toneel dan bijvoorbeeld de gemeente Haarlemmermeer of bijvoorbeeld de gemeente Amsterdam. En daarom nemen wij een amendement in. En het is nogal een lange, want we willen het onderwerp in zijn volledigheid toevoegen. Provinciale Staten besluiten om de behandelde antwoordbrief als volgt te wijzigen. Op de tweede pagina na de tweede alinea in te voegen: daarnaast willen wij dat in de MRA Agenda een plan voor de toekomst van Schiphol als internationaal mobiliteitsknooppunt wordt uitgewerkt. Hierin moet rekening gehouden worden met een afname van het aantal vluchten door daarin efficiënt, effectief en betaalbaar internationaal treinnetwerk als alternatief tegenover te zetten. Dit plan moet passen in de bredere Europese plannen voor het internationale treinverkeer en uiteraard in goede verbinding met de rest van de regio.

Amendement 22-13 november 2023

Schiphol: van luchthaven naar internationale mobiliteitshub

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.

Besluit:

Om de behandelde antwoordbrief PS (921516/2065295) als volgt te wijzigen:

Op de tweede pagina na de tweede alinea in te voegen: Daarnaast willen wij dat in de MRA-agenda een plan voor de toekomst van Schiphol als internationaal mobiliteitsknooppunt wordt uitgewerkt. Hierin moet rekening gehouden worden met een afname van het aantal vluchten door daar een efficiënt, effectief en betaalbaar internationaal treinnetwerk als alternatief tegenover te zetten. Dit plan moet passen in de bredere Europese plannen voor het internationale treinverkeer en uiteraard in goede verbinding met de rest van de regio,

En gaan over tot de orde van de dag.

3415 *Ondertekening: Maik de Weerdt (Volt).*

Toelichting

3420 *Mobiliteit gaat dwars door de provinciale en gemeentelijke portefeuilles. Schiphol is al jaren een banenmotor van de regio en internationaal aantrekkelijke luchthaven. Maar, nu onder meer NOVEX-regio Schiphol en de Bestuurlijke Regietafel Schiphol de aandacht van economische groei naar een gezonde en veilige leefomgeving naar inwoners heeft verlegd, is de groei van Schiphol niet meer vanzelfsprekend. Internationaal treinverkeer is een duurzaam, schoon en veilig alternatief.*

3425 De **VOORZITTER**: Ja, maakt onderdeel uit van de beraadslagingen, een amendement.

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Voorzitter, het tweede onderwerp, die verschillende gemeenten, provincies en ook het internationaal toneel raken, is de digitalisering van Europa en ook van Amsterdam. Ik zei eerder dat de MRA internationaal georiënteerd is.

3430

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel voor het woord. Ik zag in het amendement dat u zei van ja, het moet wel passen in de Europese strategie. Ik vind het op zich heel sympathiek. Ik ben ook voor meer treinen en ook zeker rondom Amsterdam. Het enige probleem is, volgens mij ligt er al een plan van de NS om alles naar het nieuwe Zuiddok te laten gaan qua internationale treinen.

3435

Moet het ook passen in de nationale plannen die er al liggen?

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Uiteraard moet het passen in de nationale plannen die er liggen. Ik moet eerlijk bekennen dat ik niet helemaal bekend ben met de plannen voor de Zuiddok. Dus ik zou me nog graag wat meer in willen lezen, voordat ik daar een goede uitspraak over kan doen.

3440

De heer **MÜLDER** (D66): Is het dan goed om in ieder geval de focus van Schiphol en daar de trein op, dat we er dan misschien nog over na gaan denken of dit dan wel een goed amendement is?

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Ik ben heel erg blij dat u het me vertelt en ook sympathie heeft voor een internationaal treinnetwerk. Als u inderdaad kennis en informatie heeft over bijvoorbeeld de Zuiddok, dan wil ik graag met u in gesprek om daar een gezamenlijk amendement voor te schrijven.

3445

Dan ga ik verder met mijn betoog. De MRA. In het midden van de MRA ligt Amsterdam. En Amsterdam is hét kennisnetwerk of dé kenniseconomie van Nederland. En in de Amsterdamse Zuidas in het bijzonder, daar gaat de globalisering en digitalisering onverminderd door. We mailen, bellen en modelleren daar wat af. En dat is goed voor de extreem economische groei in en rondom Amsterdam en de regio. En dat maakt de regio Amsterdam ook een van de belangrijkste internationale internetknooppunten van Nederland en misschien wel van Europa. Daar hebben niet alleen Amsterdam, maar ook alle provincies en gemeenten, profijt van. Iedereen snel internet. En ook de Europese Commissie is in rap tempo bezig om verder te digitaliseren. Onlangs, voorzitter, uit Kamervragen van 10 oktober jongstleden blijkt dat de digitale sector een vervuulende sector is. Volt omarmt digitalisering en wil in 2040 klimaatneutraal zijn. Daarom moeten we nu gaan nadenken over hoe we de digitalisering kunnen verduurzamen. En dat vraagt keuzes van de gemeenten en de provincie. Maar ook het feit dat de Europese Commissie zich bezighoudt met verder digitalisering is het ook goed om via de MRA een sterke positie in te nemen en daardoor onze hoofdrol als internationaal internetknooppunt voor nu en in de toekomst op zowel Europees als regionaal niveau en nationaal niveau te behouden. En daarom dienen wij een amendement in. Provinciale Staten besluiten om de behandelde antwoordbrief PS als volgt te wijzigen. Op de tweede pagina na de alinea in te voegen: Daarnaast willen wij dat de MRA onderzoekt hoe de duurzame groei van de infrastructuur voor dataopslag in goede banen geleid kan worden. Met onder meer de Amsterdam Internet Exchange is de regio huis van een van de belangrijkste internetknooppunten van Nederland en zelfs de hele wereld. Zo houdt de Europese Commissie zich al volop bezig met digitaliseren van het continent. Wij vinden het belangrijk om de groeiende kenniseconomie en de digitale sector ruim baan te geven en tegelijkertijd de digitale infrastructuur te verduurzamen.

3450

3455

3460

3465

3470

Amendement 23-13 november 2023

Duurzaam internationaal internetknooppunt in Noord-Holland

3475

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.

Besluit:

Om de behandelde antwoordbrief PS (921-516/2065295) als volgt te wijzigen:

3480

Op de tweede pagina na de tweede alinea in te voegen: daarnaast willen wij dat MRA onderzoekt hoe de duurzame groei van de infrastructuur voor dataopslag in goede banen geleid kan worden. Met onder meer de Amsterdam Internet Exchange (AMS-IX) is de regio huis voor een van de belangrijkste internetknooppunten van Nederland en de wereld. Zo houdt de Europese Commissie zich al volop bezig met het digitaliseren van het continent. Wij vinden het belangrijk om de groeiende kenniseconomie en digitale sector ruim baan te geven en tegelijkertijd de digitale infrastructuur te verduurzamen.

3485

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Maik de Weerdt (Volt).

3490

Toelichting

Amsterdam is een wereldwijd internetknooppunt. Ter illustratie: de Amsterdam Internet Exchange

3495

(AMS-IX) verbindt meer dan tien landen over de wereld met snel internet. In de MRA-regio bevindt zich onder meer de Amsterdam Internet Exchange (AMS-IX). In de regio is het belangrijkste internetknooppunt van Nederland en is zelfs het grootste ter wereld. Daarmee heeft de MRA een sterke economische positie in de digitale sector, en in de toekomst door de beloftes van bijvoorbeeld kunstmatige intelligentie zal deze alleen maar sterker worden.

3500

Maar, digitale infrastructuur gaat niet zonder uitstoot. In antwoord op Kamervragen schat het Directoraat Economie en Digitalisering in dat digitale technologieën goed zijn voor ongeveer 4% van de totale CO₂-uitstoot in Nederland.

3505

Om de klimaatdoelen te halen en de economische positie in de digitale sector van de toekomst te versterken is het van groot belang om in de MRA-agenda een plan op te stellen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het is ook ondertekend, maakt onderdeel uit van deze beraadslagingen.

3510

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel, voorzitter, en tot zover mijn betoog.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Klein van de ChristenUnie.

3515

De heer **KLEIN** (CU): Dank u wel, meneer de voorzitter. Goed dat wij in deze fase input kunnen geven voor de nieuwe MRA Agenda. Dat is fijn, dat wij op deze manier erin betrokken zijn. Wij hebben twee punten waar we specifiek aandacht voor willen vragen.

3520

Allereerst is dat het onderwerp brede welvaart. Dat staat nu genoemd in de conceptbrief. Daar staat beschreven dat daarvoor de MRA-samenwerking zou kunnen worden verbreed. Maar dat is volgens ons een misinterpretatie van de input die eerder is gegeven door deze Staten. Het gaat niet om een verbreding van de MRA Agenda. De MRA Agenda moet zich juist richten wat ons betreft op de onderwerpen waar zij nu mee bezig is. Maar het gaat erom dat in de afwegingen die we maken rondom die thema's we wel brede welvaart als richtsnoer willen gebruiken. Omdat wat helderder in de brief te krijgen, zal straks de Partij voor de Dieren een amendement indienen waarin wij dat proberen recht te zetten. Brede welvaart is geen nieuw onderwerp, maar een richtsnoer om binnen de thema's afwegingen te kunnen maken.

3525

3530

Het tweede onderwerp betreft de olifant in de kamer, zoals net genoemd door Volt. Midden in de MRA ligt een enorme luchthaven met een heel grote invloed op allerlei ontwikkelingen in het fysieke domein. De luchthaven zorgt uiteraard voor veel economische activiteit, maar is

tegelijktijd een bron van hinder en zorg voor veel inwoners. En ook worden veel gemeenten beperkt in de realisatie van hun woningopgave vanwege de geluidsbeperkingen die Schiphol met zich meebrengt. En dan stoot Schiphol ook nog heel veel stikstof uit, wat ten eerste een negatief effect heeft op de natuur, maar ten tweede ook een heel groot puzzelstuk is in de puzzel die we moeten maken over het verdelen van een de schaarse stikstofruimte. Het lijkt ons goed dat we in de MRA Agenda ook gezamenlijk beleid formuleren rondom Schiphol. Want de MRA Agenda of de MRA-samenwerking richt zich op thema's die voor de hele regio belangrijk zijn, maar de afzonderlijke deelnemers niet kunnen realiseren. En voor veel van het beleid rondom Schiphol is de Rijksoverheid aan zet. En juist daarom is het belangrijk dat we het informele bestuurdersnetwerk, dat de MRA is, inzetten om gezamenlijk te zorgen dat de luchthaven in balans komt met de omgeving. Daarom hebben we een amendement. En dat amendement is technisch gezien heel simpel. We willen namelijk gewoon een paragraaf toevoegen. Die zal ik even voorlezen. En die paragraaf is: Schiphol is een belangrijke factor in onze regio. De luchthaven draagt bij aan economische activiteit, maar zorgt ook voor hinder, overlast, beperking van de woningbouwmogelijkheden en de uitstoot van stikstof en CO₂. De Staten vinden het belangrijk dat de partners in het MRA-verband zich gezamenlijk inzetten om hinder, overlast en ruimtelijke beperkingen door de luchthaven terug te dringen.

Amendement 24-13 november 2023

Reductie overlast Schiphol in MRA Agenda

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.

Besluit:

Het ontwerpbesluit in de voordracht als volgt aan te passen:

Deelbesluit 1 aan te vullen met de volgende tekst:

", met dien verstande dat aan de brief op pagina 4 na de woorden 'aan de Metropoolregio.' de volgende tekst wordt toegevoegd:

Schiphol is een belangrijke factor in onze regio. De luchthaven draagt bij aan economische activiteit, maar zorgt ook voor hinder, overlast, beperking van de woningbouwmogelijkheden en de uitstoot van stikstof- en CO₂. De Staten vinden het belangrijk dat de partners in het MRA-verband zich gezamenlijk inzetten om de hinder, overlast en ruimtelijke beperkingen door de luchthaven terug te dringen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie).

Toelichting

De MRA-samenwerking richt zich op thema's die voor de regio belangrijk zijn, maar de afzonderlijke deelnemers niet zelf kunnen realiseren. De plek en omvang van de luchthaven Schiphol is een voorbeeld van zo'n onderwerp. De luchthaven zorgt zowel voor veel economische activiteit, maar is tegelijk een bron van hinder en zorg voor veel onze inwoners. Ook worden veel gemeenten in de regio beperkt in de realisatie van hun woningbouw vanwege de ruimtelijke beperkingen die de luchthaven met zich mee brengt. Voor veel van het beleid rondom Schiphol is de Rijksoverheid aan zet. Juist daarom is het belangrijk dat de het informele bestuurdersnetwerk van de MRA zich gezamenlijk inzet om de luchthaven in balans te brengen met de omgeving.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het is keurig ondertekend en maakt uw amendement onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KLEIN** (CU): Dat was mijn tweede punt. Tot zover mijn bijdrage. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Valk van de BBB.

De heer **VALK** (BBB): Geachte aanwezigen, tijdens het BOT-overleg over de MRA is lang gesproken over de verbreding van de scope van de MRA. Onder andere is er uitgebreid stilgestaan over de verandering van de maatschappij. Met name ook de intrede van kunstmatige intelligentie, vaak afgekort met AI. Steeds meer zal de robot zijn plek op gaan eisen op de werkvloer. Recent heb ik nog een filmpje gezien van een robot die een rechte muur kan stucen. Natuurlijk zullen bij dit

3590 soort werkzaamheden altijd mensen betrokken blijven. De robots moeten immers ook nog altijd aangestuurd worden. Maar we moeten ons wel afvragen of de opleidingen die nu gegeven worden, aansluiten bij de vraag van morgen. BBB zou graag willen dat er binnen de MRA gekeken wordt of ze bedrijfsleven en het onderwijs bij elkaar kunnen brengen om de opleidingen voor de toekomst en op de vraag van de toekomst af te stemmen. BBB dient samen met het CDA,
3595 ChristenUnie, VVD – dank hiervoor – dan ook een amendement in met het dictum: besluit om de behandelde antwoordbrief PS 921516/2065295 als volgt te wijzigen. Tweede alinea, pagina twee, zijnde, ook het verbeteren van de bereikbaarheid, de leefbaarheid en de economie zijn voor ons belangrijke speerpunten waarbij de menselijke maat niet uit het oog verloren moeten worden. We streven naar een goede balans tussen wonen, werken en gezondheid en gaan bedrijven
3600 ondersteunen om de transitie naar meer duurzame, schonere productieprocessen te kunnen of willen maken naar de toekomst. Ook bij Tata Steel blijft de coalitie zich inzetten om de impact op de leefomgeving, het milieu en het klimaat terug te dringen, aan te vullen met de zin: we zetten in op samenwerking tussen scholen en bedrijfsleven en willen dat de opleidingen van nu aansluiten bij de vraag van morgen, en gaan over tot de orde van de dag. Ik heb voor u een
3605 ondertekend exemplaar.

Amendement 25-13 november 2023
'Brede welvaart' nieuwe MRA-Agenda 2024-2028

3610 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.*

Besluit:

Om de behandelde antwoordbrief PS (921516/2065295) als volgt te wijzigen:

3615 *Tweede alinea pagina 2, zijnde: "Ook het verbeteren van de bereikbaarheid, de leefbaarheid en de economie zijn voor ons belangrijke speerpunten, waarbij de menselijke maat niet uit het oog verloren moet worden. We streven naar een goede balans tussen wonen, werken en gezondheid en gaan bedrijven ondersteunen om de transitie naar meer duurzame en schone productieprocessen te kunnen of willen maken naar de toekomst. Ook bij Tata Steel blijft de coalitie zich inzetten om de impact op de leefomgeving, het milieu en het klimaat terug te dringen.*

3620 *Aan te vullen met de zin:*

"We zetten in op samenwerking tussen scholen en bedrijfsleven en willen dat de opleidingen van nu aansluiten bij de vraag van morgen."

En gaan over tot de orde van de dag.

3625 *Ondertekening: Vincent Valk (BBB) en Dennis Heijnen (CDA).*

Toelichting

3630 *Vandaag de dag zijn er heel veel maatschappelijke zaken in transitie zitten. Dit heeft ook direct invloed op het onderwijs wat er gegeven wordt. We moeten ons de vraag blijven stellen of de huidige opleidingen wel aansluiten op de eisen van de toekomst. BBB ziet de ontwikkeling van AI (kunstmatige intelligentie) niet als een bedreiging, maar eerder als kansen. AI zal zeker haar intrede doen in elke bedrijfstak. De vraag die dus opkomt, is wat gaat AI overnemen van de werknemers? Wat blijft bij de werknemers? Het lijkt BBB dan ook belangrijk dat de MRA het voortouw neemt, om bedrijfsleven en scholen bij elkaar te brengen om te zien of de opleidingen van nu aansluiten bij de vraag van morgen.*

De **VOORZITTER**: Ja, dank u wel. Alle ondertekend en maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. En dan gaan we verder met de heer Dekker van Forum voor Democratie.

3640 De heer **DEKKER** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, wij zijn sceptisch over het fenomeen MRA. Dat het dienstig kan zijn om over praktische zaken af te stemmen tussen provincies en gemeenten, die tezamen een samenhangende regio vormen, ligt voor de hand. Dat je daartoe uit praktische overwegingen een overlegvorm in het leven roept, kunnen we ook nog billijken, maar
3645 verder dan dat zouden we eigenlijk niet willen gaan. Dat betekent dat de onderwerpen die in de MRA aan de orde komen beperkt zouden moeten blijven tot de voor de hand liggende onderwerpen als woningbouw en mobiliteit, de meer fysieke onderwerpen als het ware. Keer op keer echter blijkt dat de MRA de automatische neiging heeft om zichzelf op te pompen tot een

3650 soort pseudo-bestuurslaag die ergens tussen de provincie en het Rijk in zit. Of die zelfs nog verder gaat dan dat, waarbij onderwerpen met een landelijke of zelfs een internationale ambitie in de doelstellingen wordt opgenomen. Hoewel het misschien bestuurlijk efficiënt kan zijn om op verschillende terreinen direct kort te sluiten tussen Amsterdam, de provincie Noord-Holland en Flevoland en diverse gemeenten en aansprekende ambities te formuleren op dat terrein, is het onzes inziens onjuist. Ten eerste vanuit de provincie Noord-Holland bezien, uit bestuurlijk
3655 pragmatische overwegingen. De MRA wordt gedomineerd door de gemeente Amsterdam. Op terreinen binnen het MRA-werkingsgebied waar onze provincie haar kerntaak ziet, kan ze dus worden beïnvloed of zelfs overstemd in MRA-verband. Dat is niet ons belang. Maar ten tweede, en dat is het principiële punt, heeft de MRA geen eigen democratisch mandaat. En dat betekent wat ons betreft dat een eigen ambitie voor de MRA, die verder gaat dan het gladstrijken van
3660 praktische aansluitperikelen tussen de participanten, niet aan de orde kan zijn. Om deze reden wijzen wij de ambities zoals geformuleerd in de nieuwe MRA Agenda af. Het door de VVD ingediend amendement op de brief Aandachtspunten voor de nieuwe MRA Agenda 2024-2028 vinden wij niet ver genoeg gaan in de beperking van de scope van de MRA. Niettemin zullen we hier wel voorstemmen. Iets is meer dan niets. Dank u wel.

3665 De **VOORZITTER**: Statenlid Kostić, Partij voor de Dieren.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. De nieuwe MRA Agenda is belangrijk, want het biedt weer nieuwe kansen om positieve stappen vooruit te maken. Onze voorstellen gaan niet
3670 om verbreding van de inhoudelijke scope van de MRA, maar een frisse invulling van de bestaande, zodat de samenwerking aansluit op onze ambities, zodat we maatschappelijk geld niet weggooiden. De voorstellen houden ook rekening met hoe de provincie de samenwerking met de MRA het liefst ziet. Namelijk, gericht op drie dingen: 1, die onderwerpen die de deelnemers afzonderlijk niet kunnen realiseren; 2, realiseren van maatschappelijke doelen; En 3, de al
3675 ingeslagen koers van PS. Vanuit dat perspectief dienen we zeven amendementen in op het gebied van vier thema's.

1, werken aan onze voortbestaanszekerheid. Dat betekent dus het klimaat en de natuur. Want alles wat we vanaf nu doen binnen de MRA zou in lijn moeten zijn met het met spoed en in
3680 samenhang oplossen van de klimaat- en natuurcrises. De provincie heeft die ambitie ook al eerder uitgesproken. In het verlengde daarvan: GS is in haar brief vergeten te melden dat tijdens het BOT-overleg over de MRA Agenda aandacht voor natuurinclusief ontwikkelen een van de meest genoemde punten was hier. Dit gaat om het breed versterken van biodiversiteit, en van wonen tot werken, in lijn met onze Omgevingsvisie en de adviezen van de Raad voor de
3685 Leefomgeving. Natuurinclusief ontwikkelen gaat over alle domeinen van de MRA, van economische ontwikkeling tot wonen en mobiliteit. Het betekent een gezonder en veiliger Noord-Holland voor onze kinderen en ouderen. En een van de knelpunten die RLi noemt, is dat de overheden hierin te weinig samenwerken. Dan heb je een perfecte aan de MRA. Daarom twee amendementen. Amendement 1, alle MRA-activiteiten in het kader van eerlijk oplossen van
3690 klimaat- en natuurcrises. Besluiten aan bovengenoemd ontwerpbesluit toe te voegen daarbij de zinsnede in de antwoordbrief: Daarbij realiseren wij ons terdege dat een goede samenwerking zich niet in alle opzichten laat vatten in prestatie-indicatoren, maar wel dat verantwoord kan worden wat de samenwerking oplevert. Vooropstaat daarbij dat de samenwerking in MRA-
3695 verband zich richt op die onderwerpen die de deelnemers afzonderlijk niet kunnen realiseren. Wordt vervangen door: Daarbij realiseren wij ons terdege dat een goede samenwerking zich niet in alle opzichten laat vatten in prestatie-indicatoren, maar wel dat verantwoord kan worden wat de samenwerking oplevert. Vooropstaat daarbij dat de samenwerking in MRA-verband zich richt op die onderwerpen die de deelnemers afzonderlijk niet kunnen realiseren. Bij alles wat we vanuit
3700 de MRA gaan doen, is het in ieder geval belangrijk dat we rekening houden met de toekomstige en jongere generaties en de klimaat- en natuurcrises niet verergeren, maar juist zoveel mogelijk eerlijk en in samenhang tegengaan.

Amendement 27-13 november 2023

Alle MRA-activiteiten in het kader van eerlijk oplossen van klimaat-en natuurcrises

3705 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.*
Besluit:

In bovengenoemde ontwerpbesluit toe te voegen dat daarbij de zinssnede in de antwoordbrief:
"Daarbij realiseren wij ons terdege dat een goede samenwerking zich niet in alle opzichten laat
vatten in prestatie-indicatoren, maar wel dat verantwoord kan worden wat de samenwerking
oplevert. Voorop staat daarbij dat de samenwerking in MRA-verbond zich richt op die
onderwerpen die de deelnemers afzonderlijk niet kunnen realiseren."

Wordt vervangen door:

"Daarbij realiseren wij ons terdege dat een goede samenwerking zich niet in alle opzichten laat
vatten in prestatie-indicatoren, maar wel dat verantwoord kan worden wat de samenwerking
oplevert. Voorop staat daarbij dat de samenwerking in MRA-verband zich richt op die
onderwerpen die de deelnemers afzonderlijk niet kunnen realiseren. Bij alles wat we vanuit de
MRA gaan doen is het in ieder geval belangrijk dat we rekening houden met de toekomstige en
jongere generaties en de klimaat- en natuurrises niet verergeren, maar juist zoveel mogelijk
eerlijk en in samenhang tegengaan."

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Remine Alberts (SP)

Toelichting

We hebben volgens wetenschap te maken met ernstige natuur- en klimaatcrises die ons
voortbestaan bedreigen en hoge kosten met zich meebrengen als we niet snel genoeg handelen.
Daarom is het belangrijk dat we aan MRA meegeven dat het, ongeacht wat we binnen MRA
komende jaren gaan doen, van groot belang is om alles in het licht van de urgentie van het
eerlijk en in samenhang oplossen van de klimaat- en natuurrises te zien. Dat scheelt op termijn
ook kosten. Dit is ook in lijn met het coalitieakkoord en de wens van een meerderheid van Noord-
Hollanders volgens de laatste burgerpeiling. Het recht van jongeren en toekomstige generaties op
een leefbare toekomst mag niet vergeten worden.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): In het verlengde daarvan het tweede amendement Alle ontwikkelingen
zoveel mogelijk natuurinclusief, samen met de SP ingediend, evenals het eerste amendement.
Besluit: In bovengenoemd ontwerpbesluit toe te voegen dat daarbij de zinssnede in de
antwoordbrief:

Het is in dat kader aan te bevelen dat de nieuwe MRA Agenda een reflectie bevat op de vraag
welke thema's en bijbehorende activiteiten de MRA oppakt en waarvoor primair de beide
provincies aan de lat staan. Meer helderheid daarover versterkt de focus van bestuurlijke
overleggen en zorgt voor een efficiënte inzet van ambtelijke ondersteuning. Dat wordt vervangen
door: "Het is in dat kader aan te bevelen dat de nieuwe MRA Agenda een reflectie bevat op de
vraag welke thema's en bijbehorende activiteiten de MRA oppakt en waarvoor primair de beide
provincies aan de lat staan. Meer helderheid daarover versterkt de focus van bestuurlijke
overleggen en zorgt voor een efficiënte inzet van ambtelijke ondersteuning. Daarbij zou een
belangrijk uitgangspunt dienen te zijn dat, ongeacht welke activiteiten de MRA straks oppakt, alle
nieuwe ontwikkelingen zoveel mogelijk natuurinclusief zijn. Dit is ook de afspraak in de
provinciale Omgevingsvisie.

Amendement 26-13 november 2023

Alle ontwikkelingen zoveel mogelijk natuurinclusief

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.

Besluit:

In bovengenoemde ontwerpbesluit toe te voegen dat daarbij de zinssnede in de antwoordbrief:
"Het is in dat kader aan te bevelen dat de nieuwe MRA-Agenda een reflectie bevat op de vraag
welke thema's en bijbehorende activiteiten de MRA oppakt en waarvoor primair de beide
provincies aan de lat staan. Meer helderheid daarover versterkt de focus van bestuurlijke
overleggen en zorgt voor een efficiënte inzet van ambtelijke ondersteuning."

Wordt vervangen door:

3770 *"Het is in dat kader aan te bevelen dat de nieuwe MRA Agenda een reflectie bevat op de vraag welke thema's en bijbehorende activiteiten de MRA oppakt, en waarvoor primair de beide provincies aan de lat staan. Meer helderheid daarover versterkt de focus van bestuurlijke overleggen en zorgt voor een efficiënte inzet van ambtelijke ondersteuning. Daarbij zou een belangrijk uitgangspunt dienen te zijn dat, ongeacht welke activiteiten de MRA straks oppakt, alle nieuwe ontwikkelingen zoveel mogelijk natuurinclusief zijn. Dit is ook de afspraak in de provinciale Omgevingsvisie."*

3775 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Remine Alberts (SP).

Toelichting

3780 *GS is in haar brief vergeten te melden dat tijdens een BOT-overleg over de MRA Agenda aandacht voor natuurinclusief ontwikkelen een van meest genoemde punten was. In de provinciale Omgevingsvisie is ook duidelijk vastgesteld dat alle nieuwe ontwikkelingen zoveel mogelijk natuurinclusief moeten zijn. Dit gaat niet alleen om versterken van biodiversiteit en groen in natuurgebieden, maar juist overal: van stad tot platteland, van recreatie tot wonen en werken. In lijn met de adviezen van de Raad voor de Leefomgeving (RLi) in het rapport Natuurinclusief Nederland. Natuurinclusief ontwikkelen gaat over alle domeinen: van economische ontwikkelingen tot bouwen en mobiliteit. Het betekent een gezonder en veiliger Noord-Holland voor onze kinderen, ouderen en dieren.*

3790 *De RLi wijst erop dat er nu vier problemen zijn die opgelost kunnen worden door samenwerking in slimmer en breder natuurinclusief beleid: 1. het natuurbeleid is te smal en beperkt zich te veel op alleen natuurgebieden, 2. het natuurbeleid wordt te weinig gekoppeld aan andere maatschappelijke opgaven, 3. de natuur heeft een te zwakke positie bij economische en politieke afwegingen (natuur wordt vooral gezien als een kostenpost en als een deelbelang dat economische groei hindert) en 4. overheden werken onvoldoende samen, waarbij samenhangende bestuurlijke aanpak ontbreekt.*

3795 *De MRA is dus een mooie kans om daar verandering in te brengen. Daarmee lossen we ook slimmer en meer kosteneffectief de verschillende crises waar we mee te maken hebben.*

3800 *Statenlid KOSTIĆ (PvdD): Voorzitter, dan het derde amendement, die belangrijk is om het draagvlak van de voorgaande te versterken. De meeste kosten van de klimaat- en natuurschades worden nu gedragen door mensen die het al niet zo breed hebben. Daarom het amendement Rekening bij de vervuilers leggen. Besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit toe te voegen de zinsnede in de antwoordbrief: We streven naar een goede balans tussen wonen, werken en gezondheid en gaan bedrijven ondersteunen om de transitie naar meer duurzame en schone productieprocessen te kunnen maken. Wordt vervangen door: We streven naar een goede balans tussen wonen, werken en gezondheid en gaan bedrijven ondersteunen om de transitie naar meer duurzame en schone productieprocessen te kunnen maken. De rekening voor de verduurzaming moet zoveel mogelijk bij de vervuilers terechtkomen en niet bij burgers die het niet breed hebben.*

Amendement 31-13 november 2023
Rekening bij de vervuilers leggen

3815 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.*

Besluit:

3820 *In bovengenoemd ontwerpbesluit toe te voegen dat daarbij de zinsnede in de antwoordbrief: "We streven naar een goede balans tussen wonen, werken en gezondheid en gaan bedrijven ondersteunen om de transitie naar meer duurzame en schone productieprocessen te kunnen maken."*

Wordt vervangen door:

3825 *"We streven naar een goede balans tussen wonen, werken en gezondheid en gaan bedrijven ondersteunen om de transitie naar meer duurzame en schone productieprocessen te kunnen maken. De rekening voor de verduurzaming moet zoveel mogelijk bij de vervuilers terecht komen en niet bij burgers die het niet breed hebben."*

3830 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Remine Alberts (SP).

Toelichting

3835 *De meeste kosten van de klimaat- en natuurcrisis worden nu al gedragen door de maatschappij en gewone burgers, voornamelijk met een laag en middeninkomen. Dat is niet eerlijk en het werkt ook draagvlak tegen. Het is daarom goed om als uitgangspunt te nemen dat de rekening zoveel mogelijk bij vervuilende bedrijven zelf terecht komt, in plaats van bij de al kwetsbare burgers.*

3840 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dan het tweede thema: economie. In het coalitieakkoord staat: de productie op en de consumptie van eigen bodem van meer plantaardige eiwitten zien wij daarom als een positieve ontwikkeling en blijven wij stimuleren. Maar in de brief van de MRA wordt alleen de visserij apart genoemd. En dat corrigeren wij met dit amendement, ook omdat met deze transitie heel veel van die andere crises kunnen worden opgelost. Daarom het amendement

3845 Belangrijke transitie in de landbouw niet vergeten, samen met Volt en de SP. Besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit toe te voegen daarbij de zinsnede in de antwoordbrief: Daarnaast willen wij de komende jaren verder werken aan de energietransitie, het energienet uitbreiden, de natuur versterken, de luchtkwaliteit verbeteren, de klimaatcrisis tegengaan, het

3850 voorzieningenniveau in stand houden, helpen bij de transitie naar duurzame visserij en oog houden voor een toekomstbestendige landbouw met een verdienmodel. Dat wordt vervangen door: Daarnaast willen wij de komende jaren verder werken aan de energietransitie, het energienet uitbreiden, de natuur versterken, de luchtkwaliteit verbeteren, de klimaatcrisis

3855 tegengaan, het voorzieningenniveau in stand houden, helpen bij de transitie naar duurzame visserij, stimuleren van consumptie en productie van meer plantaardige eiwitten en biobased materialen, en oog houden voor een toekomstbestendige landbouw met een verdienmodel.

Amendement 29-13 november 2023

Belangrijke transitie in de landbouw niet vergeten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.

3860 *Besluit:*

In bovengenoemde ontwerpbesluit toe te voegen dat daarbij de zinsnede in de antwoordbrief: "Daarnaast willen wij de komende jaren verder werken aan de energietransitie, het energienet uitbreiden, de natuur versterken, de luchtkwaliteit verbeteren, de klimaatcrisis tegengaan, het voorzieningenniveau in stand houden, helpen bij de transitie naar duurzame visserij en oog

3865 *houden voor een toekomstbestendige landbouw met een verdienmodel."*

Wordt vervangen door:

"Daarnaast willen wij de komende jaren verder werken aan de energietransitie, het energienet uitbreiden, de natuur versterken, de luchtkwaliteit verbeteren, de klimaatcrisis tegengaan, het

3870 *voorzieningenniveau in stand houden, helpen bij de transitie naar duurzame visserij, stimuleren van consumptie en productie van meer plantaardige eiwitten en biobased materialen, en oog houden voor een toekomstbestendige landbouw met een verdienmodel."*

En gaan over tot de orde van de dag.

3875 *Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren), Remine Alberts (SP) en Maik de Weerd (Volt).*

Toelichting

3880 *In het coalitieakkoord staat o.a.: "De productie op en de consumptie van eigen bodem van meer plantaardige eiwitten zien wij daarom als een positieve ontwikkeling en blijven wij stimuleren." Maar in de brief aan MRA wordt alleen de visserij apart genoemd. Dat corrigeren we nu met dit amendement.*

De eiwittransitie en de transitie naar meer natuurinclusieve teelt voor bouw en isolatie is namelijk geen 'nice to have', maar een cruciale stap in beleid waarmee we effectief en kostenefficiënt sterk kunnen bijdragen aan een nieuw verdienmodel voor de boeren. Een gezond voedselsysteem, en aan het oplossen van klimaat- en natuurcrisis, zo blijkt uit o.a. onderzoeken van Universiteit van Leiden en Oxford. WUR heeft net een rapport gepubliceerd waaruit blijkt dat de eiwittransitie grote voordelen oplevert, zoals een gezondere bevolking en miljarden euro's aan opbrengsten voor de samenleving. Bovendien kunnen we zo bijdragen aan het stoppen van bodemdaling, waar onze inwoners o.a. schade aan hun huizen van ondervinden. Met telen voor de bouw kunnen we niet alleen werken aan gezondere verdienmodellen voor de boeren, maar ook bijdragen aan groener wonen in comfortabele, klimaatneutrale en goed geïsoleerde woningen, waarmee we de energierekening laag houden.

De **VOORZITTER**: Er is een ordevoorstel?

De heer **DEEN** (PVV): Ja, een punt van orde, voorzitter. Klopt het dat de tijd op is van Partij voor de Dieren?

De **VOORZITTER**: Tijdens het voorlezen van een amendement of een motie staat de klok stil. Tussentijds loopt hij wel door.

De heer **DEEN** (PVV): Dank u wel.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik heb het wel geprobeerd om die amendementen anders te voor te lezen. Als daar hier ideeën over zijn, maar ik moet ze allemaal voorlezen. Helemaal. Dus excuses daarvoor, maar dat is even een moeilijke stukje.

Gaan we over weer naar de spreektijd. Dan de noodzakelijke brede blik op economie, de brede welvaartseconomie. De bron van de vele crises die we opnoemden, is het oude economische denken, dat wegwerpmeuk meer waardeert dan zorg voor elkaar, een veilig thuis en groen ondernemen. Het is een oud economisch model dat van alles de prijs kent, maar van niets de waarde. Gelukkig zijn we daar op het niveau van het Rijk, maar ook op het niveau van de provincie vanaf aan het stappen. We hebben gekozen voor een economie, waarin we verder kijken dan de bbp en weer leren waarderen wat voor onze inwoners echt van waarde is. Alleen al in onze Provinciale Uitvoeringsagenda economie gaat het over de brede welvaart, en ik citeer: een economie die de brede welvaart versterkt, brengt ook geen schade toe aan ecologie, biodiversiteit en dierenwelzijn. En ook binnen de MRA zijn er verschillende presentaties gehouden over de noodzaak om die brede welvaartseconomie mee te nemen in de MRA Agenda. Daar zijn ook concrete presentaties en mogelijke uitwerkingen van mogelijk. Daar zijn aanzetten toe gedaan. Dus eigenlijk gaan we daar vooral op verder. Het amendement van GroenLinks vinden wij heel betreuenswaardig. Het zet ons vijftig jaar terug in de tijd wat dat betreft. Een gezonde leefomgeving staat eigenlijk al in de MRA Agenda. Het staat eigenlijk ook al genoemd in de brief. Het is een herhaling van zetten. En het doet te kort aan de brede welvaartseconomie die veel verder en breder is dan alleen maar die leefomgeving. Het gaat over klimaat, natuur, over welzijn van mensen. Daarom amendement Economie gericht op welzijn van alle inwoners binnen ecologische grenzen. Besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit toe te voegen daarbij de zinssnede in de antwoordbrief: Tegen de achtergrond van problemen die in politiek Den Haag en in Europa hoog op de agenda staan, kunnen sommige Statenfracties zich voorstellen dat de inhoudelijke scope van de MRA-samenwerking wat wordt verbreed, waarbij het begrip 'brede welvaart' een richtsnoer zou kunnen zijn. Dat wordt vervangen door: Tegen de achtergrond van problemen die in politiek Den Haag en in Europa hoog op de agenda staan, kunnen sommige Statenfracties zich voorstellen dat de inhoudelijke scope van de MRA-samenwerking ongewijzigd blijft, maar het begrip 'brede welvaart' een richtsnoer wordt voor de afwegingen die worden gemaakt op de bestaande beleidsterreinen. Noord-Holland vindt het belangrijk dat in de nieuwe MRA Agenda expliciet wordt gemaakt welke keuzes worden gemaakt in het kader van brede welvaart (hier & nu, later en elders). Deze is samen met de ChristenUnie en de SP ingediend.

Amendement 32-13 november 2023
Economie gericht op welzijn van alle inwoners, binnen ecologische grenzen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.

Besluit:

3945 *In bovengenoemd ontwerpbesluit toe te voegen dat daarbij de zinssnede in de antwoordbrief: "Tegen de achtergrond van problemen die in politiek Den Haag en in Europa hoog op de agenda staan, kunnen sommige Statenfracties zich voorstellen dat de inhoudelijke scope van de MRA-samenwerking wat wordt verbreed, waarbij het begrip 'brede welvaart' een richtsnoer zou kunnen zijn."*

3950

Wordt vervangen door:

3955 *"Tegen de achtergrond van problemen die in politiek Den Haag en in Europa hoog op de agenda staan, kunnen sommige Statenfracties zich voorstellen dat de inhoudelijke scope van de MRA-samenwerking ongewijzigd blijft, maar het begrip 'brede welvaart' een richtsnoer wordt voor de afwegingen die worden gemaakt op de bestaande beleidsterreinen. Noord-Holland vindt het belangrijk dat in de nieuwe MRA Agenda expliciet wordt gemaakt welke keuzes worden gemaakt in het kader van brede welvaart (hier & nu, later en elders)."*

3960 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren), Michel Klein (ChristenUnie) en Remine Alberts (SP).

3965 *Toelichting*

Juist omdat we met een natuur- en klimaatcrisis en zelfs met een mogelijke watercrisis te maken hebben, is een versnelde transitie naar een brede welvaart-economie binnen de ecologische draagkracht van groot belang. Dat is geen verbreding van MRA-samenwerking, maar een ander perspectief op bestaande. Dat is ook in lijn met de provinciale ambities met betrekking tot brede welvaart, menselijke maat, natuur en klimaat' en in lijn met het aangenomen initiatiefvoorstel Noord-Holland Impact van ChristenUnie en de Partij voor de Dieren. Onze provinciale Uitvoeringsagenda Economie stelt bijvoorbeeld: "Een economie die de brede welvaart versterkt, brengt ook geen schade toe aan de ecologie, biodiversiteit en dierenwelzijn." En in de Actieagenda Circulaire Economie: "Voor een volledig circulaire economie is een systeemverandering nodig: een verandering van het hele economische systeem." Het belang hiervan is ook eerder per aangenomen amendement meegegeven aan de MRA.

3980 *Bovendien heeft prof. dr. H. de Groot voor de MRA meerdere keren aangegeven dat het nu goed gaat met ons, maar ten koste van toekomstige generaties en generaties elders. Dat de Brede Welvaart (dat gaat over hier en nu, maar ook over elders en later) meegewogen moet worden in de plannen en activiteiten en daarom scherpe keuzes gemaakt moeten worden: "Als je meer van het een wilt, moet je accepteren dat je minder van het ander kunt doen."*

3985 *Ons amendement brengt de brief dus meer in de geest van onze gezamenlijke ambities en uitdagingen, voor de huidige en toekomstige generaties.*

3990 *Statenlid KOSTIĆ (PvdD): Voorzitter, dan wonen. We weten uit de wetenschap dat we nu hard moeten werken aan betaalbaar natuurintensief en klimaatneutraal wonen. Dat is ook in lijn met onze Omgevingsvisie en het bespaart ons geld op lange termijn. Daarom amendement zes Betaalbaar en groen wonen. Besluit in bovengenoemd ontwerpbesluit toe te voegen daarbij de zinssnede in de antwoordbrief: Deze partijen vinden het belangrijk dat iedereen die dat wil, een passende woning kan vinden in Noord-Holland. Dat wordt vervangen door: Deze partijen vinden het belangrijk dat iedereen die dat wil, een passende, betaalbare, natuurinclusieve en duurzame woning kan vinden in Noord-Holland. Ja, mensen, het wordt tijd: systeemverandering, doorpakken, klimaatmars. Je weet wel waar het echt om gaat in plaats van de sedum daken.*

Amendement 30-13 november 2023
Betaalbaar en groen wonen

4000 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.*

Besluit:

In bovengenoemd ontwerpbesluit toe te voegen dat daarbij de zinssnede in de antwoordbrief: "Deze partijen vinden het belangrijk dat iedereen die dat wil, een passende woning kan vinden in Noord-Holland."

4005

Wordt vervangen door:

"Deze partijen vinden het belangrijk dat iedereen die dat wil, een passende, betaalbare, natuurinclusieve en duurzame woning kan vinden in Noord-Holland."

4010

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren), Remine Alberts (SP) en Maik de Weerd (Volt).

Toelichting

4015

We weten uit wetenschap dat we nu hard moeten werken aan betaalbaar, natuurinclusief en klimaatneutraal (of klimaatpositief) wonen. Dat is ook in lijn met onze Omgevingsvisie en verschillende groene ambities. Dat brengt uiteindelijk meer op. Als we dit nu niet goed doen, dan zijn de kosten voor de samenleving straks alleen maar hoger.

4020

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): En ten slotte, het laatste thema: rekening houden met al onze inwoners. In het coalitieakkoord staat: we blijven aandacht houden voor dierenwelzijn als belangrijke waarde in ons handelen en beleid. In de MRA leven meer dieren dan mensen. En MRA-activiteiten raken soms aan hun levens. De MRA houdt rekening met onze menselijke inwoners en het is logisch dat we meegeven dat er ook expliciet rekening wordt gehouden met de belangen van de

4025

dierlijke inwoners. Dat is geen verbreding van de scope, maar het zorgvuldiger maken van de bestaande. Daarom het laatste amendement. Het amendement MRA houdt rekening met haar

4030

Daarnaast willen wij de komende jaren verder werken aan de energietransitie, het energienet uitbreiden, de natuur versterken, de luchtkwaliteit verbeteren, de klimaatcrisis tegengaan, het voorzieningenniveau in stand houden, helpen bij de transitie naar duurzame visserij en oog houden voor een toekomstbestendige landbouw met een verdienmodel. Wordt vervangen door:

4035

Daarnaast willen wij de komende jaren verder werken aan de energietransitie, het energienet uitbreiden, de natuur versterken, de luchtkwaliteit verbeteren, de klimaatcrisis tegengaan, het voorzieningenniveau in stand houden, helpen bij de transitie naar duurzame visserij en oog houden voor een toekomstbestendige landbouw met een verdienmodel. We vinden dierenwelzijn een belangrijke waarde in ons handelen en beleid. We verwachten daarom ook dat MRA-activiteiten zoveel mogelijk rekening houden met de dieren die in onze regio leven en bijdragen aan dierenwelzijn. Dank u wel, voorzitter.

4040

Amendement 28-13 november 2023
MRA houdt rekening met haar dierlijke inwoners

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.

4045

Besluit:

In bovengenoemd ontwerpbesluit toe te voegen dat daarbij de zinssnede in de antwoordbrief: "Daarnaast willen wij de komende jaren verder werken aan de energietransitie, het energienet uitbreiden, de natuur versterken, de luchtkwaliteit verbeteren, de klimaatcrisis tegengaan, het voorzieningenniveau in stand houden, helpen bij de transitie naar duurzame visserij en oog houden voor een toekomstbestendige landbouw met een verdienmodel."

4050

Wordt vervangen door:

"Daarnaast willen wij de komende jaren verder werken aan de energietransitie, het energienet uitbreiden, de natuur versterken, de luchtkwaliteit verbeteren, de klimaatcrisis tegengaan, het voorzieningenniveau in stand houden, helpen bij de transitie naar duurzame visserij en oog houden voor een toekomstbestendige landbouw met een verdienmodel. We vinden dierenwelzijn een belangrijke waarde in ons handelen en beleid. We verwachten daarom ook dat MRA-activiteiten zoveel mogelijk rekening houden met de dieren die in onze regio leven en bijdragen aan meer dierenwelzijn."

4055

4060

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Remine Alberts (SP).

4065

Toelichting

In het begin van het coalitieakkoord staat: "We vinden dierenwelzijn van belang." We blijven aandacht houden voor dierenwelzijn als belangrijke waarde in ons handelen en beleid, denk aan wildopvang en faunapassages." Het is belangrijk dat we het belang van rekening houden met dieren meegeven aan de MRA, aangezien activiteiten van MRA direct of indirect invloed hebben op het leven van dieren. In de MRA wonen meer dieren dan mensen en met hun belangen zou ook rekening gehouden moeten worden bij activiteiten van de MRA. Uiteindelijk leidt het meer rekening houden met dieren ook tot een mooiere en veiligere samenleving voor mensen.

4070

De **VOORZITTER**: U heeft zeven amendementen ingediend. Die zijn denk ik allemaal ondertekend.

4075

Mevrouw Alberts van de SP.

4080

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ook hier ga ik weer kort zijn. Eerst maar even in het algemeen. De SP vindt dat zaken die in de MRA besproken worden tot de taken van democratisch gekozen organen behoren; dus de provincie en de gemeente.

4085

Dan, tot nu toe was de focus in de MRA gericht op fysieke onderwerpen, maar wij zijn het volledig eens met de insteek van de Partij voor de Dieren om nu al mee te geven – dus niet achteraf, maar nu al – dat natuurwaarde, biodiversiteit en dergelijke – net allemaal genoemd – naast de eerdergenoemde brede welvaart, worden opgenomen in dit voorstel voor de MRA Agenda. Wij dienen dus om die reden de amendementen mede in.

4090

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Mulder van D66.

4095

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel voor het woord. D66 ziet de enorme kansen van de Metropoolregio Amsterdam. Vooral op het gebied van lobby richting het Rijk. Succesvolle projecten zoals de Zuidasdok en het doortrekken van de Noord/Zuidlijn zijn mooie voorbeelden. Het is mij zelfs ter ore gekomen dat de afspraken die wij in deelgebieden maakten van de MRA omtrent woningbouw en ruimtegebruik ten grondslag lagen aan het idee van de NOVEX-gebieden. Kortom, een prachtige informele overlegstructuur. D66 blijft echter waakzaam wat betreft de democratische legitimiteit, omdat die voor ons nog altijd ligt bij de gemeenteraden en Staten. Een heel korte bijdrage was dit.

4100

Dan had ik nog wel even een ander punt. We hebben het tijdens de commissievergadering gehad over bijvoorbeeld de lobby voor deelmobiliteit in de wetgeving omtrent de openbaar vervoerwet 2000. Daar hebben we het over gehad tijdens de begroting. Dat heeft u allemaal meegekregen. Inmiddels hebben ik en gedeputeerde Olthof contact gehad en ik wou meteen even vragen of de heer Olthof mij kan vertellen hoe het daarmee staat. Dan geef ik hem hopelijk de mogelijkheid om wat meer te vertellen over ons contact. Dat was mijn bijdrage. Ja, spannend, hè.

4105

De **VOORZITTER**: Ik hoop dat de heer Olthof dat ook wil en er zo over denkt. Dat gaan we straks horen. We gaan eerst nog even luisteren naar mevrouw Oulad Hady van de PvdA.

4110

Mevrouw **OULAD HADJ** (PvdA): Dank, voorzitter. Wij zijn blij met de aandacht voor wonen in de brief. Voor de uiteindelijke agenda vinden we het echter ook belangrijk dat we streven naar een inclusieve woningbouwagenda, waarbij de MRA een cruciale rol speelt in het bevorderen van betaalbare woningen. Met de stijgende vraag naar huisvesting is het van essentieel belang dat we nauw samenwerken met woningbouwverenigingen in de MRA met als focus het aansluiten bij de doelstellingen van woningbouw. Cijfers tonen aan dat de vraag naar betaalbare woningen aanzienlijk is gestegen. Het is onze plicht ervoor te zorgen dat deze behoefte wordt vervuld. Door de strategisch alliantie met de MRA kunnen we de bouw van betaalbare woningen optimaliseren en de druk op de woningmarkt wellicht verlichten. Wanneer we naar de laatste

4115

4120 twaalf maanden kijken worden appartementen gemiddeld voor 529.000 euro verkocht. De gemiddelde huizenprijs is 750.000 euro, aldus het Kadaster. Volgens het CBS bedraagt de gemiddelde verkoopprijs van koopwoningen in Nederland in 2022 422.000 euro.

4125 Daarnaast erkennen we het belang van een efficiënt openbaar vervoerssysteem in de MRA. Hoewel de MRA er niet direct over gaat, hopen we dat er in de uiteindelijke agenda ook specifieke aandacht komt voor de verbinding naar Noord-Holland Noord. Dit niet alleen om de mobiliteit te vergroten, maar ook om de regionale economie te stimuleren. Dit houdt in dat wij moeten streven naar een herziening van tarieven voor het openbaar vervoer met het oog op betaalbaarheid. Hoewel we op vele fronten vooruitgang boeken, beseffen we dat er nog uitdagingen zijn met name op het gebied van wonen en vervoer. We hopen dat we er in MRA-
4130 verband aandacht voor houden, dat we deze problemen oplossen op een sociale wijze waarop de hele provincie erop vooruit gaat. Tot zover mijn bijdrage. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat waren de bijdragen in de eerste termijn van de verschillende Statenfracties. Dan schors ik tot 17.10 uur, zodat het college zich nog even kan voorbereiden op de ingediende amendementen. Dus ik schors nu tot 17.10 uur.

Schorsing 16.56 tot 17.17 uur.

4140 *Voorzitter: de heer Hollebeek.*

De **VOORZITTER**: Mag ik iedereen verzoeken om weer te gaan zitten? We zijn er nog niet allemaal, maar ik wil toch de vergadering nu heropenen. Ik heb nog eerst een mededeling. De beantwoording van GS komt er nu aan. Dan hebben we de tweede termijn nog. Er staat nog iets voor het vragenuur. En dan wil ik ook voorstellen om het advies op de motie Vreemd van vorige
4145 week ook nog te behandelen en daarna te gaan dineren. Want met de vreselijk lange rij voor de stemmingen gaat dat niet meer lukken en anders zouden we tijdens het stemmen moeten stoppen. Dat lijkt me niet verstandig. Dus dan spreken we het zo af. Dan kan iedereen tijdens de dinerpauze nog eventjes het definitieve oordeel over alle moties, amendementen en voordrachten vormen.

4150 En dan kijk ik nu even naar mijn rechterkant en wil ik het woord geven aan gedeputeerde Olthof voor de beantwoording in eerste termijn.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

4155 Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. Nog eenenvijftig minuten. De MRA. Veel over gesproken. Volgens mij ligt nu de eerste inbreng, onze brief, voor de nieuwe MRA Agenda. Ik heb al eerder gezegd: hij komt nog een keer terug in conceptvorm en dan wordt uiteindelijk ook nog de definitieve agenda hier met u besproken.

4160 Een onderwerp- En laat ik daar duidelijk over zijn. Het wordt een paar keer ingebracht en we hebben het er heel vaak over gehad met elkaar. De MRA, het staat er ook op verzoek van een aantal partijen heel expliciet in vermeld, is een samenwerkingsverband. En niet meer en niet minder. En door uiteindelijk samen te gaan werken, hoop je uiteindelijk met elkaar veel meer te bereiken in het belang van het geheel, maar ook in het belang van die individuele gemeenten. En
4165 die individuele gemeenten, niet alleen Amsterdam, maar het gaat ook over Oostzaan, dan gaat het ook over Haarlem, gaat het ook over Zandvoort en dan gaat het ook over Hilversum of Naarden. Met andere woorden, het is een samenwerkingspand waar we veel willen bereiken in het belang van ons allemaal. En over democratisch of ondemocratisch: er wordt niks besloten. Er wordt uitvoering gegeven aan in ieder geval het gezamenlijk belang en het gezamenlijk beleid.
4170 Dus over democratisch of ondemocratisch, ik hoor hem steeds weer terugkomen, daar is hier geen sprake van, want er hoeft geen democratische legitimiteit te zijn, want dat geldt hier, voor in ieder geval ons standpunt, hier in deze Staten. Dus in dat opzicht denk ik dat het ontzettend belangrijk is, die samenwerking. Nu heet het MRA, maar we doen het op andere vlakken ook met andere gemeenten; in kleinere vormen, in grotere vormen. Dat doen we op een heleboel vlakken.
4175 Want uiteindelijk, met elkaar kunnen we meer bereiken in die regionale samenwerking.

En als het gaat over – de PVV – andere punten. Wat wij ook gedaan hebben, vooral getoetst, is datgene of wat u inbrengt voor de MRA Agenda ook conform ons beleid is. Want het zou gek zijn

4180 als u nu via deze MRA Agenda beleidswijzigingen of ander beleid wil invoeren wat niet hier vastgesteld is. Met andere woorden, dat is met name ons kader. We zullen ook straks in die geest reageren op uw amendementen.

4185 Even kijken, er zijn een aantal punten voorbijgekomen. Misschien moeten we dat straks doen aan de hand van alle amendementen die er zijn. Misschien is dat wel het makkelijkste om dat te doen.

4190 Nee. Ik heb er nog eentje. Twee eigenlijk, die heeft losstaan van de amendementen. Dat is de lobby deelmobiliteit. We hebben daar inderdaad contact over gehad. Dit is eigenlijk een beetje een zijspiongetje, maar hij is inderdaad naar aanleiding van de MRA Agenda bij de begroting ingebracht. Ik heb ook aangegeven dat er onderzoeken lopen. We hebben ook een advies gekregen, of in ieder geval een uitkomst gekregen, van een bureau via de DOVA. Dat is niet een document geweest. We hadden afgesproken dat ik een document naar u toe zou sturen. Dat is er niet, want het was namelijk een presentatie die gegeven is, waar die conclusies gedeeld zijn. Er lopen nog onderzoeken. Er loopt een concreet onderzoek naar uitvoering van deelmobiliteit in de concessie Gooi en Vechtstreek. Daarnaast zijn er in breder IPO-verband ook nog onderzoeken hiernaar. Dus in dat opzicht is het standpunt, het preadvies wat ik heb meegegeven, iets gewijzigd door te zeggen: ik laat het aan de Staten. Dat geeft ons de gelegenheid om later bij u terug te komen met in ieder geval een schriftelijke bevestiging van hetgeen ik al eerder heb gezegd.

4200 Dan een ander punt. Dat vind ik op zich wel een belangrijke, want de MRA, daar werken we heel goed samen, maar wij hebben als provincie Noord-Holland een veel groter belang wat verder gaat dan de MRA. Dat gaat over heel Noord-Holland. En wat we wel met elkaar bereikt hebben – en daar profiteert heel Noord-Holland van en ik wil dat wel benadrukken – dat is ook de rol van Noord-Holland Noord. Want ook in Noord-Holland Noord wordt vaak het verwijt gemaakt: het gebeurt allemaal in de MRA. Maar op dit moment behartigt ook die MRA het belang van Noord-Holland Noord. En in die agenda noemen we heel vaak Noord-Holland Noord, ook in het MIRT-overleg. Dat zal ook in de brief van de minister naar de Kamer terug gaan komen, verwacht ik zomaar. Maar ook in Noord-Holland Noord zijn we inmiddels een platform mobiliteit gestart, gespiegeld aan hetgeen wat we in de MRA doen. Daar proberen we ook samen te werken om uiteindelijk het belang van Noord-Holland Noord, met al die gemeenten die er zitten, in ieder geval met elkaar zo goed mogelijk te behartigen. Dat gaat niet de ten koste van een kleine individuele gemeente, maar uiteindelijk met elkaar probeer je wel het gezamenlijke belang daarin naar voren te brengen.

4215 Voorzitter, dan wil ik naar de amendementen toe gaan. Amendement A20-2023 Voorzieningen kleine gemeenten in de MRA. Daar wil ik nog wel iets over zeggen. Dat laten we aan de Staten over, want volgens mij past het binnen het beleid wat we op dit moment uitvoeren. U moet zelf maar bepalen of het op de MRA Agenda moet gaan komen of niet. Als provincie gaan we ermee door. Sterker nog, binnen de MRA loopt al een onderzoek op dit moment naar de culturele voorzieningen in de MRA. Dus met andere woorden, een aantal dingen lopen er al. Deze laten wij graag aan de Staten.

4225 Dan amendement A21-2023 van GroenLinks en de VVD. Die laten we ook aan de Staten.

4230 Dan zijn er een tweetal amendementen die over Schiphol gaan. Die willen we allebei ontraden. En dat heeft te maken met het feit dat het hier gaat over een MRA Agenda. En u weet dat uiteindelijk het belang van Schiphol, en in ieder geval het effect van Schiphol, veel verder is en veel breder gaat dan de MRA. Collega Rommel is voorzitter van de BRS, waar we uiteindelijk met zesenvijftig gemeenten en vier provincies over de ontwikkelingen van Schiphol praten. Op het moment dat u zegt 'we gaan dit primaat bij de MRA neerleggen', dan doet u uiteindelijk al die andere gemeenten in Noord-Holland of in Flevoland of in Utrecht of in Zuid-Holland te kort. Dus wij willen in ieder geval de amendementen met betrekking tot Schiphol ontraden. Dat is in de eerste plaats amendement A22-2023.

4235 Dan amendement A23-2023 Duurzaam internationaal internetknooppunt in Noord-Holland. Dat past ook binnen onze datacenterstrategie. Die laten we aan de Staten.

4240 Dan aan amendement A24-2023. Dat is de reductie overlast Schiphol. Daar heb ik net een antwoord op gegeven. Die ontraden we.

4245 Dan amendement A25-2023. Die gaat over de brede welvaart, de nieuwe MRA Agenda, maar dat gaat met name ook over de samenwerking tussen scholen en bedrijfsleven, dat we daarop inzetten. Die laten we ook aan de Staten.

Amendement A26-2023 Alle ontwikkelingen zoveel mogelijk natuurinclusief. Wat dat betreft, sommige partijen leren door hier 'zoveel mogelijk' aan toe te voegen en het daarmee uiteindelijk niet in strijd is met ons eigen beleid. Daarom laten we die ook aan de Staten.

4250 Dan amendement A27-2023 Alle MRA-activiteiten in het kader van eerlijk oplossen van klimaat- en natuurrises. Daar staat ook 'maar juist zoveel mogelijk eerlijk en in samenhang tegengaan'; laten we aan de Staten.

4255 Dan amendement A28-2023, die ontraden we, omdat u er daarvan uitgaat dat MRA-activiteiten zoveel mogelijk rekening houden met dieren in onze regelgeving en bijdragen aan meer dierenwelzijn. De MRA gaat over heel veel dingen. Dat landt uiteindelijk in beleid. Maar hier maakt u denk ik dierenwelzijn als een speciaal punt voor de MRA, en die ontraden we.

4260 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, voorzitter, soms heb ik de reflectie van GS nodig om dan te denken: ja, dat had ik net iets anders kunnen verwoorden. Maar de intentie van het amendement is precies wat ik eigenlijk betoogde. We hebben allemaal inwoners in onze MRA-regio en veel van wat de MRA doet binnen de kaders die we ze meegeven raakt aan levens van de niet-menselijke dieren. Het enige wat we willen is zoveel mogelijk rekening met ze houden. Dus als ik dat nou zo aanpas, dat dat er wel in blijft, maar dat dierenwelzijn, dat laatste stuk, eruit wordt gehaald, kunt u er dan in ieder geval nog een blik op werpen?

4265 Gedeputeerde **OLTHOF**: In ieder geval, als u een punt achter 'leven' zet- Dat bedoel ik niet letterlijk natuurlijk. We moeten ook een beetje lol hebben met elkaar, toch? Nee, maar als u in ieder geval dat laatste stuk 'en bijdragen aan meer dierenwelzijn', dan willen we er in ieder geval nog even naar kijken.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, gedeputeerde Olthof.

4275 Gedeputeerde **OLTHOF**: Dan amendement A29-2023 Belangrijke transitie de landbouw niet vergeten. Volgens mij past dat ook binnen onze voedselvisie. Doen we dat als provincie al, maar laten we dit aan de Staten of u dat op de agenda van de MRA wil hebben of niet.

4280 Dan het amendement Betaalbaar en groen wonen. Die ontraden we. Amendement A30-2023. En dat is niet zozeer omdat wij tegen betaalbare en natuurinclusieve en duurzame woningen zijn, alleen hier stelt u iets wat niet waargemaakt kan worden en zeker niet door de MRA. Deze partij vindt het belangrijk dat iedereen die dat wil een passende, betaalbare en natuurinclusieve en duurzame woning kan vinden in Noord-Holland. En uiteindelijk met name dat 'iedereen die dat wil', dat is lastig te realiseren. Dus die ontraden we.

4285 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, en in dit geval toch een reflectie terug naar GS, want die woorden 'iedereen die dat wil', dat heeft GS zelf opgeschreven. Alleen ze hebben het heel beperkt gemaakt: 'iedereen die dat wil' en dan gewoon 'een woning', in plaats van wat we eigenlijk hebben afgesproken hier met de Staten en landelijk: natuurinclusief zoveel mogelijk, klimaatneutraal en betaalbaar. Dus het enige wat we doen is uw eigen woorden aanvullen met de ambities die we met zijn allen afgesproken hebben. Dus kunt u dat met die ogen ook zien?

4295 Gedeputeerde **OLTHOF**: Als u het college noemt en u komt met zinnen, dan moet u volledig zijn, want u laat namelijk een heel belangrijk woordje weg. U zegt dat het college wil dat iedereen een woning kan vinden in Noord-Holland. Dat klopt ook. Maar we hebben daaraan toegevoegd: een passende woning. Dat woordje vergat u even. Maar u vult dat 'passend' nog een keer in met 'dat iedereen die dat wil een betaalbare - volgens mij kunnen we ons daar nog in vinden - maar een natuurinclusief en een duurzame woning, dat vraagt ontzettend veel en dat kan de MRA op dit

4300 moment- We kunnen ernaar streven, maar, ja- Ja, weet u, het is een amendement en we zitten hier niet in onderhandeling. Wij geven aan dat die nadere invulling het heel erg ingewikkeld maakt. En dat we uiteindelijk vanuit ons beleid in zullen zetten op zoveel mogelijk natuurinclusief, duurzaam en zeker ook betaalbaar, dat mag duidelijk zijn, want dat is het kader wat we hebben meegekregen. U wilt hier de agenda van de MRA wijzigen. En daarvan zeggen we: die drie woorden toevoegen maakt het onnodig ingewikkeld en zullen we ook ontraden. Punt.

4305 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, voorzitter, dus u erkent dat de woorden die wij hebben toegevoegd precies passen in onze eigen ambities, in ambities van heel veel gemeenten waarschijnlijk en zeker vanuit het Rijk en Europa. Dus u wilt het dan niet meegeven aan de MRA, omdat het dan onnodig ingewikkeld zal blijken. Maar dan is mijn vraag: bent u dan niet omslachtig en inefficiënt aan het werk? Want we hebben de duidelijke doelen om het betaalbaar en natuurinclusief te
4310 maken, het moet eigenlijk zelfs. Als je het achteraf gaat doen, dan kost het alleen maar meer geld. Is het dan niet slimmer om nu alvast richting de MRA mee te geven 'zoveel mogelijk'. Natuurlijk weten we dat we nu niet van alles kunnen garanderen, maar dat de ambitie wel duidelijk op tafel ligt, ook van de MRA. Bent u het daar met ons eens?

4315 Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, in dit debat gaat u altijd vervolgens onderhandelen en dan komt u met een interpretatie van het amendement. Het amendement is de tekst zoals die er ligt. En als u zegt 'de intentie om zoveel mogelijk', dat staat hier niet. Er staat in dat iedereen die dat wil een passende- Als u met een andere tekst komt, 'dat we uiteindelijk vanuit de provincie streven naar', dan hebben we een heel ander verhaal.

4320 De **VOORZITTER**: Gedeputeerde Olthof, gaat u verder met uw beantwoording.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Amendement 31-2023, dat is de rekening bij de vervuilers neerleggen. Ik vind sommige dingen ook wel qua redeneerlijn interessant, want we willen uiteindelijk bij het
4325 fysieke domein blijven en vervolgens gaan we hier een sociaal domein toevoegen, want het gaat over inwoners die het niet breed hebben. Dat staat er letterlijk in. Als het gaat over 'de vervuiler betaal', volgens mij gaat de MRA daar ook niet over. Dat doen wij vanuit onze rol van bevoegd gezag, dat doet het Rijk op een aantal vlakken en sommige gemeenten doen dat. Maar deze willen wij ontraden. Die zullen wij ontraden. En dan gaat u natuurlijk opstaan, dat realiseer ik me.

4330 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Voorzitter, laten we gewoon eerlijk zijn: ik word hier ook gewoon slimmer en wijzer van, en af en toe GS ook. Dus het is veel meer om te kijken van, hé, waar vinden we elkaar en waar niet? U heeft het over dat dit niet past bij die fysieke leefomgeving. Maar tegelijkertijd, de tekst van GS zelf zegt: we gaan- Ik heb het nu niet letterlijk voor me, dus
4335 vergeef mij als ik een woordje vergeet. Maar de tekst van GS zelf impliceert dat we inzetten op het helpen van bedrijven richting verduurzaming. En waarom we dit hebben toegevoegd, is om ervoor te zorgen dat het helpen van bedrijven niet betekent dat zij van ons allerlei capaciteiten, geld, middelen krijgen, maar ondertussen via een omweg de gewone burger daarvoor moet gaan betalen. Dus dat is de directe link die we leggen. Begrijpen GS dat?

4340 Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik denk dat GS dit alles begrijpt. Maar dat wil niet zeggen dat we het overall mee eens zijn. Het gaat hier over de MRA Agenda, even los van het beleid wat we als provincie uitvoeren. De MRA Agenda gaat niet over leges heffen en dat soort zaken. Dus wij blijven hierbij. En ook niet om te onderhandelen. Hier komen we met een negatief advies. Die
4345 ontraden wij u.

De **VOORZITTER**: Gaat u weer verder. De laatste, volgens mij.

4350 Gedeputeerde **OLTHOF**: Nou, ik heb nog drieënveertig minuten, voorzitter. Dus.

Dan het amendement A32-2023 Economie gericht op welzijn van alle inwoners binnen ecologische grenzen. En die laten wij aan de Staten.

4355 De **VOORZITTER**: Fijn, dank u wel, gedeputeerde Olthof. Dan kijk ik even rond of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Ja, ik zie wat handjes omhooggaan. Zullen we het rijtje even afgaan? Mevrouw Bezaa? Geen tweede termijn. Mevrouw Uiterwijk? Ook niet. De heer Heijnen?

GroenLinks is door de tijd heen, maar als Statenlid Korzelijs nog een amendement wil aanpassen, zal ik hem daar nog even de gelegenheid voor geven. Nee? Oké. Statenlid De Weerdt? Ja? Dat is een 'ja'. Oké. Komt u maar. U heeft een punt van orde?

4360

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Wij zouden graag een korte schorsing willen om die amendementen aan te passen.

De **VOORZITTER**: Hoelang heeft u nodig?

4365

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Vijf minuten?

De **VOORZITTER**: Dan doe ik dit even na afloop van de tweede termijn. Dan krijgt u vijf minuten maximaal.

4370

De heer **MÜLDER** (D66): Een punt van orde. Dat kan niet aan het einde van de tweede termijn. Dat zou ik wel doen voordat ze het kan indienen.

De **VOORZITTER**: Dankzij de heer Mulder schorsen we nu voor vier minuten.

4375

De heer **KLEIN** (CU): Meneer de voorzitter.

De **VOORZITTER**: De heer Klein.

4380

De heer **KLEIN** (CU): Ik doe in mijn bijdrage straks ook een voorstel om nog iets te wijzigen aan een amendement. Dus daarmee lijkt het me goed dat we dat wel gezamenlijk doen en dat u dan beter misschien een soort heel korte derde termijn kunt geven.

De **VOORZITTER**: Een derde termijn weet ik niet, maar ik zou in ieder geval even willen wachten dan tot u- Kunt u het nu aanpassen? Laten aanpassen?

4385

Schorsing 17.35 tot 17.42 uur.

De **VOORZITTER**: We gaan snel verder. Sorry dat iets langer duurde. We hadden even een overleg over een tweetal amendementen die elkaar in weg zouden kunnen zitten. Vandaar de iets langere pauze. Statenlid Kostić, bent u zover? Laten we nu verder gaan. Statenlid De Weerdt, u had het woord.

4390

Tweede termijn Provinciale Staten

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel voor het woord, voorzitter. Amendement 22-2023, het amendement over Schiphol als internationaal knooppunt. We zijn blij dat we geïnterrupteerd werden. Ik zie het ook als een aardig voorbeeld van hoe wij als concullega's samenwerken, in plaats van dat we als concullega's strijd voeren. Mijn fractie nodigt iedereen dan ook in de toekomst uit om dit vaker te doen. Wij zijn ook blij met de reflectie van gedeputeerde Olthof om het onderwerp op de bestuurlijke tafels van Schiphol neer te leggen. Daar nog twee vragen over. Ligt een internationaal treinnetwerk als alternatief voor de afname van het aantal vluchten daarbij op tafel? En zo niet, hoe kunnen wij daar als Staten op sturen?

4395

4400

Dan amendement 23-2023 Duurzaam internationaal internetknooppunt van Noord-Holland. Bedankt voor de reflectie dat dit helemaal in lijn is met de datacenterstrategie die wij hier in Noord-Holland voeren. We hebben eventjes kort gekeken naar de datacenterstrategie en daar is het woord 'duurzaamheid' 97 keer in genoemd. Helemaal in lijn met ons amendement. Ik wil benadrukken dat in de MRA Agenda het beleid van alle deelnemers geharmoniseerd wordt en dat daarnaast ook provincie Flevoland in het MRA-netwerk deelneemt. Dan rest nu de vraag: is de Noord-Hollandse datacenterstrategie naar uw mening voldoende in het vizier van de MRA? En de tweede vraag: ziet u ook meerwaarde om de datacenterstrategie expliciet op te nemen in de MRA Agenda om bijvoorbeeld de provincie Flevoland daarvoor lekker te maken? Dank u wel.

4405

4410

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik geef dan nu het woord aan heer Klein van de ChristenUnie.

4415

De heer **KLEIN** (CU): Dank u wel, meneer de voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor het reageren op onze amendementen.

4420 Dat wij in de MRA niet over Schiphol moeten gaan praten of dat niet meenemen in onze lobby, omdat we de BRS al hebben, vind ik toch een beetje raar gezien de grote impact die het heeft. Ik ben er ook een beetje verbaasd over dat u nu pas op dit argument komt en in de commissievergadering, waarin we dit thema hebben geagendeerd, u alleen zei: als u dat wil, komt u maar met amendementen. Dan hadden we daar in ieder geval een inhoudelijk gesprek over kunnen voeren.

4425 Dan over het amendement rondom brede welvaart, amendement A32-2023. Wat wij voorstellen, krijgt een aan de Staten-advies. Dat is heel fijn. Ik heb gezien dat ook amendement A21-2023 een aan de Staten-advies heeft gekregen. Dus ik zou heel graag – ik kan wel gezien de mail in de verleden tijd spreken – hebben gewild dat wij in staat waren geweest om deze twee
4430 amendementen in elkaar te draaien, want ze spreken elkaar niet tegen. Ik denk dat de ene een nadere invulling is van de andere. Maar ik heb al begrepen dat de indieners van het andere amendement daar niet toe bereid zijn. Dat betekent dus dat ze beide in stemming zullen worden gebracht. En dan begrijp ik ook dat een eventuele aanname van het eerste amendement, het
4435 tweede amendement niet in de weg staat, omdat dat dan geïnterpreteerd wordt als een nieuwe tekst die wordt toegevoegd aan de bestaande brief.

De **VOORZITTER**: Dus even voor de duidelijkheid, voordat u een interruptie mag doen. De tekst van uw tweede amendement, amendement A32-2023, wordt toegevoegd aan de gewijzigde A21-2023? Niet vervangen. Als A21-2023 aangenomen wordt-

4440 De heer **KLEIN** (CU): Ik had graag dat we deze twee amendementen bij elkaar zouden hebben kunnen voegen, maar dat willen de andere indieners niet. En dat betekent dus dat ze allebei los in stemming zullen worden gebracht. We hebben net met een de griffier besproken dat het inderdaad kan om ze allebei los in stemming te brengen.

4445 De **VOORZITTER**: U heeft een interruptie van mevrouw De Sain van de BBB.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Meneer Klein, amendement A21-2023 over de natuurdoelen en de financiën daarover, de heer Vendrig had dat in de commissie ingebracht en daar waren vragen
4450 over gesteld, daar is ook correct op geantwoord. Daar komen vervolgvragen op. Zou u willen overwegen om hem toch misschien in te trekken, zodat GS en de ambtenaren de tijd krijgen om dat verder mee te nemen en te beantwoorden?

4455 De heer **KLEIN** (CU): Ik ben nu een beetje de weg kwijt. Welk amendement bedoelt u precies dan?

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Misschien heb ik het fout, maar ik dacht dat dat A21-2023 was. [...]
Excuus.

4460 De **VOORZITTER**: Meneer Klein, gaat u verder.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, nee, daarmee ben ik aan het eind van mijn bijdrage in tweede termijn.

4465 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Valk had geen bijdrage meer. De heer Dekker, Forum voor Democratie? Nee. Statenlid Kostić, u heeft nog een halve minuut, volgens mij, voor een wijziging.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, voorzitter, dank voor alle positieve adviezen voor bijna alle amendementen. Ik zal er twee nog aanpassen, zoals afgesproken. Allereerst amendement Betaalbaar en groen wonen. Besluiten het bovengenoemde ontwerpbesluit toe te voegen daarbij de zinsnede in de antwoordbrief: deze partijen vinden het belangrijk dat iedereen die dat wil een
4470 passende woning kan vinden in Noord-Holland, wordt vervangen door: deze partijen vinden het belangrijk dat iedereen dat wil zoveel mogelijk een passende, betaalbare, natuurinclusieve en duurzame woning kan vinden in Noord-Holland.

Amendement 34-13 november 2023

4475 **Betaalbaar en groen wonen**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.

4480 *In bovengenoemde ontwerpbesluit toe te voegen daarbij de zinssnede in de antwoordbrief:
"Deze portijen vinden het belangrijk dat iedereen die dat wil, een passende woning kan vinden in Noord-Holland."*

Wordt vervangen door:

4485 *"Deze portijen vinden het belangrijk dat iedereen die dat wil, zoveel mogelijk een passende, betaalbare, natuurinclusieve en duurzame woning kan vinden in Noord-Holland."*

En gaan over tot de orde van de dag.

4490 *Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren), Remine Alberts (SP) en Maik de Weerd (Volt).*

Toelichting

4495 *We weten uit de wetenschap dat we nu hard moeten werken aan betaalbaar, natuurinclusief en klimaatneutraal (of klimaatpositief) wonen. Dat is ook in lijn met onze Omgevingsvisie en verschillende groene ambities. Dat brengt uiteindelijk meer op. Als we dit nu niet goed doen, dan zijn de kosten voor de samenleving straks alleen maar hoger.*

4500 *Amendement 30 'Betaalbaar en groen wonen' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

4505 *Statenlid KOSTIĆ (PvdD): En dan het tweede amendement, de MRA houdt rekening met haar dierlijke inwoners. En mijn tijd loopt. Niet. Lieve mensen. Besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit toe te voegen daarbij de zinsnede in de antwoordbrief: daarnaast willen wij de komende jaren verder werken aan de energietransitie, het energienet uitbreiden, de natuur versterken, de luchtkwaliteit verbeteren, de klimaatcrisis tegengaan, het voorzieningenniveau in stand houden, helpen bij de transitie naar duurzame visserij en oog houden voor toekomstbestendige landbouw met een verdienmodel. Wordt vervangen door: daarnaast willen wij de komende tijd verder werken aan de energietransitie, het energienet uitbreiden, de natuur versterken, de luchtkwaliteit verbeteren, de klimaatcrisis tegengaan, het voorzieningenniveau in stand houden, helpen bij de transitie naar duurzame visserij en oog houden voor toekomstbestendig landbouw met een verdienmodel. We vinden dierenwelzijn een belangrijke waarde in ons handelen en beleid. We verwachten daarom dat MRA-activiteiten zoveel mogelijk rekening houden met de dieren die in deze regio leven.*

4515 **Amendement 33-13 november 2023
MRA houdt rekening met haar dierlijke inwoners**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 november 2023.

Besluit:

4520 *In bovengenoemde ontwerpbesluit toe te voegen dat daarbij de zinssnede in de antwoordbrief:
"Daarnaast willen wij de komende jaren verder werken aan de energietransitie, het energienet uitbreiden, de natuur versterken, de luchtkwaliteit verbeteren, de klimaatcrisis tegengaan, het voorzieningenniveau in stand houden, helpen bij de transitie naar duurzame visserij en oog houden voor een toekomstbestendige landbouw met een verdienmodel."*

4525 *Wordt vervangen door:*

4530 *"Daarnaast willen wij de komende jaren verder werken aan de energietransitie, het energienet uitbreiden, de natuur versterken, de luchtkwaliteit verbeteren, de klimaatcrisis tegengaan, het voorzieningenniveau in stand houden, helpen bij de transitie naar duurzame visserij en oog houden voor een toekomstbestendige landbouw met een verdienmodel. We vinden dierenwelzijn een belangrijke waarde in ons handelen en beleid. We verwachten daarom ook dat MRA-activiteiten zoveel mogelijk rekening houden met de dieren die in onze regio leven."*

4535 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Remine Alberts (SP).

Toelichting

4540 *In het begin van het coalitieakkoord staat: "We vinden dierenwelzijn van belang. We blijven aandacht houden voor dierenwelzijn als belangrijke waarde in ons handelen en beleid, denk aan wildopvang en faunapassages." Het is belangrijk dat we het belang van rekening houden met dieren meegeven aan de MRA, aangezien activiteiten van MRA direct of indirect invloed hebben op het leven van dieren. In de MRA wonen meer dieren dan mensen en met hun belangen zou ook*
4545 *rekening houden moeten worden bij activiteiten van de MRA. Uiteindelijk leidt het meer rekening houden met dieren ook tot een mooiere en veiligere samenleving voor mensen.*

Amendement 28 'MRA houdt rekening met haar dierlijke inwoners' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

4550 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): En dan als laatste, het amendement van GroenLinks, PvdA. Dat is amendement A21-2023. Ik zou toch echt graag de VVD en GroenLinks willen oproepen om die in te trekken. Wat daar wordt gedaan is brede welvaart helemaal schrappen uit de teksten.

4555 De **VOORZITTER**: U bent aan het einde van uw spreektijd, maar maakt u uw zin af.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Terwijl amendement A32-2023 van de ChristenUnie, SP en Partij voor de Dieren de brede welvaart er wel in houdt en vervolgens ook de ingeslagen weg van de MRA, maar de scope van de MRA niet verbreed. En dat is heel belangrijk. Dus wel amendement A32-2023,
4560 niet amendement A21-2023.

De **VOORZITTER**: Volgens mij is die zo duidelijk. Dan krijg ik nu van u twee amendementen als goed is. Daarmee zijn A28-2023 en A30-2023 ingetrokken. Die worden vervangen door deze twee. Ondertussen kijk ik even naar mevrouw Alberts. Nee. De heer Mülder? Ook niet. Mevrouw
4565 Oulad Hadj? GS dan. Dan geef ik u de gelegenheid voor beantwoording in tweede termijn. De heer Olthof.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

4570 Gedeputeerde **OLTHOF**: Nou, dat was interessant. Oké, dank u wel, voorzitter.

De vraag van Volt over het internationale mobiliteitsnetwerk, eigenlijk de hub, de mobiliteitshub. Kijk, die komt op een heleboel plekken terug. Kijk, het feit dat we spreken binnen de MRA over het doortrekken van de Noord/Zuidlijn naar Hoofddorp, dat is een onderdeel die maakt dat uiteindelijk Schiphol die rol op het spoor kan gaan vervullen. Als ik kijk naar de minister, de inzet
4575 ook van het Rijk, dan gaat het uiteindelijk over: richting het internationale spoor en is juist ook die ambitie als het gaat over Schiphol, om dat treinennetwerk beter uit- Dat is daar een onderdeel van. Maar u voegt er iets aan toe over Schiphol en over het aantal vluchten die erin zitten. En daarvan zeggen wij: dat is namelijk ook een onderdeel van de BRS, daar worden die belangen behartigd. Dat wordt ook hier met u besproken. Dus dat komt hier ook nog een keer terug. Dus
4580 ik zeg niet dat het internationale netwerk bij de BRS zit, maar het zit hem wel uiteindelijk in de volle breedte. Dus dat is die opmerking.

Over de datacenterstrategie, dat is een strategie die we hier met elkaar hebben vastgesteld op basis waarvan wij uiteindelijk ook de ruimtelijke plannen van gemeenten toetsen. Dus dat is op
4585 die manier. En of het in de MRA Agenda zit, vinden wij niet zo relevant, want het is namelijk onze bevoegdheid om uiteindelijk met die datacenterstrategie aan de slag te gaan, en waar we ook de afspraken hebben met de drie gemeenten waar we dat toestaan, Haarlemmermeer, Amsterdam en Hollands Kroon, daar hebben we uiteindelijk die afspraken mee. We gaan er ook vanuit dat uiteindelijk die datacenterstrategie daarmee ook in hun plannen een plek gaan krijgen.

4590 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Kijk, bekabeling voor internet, dat stopt niet zomaar bij de provinciale grenzen. Daar zien wij ook de meerwaarde voor de MRA Agenda. Want

niet alleen Noord-Holland heeft baat bij de goede internetbekabeling, maar ook de provincie Flevoland. Dus mijn vraag aan u is: helpt het om een efficiënte, effectieve datacenterstrategie te voeren als deze wordt opgenomen in de MRA Agenda?

Gedeputeerde **OLTHOF**: U gaat nu veel verder. Het gaat over de bekabeling. Wij hebben het over de datacenterstrategie: waar wil je uiteindelijk de datacentra hebben met elkaar; waar moeten ze aan voldoen? Als het gaat over duurzaamheid, over dat soort elementen. En als het gaat over de bekabeling en de ondergrondse infrastructuur, dat wordt niet binnen de MRA besproken. Dat er contacten zijn tussen de verschillende provincies, met name Flevoland, als het gaat over de bouw van datacenters, en de provincie Noord-Holland, dat mag duidelijk zijn. Of zij dat gaan overnemen? Ik denk dat we moeten oppassen dat we niet via de MRA uiteindelijk Flevoland ertoe willen zetten om dingen te doen, tenzij het in ons belang is. Maar er wordt ambtelijk over gesproken buiten de MRA om, en binnen de MRA kunnen wij positief zijn. In ieder geval kunnen wij uw amendement aan de Staten overlaten. En onze datacenterstrategie, dat is ons document op basis waarvan de provincie uiteindelijk de ruimtelijke plannen van andere partijen toetst.

Als het gaat over de luchtvaart, ik heb dat vorige keer ook inderdaad aangegeven in de commissie, dat het uiteindelijk aan de Staten is om een amendement in te dienen. Volgens mij hebben we daartoe niet een brede discussie over luchtvaart gehad. En heb ik volgens mij niet bedoeld met 'ik laat het aan de Staten, dan moet u met amendementen komen', dat we daarmee alles ook aan de Staten zouden laten. Er liggen nu amendementen voor. Volgens mij hebben we daar ook ruim naar gekeken: wat kunnen we aan de Staten laten? Ja, zo moet u dat denk ik ook zien.

Overigens wel een opmerking daarover naar Statenlid Kostić. U zegt dat we er positief over zijn. Volgens mij hebben we gezegd: we laten het aan de Staten over. Dus dat is een iets andere benaming van wat het advies is geweest.

Overigens, de twee amendementen, die laten we ook aan de Staten.

De **VOORZITTER**: Goed. Dan gaan we nu de beraadslagingen over dit agendapunt afronden. Er kunnen na de afronding van deze beraadslagingen geen aangepaste of nieuwe moties of amendementen worden ingediend. Dus als er iemand nog behoefte daartoe heeft? Volgens mij niet meer. Dan zijn de beraadslagingen over agendapunt 16 nu afgerond. De stemming vindt straks plaats aan het einde van de agenda.

De discussie wordt gesloten.

18. Vragenuur.

Ingetrokken – mondelinge vragen JA21 inzake windturbines Noorder IJ-Plas uitspraken wethouder Zita Pels.

De **VOORZITTER**: Dan zijn we gekomen bij het vragenuur. De indiener, de heer Van den Berg, heeft laten weten dat hij de vragen ingetrokken heeft. Dus we kunnen eigenlijk bijna gaan eten.

19.a Advies GS op motie Vreemd aan de Orde van de Dag, ingediend op 6 november 2023.

De **VOORZITTER**: Ik wil alleen nog even het advies over de motie Vreemd aan de Orde van de Dag van de fractie BBB inzake Meer input mkb bij RUAS wel even nu doen, zodat we tijdens de dinerpauze over alle moties en amendementen een oordeel kunnen vormen en dan in één gebundelde stemming achter elkaar alle stemmingen kunnen doen. En dan geef ik weer het woord aan gedeputeerde Olthof. Het duurde even, even voor u aan de slag mocht, maar dan heb je ook wat.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. De motie Vreemd. RUAS. Wij hebben daar in de commissie uitgebreid over gesproken met elkaar. U heeft aangegeven, de middenstand, mkb'er, is daar niet voldoende in gekend. Ik heb daarbij aangegeven dat, de mkb is erin gekend, ook via

de brancheorganisaties. We hebben ook TLN en andere partijen geconsulteerd. Dus het is niet zo dat er maar één mkb'er betrokken is geweest; dat zijn er meer geweest. Maar ik hoor uw oproep. Ik ga uw motie ontraden, want uiteindelijk, vijftig procent – wat was het – van tachtigduizend mkb'ers, dat is wel ontzettend veel. Sterker nog, van die tachtigduizend zit 31 procent in de zakelijke dienstverlening en volgens mij hebben die niet zo heel erg veel te maken met de RUAS. Dus ik denk dat dat een schot hagel is, nou ja, misschien niet eens om het doel te raken. Wat ik wel wil doen, en dat wil ik u toezeggen, want uiteindelijk, RUAS is niet de realisatieagenda. Dat zullen de gemeenten, dat zal in de gemeenteraden moeten worden meegenomen. Wat ik u wel toezeg, is dat ik in ieder geval in die gesprekken die ik heb met die gemeenten in ieder geval het belang van het mkb en dat die ook daarin geconsulteerd moeten worden, meeneem. Ja?

De **VOORZITTER**: Dan denk ik dat het nu tijd is om te schorsen voor de dinerpauze. Ik wil wel iedereen op het hart drukken om- Ik wil een uurtje ervoor nemen, maar ik wil echt om 19.00 uur beginnen met de stemmingen. Dus ik wil u op het hart drukken om om 18.55 uur weer terug in deze zaal te zijn. Eet smakelijk allemaal.

Schorsing 17.58 tot 19.03 uur.

19.b Gebundelde stemming van alle moties, amendementen en voordrachten van PS 6 en 13 november 2023.

De **VOORZITTER**: Als iedereen zover is, dan wil ik de vergadering hervatten. Dan heropen ik nu de vergadering en gaan we verder met de gebundelde stemming van alle moties, amendementen en voordrachten van 6 en 13 november.

Stemming ingediende motie Vreemd aan de Orde van de Dag bij punt 2.

De **VOORZITTER**: Dan zie ik een voorstel van orde van mevrouw Den Boer van de BBB.

Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. De motie Vreemd M136-2023. We vinden het heel jammer dat GS dat natuurlijk niet heeft omarmd maar ontraden. Dat is heel jammer. Maar we zijn heel blij met de toezegging die GS heeft gedaan om actief te lobbyen bij de gemeenten om wel het mkb erbij te betrekken. Dus wij willen bij deze de motie intrekken.

Motie 136 'Meer input mkb bij RUAS' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dan is motie M136-2023 bij deze ingetrokken.

Stemming gediende moties, amendement en voordracht punt 9 iMPI 2024-2031.

De **VOORZITTER**: Dan ga ik een paar blaadjes verder. U moet het mij even vergeven als ik af en toe wat ga haperen, want ik moet zelf ook stemmen en het is een behoorlijk pittige exercitie kan ik u verzekeren.

Dan gaan we nu naar de stemming punt negen. Dat zijn de amendementen, moties en de voordracht 53 van het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur.

Een voorstel van orde, Statenlid Kostić?

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik wilde nog een motie intrekken bij de begroting.

De **VOORZITTER**: Dat kunt u op dat moment doen. We gaan u eerst over het iMPI stemmen.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Oké, sorry. De volgorde is niet goed. Dank u.

De **VOORZITTER**: Zoals gebruikelijk beginnen wij met het stemmen over de amendementen. En in het geval van het iMPI is daar alleen amendement A14-2023 nog. Aan de orde is nu de stemming over amendement A14-2023. Verlangt iemand daarover hoofdelijke stemming? Wenst

iemand een stemverklaring af te leggen of verlangt iemand aantekening? Zo nee, dan kunt u nu elektronisch stemmen door de plus of de min-knop in te drukken. Amendement A14-2023.

Mevrouw **JANSEN** (D66): Meneer de voorzitter.

4715

De **VOORZITTER**: Ik kijk even rond. Een punt van orde van mevrouw Jansen.

Mevrouw **JANSEN** (D66): Ja, ik moet me wel op concentreren. Dus als er een beetje stilte is in de zaal zou ik dat wel prettig vinden.

4720

De **VOORZITTER**: Gelieve gevolg te geven aan het verzoek van mevrouw Jansen, want het is inderdaad vrij pittig. Het zijn heel veel moties en amendementen.

We hebben gestemd. Er zijn 52 geldige stemmen uitgebracht. Ik was nog even vergeten te zeggen dat Statenlid Jorna, mevrouw Van der Helm en de heer Deen afwezig zijn. Dus 52.

4725

Amendement A14 'Doelmatige belastingbesteding in plaats van sedum-dakbedekking op bushokjes', ingediend door JA21, BBB en 50PLUS.

Amendement A14 is met 18 stemmen voor en 34 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: BBB, JA21, PVV, CDA, Forum voor Democratie en 50PLUS.

4730

De **VOORZITTER**: Aan de orde is nu de stemming over motie M137-2023. Ik denk dat ik de titel er maar bij zal noemen, omdat het er zoveel zijn. Actualisatie kosten aansluiting A9 bij Heiloo van de SP. Verlangt iemand daarover hoofdelijke stemming? Wenst iemand een stemverklaring af te leggen of verlangt iemand aantekening? Nee. Dan kunt u nu stemmen door op plus of min te drukken.

4735

Motie 137 'Actualisatie kosten aansluiting A9 bij Heiloo', ingediend door SP.

Motie 137 is met 15 stemmen voor en 37 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, Forum voor Democratie, SP, 50PLUS en ChristenUnie.

4740

De **VOORZITTER**: Dan is nu aan de orde de stemming over motie M138-2023. De motie van de SP, de Pilot provinciaal openbaar vervoer Texel. Verlangt iemand daarover hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? Nee. Dan kunt u nu stemmen. Ik mis er nog twee. Eén. Ja, ik mis nog één stem. Ja, daar is die.

4745

Motie 138 'Pilot Provinciaal openbaar vervoer Texel', ingediend door SP.

Motie 138 is met 5 stemmen voor en 47 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren en SP.

4750

De **VOORZITTER**: Dan is nu aan de orde de stemming over motie M139-2023. De motie Werk aan het leefbaarheidsprobleem Krommenie Assendelft, ingediend door D66. Verlangt iemand daarover een hoofdelijke stemming of een stemverklaring of aantekening? Ja, Statenlid Van der Waart.

4755

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ja, dank u wel. Voor een stemverklaring. GroenLinks is het eens met de lijn van de moties, maar er wordt opgeroepen tot een aantal punten die niet in overeenstemming zijn met het coalitieakkoord en daarom zullen wij tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Waarvan akte. Dan kunnen wij nu overgaan tot de stemming. Motie M139-2023.

4760

Motie 139 'Werk aan het leefbaarheidsprobleem Krommenie Assendelft', ingediend door D66, SP, Volt en Partij voor de Dieren.

Motie 139 is met 12 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.

4765

De **VOORZITTER**: Dan zijn we nu aangekomen bij de stemming over voordracht 53, het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur. Is er daar iemand die daar hoofdelijke stemming over

4770 wenst? Een stemverklaring? Een hoop stemverklaringen zie. Ik begin aan die kant even bij de heer Dessing.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Wij kunnen ons vinden in het iMPI met uitzondering van alle duurzaamheidsmaatregelen, waaronder uiteraard de mossen op de bushokjes. Maar met uitzondering van de uitzondering: de ledverlichting zijn wij dan weer wel voor. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Even kijken. Dan ga ik verder rond. Mevrouw Bouhlef.

4780 Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Dank u wel, voorzitter. Wij zullen voor de voordracht stemmen, maar met uitzondering dat we tegen de A8/A9 zijn en tegen de afslag A9 Heiloo.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Bezaan van de PVV.

4785 Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Onze fractie kan instemmen met voorliggend voorstel, behoudens de deelbesluiten 7.h en 9. Vier ton belastinggeld kan veel beter worden besteed dan aan sedum dakbedekking voor R-net-haltes. Daarnaast wil de PVV nog opmerken dat wij geen enkele meerwaarde zien om bij project N247/16 bereikbaarheid Waterland een deel van het fietspad als plastic road aan te leggen. Dank u wel, voorzitter.

4790 De **VOORZITTER**: En de heer Van den Berg.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Ik sluit me aan bij de woorden van de PVV in aanvulling van de solar road, waar wij niet voor zullen stemmen.

4795 De **VOORZITTER**: Ik kijk nog even rond. Is er verder niemand? Dan gaan we nu over tot de stemming voor voordracht 53. Daar is hij.

4800 Voordracht Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2024-2031 (VD-53).
Voordracht 53 is met algemene stemmen aangenomen.

Stemming ingediende moties, amendementen en voordracht punt 10 Begroting 2024.

4805 De **VOORZITTER**: Dan gaan we verder met het volgende. De moties en amendementen bij punt tien van vorige week. Dat is de Begroting 2024. En zoals gebruikelijk beginnen we ook dan weer met over de amendementen te stemmen. Dus de eerste waarvoor wij gaan stemmen, is amendement A15-2023, ingediend door de ChristenUnie met de titel Zon op parkeerplaats en geluidsscherm. Verlangt iemand daarover een hoofdelijke stemming of een- Ja, stemverklaring, neem ik aan? Een stemverklaring. Ik zag drie handen, als het goed is. Mevrouw Alberts.

4810 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. De SP zal dit amendement steunen, maar zien dit wel als een opmaat tot het initiatiefvoorstel Zon voor allen, wat binnenkort namelijk door ons gaat worden besproken. Als dit amendement wordt aangenomen, begrijpt u natuurlijk wel hoe wij daar blij mee zullen zijn als u dat in de toekomst ook doet. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: de heer Dessing.

4820 De heer **DESSING** (FvD): Ja, even een praktische vraag. Over welke motie stemmen we nu exact?

De **VOORZITTER**: We hebben het nu over amendement A15-2023, Zon op parkeerplaats en geluidsscherm van de ChristenUnie.

4825 De heer **DESSING** (FvD): Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Ik kijk nog naar de andere kant. Ik zag daar nog mevrouw Uiterwijk van JA21.

4830 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, JA21 zet liever in op kernenergie in plaats van op zonne-energie. En als we dan toch inzetten op zonne-energie, dan liever op daken en op parkeerplaatsen en op geluidswallen dan op landbouwgrond. Dus vandaar zullen wij dit amendement wel steunen.

4835 De **VOORZITTER**: Ik zag nog een hand aan die kant. Nee? Dan kunnen we nu stemmen over amendement A15-2023. Ja, dat zijn er 52 inderdaad.

Amendement 015 'Zon op parkeerplaats en geluidsscherm', ingediend door ChristenUnie, CDA, Partij voor de Dieren en Volt.

4840 Amendement 015 is met 48 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: PVV en Forum voor Democratie.

De **VOORZITTER**: Amendement A16-2023, daar is een kruis doorheen gegaan. Die is ingetrokken, zie ik. Amendement A17-2023 ook. Dan gaan we stemmen over de moties bij de begroting. De eerste motie is- Ik zie een handje voor een voorstel van orde van Statenlid Kostić.

4845 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, nu is het moment dat ik die motie kan intrekken.

De **VOORZITTER**: Nu is het moment inderdaad.

4850 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Gezien de toezegging van gedeputeerde dat er wel geld beschikbaar is in principe, ook vanuit het coalitieakkoord, voor de opvang van wilde dieren – maar het moet even duidelijk worden hoeveel en waarvoor precies – en daar houden we de gedeputeerde en de coalitie aan, trekken we motie M143-2023 Doorzetten van steun voor wilde dieren voorlopig dus in.

4855 *Motie 143 'Doorzetten van steun voor wilde dieren in nood' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

4860 De **VOORZITTER**: Dan is motie M143-2023 bij deze ingetrokken. Ik kijk of er iemand anders nog een ordevoorstel heeft, voordat we de hele rits moties achter elkaar af gaan werken. Zo nee, dan beginnen wij met de stemming over motie M140-2023. De motie Binnenstedelijk bouwen, ingediend door D66. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Stemverklaring? Aantekening? Geen van allen. Dan kunt u nu allemaal stemmen door op plus of min te drukken voor motie M140-2023. Ja, dat is hem.

4865 Motie 140 'Binnenstedelijk bouwen', ingediend door D66, SP, ChristenUnie en Partij voor de Dieren.

Motie 140 is met 15 stemmen voor en 37 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, Forum voor Democratie, SP, 50PLUS en ChristenUnie.

4870 De **VOORZITTER**: Dan is motie M141-2023 ingetrokken.

Motie M142-2023, de stemming daarover is nu aan de orde. Ook een motie van D66, getiteld motie Deelmobiliteit in beleid. Is er iemand die daarover hoofdelijke stemming wenst? Stemverklaring? Aantekening? Dan kunt u nu stemmen voor motie M142-2023. Ja, dat zijn er 52.

4875 Motie 142 'Deelmobiliteit in beleid', ingediend door D66- ChristenUnie, CDA, Volt en BBB. Motie 142 is met 34 stemmen voor en 18 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, PVV, Forum voor Democratie, SP en 50PLUS.

4880 De **VOORZITTER**: Motie M143-2023 is ingetrokken.

4885 Dan is nu aan de orde de stemming voor motie M144-2023, ingediend door de Partij voor de Dieren, met als titel Doden van dieren geen voorwaarde stellen voor schadevergoeding. Verlangt iemand daarover hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? Zo nee, dan kunnen wij nu stemmen over motie M144-2023.

Motie 144 'Doden van dieren geen voorwaarde stellen voor schadevergoeding', ingediend door Partij voor de Dieren, Volt, D66 en GroenLinks.

4890 Motie 144 is met 26 stemmen voor en 26 stemmen tegen gestaakt. Voor hebben gestemd: GroenLinks, PvdA, D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie. Tegen hebben gestemd: BBB, VVD, JA21, CDA, Forum voor Democratie en 50PLUS. De stemming over motie 144 wordt aangehouden tot de volgende Provinciale Statenvergadering.

4895 De **VOORZITTER**: Daarmee staken de stemmen en zal deze motie aan het begin van de volgende Provinciale Statenvergadering opnieuw in stemming moeten worden gebracht. Aan het begin van de stemming. Ja. Niet aan het begin van de vergadering, maar aan het begin van de stemmingen, voor de duidelijkheid.

4900 Een voorstel van de orde van de heer Mülder.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik vraag me heel erg af hoe dat gaat. Want dit is een motie op de begroting. De begroting moet op een gegeven moment worden ingeleverd. Dus hoe kan dat?

4905 De **VOORZITTER**: Een motie verandert niets aan de begroting. Dat doen alleen amendementen.

De heer **MÜLDER** (D66): Oké, dan is het goed. Dat is prima.

De **VOORZITTER**: Dank u voor uw oplettendheid, meneer Mülder.

4910 Dan is nu aan de orde de stemming over motie M145-2023, een motie van de Partij voor de Dieren met als titel Plantaardig verbindend vooruit. Is er iemand die daarover hoofdelijke stemming wenst? Stemverklaring? Aantekening? Zo nee, dan kunt u nu allen stemmen voor motie M145-2023. Ja.

4915 Motie 145 'Plantaardig verbindend vooruit', ingediend door Partij voor de Dieren. Motie 145 is met 7 stemmen voor en 45 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, Volt en SP.

4920 De **VOORZITTER**: Dan is motie M146-2023 aangehouden.

En is aan de orde de stemming over motie M147-2023 van de Partij voor de Dieren: Slim omgaan met maatschappelijk geld: promotie biologische lokale producten. Is er iemand die daarover hoofdelijke stemming wenst of stemverklaring? Aantekening? Zo nee, dan kunt u nu stemmen voor motie M147-2023.

4925 Motie 147 'Slim omgaan met maatschappelijk geld: promotie biologische lokale producten', ingediend door Partij voor de Dieren. Motie 147 is met 7 stemmen voor en 45 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, Volt en SP.

4930 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de volgende. Aan de orde is dan nummer M148-2023, de motie Geen uitbreiding intensieve veehouderij van de Partij voor de Dieren. Is er iemand die over motie M148-2023 een hoofdelijke stemming wenst of een stemverklaring wenst af te geven? Of anders aantekening wenst? Zo nee, dan kunnen wij nu meteen gaan stemmen voor motie M148-2023.

4935 Motie 148 'Geen uitbreiding intensieve veehouderij', ingediend door Partij voor de Dieren en Volt. Motie 148 is met 12 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en 50PLUS.

4940 De **VOORZITTER**: Dan is nu aan de orde de stemming voor motie M149-2023 van de Partij voor de Dieren. De motie Problemen niet verplaatsen, maar oplossen, mede-ingediend door D66, zie ik hier. Is er iemand die daarover hoofdelijke stemming wenst? Nee. Een stemverklaring? Ook niet. Ook geen aantekening? Dan kunnen wij nu stemmen over motie M149-2023.

4945

Motie 149 'Problemen niet verplaatsen, maar oplossen', ingediend door Partij voor de Dieren en D66.

Motie 149 is met 12 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.

4950

De **VOORZITTER**: Dan is nu, de volgende is motie M150-2023, getiteld Slimmere impuls voor de biologische sector, ook door de Partij voor de Dieren en de SP. Is daarover iemand die een hoofdelijke stemming wenst of een stemverklaring wenst af te geven? Of aantekening wenst? Sorry, ik moet dit elke keer herhalen. Het wordt een eentonig riedeltje. Zo nee, dan kunnen we nu allemaal stemmen voor motie M150-2023.

4955

Motie 150 'Slimmere impuls voor biologische sector', ingediend door Partij voor de Dieren en SP. Motie 150 is met 11 stemmen voor en 41 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt en SP.

4960

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie M151-2023. De stemming over motie M151-2023, Biologische bollen in plaats van bloemen. Is er iemand die daarover hoofdelijke stemming wenst? Stemverklaringen of anders aantekening verlangt? Nee, dan kunnen wij nu stemmen over motie M151-2023.

4965

Motie 151 'Biologische bollen in plaats van bloemen', ingediend door Partij voor de Dieren. Motie 151 is met 5 stemmen voor en 47 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren en SP.

4970

De **VOORZITTER**: Dan zijn we nu bij motie M152-2023. Motie M152-2023 getiteld Krimp Schiphol, ook van de Partij voor de Dieren en de SP. Ik kijk weer even rond. Het bekende riedeltje: hoofdelijke stemming, stemverklaring? Nee. Aantekening? Punt van orde. Eerst punt van orde.

4975

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, ik wens me graag te onthouden van stemming bij deze motie.

De **VOORZITTER**: De heer Terwal, onthouding. Dus dat betekent dat ons 51 stemmen resten.

Een stemverklaring van mevrouw Schneemann van Volt.

4980

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Hoewel wij natuurlijk voor de krimp van Schiphol zijn, komen deze getallen niet in lijn met onze plannen. Dus wij zullen tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Waarvan akte. Dan zie ik de heer Klein nog, een stemverklaring.

4985

De heer **KLEIN** (CU): Ja, wij zullen voorstemmen, want deze plannen voor de krimp van Schiphol zijn precies in lijn met wat in ons verkiezingsprogramma staat.

De **VOORZITTER**: Dank voor het attenderen op het programma van de ChristenUnie, meneer Klein. Dan kunnen we nu stemmen over motie M152-2023. O ja, 51, want de heer Terwal niet. Dus we zijn er al.

4990

Motie 152 'Krimp Schiphol', ingediend door Partij voor de Dieren en SP.

Motie 152 is met 6 stemmen voor, 45 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, SP en ChristenUnie.

4995

De **VOORZITTER**: En dan gaan we nu naar de stemming voor motie M153-2023 Geen natuurvergunning voor Schiphol van Partij voor de Dieren en Volt. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Onthouding. Ja, de heer Terwal.

5000

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, ook hier wens ik mij te onthouden van stemming.

De **VOORZITTER**: Dat betekent ook dat hier 51 geldige stemmen mogelijk zijn. Iemand aantekening? Nee. Dan kunnen wij nu stemmen met 51 over motie M153-2023. Ja, we zijn er; 51 stuks.

- 5005 Motie 153 'Geen natuurvergunning voor Schiphol', ingediend door Partij voor de Dieren en Volt. Motie 153 is met 7 stemmen voor, 44 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, Volt en SP.
- 5010 De **VOORZITTER**: Gaan we verder door het lijstje. M154-2023 is aangehouden.
- 5015 Bij motie M155-2023 zijn we dan gekomen. De motie Provinciale bijdrage energiebesparing concreet maken; Partij voor de Dieren en Volt. Iemand hoofdelijke stemming, verlangt iemand dat? Wil iemand een stemverklaring afleggen? Niet. Of aantekening anders? Nee. Dan kunnen we nu stemmen voor motie M155-2023. Nog eentje. Ik moet zelf nog.
- 5020 Motie 155 'Provinciale bijdrage energiebesparing concreet maken', ingediend door Partij voor de Dieren en Volt. Motie 155 is met 25 stemmen voor en 27 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: GroenLinks, Partij van de Arbeid, D66, Partij voor de Dieren, Volt en SP.
- 5025 De **VOORZITTER**: Dan is nu aan de orde de stemming voor motie M156-2023, de motie Financiering natuurinclusief bouwen onderzoeken. Ook ingediend door de Partij voor de Dieren en Volt. Is er iemand die hoofdelijke stemming verlangt? Wil er iemand een stemverklaring afleggen of anders vragen om aantekening? Dan kunnen wij stemmen over motie M156-2023. Ja, daar zijn we.
- 5030 Motie 156 'Financiering natuurinclusief bouwen onderzoeken', ingediend door Partij voor de Dieren en Volt. Motie 156 is met 12 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.
- 5035 De **VOORZITTER**: Dan is nu aan de orde de stemming over motie M157-2023. Dat is de motie Natuurinclusievere bedrijventerreinen. Ook deze is ingediend door de Partij voor de Dieren en Volt. Wenst er iemand een hoofdelijke stemming? Wil iemand stemverklaring afleggen of verlangt er iemand aantekening? Ik zie een hand bij de heer Kanik van D66.
- De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, ik me hierbij onthouden van stemming bij deze motie.
- 5040 De **VOORZITTER**: Waarvan akte. Dat betekent dat we 51 geldige stemmen hebben. Dan kunt u nu stemmen voor motie M157-2023. Ja, heel snel rekenen. Vier en zeven. 51 stemmen inderdaad.
- 5045 Motie 157 'Natuurinclusievere bedrijventerreinen', ingediend door fractienaam. Motie 157 is met 34 stemmen voor, 17 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming aangenomen. Tegen hebben gestemd: BBB, JA21, PVV, CDA en Forum voor Democratie.
- 5050 De **VOORZITTER**: Dat brengt ons bij motie nummer M158-2023. En verwacht het niet, maar deze is ook echt ingediend door de Partij voor de Dieren en Volt. Ik zie iets moois opbloeien hier. Verlangt iemand daarover hoofdelijke stemming? Een stemverklaring? De heer Mülder van D66.
- 5055 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel voor het woord. Wat ons betreft: er is een landelijk Burgerberaad Klimaat. Dat is voor ons even voldoende. Dat hoeft niet op provinciaal niveau ook nog erbij te worden gezet. En tot die tijd moeten we ook gewoon keihard doorgaan met onze klimaatacties.
- De **VOORZITTER**: Dan kunt u nu stemmen voor motie nummer M158-2023. Ja, daar is die.
- 5060 Motie 158 'Burgerberaad voor het klimaat en biodiversiteit', ingediend door Partij voor de Dieren en Volt. Motie 158 is met 5 stemmen voor en 47 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren en Volt.

5065 De **VOORZITTER**: Dat brengt ons dan bij de stemming voor motie M159-2023, ingediend door JA21, Volt, 50PLUS en het CDA. De motie Onderzoek en implementatie van small modulair reactors in Noord-Holland. Is er iemand die daarover hoofdelijke stemming verlangt? Ja, mevrouw De Sain van de BBB. Een stemverklaring neem ik aan.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ja.

5070 De **VOORZITTER**: Mevrouw De Sain voor een stemverklaring.

5075 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Dank u wel, voorzitter. Wij snappen deze inhoud van JA21. Als we het alleen hadden gehad over onderzoeken, hadden we mee kunnen gaan, maar met de implementatie helaas niet. En daarom zullen wij tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Ik kijk nog even rond. Iemand anders? Nee. Ook geen aantekening. Dan breng ik nu motie M159-2023 in stemming.

5080 Motie 159 'Onderzoek en implementatie van Small Modular Reactors (SMRs) in Noord-Holland', ingediend door JA21, Volt, 50PLUS en CDA.

Motie 159 is met 12 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV, Volt, CDA, Forum voor Democratie en 50PLUS.

5085 De **VOORZITTER**: Motie M160-2023. Stemming over motie M160-2023 van de Partij voor de Vrijheid, Breed extern onderzoek naar de financiële, ruimtelijke, milieu- en natuur gerelateerde risico's van zonne- en windenergie. Is er iemand die over deze motie hoofdelijke stemming verlangt? Of een stemverklaring af wil leggen of aantekening verlangt? Ook niet. Dan kunnen wij nu gaan stemmen over motie M160-2023. Ja, daar is die.

5090 Motie 160 'Breed extern onderzoek naar de financiële, ruimtelijke, milieu- en natuur gerelateerde risico's van zonne- en windenergie', ingediend door PVV.

Motie 160 is met 8 stemmen voor en 44 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV, Forum voor Democratie en 50PLUS.

5095 De **VOORZITTER**: Motie M161-2023, Actief bij het Rijk lobbyen om waar mogelijk windparken op zee af te schalen van de Partij voor de Vrijheid. Is er iemand die daarover hoofdelijke stemming wil vragen? Nee. Een stemverklaring of aantekening? Ook niet. Dan kunnen wij nu stemmen over motie M161-2023.

5100 Motie 161 'Actief bij het Rijk lobbyen om waar mogelijk windparken op zee af te schalen', ingediend door PVV.

Motie 161 is met 7 stemmen voor en 45 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV en Forum voor Democratie.

5105 De **VOORZITTER**: Dan, aan de orde is nu de stemming over motie M162-2023, ook van de Partij voor de Vrijheid, getiteld Proactief oog hebben voor wetenschappers met relevante kennis van zaken. Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wil iemand een stemverklaring afleggen? Nee. Aantekening? Ook niet. Dan breng ik nu motie M162-2023 in stemming.

5110 Motie 162 'Proactief oog hebben voor wetenschappers met relevante kennis van zaken', ingediend door PVV.

Motie 162 is met 7 stemmen voor en 45 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV en Forum voor Democratie.

5115 De **VOORZITTER**: Motie M163-2023 is ingetrokken.

5120 We gaan er lekker doorheen. Dan motie M164-2023 van Volt, mede-ingediend door Partij voor de Dieren en JA21 over de Europese subsidiestromen inzichtelijk maken. Is er iemand die over deze motie een hoofdelijke stemming wenst? Een stemverklaring wenst af te leggen of aantekening verlangt? Zo nee, dan breng ik nu motie M164-2023 in stemming. Ja, daar is die.

Motie 164 'Europese subsidiestromen inzichtelijk maken', ingediend door Volt, Partij voor de Dieren en JA21.

5125 Motie 164 is met 38 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: BBB, D66 en PVV.

De **VOORZITTER**: Grote fracties, dat telt lekker snel op.

5130 Motie M165-2023. De stemming over motie M165-2023, ingediend door Volt, ChristenUnie en Partij voor de Dieren: Meer Europees geld voor circulaire economie. Ja, zijn we er nog even bij? We moeten nog even door, mensen. Het is een lange zit, maar dan heb je ook wat, zeggen ze. Verlangt iemand hoofdelijke stemming over motie M165-2023? Heeft iemand een stemverklaring? Nee. Verlangt iemand aantekening? Nee. Dan breng ik nu motie M165-2023 in stemming.

5135 Motie 165 'Meer Europees geld voor circulaire economie', ingediend door Volt, ChristenUnie en Partij voor de Dieren.
Motie 165 is met 29 stemmen voor en 23 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: BBB, VVD, JA21, PVV en Forum voor Democratie.

5140 De **VOORZITTER**: Aan de orde is nu de stemming over motie M166-2023. Een motie van Volt, D66, ChristenUnie, CDA, Partij voor de Dieren en JA21, getiteld: Aandacht voor wonen voor jonge Noord-Hollanders. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst over motie M166-2023? Iemand die een stemverklaring wenst af te leggen? Of iemand die aantekening verlangt? Dan kunnen wij nu stemmen over motie M166-2023.

5145 Motie 166 'Aandacht voor wonen voor jonge Noord-Hollanders', ingediend door Volt, D66, ChristenUnie, CDA, Partij voor de Dieren en JA21.
Motie 166 is met 48 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: Forum voor Democratie en SP.

5150 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie nummer M167-2023, ingediend door Volt, ChristenUnie en CDA, getiteld Steun aan gemeenten voor versnellen woningbouw. Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wil iemand een stemverklaring afleggen of verlangt iemand aantekening? Niets van dat alles. Dan breng ik een motie M167-2023 nu in stemming, en dan moet ik zelf ook even op mijn lijstje kijken.

5155 Motie 167 'Steun aan gemeenten voor versnellen woningbouw', ingediend door Volt, ChristenUnie en CDA.
Motie 167 is met 48 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: Forum voor Democratie en SP.

De **VOORZITTER**: Dit was M167-2023.

5165 Ja, dan, M168-2023 is aangehouden.

5170 Motie M169-2023 van Volt, getiteld Autonoom vervoer in en op de kaart in Noord-Holland. Is er iemand die over deze motie een hoofdelijke stemming verlangt of iemand die een stemverklaring af wil leggen of anders aantekening verlangt? Zo nee, dan breng ik motie M169-2023 nu in stemming. Ja, daar is hij.

Motie 169 'Autonoom Vervoer in en op de kaart in Noord-Holland', ingediend door Volt.
Motie 169 is met 29 stemmen voor en 23 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: BBB, VVD, PVV, Forum voor Democratie, SP en 50PLUS.

5175 De **VOORZITTER**: Dan zijn we aangekomen bij de motie met nummer M170-2023. Die is ingediend door het CDA en de ChristenUnie, getiteld Duidelijkheid over de taakstelling op reserves. Verlangt iemand over deze motie hoofdelijke stemming? Is er iemand die hier een stemverklaring af wil leggen? Of verlangt iemand aantekening? Ook dat niet. Dan brengen wij nu motie M170-2023 in stemming.

5180 Motie 170 'Duidelijkheid over taakstelling op reserves', ingediend door CDA en ChristenUnie.

Motie 170 is met 20 stemmen voor en 32 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: BBB (1 stem), D66, Partij voor de Dieren, JA21, Volt, CDA, Forum voor Democratie, SP en ChristenUnie.

5185

De **VOORZITTER**: Een hele rij, maar daarmee is deze motie toch verworpen.

Dan, nummer M171-2023 is aangehouden, door het CDA.

5190

Dan komen we bij motie M172-2023, ingediend door het CDA en D66, getiteld Uitgewerkt plan aanleg 1800 hectare bos. Wenst iemand daarover een hoofdelijke stemming? Nee. Een stemverklaring wellicht? Aantekening? Ook niet. Dan breng ik nu motie M172-2023 in stemming. Ja, dat is de laatste inderdaad.

5195

Motie 172 'Uitgewerkt plan aanleg 1800 hectare bos', ingediend door CDA en D66. Motie 172 is met 17 stemmen voor en 35 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, JA21, Volt, CDA, SP en 50PLUS.

5200

De **VOORZITTER**: Dan zijn we aangekomen bij motie M173-2023 van het CDA, met als titel: Doelen binnenduinrand. Wenst iemand over motie M173-2023 een hoofdelijke stemming? Ik neem aan van niet. Ik denk dat u een stemverklaring af wil leggen, mevrouw De Sain. Mevrouw De Sain van de BBB.

5205

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Dank u wel, voorzitter. De binnenduinrand is in het coalitieakkoord in beginsel ongeveer elfduizend hectare voor onder andere de bollensector. De extra NNN in deze regio zal altijd nulprincipe zijn. Daarom stemt BBB tegen.

5210

De **VOORZITTER**: Iemand anders? Nee. Dan breng ik nu motie M173-2023 in stemming. Ja, we zijn er alweer.

Motie 173 'Doelen binnenduinrand', ingediend door CDA.

Motie 173 is met 7 stemmen voor en 45 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, CDA en Forum voor Democratie.

5215

De **VOORZITTER**: Motie M174-2023, ook van het CDA, is aangehouden.

En motie M175-2023, ook van het CDA en mede-ingediend door D66, Volt en de ChristenUnie. De stemming daarover is nu aan de orde. Dat is de motie Meer geld begroten voor verduurzamen maatschappelijke vastgoed. Wenst er iemand, verlangt er iemand een hoofdelijke stemming?

5220

Wenst iemand een stemverklaring af te leggen of verlangt iemand aantekening? Niets van dat alles. Dan wordt motie M175-2023 bij deze in stemming gebracht.

Motie 175 'Meer geld begroten voor verduurzamen maatschappelijk vastgoed', ingediend door CDA, D66, Volt en ChristenUnie.

5225

Motie 175 is met 17 stemmen voor en 35 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, JA21, Volt, CDA, SP en ChristenUnie.

5230

De **VOORZITTER**: En dan is nu aan de orde de stemming voor motie M176-2023, ingediend door de SP met de titel Actieve inzet provincie Noord-Holland bij realiseren woningbouw. Is er iemand die over deze motie een hoofdelijke stemming verlangt of een stemverklaring af wil leggen of anders aantekening verlangt? Nee. Dan breng ik motie M176-2023 nu in stemming. Nog eentje. Ja, daar is hij.

5235

Motie 176 'Actieve inzet Provincie Noord-Holland bij realiseren woningbouw', ingediend door SP. Motie 176 is met 5 stemmen voor en 47 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren en SP.

5240

De **VOORZITTER**: Dan zijn we aangekomen bij de laatste van mijn eerste lijstje, M177-2023. 'Bingo', zou je bijna zeggen. Motie M177-2023, ook van de SP, mede-ingediend door de Partij voor de Dieren en 50PLUS. Getiteld: Bestemming van de Lutkemeer. Wenst iemand een

hoofdelijke stemming over motie M177-2023? Wil er iemand een stemverklaring afleggen? Ja, de heer Mulder van D66.

5245 De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel voor het woord. Ik wil graag de gedeputeerde bedanken voor de zienswijze waar ze het over heeft gehad in haar bijdrage en dat die alsnog op tijd bij onze fractie is terechtgekomen. We hebben er kennis van genomen en we zijn blij dat er een duidelijk signaal is afgegeven. Voor nu voldoende om het beleid van GS, of in ieder geval het advies van GS, hier in mee te gaan.

5250 De **VOORZITTER**: Verlangt iemand aantekening? Niet. De heer Kanik, voorstel van orde?

De heer **KANIK** (D66): Ik onthoud van stemming bij deze motie.

5255 De **VOORZITTER**: De heer Kanik onthoudt zich van stemming. Dat betekent dat we nu weer 51 geldige stemmen in plaats van 52 kunnen uitbrengen bij motie M177-2023. Ja. Dan breng ik motie M177-2023 nu in stemming.

5260 Motie 177 'Bestemming van de Lutkemeer', ingediend door SP, Partij voor de Dieren en 50PLUS. Motie 177 is met 11 stemmen voor, 40 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, Volt, Forum voor Democratie, SP, 50PLUS en ChristenUnie.

5265 De **VOORZITTER**: Dan gaan we verder met de stemming over motie M178-2023. Dat is de motie ingediend door de ChristenUnie, mede-ingediend door de Partij voor de Dieren en Volt. Getiteld: biobased en circulair bouwen stimuleren. Verlangt iemand een hoofdelijke stemming over motie M178-2023? Is er iemand die een stemverklaring af wil leggen of verlangt er iemand nog aantekening? Niets van dat alles. Dan brengen wij nu motie M178-2023 in stemming. Ja, dat zijn er 52.

5270 Motie 178 'Biobased en circulair bouwen stimuleren', ingediend door ChristenUnie, Partij voor de Dieren en Volt.
Motie 178 is met 12 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.

5275 De **VOORZITTER**: Dan is de volgende motie ook een van de ChristenUnie, M179-2023. Ook mede-ingediend door de Partij voor de Dieren en Volt. Getiteld: Onderzoek subsidieregeling circulaire initiatieven. Wenst iemand een hoofdelijke stemming over motie M179-2023? Is er iemand die een stemverklaring af wil leggen of verlangt iemand aantekening hierover? Zo nee, dan breng ik motie M179-2023 nu in stemming. Er is er nog één. Ja, dit zijn er 52.

5280 Motie 179 'Onderzoek subsidieregeling Circulaire Initiatieven', ingediend door ChristenUnie, Partij voor de Dieren en Volt.
Motie 179 is met 36 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: BBB, JA21, PVV, Forum voor Democratie en 50PLUS.

5285 De **VOORZITTER**: Dan zijn we nu aangekomen bij de stemming over motie M180-2023, ook een van de ChristenUnie, mede-ingediend door CDA, Partij voor de Dieren en Volt, getiteld Geen verdere afschaling openbaar vervoer. Verlangt iemand hoofdelijke stemming over motie M180-2023 of is er iemand die een stemverklaring af wil leggen of anders aantekening verlangt? Zo nee- Ik zie een hand daar. Excuses, mevrouw. Dan breng ik motie M180-2023 bij deze in stemming.

5295 Motie 180 'Geen verdere afschaling openbaar vervoer', ingediend door ChristenUnie, CDA, Partij voor de Dieren en Volt.
Motie 180 is met 41 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD en JA21.

De **VOORZITTER**: Dan nog een van de ChristenUnie. Dat is motie M181-2023, mede-ingediend door Volt en het CDA met de titel Kosten Natuurbeheer verwerken in Kaderbrief 2025. Is er

5300 iemand die over motie M181-2023 een hoofdelijke stemming verlangt? Of een stemverklaring af wil leggen? Ja, mevrouw De Sain van de BBB.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn blij dat de indienende partijen het initiatief van de BBB omarmen en deze motie ondersteunt onze schriftelijke vragen. Dus we zijn verheugd voor te stemmen.

5305 De **VOORZITTER**: Is er nog iemand die aantekening verlangt? Nee. Dan gaan we hiermee motie M181-2023 in stemming brengen. We gaan steeds sneller. 52, ja.

5310 Motie 181 'Kosten Natuurbeheer verwerken in Kaderbrief 2025', ingediend door ChristenUnie, Volt en CDA.
Motie 181 is met 50 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: PVV.

5315 De **VOORZITTER**: Dan is het nu tijd voor motie M182-2023. Dat is een motie ingediend door de VVD, samen met JA21, CDA en de BBB, getiteld Provinciale regiorol energiecongestie. Is er iemand die over deze motie een hoofdelijke stemming verlangt, een stemverklaring af wil leggen of aantekening verlangt? Dan breng ik motie M182-2023 nu in stemming.

5320 Motie 182 'Provinciale Regierol Energiecongestie', ingediend door VVD, JA21, CDA en BBB.
Motie 182 is met 45 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: Partij voor de Dieren, PVV en SP.

5325 De **VOORZITTER**: Dat brengt ons bij motie nummer M183-2023. Hou nog even vol. Die is ingediend door GroenLinks en mede-ingediend door D66, BBB en Partij voor de Dieren. De motie Nacht voor de nacht. Is er iemand die over deze motie een hoofdelijke stemming verlangt? Is er iemand die een stemverklaring wil afleggen of iemand die aantekening verlangt? Dan ga ik de motie Nacht voor de nacht, nummer M183-2023 bij deze in stemming brengen.

5330 Motie 183 'Nacht voor de nacht', ingediend door GroenLinks, D66, BBB en Partij voor de Dieren.
Motie 183 is met 49 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: PVV en Forum voor Democratie (1 stem).

5335 De **VOORZITTER**: Motie nummer m184-2023, ingediend door – dat is een aangepaste motie – D66 en Volt, getiteld Regionale Energie Strategie is leidend bij zonneparken. Is er iemand die over deze motie een hoofdelijke stemming verlangt? Nee. Stemverklaring? Aantekening? Ik zie daar een hand bij mevrouw Koning van het CDA.

5340 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ik wil me graag onthouden van stemming.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Koning onthoudt zich van stemming, zodat ook bij deze motie er 51 geldige stemmen kunnen worden uitgebracht. Motie M184-2023, u kunt nu stemmen. 51. Ja, dan zijn we er inderdaad zonder mevrouw Koning.

5345 Motie 184 'Regionale energiestrategie is leidend bij zonneparken', ingediend door D66 en Volt.
Motie 184 is met 21 stemmen voor, 30 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming verworpen. Voor hebben gestemd: GroenLinks, PvdA, D66, Volt en ChristenUnie.

5350 De **VOORZITTER**: Dan komen wij, volgens mij, nu tegen het einde van de begroting zo'n beetje, met motie M185-2023. Ook een aangepaste motie van D66 getiteld Natuurnetwerk Nederland 2027 met uitloop. Is er iemand die over deze motie een hoofdelijke stemming verlangt of een stemverklaring af wil leggen of aantekening verlangt? Dan gaan we motie M185-2023 in stemming brengen. Ja, daar is die.

5355 Motie 185 'Natuur Netwerk Nederland 2027 met uitloop', ingediend door D66.
Motie 185 is met 11 stemmen voor en 41 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt en SP.

- 5360 De **VOORZITTER**: Goed. Dat was een behoorlijk lange lijst. Dan kunnen wij nu gaan stemmen over de Begroting 2024, voordracht nummer 52. Is er iemand die hoofdelijke stemming over de begroting wenst? Wil er iemand een stemverklaring over de Begroting 2024? Ik zie een paar handen. Ik begin nu eens aan deze kant bij de heer Heijnen.
- 5365 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Mijn fractie heeft kritiek op de begroting, ook omdat ze niet altijd even concreet is geworden. Daarnaast hebben wij ook inhoudelijk opmerkingen gemaakt. Toch zullen wij voor de begroting stemmen, maar wel met de oproep om de volgende keer toch met een wat gedetailleerdere uitwerking van plannen te komen.
- 5370 De **VOORZITTER**: Statenlid Kostić van Partij voor de Dieren.
- 5375 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel. We hadden graag voor gestemd, maar de crises die we nu hebben, zijn veroorzaakt door het steeds doorschuiven en rommelen in de marges. Deze coalitie gaat daar gewoon mee verder. Geen significante verbeteringen. Er werd gesproken over systeemverandering en drastisch hervormingen. Niets daarvan is uitgevoerd. Niets in investeringen in biologisch, niet in plantaardig.
- De **VOORZITTER**: Een korte verklaring, alstublieft.
- 5380 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Niet in krimp van Schiphol. Maar wel de vee-industrie in de benen houden. Absoluut tegen deze begroting. Het brengt onze voortbestaanszekerheid in gevaar.
- De **VOORZITTER**: Ik ga naar de volgende. Mevrouw Alberts, SP.
- 5385 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. We hebben als Statenleden gepoogd om deze begroting beter te krijgen. Dat is niet gelukt. Om die reden stemmen wij tegen.
- De **VOORZITTER**: De heer Mülder van D66.
- 5390 De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel voor het woord. Het zal u niet ontgaan zijn: ook mijn fractie was niet te spreken over de kwaliteit van deze begroting. Ik vond hem soms eigenlijk misschien zelfs ondermaats, helaas. We hebben in ieder geval nu besloten om één keer voor te stemmen, maar hopen hier wel verbeteringen in te zien bij de begrotingswijziging.
- 5395 De **VOORZITTER**: Nog iemand anders een korte stemverklaring? Ik zag de heer Klein inderdaad al met zijn hand. Van de ChristenUnie.
- 5400 De heer **KLEIN** (CU): Wij maakten ons erg zorgen over het fonds voor het coalitieakkoord, maar we hebben daar een duidelijke toezegging op gekregen, dat de staten betrokken zullen worden bij de overheveling van geld uit het fonds. En dat maakt dat wij uiteindelijk voor zullen stemmen.
- De **VOORZITTER**: Ik zie geen handen meer. Jawel, de heer Dessing, Forum voor Democratie.
- 5405 De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, wij vinden deze begroting onverantwoord met het oog op wat er de komende jaren allemaal op ons af gaat komen. Daarom zullen wij tegen deze voordracht stemmen.
- De **VOORZITTER**: En dan zie ik nog mevrouw Bezaan van de PVV.
- 5410 Mevrouw **BEZAAN** (PVV): De PVV sluit zich bij de laatstgenoemde woorden van de heer Dessing aan. Dank u wel. En zullen dus ook tegenstemmen.
- De **VOORZITTER**: Statenlid De Weerd van Volt.
- 5415 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Ook wij maken ons zorgen over het reservepotje coalitieakkoord en sluiten ons aan bij de woorden van de heer Klein. Wij zullen voor de begroting stemmen.

De **VOORZITTER**: Goed. Ja. Dan gaan we nu stemmen voor voordracht 52, Begroting 2024.

5420 Voordracht Begroting 2024 en Memorie van Antwoord (VD-52).
Voordracht 52 is met 40 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: Partij voor de Dieren, JA21, PVV, Forum voor Democratie en SP.

5425 De **VOORZITTER**: We zijn er bijna. Dit was de hardste noot om te kraken. We gaan nu naar de agendapunten die vandaag zijn behandeld.

Stemming ingediende motie(s), amendement(en) en voordrachten van PS 13 november 2023.

5430 *Vastelling ontwerp Verklaring van Geen Bedenkingen voor het windpark Noorder IJ-Plas te Amsterdam (VD-57).*

De **VOORZITTER**: We beginnen bij de stemmingen over punt 15, de moties, amendementen en de voordracht – in dit geval alleen moties – van voordracht 57, de vaststelling ontwerpverklaring van geen bedenkingen voor het windpark Noorder IJ-Plas te Amsterdam.

5435 Dan gaan wij beginnen. Motie M186-2023 was ingetrokken en veranderd in motie M187-2023. Dat is de motie van de SP, getiteld Energiecoöperaties mogelijkheid geven windturbines te plaatsen in Westelijk Havengebied. Is er iemand die over deze motie een hoofdelijke stemming wenst? Stemverklaring af wenst te leggen? Ja, ik zie de heer Klein daar, van de ChristenUnie.

5440 De heer **KLEIN** (CU): Mocht het zo zijn dat straks de verklaring van geen bedenkingen niet wordt afgegeven, dan denken wij dat alleen een brief sturen naar de gemeente Amsterdam niet de oplossing zal zijn voor dit probleem. Wij zouden een veel actievere inzet willen. Dus om die reden zullen we niet voor deze motie stemmen.

5445 De **VOORZITTER**: Iemand anders nog? Nee. Dan breng ik nu motie M187-2023 in stemming. 50. Ja, 52 stuks.

5450 Motie 187 'Energiecoöperaties mogelijkheid geven windturbines te plaatsen in Westelijk Havengebied', ingediend door SP.
Motie 187 is met 5 stemmen voor en 47 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren en SP.

5455 De **VOORZITTER**: Dan waren er verder geen moties of amendementen. Dus dan komen we nu bij de stemming voor voordracht 57, het vaststellen ontwerpverklaring van geen bedenkingen voor het windpark Noorder IJ-Plas te Amsterdam. Verlangt er iemand hoofdelijke stemming hierover? Is er iemand die een stemverklaring af wil leggen? Vast wel. Ik zie Statenlid Kostić daar, van de Partij voor de Dieren.

5460 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, voorzitter, wij moeten tegenstemmen, want dit is gewoon een heel slechte locatie. Het is aan de andere partijen dat ze dit hebben doorgezet op deze locatie, waarmee je juist de natuurgroei verergert. En als je de natuurgroei verergert, daarmee verdaag je uiteindelijk ook de oplossing voor de klimaatcrisis. Dus daarom zullen we tegenstemmen.

5465 De **VOORZITTER**: Iemand anders nog een stemverklaring? Nee, dan breng ik voordracht 57 bij deze in stemming. Er is er nog één. Ja, daar is die. Dat is samen 52.

5470 Voordracht Vastelling ontwerp Verklaring van Geen Bedenkingen voor het windpark Noorder IJ-Plas te Amsterdam (VD-57).
Voordracht 57 is met 21 stemmen voor en 31 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: GroenLinks, PvdA, D66, Volt en ChristenUnie.

Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied 90% – meegeven wensen en opvattingen (VD-54).

5475 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar het volgende agendapunt. Dat zijn de stemmingen over de moties- Over de motie, want het is er volgens mij maar één. Over het ontwikkelperspectief

- 5480 Noordzeekanaalgebied negentig procent – meegeven wensen en opvattingen. Dat is voordracht 54. Daarbij is één motie volgens mij ingediend. Amendement A18-2023 is ingetrokken. Er is alleen een amendement. Ja, dat is amendement A19-2023, ingediend door de Partij voor de Dieren. Die is getiteld: Natuur en biodiversiteit versterken, ook buiten landelijk gebied. Is er iemand die daarover een hoofdelijke stemming wenst of een stemverklaring wenst af te geven? Ik zie de heer Valk van de BBB.
- 5485 De heer **VALK** (BBB): De BBB zal voor dit amendement stemmen. We zijn voor biodiversiteit, maar wel ervoor waken dat het niet ten koste gaat van de betaalbaarheid van de woningen.
- De **VOORZITTER**: Ik kijk nog even rond. Iemand anders nog een stemverklaring? Iemand die zich wil onthouden van stemming? Ja, dat is Statenlid Van der Waart.
- 5490 Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zal me onthouden van stemming over dit amendement en voor de voordracht wegens betrokkenheid van mijn werkgever.
- 5495 De **VOORZITTER**: Bij deze stemming zijn er dus weer 51. Amendement A19-2023, dan breng ik die bij deze in stemming. En dan zijn het er nu inderdaad 51.
- Amendement 19 ‘Natuur en biodiversiteit versterken, ook buiten landelijk gebied’, ingediend door Partij voor de Dieren.
Amendement 19 is met 40 stemmen voor, 11 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, PVV, Volt, CDA en Forum voor Democratie.
- 5500 De **VOORZITTER**: Dan komen we bij de voordracht. Voordracht 54.
- Statenlid **KORZELIUS** (GL): Voorzitter, ik heb even een ordevoorstel.
- 5505 De **VOORZITTER**: Een ordevoorstel. Statenlid Korzelius.
- Statenlid **KORZELIUS** (GL): Even een korte pauze, is dat mogelijk?
- 5510 De **VOORZITTER**: Kunnen we de voordracht even doen? Want dit hoort bij hetzelfde agendapunt.
- Statenlid **KORZELIUS** (GL): Dat is goed. En dan gun ik u tien minuten. [...] Is dat te kort of te lang? [...] Statenlid Korzelius, vijf minuten? Even na deze. Dus we gaan eerst even stemmen over voordracht 54. Dan gaan we even wachten en dan doen we de MRA-Agenda. Volgens mij kan iedereen zich daarin vinden.
- 5515 Dan inderdaad het Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied negentig procent, wensen en opvattingen, voordracht 54. Is er iemand die daarover hoofdelijke stemming wenst of- Ik zie daar een stemverklaring denk ik van mevrouw Uiterwijk van JA21.
- 5520 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, wij zien inderdaad goede dingen hierin staan, zoals de woningbouw en de versterking van de VTH-taken, maar ook punten waar we ons zorgen over maken, zoals de externe veiligheid rond waterstof en de transformatorstations. Voor nu geven we het voordeel van de twijfel en zullen we voorstemmen.
- 5525 De **VOORZITTER**: Dan kijk ik nog even rond. Niemand? Dan is het inderdaad voordracht 54 die we nu in stemming gaan brengen? Ja, dat kunnen we nu dan doen. Even kijken, zijn we er al? 51 inderdaad zonder Statenlid Van der Waart.
- 5530 Voordracht Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied 90% – meegeven wensen en opvattingen (VD-54).
Voordracht 54 is, met inachtneming van de daarin als gevolg van aanneming van het amendement A19-2023 aangebrachte wijzigingen, met 47 stemmen voor, 4 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming aangenomen. Tegen hebben gestemd: PVV en Forum voor Democratie.
- 5535 De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu even schorsen tot tien over.

Schorsing 20.04 tot 20.13 uur.

5540 De **VOORZITTER**: Ik heb heropen de vergadering voor de laatste loodjes. Nog even volhouden.

Nieuwe MRA Agenda 2024-2028 (VD-55).

5545 De **VOORZITTER**: Goed, we gaan verder met de stemming over de moties en amendementen bij punt zeventien. Ik kijk eerst eventjes naar Statenlid De Weerdt. U heeft een ordevoorstel?

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel, voorzitter. We willen graag amendement A22-2023 intrekken.

5550 *Amendement 22 ‘Schiphol: van luchthaven naar internationale mobiliteitshub’ maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

De **VOORZITTER**: Amendement A22-2023 is bij deze ingetrokken door Volt. Dank u, Statenlid De Weerdt.

5555 Goed. Dan gaan we dus inderdaad nu verder met de stemming over de moties, amendementen en voordracht 55, de nieuwe MRA Agenda 2024-2028. Ik ga ook weer mijn lijstje erbij pakken. Het zijn alleen amendementen deze keer, geen moties. We beginnen met amendement nummer A20-2023, ingediend door het CDA, met als titel: Voorzieningen kleine gemeenten binnen de MRA Agenda. Wenst iemand over amendement A20-2023 een hoofdelijke stemming? Iemand met
5560 een stemverklaring of verlangt er iemand aantekening? Zo nee, dan kunnen we nu gaan stemmen over amendement A20-2023. 50. 51. Ik mis nog één stem. Een iemand heeft nog niet gestemd. Ik zie er 51. Ik zie er 52, bij deze.

5565 Amendement 20 ‘Voorzieningen kleine gemeenten in MRA Agenda’, ingediend door CDA. Amendement 20 is met 47 stemmen voor, 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21 en Volt.

5570 De **VOORZITTER**: Dan gaan wij naar de stemmingen over amendement A21-2023, ingediend door de fracties van GroenLinks en de VVD. Is er iemand die hoofdelijke stemming over dit amendement wenst? Wil er iemand een stemverklaring afleggen? Nee. Aantekening? Ook dat niet. Dan ga ik nu amendement A21-2023 in stemming brengen.

5575 Amendement 21 ‘aanpassing brief aandachtspunten voor de nieuwe MRA-Agenda 2024 – 2028’, ingediend door GroenLinks en VVD. Amendement 21 is met 44 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: Partij voor de Dieren, PVV, SP en ChristenUnie.

5580 De **VOORZITTER**: Dan is nu aan de orde de stemming over amendement- A22-2023 is zojuist ingetrokken door Volt. Dus dan gaan wij door naar amendement A23-2023. Dat is er ook eentje die ingediend is door Volt, getiteld Duurzaam internationaal internetknooppunt in Noord-Holland. Verlangt er iemand hoofdelijke stemming over dit amendement? Wil iemand een stemverklaring afleggen of verlangt iemand aantekening? Zo nee, dan brengen wij amendement A23-2023 bij deze in stemming. Ik mis er nog twee. Ja, daar zijn ze.

5585 Amendement 23 ‘Duurzaam internationaal internetknooppunt in Noord-Holland’, ingediend door Volt. Amendement 23 is met 21 stemmen voor en 31 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren, Volt en CDA.

5590 De **VOORZITTER**: Dan amendement A24-2023 van de ChristenUnie, Reductie overlast Schiphol in MRA Agenda. Is er iemand die over amendement A24-2023 een hoofdelijke stemming verlangt. Is er iemand die een stemverklaring af wil leggen of verlangt iemand aantekening? Ik kijk eventjes naar de heer Terwal. Ik verwacht een onthouding.

- 5595 De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, ik zou me graag wensen te onthouden bij dit amendement.
- De **VOORZITTER**: De heer Terwal van de VVD onthoudt zich van stemming, zodat er ook nu weer 51 geldige stemmen uit te brengen zijn. En ik breng dit amendement nummer A24-2023 nu in stemming. Ja, want er zijn er 51 zonder de heer Terwal.
- 5600 Amendement 24 ‘Reductie overlast Schiphol in MRA Agenda’, ingediend door ChristenUnie. Amendement 24 is met 12 stemmen voor, 39 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie.
- 5605 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar amendement nummer A25-2023, getiteld Brede welvaart nieuwe MRA Agenda 2024-2028, ingediend door de BBB en medeondertekend door het CDA, ChristenUnie en de VVD. Is er iemand die een hoofdelijke stemming wenst over amendement A25-2023? Is er iemand die een stemverklaring wil afleggen of verlangt iemand aantekening? Zo nee, dan brengen we nu amendement A25-2023 in stemming. Ja, daar is die al.
- 5610 Amendement 25 ‘‘Brede welvaart’ nieuwe MRA-Agenda 2024-2028’, ingediend door BBB en CDA. Amendement 25 is met 44 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: Partij voor de Dieren, JA21 en Forum voor Democratie.
- 5615 De **VOORZITTER**: Dan zijn we aangekomen bij amendement nummer A26-2023 en dat is een amendement van de Partij voor de Dieren, mede-ingediend door de SP, getiteld Alle ontwikkelingen zoveel mogelijk natuurinclusief. Verlangt er iemand hoofdelijke stemming of wil iemand een stemverklaring afleggen? Ik zie Statenlid Korzelius van GroenLinks.
- 5620 Statenlid **KORZELIUS** (GL): Voorzitter, dank u wel. Het is natuurlijk ieder Statenlid de mogelijkheid om amendementen in te dienen, maar we vinden het aantal amendementen dat door de Partij voor de Dieren is ingediend toch wel erg ruim. Dat wekt bij ons wat aarzeling op. Niettemin zullen wij voor een aantal amendementen, die ook ons sympathiek zijn, stemmen.
- 5625 De **VOORZITTER**: Ik kijk nog even rond. Iemand anders? Aantekening? Nee. Dan gaan we nu amendement A26-2023 in stemming brengen: Alle ontwikkelingen zoveel mogelijk natuurinclusief. En dan zijn er nu 52. Ik was zelf een beetje laat. Excuses daarvoor. Zoveel dingen tegelijk.
- 5630 Amendement 26 ‘Alle ontwikkelingen zoveel mogelijk natuurinclusief’, ingediend door Partij voor de Dieren en SP. Amendement 26 is met 24 stemmen voor en 28 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: GroenLinks, PvdA, D66, Partij voor de Dieren, SP en 50PLUS.
- 5635 De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu over tot de stemming van amendement nummer A27-2023, Partij voor de Dieren en de SP: Alle MRA-activiteiten in het kader van eerlijk oplossen van klimaat- en natuurrises. Hoofdelijke stemming? Een stemverklaring van de heer Klein van de ChristenUnie.
- 5640 De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel. Excuses, ik had deze stemverklaring ook al de vorige keer willen geven. Hij lijkt een beetje op die van Statenlid Korzelius, maar hij is toch net wat anders. Wij hebben gekeken naar wat het zou doen met de brief die wij sturen als we alle amendementen, waar we in principe niet tegen zouden zijn, voor zouden stemmen. We denken dat er dan toch een brief ontstaat, waarin de balans wat zoekraakt, waarin een heleboel punten steeds
- 5645 terugkomen die, denken wij, daarmee te veel aandacht zouden krijgen dan wij in het geheel zouden willen. Daarom zullen we tegenstemmen, ook al zijn we er misschien inhoudelijk op zich niet altijd tegen. Sorry, het is een wat ingewikkeld verhaal, maar ik wilde hem wel graag maken. Dank u wel.
- 5650 De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Klein. Ik kijk nog even rond. Iemand anders? Ja, ik zie Statenlid De Weerd van Volt.

- 5655 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Ook wij hebben met het wegen van amendementen diezelfde beredenering gevolgd als de heer Klein. Ook wij hebben de brief in zijn geheel proberen te beoordelen, mochten alle amendementen, waar we inhoudelijk in onze eigen provinciale beleidsportefeuilles achter staan, voorstemmen. Daarom zullen we ook bij een aantal amendementen tegen stemmen.
- 5660 De **VOORZITTER**: Dank u wel, Statenlid De Weerd. Nog meer? Nee. Iemand aantekening? Ook niet. Dan breng ik nu amendement A27-2023 in stemming. Eentje nog. Ja, daar zijn we.
- 5665 Amendement 27 'Alle MRA-activiteiten in het kader van eerlijk oplossen van klimaat-en natuurcrises', ingediend door Partij voor de Dieren en SP.
Amendement 27 is met 24 stemmen voor en 28 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren, D66, SP en ChristenUnie.
- De **VOORZITTER**: Dan hebben we amendement A28-2023 is ingetrokken en vervangen door een andere.
- 5670 Dan amendement A29-2023 door Partij voor de Dieren, SP en Volt: Belangrijke transitie in de landbouw niet vergeten. Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Een stemverklaring? Aantekening? Zo nee, dan brengen we nu amendement A29-2023 in stemming. 50. En dat zijn er 52.
- 5675 Amendement 29 'Belangrijke transitie in de landbouw niet vergeten', ingediend door Partij voor de Dieren, SP en Volt.
Amendement 29 is met 25 stemmen voor en 27 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: GroenLinks, PvdA, D66, Partij voor de Dieren, Volt en SP.
- 5680 De **VOORZITTER**: Amendement A30-2023 is ingetrokken en vervangen.
- 5685 Dan komen we bij amendement A31-2023, Partij voor de Dieren en SP over Rekening bij vervuilers leggen. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Of verlangt iemand aantekening? Nee. Dan brengen wij ook amendement A31-2023 in stemming.
- Amendement 31 'Rekening bij de vervuilers leggen', ingediend door Partij voor de Dieren en SP.
Amendement 31 is met 5 stemmen voor en 47 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren en SP.
- 5690 De **VOORZITTER**: Dan komen we bij amendement nummer A32-2023, Partij voor de Dieren, ChristenUnie, SP: Economie gericht op welzijn van alle inwoners binnen ecologische grenzen. Verlangt iemand hierover hoofdelijke stemming? Of wil een stemverklaring afleggen? Ik kijk even rond. Stemverklaring, mevrouw De Sain? Nee. [...] Dit is amendement 32, Economie gericht op welzijn van alle inwoners binnen ecologische grenzen. Geen stemverklaring? Geen aantekening?
- 5695 Dan breng ik amendement nummer A32-2023 in stemming. Ja, daar is die.
- Amendement 32 'Economie gericht op welzijn van alle inwoners, binnen ecologische grenzen', ingediend door Partij voor de Dieren, ChristenUnie en SP.
Amendement 32 is met 29 stemmen voor en 23 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: BBB, VVD, JA21, PVV en Forum voor Democratie.
- 5700
- 5705 De **VOORZITTER**: Dan hebben wij alleen nog twee aangepaste amendementen. Die hebben een nieuw nummer gekregen. De eerste daarvan is amendement A33-2023. Ik moet even kijken, want die zijn inderdaad nieuw. A33-2023 van de Partij voor de Dieren en SP: MRA houdt rekening met haar dierlijke inwoners. Dus nogmaals, dit is een aangepaste. Verlangt iemand daarover hoofdelijke stemming? Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Of verlangt iemand aantekening? Nee. Dan breng ik amendement nummer A33-2023 in stemming. We zijn er bijna, mensen. We zijn er bijna. Ja, 52.
- 5710 Amendement 33 'MRA houdt rekening met haar dierlijke inwoners', ingediend door Partij voor de Dieren en SP.

Amendement 33 is met 27 stemmen voor en 25 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: BBB, VVD, PVV, Volt, CDA, Forum voor Democratie en ChristenUnie.

5715 De **VOORZITTER**: Dan heb ik hier het laatste amendement. Dat is ook een aangepaste. Dat is geworden amendement A34-2023, getiteld Betaalbaar en groen wonen. Ook van de Partij voor de Dieren, de SP en Volt. Verlangt iemand over amendement A34-2023 een hoofdelijke stemming? Wil iemand een stemverklaring afleggen of verlangt iemand aantekening? Nee. Dan brengen wij als laatste amendement, amendement A34-2023, in stemming. Eentje. Ik mis er nog een.

5720 Amendement 34 'Betaalbaar en groen wonen', ingediend door Partij voor de Dieren, Volt en SP. Amendement 34 is met 25 stemmen voor en 27 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: GroenLinks, PvdA, D66, Partij voor de Dieren, Volt en SP.

5725 De **VOORZITTER**: Dan gaan we stemmen over de voordracht. Dat is voordracht 55, de nieuwe MRA Agenda 2024-2028. Het sluitstuk van vandaag. Wenst er iemand hoofdelijke stemming over voordracht 55 of is er iemand die een stemverklaring af wil leggen of is er iemand die aantekening verlangt bij de stemming? Ja, ik kijk even naar Statenlid Kostić van de Partij voor de Dieren.

5730 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Graag een stemverklaring. Dit is wel een moeilijke. We hebben tot het laatste moment gewacht om de balans op te maken. Helaas – het was wel tekenend wat de ChristenUnie zei – de balans slaat door als alle amendementen of maar een deel zouden worden aangenomen. Die balans zou doorslaan naar gewoon het oplossen van de klimaat- en natuurcrises. Het benadrukt hoe belangrijk dat is en wat een teleurstelling dat de ChristenUnie en Volt daarin meegaan. Wel alle complimenten voor de PvdA en GroenLinks. Dus ik ga tegen deze voordracht stemmen.

5740 Statenlid **GIELEN** (GL): Voorzitter, een punt van orde.

De **VOORZITTER**: Een korte stemverklaring. Dus inderdaad.

Statenlid **GIELEN** (GL): Dit is geen stemverklaring. Dit is gewoon een debat.

5745 De **VOORZITTER**: Ik kijk even. Statenlid Gielen. Even wachten. Het woord is aan u, Statenlid Gielen.

5750 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, ik wil hier toch een punt van orde van maken. We hebben het instrument stemverklaring om een korte toelichting te geven waarom je tegen stemt. Dit is gewoon verdergaan met een debat.

De **VOORZITTER**: Oké. Statenlid Kostić, geen discussie daarover. Mevrouw Alberts, SP.

5755 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Wel een stemverklaring. Het was een fikse hoeveelheid amendementen. Lang niet alles is aangenomen, maar voor ons voldoende om te zeggen: we steunen toch de brief inclusief de wijzigingen.

5760 De **VOORZITTER**: Dat is fijn. Ik kijk even rond. Zag ik nog een hand daar? Nee. Dan breng ik nu voordracht 55, de nieuwe MRA Agenda 2024-2028 in stemming. En we zijn er.

Voordracht Nieuwe MRA Agenda 2024-2028 (VD-55).

5765 Voordracht 55 is, met inachtneming van de daarin als gevolg van aanneming van de amendementen A20-2023, A21-2023, A25-2023, A32-2023 en A33-2023 aangebrachte wijzigingen, met 42 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: Partij voor de Dieren, JA21, PVV en Forum voor Democratie.

20. Sluiting vergaderingen van 6 en 13 november 2023.

5770 De **VOORZITTER**: Blijft u nog heel even zitten, want we zijn aangekomen bij de sluiting. Ik sluit hierbij de vergadering. De eerstvolgende Statenvergadering vindt plaats op 11 december

aanstaande en die vergadering begint dan om 10.00 uur. Ik zie u graag daar terug. Statenlid Bwefar.

5775 Statenlid **BWEFAR** (GL): Mag ik misschien de mede-Statenleden verzoeken om de kopjes en dergelijke terug te brengen?

5780 De **VOORZITTER**: Dat is nou precies wat ik nu de Statenleden zelf wilde gaan verzoeken. Inderdaad, want er blijft best vaak nog weleens iets staan en dat wordt dan allemaal opgeruimd door mensen die hier voor ons betaald worden. Dat brengen ze allemaal in rekening. Dat is al één argument. Maar het andere argument is dat we het gewoon ook netjes willen houden. Dus gelieve allemaal even de spullen daar op de tafels vooraan te zetten. En dan wens ik u allemaal een bijzonder fijne avond.

Sluiting om 20.31 uur.